

V. İ. Lenin

Örgütlenme

AYDINLIK
YAYINLARI

AYDINLIK • ÖRGÜTLENME • LENİN

V. İ. Lenin

ÖRGÜTLENME

V. İ. Lenin

Örgütlenme

AYDINLIK
YAYINLARI

Birinci Baskı : Mayıs 1977

AYDINLIK
YAYINLARI
No: 38

Sorumlu Yönetmen
Meriç Özeller

Çeviri
Gürol İlban

Yönetim Yeri
Nuruosmaniye Cad. 34/204
Cağaloğlu - İstanbul

Yazışma ve İsteme Adresi
PK. 242, Aksaray - İstanbul

Dizgi - Tertip - Baskı
Erdini Basım ve Yayınevi

İÇİNDEKİLER

Sunuş 7

Lenin ve Bolşevik Partisinin İnşası (Önsöz yerine) 10

Propaganda ve Ajitasyon Üzerine (1897) 41

Nereden Başlamalı? (Mayıs 1901) 43

Devrimci Maceracılık (1 Ağustos 1902) 56

Bir Yoldaşa Örgütsel Görevlerimiz Üzerine Mektup (Eylül 1902) 71

RSDİP Komite ve Gruplarının Genel Parti Kongresine Sundukları Raporların Konusu Üzerine (Aralık 1902 - Ocak 1903) 96

«Örgütleme Komitesi»nin Kuruluş Açıklaması (15 Ocak 1903) 111

Devrimi Örgütlemeli miyiz? (Şubat 1905) 119

Partinin Yeniden Örgütlenmesi Üzerine (Kasım 1905) 125

Doğru Yolda (19 Mart 1908) 135

Yolda (10 Şubat 1909) 143

Tasfiyeciliğin Tasfiyesi (Temmuz 1909) 148

Tasfiyecilik ve Tasfiyeci Grup Üzerine (Ocak 1912) 159

Devrimci Yükseliş (17 Haziran 1912) 162

İllegal Parti ve Legal Çalışma (5 Kasım 1912) 175

RSDİP Merkez Komitesi ve Parti Görevlilerinin Krakov Toplantısı Bildirisi ve Kararları (Şubat 1913) 190

RSDİP Merkez Komitesinin ve Parti Görevlilerinin 1913 Yazı Ortak Toplantısı Kararları (Eylül 1913) 211

Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesinin Olağanüstü Toplantısında Y. M. Sverdlov'un Anısına Söylev (18 Mart 1919) 229

Parti Birliği Üzerine (Mart 1921) 236

Parti Saflarının Arındırılması (21 Eylül 1921) 240

Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresine Rapor'dan (Kasım 1922) 244

S U N U Ş

Lenin'in **parti inşası ve örgütlenme** konusundaki önemli yazılarını yayınlıyoruz. Komintern Örgütlenme Bürosunun **Lenin ve Örgütlenme** başlığı altında 1928 yılında yayınladığı derlemeyi esas aldık. Yalnız **Ne Yapmalı** ve **Bir Adım İleri İki Adım Geri** kitabından alınan bölümlere derlememizde yer vermedik. Bu kitapları ayrıca yayınlayacağız. BORA Yayınlarının 1975 yılında yayınladığı **Lenin - Örgütlenme Üzerine** adlı kitapta yer alan bütün yazılar, elinizdeki kitapta da bulunmaktadır. Bütün bunlara ek olarak Lenin'in «RSDİP Komite ve Gruplarının Genel Parti Kongresine Sundukları Raporların Konusu Üzerine» ve «Örgütlenme Komitesinin Kuruluş Açıklaması» başlıklarını taşıyan iki yazısını da derlememize koyuyoruz.

Çeviriler, Lenin'in **Toplu Eserler**'inin İngilizce baskısı esas alınarak yapılmış ve Fransızcalarıyla da karşılaştırılmıştır.

Komintern Yürütme Komitesi Örgütlenme Bürosunun **Lenin ve Örgütlenme** adlı derlemeye yazdığı Önsözü de yayınlıyoruz. Bu Önsöz, Lenin'in parti inşası ve örgütlenme konusundaki öğretisini derli toplu özetlemektedir.

AYDINLIK

LENİN VE BOLŞEVİK PARTİSİNİN İNŞASI

(Önsöz yerine)

Bugün artık kimsenin inkar edemeyeceği bir gerçek vardır: Eğer Rusya proletaryası köylülükle ittifak halinde, burjuvazi ve büyük toprak sahiplerini altedebildiyse, müdahale ve kuşatmaya göğüs gerebildiyse, duyulmadık bir iktisadi keşmekeşin, açlığın ve soğuğun üstesinden gelip iktisadi hayatı yeniden canlandırma yolunda ilerleyebildiyse; bu sadece, Rusya proletaryasının kitlelerle sıkı sıkıya kaynaşmış, çelikten, mükemmel bir bolşevik partiye sahip olması sayesinde gerçekleşmiştir. Bu partinin dahiyane yaratıcısı ise V. I. Lenin olmuştur. Dolayısıyla Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerinin bu partinin nasıl yaratıldığını, Lenin'in onu hangi örgütlenme ilkeleri temelinde kurduğunu bilmesi gereklidir. Bu amaçla, KEYK Örgütlenme Bürosu, Lenin'in örgütlenme sorununa ilişkin temel görüşlerini, Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine tanıtma görevini üstlenmiştir.

Rusya Komünist Partisi bugünkü durumuna elbette bir çırpıda ulaşmadı. O, mücadele içinde gelişti. Biz de Lenin'in makalelerini, yazı ve söylevlerinden yaptığımız alıntıları bir derlemede toplayarak bu mü-

cadele konusunda yoldaşlarımızı aydınlatmaya çalıştık.

Bolşevik Partisi Hangi Şartlarda Kuruldu

Rusya'da proletarya partisi Batıdakinden daha farklı şartlarda kuruldu. Batıda, sosyalist partiler legal şartlarda doğarken ve legal işçi örgütleri (örneğin sendikalar), bir burjuva parlementosu ve işçi hareketi için asgari de olsa özgürlükler varken, Rusya'da işçi partisinin kurulması en zalim mutlakiyetin hakim olduğu şartlarda gerçekleşti; burjuva demokratik devrime kadar, ilkel düzeyde, yaygın işçi hareketleri dışında hiç bir özgürlük olmadı.

Rusya'da, aşağı yukarı 1895'lere kadar, en ileri aydınlar arasında **narodniklerin** (popülistler) ideolojisi hakimdi. Narodnikler, Rusya'da kapitalizmin gelişmesini inkar ediyor ve Rusya'nın sosyalizme, köylü komünü yoluyla,[1] Batıdakinden farklı ve çok daha az acılı bir yoldan ulaşacağını iddia ediyorlardı. İdeolojik bakımdan, kapitalizmin gelişmesinin yolunu açmak ve narodniklerin küçük burjuva ideolojisini her ne pahasına olursa olsun yenmek gereği, burjuva aydınlarını 1890 ile 1900 yılları arasında, Rusya'da o sıralarda görülmeye başlanan Marksizme büyük ölçüde yaklaştırdı; ancak devrimci Marksizmin özü kendilerine yabancı olduğundan bu aydınlar «legal» Marksizmin kurucusu oldular. Onlar işçi sınıfını bur-

1 «Ama Komün, sosyalizmin ne esası ne de çekirdeğiydi, olamazdı da. Çünkü komüne, yoksul köylüleri, tarım emekçilerini ve iktisaden daha zayıf olan orta köylüleri sömüren kan emiciler, yani kulaklar hakimdi.» **(Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi**, s. 31, AYDINLIK Yayınları) - Ç. N.

juvazinin çıkarları doğrultusunda kullanmak istiyorlardı. Öte yandan Sosyal-Demokrasinin en iyi unsurları da, Çarlık jandarması tarafından sistemli olarak örgütlerinden koparılıyorlardı. Dolayısıyla, işçi sınıfının sermayenin boyunduruğundan kurtulmasının şartı olan ve işçi sınıfının giderek büyüyen ilkel düzeydeki hareketini Çarlığın yıkılması mücadelesine götürecek olan bir çekirdeğin, profesyonel devrimcilerden oluşan, yeterince illegal, örgütlü, sürekli bir çekirdeğin kurulması gerekliydi. Sosyal-Demokrasiye düşen görev işçi hareketine ayak bağı olan, onun ileri atılma gücünü sendikal hareket düzeyine indirgeyen ve onu liberal burjuvazinin mücadelesinin bir uzantısı haline getiren aydınlarla olan bağlarını koparmaktı; çeşitli yerlerde sınanmış profesyonel devrimci kadrolar oluşturmak gerekliydi; bu kadrolara berrak bir Marksist program, sağlam taktikler vermek gerekliydi; nihayet bu kadroları, profesyonel devrimcilerden oluşan, mücadeleci, jandarmalara kafa tutabilecek kadar illegal, hem de zamanı geldiğinde işçi kitlelerini mücadeleye sevkedebilecek kadar onlarla kaynaşmış tek bir parti örgütünde birleştirmek gerekliydi.

V. İ. Lenin, bu görevleri daha yüzyılın başlarında yeterince açık bir şekilde kavramıştı; 1900-1903 yılları arasında Lenin, Plehanov, P. Akselrod, Martov vb. işbirliğinde çıkan (Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin İkinci Kongresine kadar), Rusya Sosyal-Devrimcilerinin merkezi yayın organı eski İskra'da Lenin, bu görevleri kararlılıkla uyguladı. Lenin'in, Rusya Komünist Partisinin kuruluş ve gelişme tarihinde önemli bir rol oynayan Ne Yapmalı? (1902) isimli ünlü eseri de işte bu döneme aittir. V. İ. Lenin bu eserinde Rusya Sosyal-Demokrasisi içindeki oportünist aki-

ma, 1895-1900 yılları arasında ortaya çıkan «ekonomistlere» ezici darbeler indirmektedir. «Legal Marksistlerin» akrabası olan «ekonomistler» işçi hareketinde kendiliğindenci unsuru göklere çıkartıyor ve gerçekte kendilerini sendikalizm düzeyine indiriyorlardı; merkezi bir Sosyal-Demokrat partinin var olabileceğini inkar ediyor ve işçilerin ekonomik çıkarlarını koruyan örgütlerle (karşılıklı yardımlaşma dernekleri, grev sandığı vb. gibi) yetiniyorlardı. V.İ.Lenin, daha önce 1901 yılında ileri sürdüğü «profesyonel devrimciler» örgütü tasarısının dayandığı temelleri ilk defa olarak **İskra** ve **Ne Yapmalı?**'da ortaya koymuştur.

Sosyal-Demokrat örgütün o zamanlar Rusya'da benimsediği örgütlenme biçimlerini ise, Parti örgütlenmesinin temeli haline gelen, Lenin'in **Bir Yoldaşa Mektup**'unda (1902) bulabiliriz: Yerel hareketin başında bir komite ve bu komiteye bağlı bölge grupları, çevreler ve fabrika alt komiteleri (Partinin «ilk kademe hücrelerine» verilen isim buydu). Bazıları komitenin onayıyla Partiye girer, diğerleri ise Partiye sadece bağlı kalırlardı. Rusya Sosyal-Demokrat Partisinin 1903'deki İkinci Kongresinde kabul edilen tüzük uyarınca, yalnızca profesyonel devrimcilerin gerçek örgütleri olan komiteler, Parti Merkez Komitesi ve Partinin kurulmasında önemli bir rol oynamış olan Merkez Organın yazı kurulu kongrelere temsilci gönderebilirlerdi.

Bolşeviklerle Menşevikler Arasındaki Bölünme

Martov ve Akselrod Partinin İkinci Kongresine kadar Lenin'le elele yürüdüler; 1900 yılına doğru P. Akselrod, Lenin'in **Rus Sosyal-Demokratlarının Gö-**

revleri broşürüne yazdığı önsözde, Lenin hakkında şunları söylüyordu: «Lenin, iyi bir pratikçinin tecrübesini, teorik bilgiyle ve engin bir siyasi uzak görüşlülükle başarılı bir şekilde birleştiriyor.» Ama 1903 yılında, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin İkinci Kongresinde Lenin ile Akselrod'un yolları ayrılacaktı. Özellikle, Lenin'in öteden beri büyük önem verdiği, hattâ tayin edici önemde gördüğü örgütlenme sorunlarında birbirlerinden uzaklaştılar.

O sıralarda tek uğraş Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin inşasıydı; bu nedenle de Partinin hangi temel üzerinde inşa edilmesi gerektiğinin saptanması özellikle önemliydi. Martov, P. Akselrod ve **İskra**'nın küçük burjuva unsurların etkisi altında kalan diğer birkaç eski yazarı, Partiyi karmakarışık bir temel üzerinde inşa etmek istiyorlardı, Partinin hiç bir örgütünde yer almayan ve Partiye sadece destek olmakla yetinen kimselerin de Parti üyesi kabul edilmesini öneriyorlardı. Böylelikle Partiye yakınlık duyan ama Parti disiplininden ve aktif devrimci mücadeleden kaçan küçük burjuva aydınlarına da kapıları açıyorlardı; her grevcinin kendini Parti üyesi ilan etme hakkına sahip olduğu görüşündeydiler. Onlar sınıf mücadelesinin bilinçli bir şekilde yönlendirilmesini, kendiliğindenci atılıma bağımlı kılıyorlardı. Menşevikler, 1905 devrimini izleyen karanlık gericilik döneminde, 1908-1909 yıllarında, illegal Partinin tasfiyesi ve «legal», «geniş», «açık» bir işçi partisinin, yani pratikte liberal bir işçi partisinin kurulması şiarını ortaya atarken aynı bakış açısıyla hareket ediyorlardı.

Lenin daha İkinci Kongrede şöyle demişti: «Parti, Parti örgütlerinin tamamen ya da büyük ölçüde 'denetim ve yönetimi altında' çalışan ancak Partinin içinde bütünüyle yer almayan geniş işçi sınıfı kitlesi-

nin önderi, onun öncüsü olmalıdır.»

Dolayısıyla, Parti üyelerinden çok şey beklenmeliydi. Ancak Parti örgütlerinden birinde şahsen yer alan ve onun içinde faal olarak çalışan bir kimse Parti üyesi olabilirdi. Lenin, bu şekilde, Partiye «profesyonel devrimciler»den oluşan sağlam bir temel kazandırıyor ve küçük burjuva unsurların Partiye girmelerini zorlaştırıyordu. Partinin bu şekilde inşası, örgütlenme biçimleri değişse de temel çekirdeğin aynı kalmasını sağlıyordu. Bu da, en zorlu gericilik yıllarında bile Bolşevik Partisinin, programına ve taktiğine sadık kalmasını ve mücadeleden galip çıkmasını sağladı.

Menşevikler, Partinin İkinci Kongresinden sonra da merkeziyetçilik, yerel örgütlerin özerkliği ve demokrasi sorunlarında aynı oportünist tavrı gösterdiler. Bu sorunlarda da ekonomistlerin peşinden gidiyor, yerel örgütlerin kayıtsız şartsız merkezi önderliğe tabi olmasına, sıkı Parti disiplinine karşı çıkıyor ve yerel örgütlerin özerkliğini savunuyorlardı. Bu noktadan hareketle demokrasi ilkesini ve yerel komitelerin mutlaka seçimle iş başına gelmelerini savunuyor, «atamalara» (yeni komite üyelerinin komite tarafından belirlenmesine) kesinlikle karşı olduklarını ilan ediyor, Bolşeviklerin zorbaca ve bürokratça davrandıklarından, «körü körüne itaat» istediklerinden yakınıyor ve Parti disipliniyle alay ediyorlardı. Lenin Menşeviklerin bu sorunlardaki oportünizmini açığa çıkarttı; daha 1904'de, **Bir Adım İleri İki Adım Geri** adlı eserinde, Menşeviklerin, zaten her bakımdan tıpatıp benzeştikleri dünya Sosyal-Demokrasisinin oportünist kanadının bir parçası olduklarını kanıtladı.

O zaman menşevikler, örgütlenme sorunlarında

oportünist Sosyal-Demokratların safında yer almışlardı. İkinci Kongreden bir müddet sonra ise eski ekonomistlerle birleştiler ve siyasi çizginin her noktasında oportünizme kaydılar.

Lenin'in **Bir Adım İleri İki Adım Geri** adlı eseri, özellikle İkinci Kongre kararlarını tahlil etmekte ve menşeviklerin Parti Kongresinden sonra takındıkları tavrı ele almaktadır. Bu eserin Bolşeviklerle menşevikler arasındaki örgütlenme konusuna ilişkin temel görüş ayrılıklarını belirleyen bazı bölümlerini aktarıyoruz.

Fabrika Hücrelerinin Örgütlenmesi

Lenin, daha 1902'de **Bir Yoldaşa Mektup**'unda dile getirdiği temel fikri bir an için olsun unutmamıştır: Partinin kitleleri zamanında mücadeleye sevketmesi, ancak Parti örgütünün işçi kitleleriyle sıkı bağları varsa mümkündür. Bu nedenle daha 1902'de Lenin fabrikalarda ilerde fabrika hücrelerine dönüşecek olan, «fabrika çevreleri» oluşturulmasını öneriyordu. Lenin, «her fabrika bizim kalemiz olmalı» diye yazıyordu ve sonraları da döne döne bu sorun üzerinde durdu.

Ne var ki Lenin, fabrika hücresini Bolşevik Parti örgütünün granitten temeli haline bir anda getirmedi. 1907'de, St. Petersburg bölünmesini konu alan bir yazısında Lenin, St. Petersburg örgütü hakkında şunları yazıyordu:

> ...St. Petersburg'da (muhtemelen Rusya'daki şehirlerin çoğunda da olduğu gibi) bölgelerin, alt-bölgelerin ve taban hücrelerinin sadece yer esasına göre değil, aynı zamanda **mesleki** esas-

lara (işçilerin ve genel olarak halkın şu ya da bu mesleği, şu ya da bu uğraşı) ve **milli** esaslara (farklı milliyetler, farklı diller) göre de oluşturulduğunu görüyoruz.

Örneğin, St. Petersburg'da bir **demiryolu işçileri** bölgesi vardır...[2]

[Ayrıca bir etnik bölge (Letonyalıların) ve bir askeri örgüt de bulunmaktadır.]

Burada da, Partinin ilk kademe örgütlenmesinin değişik biçimlerini, yer, meslek ve hattâ millet esasına göre kurulmuş taban hücrelerini görmekteyiz; diğer bölgelerle aynı haklardan yararlanan demiryolu işçileri bölgelerinin ve hatta milliyetlere göre ayrılmış bölgelerin varlığını görüyoruz. Elbette milli hücreler ve milli bölgeler, fabrika hücreleri temelinde inşa edilmiş, milliyet farkı gözetmeksizin bütün işçileri kapsayan benzer kuruluşlarla aynı rolü oynayamazlar. Milli hücreler ve milli bölgeler, genellikle sadece ajitasyon ve propaganda çalışması ve kültürel eğitim çalışması yaparlar ama mücadeleye ve genel olarak siyasi hayata hemen hemen hiç katılmazlar. Bununla beraber 1917'ye kadar Rusya'da varlıklarını sürdürmüşlerdir. Bu da eski örgütlenme biçimlerinin üstesinden gelmenin ne kadar zor olduğunu gösteriyor. Demiryolu işçilerinden, postacılardan vb. oluşan özel parti örgütlerini kesin olarak tasfiye etme kararı, ancak Rusya Komünist Partisinin Sekizinci Kongresinde (Mart 1919) alınabilmiştir. Partinin bu özel örgütlerinin, zamanında son derece gerekli olduklarını, bu işçi ve memur kesimlerinde Bolşevik Partisinin etkisi-

---

2 Bkz. Lenin, «Sosyal-Demokrasi ve Duma Seçimleri», **Toplu Eserler**, Cilt 11, Fr. bas., s. 467. - Ç. N.

nin yayılmasında çok önemli bir rol oynadıklarını kabul etmek gerekir.

Bolşevik Partisi, fabrika hücrelerinin kurulmasına uzun zamandan beri en büyük özeni gösteriyordu. Parti komiteleri, daha 1905 devrimi sırasında, gerekse daha sonraları, Parti üyelerinin, menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin hangi fabrikalarda bulunduklarını ve sempatizanların sayısının ne kadar olduğunu tam olarak bilirlerdi. Fabrikalarda esas olarak Bolşevikler çalışmıştı. Bu durum, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisine, işçi sınıfı mücadelesinin başına geçme ve geniş işçi kitlelerini peşinden götürme imkanı sağlıyordu.

1905-1906 devrimini izleyen en karanlık gericilik yıllarında Parti, kısa bir yarı-legal dönemden sonra yeniden illegal olmak zorunda kaldı. Bir kere daha kendini yeniden değiştirmesi gerekiyordu. Bu yeni durum karşısında, Lenin 1908'de şunları yazdı:

> Güçlü bir illegal Parti Merkezleri örgütü, sistemli olarak çıkan illegal yayınlar ve en önemlisi yerel hücreler, özellikle de doğrudan doğruya işçilerin arasından gelen ve kitlelerle sıkı temas içinde yaşayan öncü üyelerin yönettiği fabrika hücreleri: Devrimci ve Sosyal-Demokrat işçi hareketinin her türlü zorluğu göğüsleyebilecek sağlamlıktaki çekirdeğini işte bu temel üzerinde inşa ettik. Bu illegal çekirdek, gerek Duma aracılığıyla, gerekse sendikalar, kooperatifler, eğitim ve kültür kuruluşları içinde kendi duyargalarını ve etkisini eskisiyle kıyaslanmayacak ölçüde yayacaktır.[3]

---

3 Bkz. Lenin, «Doğru Yolda», **Toplu Eserler**, Cilt 15, Fr. bas., s. 15. - Ç. N.

Şu halde Lenin, daha o zamanlar, sendika, kooperatif ve eğitim kuruluşlarında Bolşevik gruplar (her ne kadar bu gruplar o günlerde hücrelerle karıştırılıyorduysa da) oluşturma sorununu ortaya getirmişti. Bu, Bolşeviklerin bu örgütleri, sürekli ve ısrarlı bir mücadeleyle içerden ele geçirmelerine yardım etti.

Günümüzde Bolşevik Partisinin dayandığı temel, fabrika hücresidir. Parti, onun çalışmasına en büyük özeni gösterir. Partili olmayan bütün örgütlerde, seçilen organların kongre ve konferanslarında, görevi Partili olmayan çevrelerde Partinin etkisini güçlendirmek ve Parti siyasetini uygulamak olan komünist gruplar örgütlenmiştir. Böylelikle, Lenin'in, fabrikalarda Parti hücreleri, Partili olmayan dernek ve örgütlerde de gruplar oluşturma fikri tam anlamıyla gerçekleştirilmiştir.

Partinin Örgütlenmesi

Yukarda da gördüğümüz gibi, Lenin 1905 yılına dek, profesyonel devrimcilerin dar örgütlerde örgütlenmesi için mücadele etmiş ve komite üyelerinin seçimle belirlenmesine karşı çıkmıştı. O zamanın tamamen gizli çalışma şartlarında seçim ilkesini uygulamak mümkün değildi. 1905'te şartlar değişince Lenin, Partinin yeniden örgütlenmesi sorununu ortaya attı. Artık taban hücresinin eski «profesyonel devrimcilerden oluşan çevreler»e oranla daha geniş, nispeten gevşek ve «daha serbest» bir biçim almasından söz ediyordu. Partide demokrasi ilkesi daha ağırlık kazanmış, seçim ilkesi uygulanmaya başlanmıştı. Ama Parti illegal aygıtını koruyordu ve bu da onun, gerektiğinde illegal şartlara yeniden ve acısız bir şekilde uyumunu kolaylaştıracaktı.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi örgütlerinin, o dönemde aldıkları örgütlenme biçimi neydi? Bu sorunun cevabını, Lenin'in St.Petersburg örgütüne ilişkin şu satırlarında bulabiliriz:

> Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi demokratik tarzda örgütlenmiştir. Bunun anlamı şudur: Partinin bütün işleri, eşit haklara sahip, istisnasız bütün Parti üyeleri tarafından ya doğrudan doğruya ya da temsilciler aracılığıyla yürütülür; bütün Parti görevlileri, Partinin bütün yönetici organları, bütün Parti kuruluşları seçim yoluyla belirlenirler, sorumludurlar ve gerektiğinde görevlerinden alınabilirler. St.Petersburg örgütünün işleri, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin seçimle iş başına gelen St. Petersburg Komitesi tarafından yürütülür. Ancak bütün Parti üyelerinin (aşağı yukarı 6 bin kişi) aynı anda bir araya gelmesi mümkün olmadığından St.Petersburg örgütünün en yüksek kuruluşu, örgütün **Temsilciler Konferansıdır**. Bu konferansa temsilci göndermek, **bütün** örgüt üyelerinin hakkıdır: Belli sayıda Parti üyesi için, örneğin son konferansta olduğu gibi elli Parti üyesi için bir temsilci gönderilir. Bu temsilcilerin bütün Parti üyeleri tarafından **seçilmiş** olmaları gerekir ve onların bir sorunun çözümüne ilişkin aldıkları karar yerel örgütün bütünü için kesin ve bağlayıcı niteliktedir.
>
> Her şey bundan ibaret değildir. Çözümün gerçekten demokratik olması için örgütün seçtiği temsilcileri bir araya getirmek yetmez. Örgütün **bütün** üyelerinin, oy kullanırken, örgütün tümünü ilgilendiren tartışmalı soruna ilişkin görüşleri-

ni bağımsız ve kişisel olarak belirtmeleri gerekir. Üyelerinin fikrini almak, demokratik tarzda örgütlenmiş Parti ve derneklerin ilke olarak vazgeçemeyecekleri, en azından önemli durumlarda, özellikle de kitlelerin bağımsız olarak katıldıkları bir siyasi eylem, örneğin grev, seçim, büyük bir yerel işletmeyi boykot vb. söz konusu olduğunda vazgeçemeyecekleri bir şeydir.

...Grev yapılsın mı? Kadetlere oy verilsin mi, verilmesin mi? Bir greve bütün işçilerin katılması, seçimlerde bilinçli bir tavır alınması, ancak her işçi bu sorulara bilinçli olarak ve kendi iradesiyle bir cevap getirdiği takdirde mümkündür. Bütün siyasi sorunlarda tek tek bütün Parti üyelerinin fikrini alarak karar vermek imkânsızdır; bu, sonu gelmeyen, yorucu ve verimsiz oylamalara yol açar. Ama en önemli sorunlara, özellikle de başlı başına kitlelerin yer alacağı belli bir eylemle doğrudan bağı olan sorunlara, demokrasi çerçevesi içinde, sadece temsilciler kanalıyla değil, aynı zamanda bütün Parti üyelerine danışılarak bir çözüm getirilmesi zorunludur.

İşte bu nedenle St.Petersburg Komitesi, konferansa katılacak temsilcilerin seçiminin, ancak Kadetlerle anlaşma yapılmalı mı sorusu Parti üyeleri arasında tartışıldıktan ve bu konuda bütün Parti üyelerinin oy kullanmasından sonra yapılması gerektiğini kararlaştırmıştır. Seçimler kitlelerin doğrudan katıldıkları bir olaydır. Sosyalistler en önemli gücün kitlelerin bilinci olduğunu düşünürler. Dolayısıyla, her Parti üyesinin, seçimlerde Kadetlere oy verip vermemek konusunda bilinçli bir karara varması gerekir. Ancak

bütün Parti üyeleri bu konuda toplu halde açık bir tartışma yürütmüşlerse, her birinin şu ya da bu çözümü bilinçli olarak ve kararlılıkla benimsemesi mümkün olacaktır.[4]

Lenin birçok yerde olduğu gibi, burada da, bütün üyelerin faal olması ve Parti sorunlarının karara bağlanmasına katılmaları gerektiğini özellikle vurguluyor. Üyeler, konferans ve kongrelerde Partinin bütün yönetici organlarını seçerler; bu yönetici organlar, üstlendikleri görevler konusunda seçmenlerine hesap vermekle yükümlüdürler. Ama aynı zamanda, Parti üst kademelerinin kararları da, alt kademeler için bağlayıcıdır. Lenin'in daha o zamanlardan uygulamaya başladığı demokratik merkeziyetçilik ilkesi işte budur; Bolşeviklerle menşevikler arasındaki hizip mücadelesi gereği, bu ilkeden sadece birkaç kez uzaklaşıldığı olmuştur. Bundan ilerde söz edeceğiz.

«Yeniden Örgütlenme ve St.Petersburg'daki Bölünmenin Sonu» (1907) adlı başka bir makalesinde Lenin, St.Petersburg örgütünün yeni (Bolşevik) tüzüğünde Konferansın sürekli bir kurum olarak nitelendiğini yazıyordu. «...Konferans en az ayda iki kere toplanır ve örgütün en yüksek organıdır. Altı ayda bir yeniden seçilir. Konferans, St.Petersburg Komitesini sadece yerel örgütün şu ya da bu kesiminde çalışanlar arasından değil, bütün Parti üyeleri arasından seçer.» Daha sonra bir değişiklik yapmak gerekti: «Bolşevik Partisinin yerel konferansları, il ve eyalet konferansları sürekli organ niteliğinde değillerdir ve altı ayda bir toplanırlar.»

---

4 Bkz. Lenin, «Sosyal-Demokrasi ve Duma Seçimleri», **Toplu Eserler**, Cilt 11, Fr. bas., s. 458-459. - Ç. N.

İllegal koşullarda, Parti kongreleri de Parti konferansları da elbette normal bir şekilde toplanamazdı. Beşinci Kongre (1907) ile Altıncı Kongre (1917) arasında tam on yıl geçti. Ama bir organa katılacak yeni üyenin o organ üyelerince atanması ilkesini büyük ölçüde uygulamak gerekti. Bu da Bolşevik Partisindeki esnekliğin bir göstergesidir. Demokrasi her zaman ve her koşul altında geçerli değildir. Belirleyici olan devrime hizmet edip etmediğidir. Bolşevik Partisi bazan demokrasi ilkesini genişletme bazan da sınırlama yoluna gider. Savaş komünizmi döneminde Bolşevik Partisi bütünüyle çelikten bir kale haline dönüşmüştür. O dönemde Merkez Komitesi kararları, çoğunlukla bir savaş emri olarak uygulanmıştır. Ama iç savaş sona erdiğinde, ülkenin ekonomik hayatı düzelmeye başladığında ve yeni ekonomik siyasetin yol açtığı tehlikeler büyük ölçüde atlatıldıktan sonra Bolşevik Partisi gene demokratik merkeziyetçilik ilkelerine dönmüştür.

Tasfiyecilerle Mücadele

1905-1906 devrimini izleyen gericilik döneminin başlamasıyla birlikte, aydınlar Partiden uzaklaştılar. Sempatizan menşevikler, küçük burjuva gerçek yüzlerini ortaya koyuyor ve devrimci çözümleri reddedip proleter devrimci Partiyi tasfiyeye girişiyorlardı. Onlar, «Partinin programından, taktiklerinden ve geleneklerinden açıkça vazgeçmek pahasına da olsa, onu şekilsiz legal bir dernek haline getirme» çabası içindeydiler. Bu tasfiyeci girişimlere karşı Bolşevikler, Lenin'in önderliğinde hem ideolojik hem de örgütsel alanda en kararlı mücadeleyi yürüttüler. Lenin, menşeviklerin de katıldığı 1908 Milli Konferansında, ille-

gal örgütlenmenin denektaşı olarak değerlendirildiği bir kararın benimsenmesini sağladı, aynı zamanda da bütün legal imkanlardan sonuna kadar yararlanmanın zorunluluğuna dikkat çekti. Bu karar, fabrikalarda o zamanlar hala komite adı verilen Parti hücrelerinin kurulmasına özel bir önem vermektedir.

Bu karara menşevikler de lehte oy kullandılar. Gene 1908 Aralık Konferansında tasfiyeciliği devrimci Marksizmden bir sapma olarak aynı şekilde mahkum ettiler. Ama tasfiyeciliği mahkum etmelerine rağmen menşevikler, tasfiyecilerin tuttuğu yolu izlemeye devam ettiler. Parti içindeki menşeviklerin sadece önemsiz bir kesimi, Plehanov ve Troçki onlardan ayrıldı.

Lenin'in deyimiyle «tersyüz edilmiş tasfiyeciler» Bolşevikler arasından da çıktı; ama Lenin kararlılıkla onlarla kendi arasına bir ayırım çizgisi çekti. Bunlar, Sosyal-Demokrat milletvekillerinin Dumadan çekilmesini talep eden **otzovistler**; Dumadaki Sosyal-Demokrat grubun Dumaya bir ültimatom vermesini ve reddedildiği takdirde onu terk etmesini öneren **ültimatomcular**; ve nihayet, gericilik döneminde burjuva aydınlarıyla birlikte bir din yaratmaya koyulan «Tanrı yapıcılar»dı. Bolşeviklerin merkezi yayın organı **Proletari**'nin yazı kurulunun büyük işçi merkezlerinden gelen temsilcilerle 1909'da yaptığı konferansta alınan kararı okuduğumuzda Bolşevik saflarda da proleter bakış açısını yeterince özümlememiş unsurların ortaya çıktığını görüyoruz:

> ...Böyle bir durgunluk döneminde bu unsurlar, Sosyal-Demokrat olgunluk eksikliklerini giderek daha açık bir şekilde ortaya koyuyorlar;

bunlar, Sosyal-Demokrasinin devrimci taktiğinin temellerine gitgide daha şiddetle karşı çıkarak, belli bir zamandan beri, gerçekte Sosyal - Demokrat parlamentoculuk ve Sosyal-Demokrasinin Dumada çalışması konusundaki yanlış anlayışların ilke düzeyine yükseltilip derinleştirilmesi olan bir otzovizm ve ültimatomculuk teorisi geliştirmeye ve bu yönde bir akım yaratmaya koyulmuşlardır.

...Bütün devrimci gevezeliğine rağmen, gerçekte otzovizm ve ültimatomculuk teorisi, büyük ölçüde, devlet Dumasının halkın şu ya da bu acil talebini karşılıyabileceği ümidinden kaynaklanan anayasal hayallerin sadece tersten bir ifadesidir; bu teori, esasında proletarya ideolojisinin yerine küçük burjuva ideolojisini koymaktadır.

Ültimatomculuğun, Sosyal-Demokrat faaliyet için açıkça zararlı görülen otzovizmden aşağı kalır bir yanı yoktur... Siyasi bakımdan ültimatomculuk bugün otzovizmden farklı değildir; üstelik otzovist tabiatını gizlediğinden karışıklık ve kargaşalığı artırmaktadır.

...Ültimatomculuk ve otzovizm, temsili kurumların boykot edildiği, devrimin şu ya da bu anındaki somut durumlardan kalkarak, boykotu karşı-devrim döneminde bile Bolşevik taktiğin belirgin bir özelliği olarak gösterme çabasındadırlar. Bu çabalarıyla onlar, devrimin gelişme aşamasını, devrimci bir atılımının var olup olmadığını hesaba katmaksızın bütün temsili kurumlara ne pahasına olursa olsun katılmayı savunan menşevizmin tersyüz edilmiş şekli olduklarını gösteriyorlar...

Bütün bunları göz önüne alan Proletari'nin

genişletilmiş yazı kurulu, RSDİP içinde belirgin bir akım olan Bolşevizmin, otzovizm ve ültimatomculukla hiç bir ortak yanının bulunmadığını ve Bolşevik hizbin devrimci Marksizmden bu sapmalara karşı amansız bir mücadele yermesi gerektiğini ilân etmektedir.[5]

Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler, aynı şekilde, felsefe alanında da «Tanrı yapıcılar»dan, Machçılardan ve amprio-kritisistlerden ayrılıyorlardı. Bunlar, proletaryanın felsefesinden, tarihi materyalizmden uzaklaşmış ve idealist burjuva karışımı bir felsefeyi işçi sınıfına mal eden kimselerdi. O zamanlar Batı Avrupa'nın en iyi Sosyal-Demokratlarının büyük bir kısmı bile, Lenin'in bu uzlaşmazlığını, işçi sınıfı hareketi içinde bölücü ve bozguncu bir tavır olarak niteleyerek kesinlikle mahkum etmişlerdi. Ne var ki bugün Lenin'in, çelikten Bolşevik Partisini, devrimci Marksizmi tahrif edenlere karşı takındığı bu uzlaşmaz tavır sayesinde yarattığı artık herkes tarafından bilinmektedir. Eğer böyle bir Parti olmasaydı Rusya proletaryası bu kadar parlak bir zafer kazanamazdı.

1910 yılında, tasfiyecilerle anlaşmak için son bir girişimde bulunuldu. Menşevik tasfiyecilerin de katıldığı, bir Merkez Komitesi Genel Toplantısı yapıldı. Lenin onlarla anlaşmanın artık mümkün olmadığına inanıyordu, ancak Bolşevikler arasında bile, boş ümitler henüz tamamen yıkılmamıştı: Bazıları menşevik tasfiyecileri devrimci Sosyal-Demokrasinin yoluna çekmenin mümkün olduğuna inanıyorlardı. Onlarla ortak bir oturum yapmayı Lenin bu nedenle ka-

---

5 Bkz. Lenin, «Proletarî'nin Genişletilmiş Yazı Kurulu Konferansı Kararı», **Toplu Eserler**, Cilt 15, Fr. bas., s. 457, 476, 477. - Ç. N.

bul etti. Bu oturumda oybirliğiyle alınan kararda şu sözlere de yer veriliyordu:

> Burjuva karşı-devrimi döneminde Sosyal-Demokrat hareketin tarihi konumu, bir yandan kaçınılmaz olarak proletarya üzerinde belli bir burjuva etkisinin doğmasına, aynı zamanda illegal Sosyal-Demokrat Partinin reddedilmesine, onun rolünün ve öneminin küçümsenmesine ve devrimci Sosyal-Demokrasinin program ve taktiğindeki görev ve şiarlarını sınırlamaya yönelen çeşitli girişimlere; öte yandan da Sosyal-Demokratların Dumada çalışmasının ve legal imkanlardan yararlanmanın reddedilmesine, her iki faaliyetin de öneminin kavranmamasına ve devrimci demokratik taktiği bugünkü özel tarihi koşullara uygulamada aciz kalınmasına yol açmaktadır.
>
> Böyle durumlarda Sosyal-Demokrat taktik, Sosyal-Demokrat faaliyeti sınıf mücadelesinin bütün alanlarında yaygınlaştırıp derinleştirerek ve bu iki sapmanın oluşturduğu tehlikeyi gözler önüne sererek bu sapmaların üstesinden gelmek zorundadır.

Hem sağ hem de sol tasfiyeciliği mahkum eden çok sayıda kararın oybirliğiyle alınmış olması, bu akımlara karşı kararlı bir mücadelenin gerekli görülmesi ve menşeviklerin kendi hizip çalışmalarına son verme dileğinde bulunmaları sonucu Lenin, Merkez Komitesi üyelerinin uzlaşmaya hazır çoğunluğunun baskısı altında menşeviklerle birliğe razı oldu. Ama bu birlik sadece kağıt üzerinde bir karar olarak kaldı, çünkü gerçekte menşevikler tasfiyecilerle bozuşmayı asla düşünmüyorlardı.

Sonunda Bolşeviklerin Ocak 1912 Konferansına gelindi. Bu Konferans tasfiyecileri Partiden attı ve böylece onlarla ilişkiler kesin olarak koparılmış oldu.

Bolşevik Partisinin menşevik tasfiyecilerle ilişkiyi kesin olarak koparması için on yıllık bir mücadele gerekmişti. O güne kadar daha önce de gördüğümüz gibi Bolşevik Merkez Komitesinde bile arabulucular denen kimseler yüzünden bazı tereddütler olmuştu. Ama V. İ. Lenin, menşeviklerin başka bir sınıfı temsil ettiklerini ve onlara karşı vargüçle mücadele etmek gerektiğini daha o zamanlar gayet açık bir şekilde görmüştü. Lenin, emeğin sermayeye karşı verdiği belirleyici mücadele anında menşeviklerin, burjuvaziyle birlikte karşı saflarda yer alacaklarını ve barış zamanındakinden farklı araçlara başvuracaklarını daha 1908 yılında yazıyordu. Nitekim bu, bir müddet sonra —emperyalist savaş sırasında, 1917 Mart Devrimi ertesinde, özellikle de Ekim Devrimi sırasında— herkesin apaçık gördüğü bir gerçek haline geldi.

Lenin Batı Avrupalı partiler karşısında da, özellikle sermayeye karşı belirleyici nitelikte mücadelelerin verildiği dönemde, aynı uzlaşmaz tavrı gösterdi. 1920 yılında yazdığı bir makalede[6] şöyle diyordu:

> Reformcular, menşevikler saflarda barındırıldığı takdirde, proletarya devriminin zafere ulaşması ve ayakta kalması **imkansızdır.** Bu açık bir ilkedir. Ve bu ilkenin doğruluğu Rusya ve Macaristan tecrübesiyle de açıkça kanıtlanmıştır. ...üç yıl içinde Rusya'daki proletarya iktidarı birçok kez öyle zor durumlarla karşılaşmıştır ki, eğer menşevikler, reformcular, küçük

6 Bkz. Lenin, «İtalyan Sosyalist Partisi İçindeki Mücadele Hakkında», **Toplu Eserler,** Cilt 31, Fr. bas., s. 398-399. - Ç. N.

burjuva demokratları Partimiz içinde, hatta şu ya da bu ölçüde Merkez Yürütme Komitesi gibi merkezi Sovyet organlarında kalmış olsalardı, Sovyet rejimi **kesinlikle** yıkılırdı. ... herkesin bildiği gibi bugün İtalya'da, proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği iktidarı ele geçirme mücadelesinde belirleyici savaşlara doğru ilerlenmektedir. Böyle bir anda, menşeviklerin, reformcuların, Turati taraftarlarının Parti saflarından atılması kesinlikle zorunludur; hatta kararsızlığa düşebilecek ve reformcularla «birliği» savunmaya yatkın mükemmel Komünistlerin bütün sorumlu mevkilerden uzaklaştırılması bile yararlı olabilir. ... Devrimin arifesinde ve devrimin zaferi için en şiddetli mücadelelerin verildiği anda, Parti içinde en ufak bir kararsızlık **her şeyin kaybedilmesine**, devrimin yenilgisine, halen çok şiddetli saldırılara hedef olan ve henüz sağlamlaşmamış bulunan proletarya iktidarının yok edilmesine neden olabilir. **Benzer** bir anda kararsız önderlerin uzaklaştırılmaları Partiyi, işçi hareketini ve devrimi zayıflatmaz, tersine güçlendirir.

Ne yazık ki bu, zamanında gerçekleştirilmedi ve bu kararsızlığın acı sonuçlarını kendi gözlerimizle gördük.

Lenin'in tasfiyecilere karşı mücadele döneminde örgütlenme sorununa ilişkin görüşünü ortaya koymak amacıyla şu belgelere yer verdik: Lenin'in 1908 Aralık Konferansında alınan kararlara ilişkin kendi görüşünü açıkladığı «Yolda» adını taşıyan makalesinden alıntılar; Bolşeviklerin 1909 yılındaki konferansını konu alan «Tasfiyeciliğin Tasfiyesi» adlı ma-

kaleden alıntılar; ve nihayet Bolşeviklerin Ocak Konferansının (1912 Prag Konferansı) örgütlenme sorununa ve tasfiyecilere ilişkin kararları.

Parti, İşçi Sınıfının Öncüsüdür

Daha önce Marks'ın **Komünist Manifesto**'da belirttiği gibi, Lenin'in de Partiyi, işçi sınıfının öncüsü olarak tanımladığını birçok kez gördük. Lenin, Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresince kabul edilen, proletarya devriminde Komünist Partisinin rolü konulu kararda bunu son derece berrak bir şekilde ifade etmiştir. Bu kararda şunları okuyoruz:

> Komünist Partisi işçi sınıfının bir kesimidir ve elbette onun en ileri, en bilinçli, dolayısıyla en devrimci kesimidir. O, en bilinçli, en sadık, en uzak görüşlü emekçilerin seçilmesiyle oluşur. Komünist Partisinin çıkarları, işçi sınıfının çıkarlarından ayrı değildir. Komünist Partisini bütün emekçi kitlesinden ayıran şey, onun işçi sınıfının bütününün tarihi görevini göz önünde bulundurması ve her yol dönemecinde tek tek grupların ya da mesleklerin değil, bütünüyle işçi sınıfının çıkarlarını savunmaya çalışmasıdır. Komünist Partisi, işçi sınıfının en ileri kesiminin proletarya ve yarı-proletarya kitlelerine doğru yolda önderlik etmesini sağlayacak siyasi ve örgütleyici gücü oluşturur.[7]

Kısaca ifade edilecek olursa, Lenin'in Parti konusundaki öğretisinde en önemli esaslar bunlardır. Gene

---

7 Bkz. **Komünist Enternasyonal'in İlk Dört Kongresi, 1919-1923**, Librairie Progressiste - Montreal, s. 49. - Ç.N.

Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresinde Lenin şöyle diyordu:

> ... Siyasi parti, sınıfın ancak küçük bir kısmını bağrında toplayabilir; tıpkı bütün kapitalist toplumda gerçekten bilinçli işçilerin, işçiler içinde azınlığı oluşturması gibi. Dolayısıyla geniş işçi kitlelerine ancak bu bilinçli azınlığın önderlik edebileceğini ve onları kendi peşinden götürebileceğini kabul etmek zorundayız. ... Eğer bu azınlık gerçekten bilinçliyse, kitleleri peşinden götürmeyi başarıyorsa, gündemdeki her soruna bir çözüm getirebiliyorsa, işte o, gerçek anlamda bir Partidir.[8] [Yok eğer bu azınlık kitlelere önderlik etmeye, onlarla bağ kurmaya çalışmıyorsa, adına Parti de dense o bir Parti değil, bir hiçtir.]

Ne var ki iktidarın ele geçirilmesi için, Komünist Partisinin işçi sınıfının **çoğunluğunu** yanına alması gerekir. Bunu sağlamak için ise, Komünist Partisi işçi hareketinin kuyruğuna takılmamalı, onun başına geçmelidir. Bu nedenle Partinin, işçi sınıfıyla ve sendika, kooperatif, fabrika konseyi, parlamento ve Duma grupları, kadın işçi örgütleri, kültür ve eğitim örgütleri, gençlik federasyonları, protelarya iktidarı ele geçirdiğinde devlet organları olacak Sovyetler gibi bütün işçi sınıfı örgütleriyle sıkı bağları olmalıdır. Bu örgüt ve organlarda Komünistler kendi gruplarını oluşturmalı ve bu gruplar aracılığıyla onları yönlendirmelidirler. Bolşevik Partisi ancak bu taktiği uygulayarak adı geçen örgütleri kazanmayı başarmıştır.

---

3 Bkz. Lenin, «Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresinde Komünist Partisinin Rolü Üzerine Söylev, 23 Temmuz» (1920), **Toplu Eserler**, Cilt 31, Fr. bas., s. 242. - Ç. N.

«Sol» Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı adlı eserinde Lenin, Partinin «proletaryanın sınıf birliğinin en yüksek biçimi» olduğunu ve diğer proleter ve yarı - proleter bütün örgüt biçimlerine yön vermesi ve onların mücadelesine faal olarak katılması gerektiğini söyler.

Lenin'in sendika ve diğer işçi örgütlerinin sözümona «tarafsızlığına», parlamenter grubun «bağımsızlığına» kararlılıkla karşı çıkmasındaki neden de budur. Bu «tarafsızlık» ve bu «bağımsızlık», gerçekte, burjuvaziye ve onun ajanlarına bağımlılığın en utanç verici şeklidir.

Lenin, proletaryanın, kendi bağımsız siyasi partisi yoksa proletarya devrimini asla zaferle sonuçlandıramayacağını öğretti. İşçi sınıfının sermaye boyunduruğundan kurtuluş mücadelesi tarihinde çok önemli bir rol oynamalarına rağmen, ne sendikalar ne de kooperatifler bu işi başaramazlar. Rusya proletaryası, kapitalistleri ve toprak sahiplerini alt edebildiyse, bunun biricik nedeni onun güçlü bir Bolşevik Partisine sahip olmasıydı. Zaferlerini koruyabilmesi de gene bu Parti sayesinde olmuştur.

Lenin, Komünist Partisinin, yalnız proletarya diktatörlüğünün zafer kazanmasında değil, aynı zamanda bu zaferin korunması, diktatörlüğün sağlamlaştırılması ve geliştirilmesi için de bir araç olduğunu öğretmiştir. Parti, proletarya devrimi ordusunun kurmayıdır. Bu nedenle Partinin örgütlenmesi, Partinin düşünce ve irade birliği, demirden disiplini, Parti saflarının oportünist ve yabancı unsurlardan temizlenmesi özel bir önem taşımaktadır.

Bolşevik Partisi iktidar Partisi haline gelir gelmez yabancı unsurlar Partiye katılmaya başladılar. Bu ise, kızgın iç savaşın sona ermesinden sonra, yeni eko-

nomik siyasete geçiş döneminde ortaya çıkan özellikle tehlikeli bir olguydu. Lenin Parti saflarının temizlenmesi sorununu ortaya attı ve eski menşeviklerin yüzde 99'unun Partiden ihraç edilmesini önerdi. Elbette bunu, kelimesi kelimesine anlamamak gerekir. Lenin bunu söylerken, özellikle Ekim Devrimi zaferinden sonra Bolşevik Partisine giren aydınları hedef alıyordu. Lenin aydınların Bolşevik Partisine bencil amaçlarla girip girmediklerini, beraberlerinde birliği bozucu unsurlar ya da Bolşevik Partisine yabancı eğilimler getirip getirmediklerini anlamak için onlara özel bir dikkat gösterilmesini önerdi. Böyle kimseler acımadan Partiden atılmalıdır. «Daha az, ama daha iyi», Lenin'in şiarı buydu.

Parti Disiplini ve Partinin Birliği

Bolşevik Partisi, devrimci Marksist çizgiden her türlü sapmaya karşı verilen uzlaşmaz mücadele içinde şekillenmiştir. Lenin fikir ayrılıklarını asla gizlemezdi, aman karışıklık çıkmasın, barış, birlik, beraberlik korunsun diyerek bu ayrılıkları asla saklamadı; tersine, bütün sapmalara ve bütün hatalara karşı devrimci coşkuyla sonuna kadar mücadele etti, bölünmelerden korkmadı ve sadece menşevik tasfiyecilerin değil aynı zamanda lafta devrimcilerin, otzovistlerin, ültimatomcuların, Tanrı yapıcıların da Partiden atılması konusunda bir an bocalamadı. Bununla beraber Lenin hiç bir zaman ille de bölünmeden yana olmamıştır. O, yolunu şaşırmış yoldaşların devrimci Marksizm yoluna dönmeleri için ilkönce bütün imkanları kullanırdı. Ancak bu çabaları hiç bir olumlu sonuç vermezse, o zaman ilişkilerini kararlılıkla keserdi. Birinci bölünmeden sonra, 1905 yılında menşe-

vikler devrimci kitlelerin baskısıyla kuvvetle sola kayarak, pratik devrimci mücadele içinde Bolşeviklere yakınlaştıklarında bizzat Lenin birliği savundu. Bunun sonucu, 1906 ilkbaharında Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Dördüncü (Birlik) Kongresi toplandı. Menşevikler çoğunluğu ele geçirdiler. Ama Lenin Partiden ayrılmadı, tam tersine Partiyi içinden kazanmak için mücadeleye koyuldu. Nitekim Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin 1907 yılındaki Beşinci Kongresinde Bolşevikler çoğunluğu elde etmeyi başardılar. Parti yönetimi Bolşeviklere geçti. Menşeviklerin Parti içinde tamamen örgütlü bir hizbi vardı. Daha 1908'de, Menşeviklerin devrimci Partiyi tasfiyeye yöneldikleri açıkça ortaya çıkmıştı.

Lenin, menşevikler aynı Parti içersinde kendisine karşı cephe aldıkları zaman, Parti ilkeleri ve Partinin birliği konusunda nasıl davrandı? Elbette ki Lenin o zamanlar hizip mücadelesinin özgürce yürütülmesi için mücadele ediyor ve Merkez Komitesi kararlarını da kapsayan bir tartışma ve eleştiri özgürlüğü talep ediyordu. Lenin, menşevik Merkez Komitesine karşı Parti örgütlerinin hakları için bütün gücüyle mücadele etti. Ama aynı zamanda, Lenin için Partinin demokratik merkeziyetçilik ilkeleri ve sıkı Parti disiplini birkaç istisnai durum dışında sarsılmazdı. Lenin, «Sosyal-Demokrasi içindeki 'Kadetçiliğe' Karşı Mücadele ve Parti Disiplini»[9] adlı makalesinde şöyle yazıyordu:

> ... işçi partisi saflarındaki disiplinden neyi anladığımızı, disipline verdiğimiz önemi birçok kez belirttik. **Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride**

9 Bkz. Lenin, **Toplu Eserler**, Cilt 11, Fr. bas., s. 329-330. - Ç. N.

özgürlük: İşte biz disiplini böyle tanımlıyoruz. Öncü sınıfın demokratik Partisine layık olan biricik disiplin de budur. İşçi sınıfının gücü örgütlenmesinde yatar. Kitlelerin örgütü yoksa, proletarya bir hiçtir; örgütlüyse de her şeydir. Örgüt demek, eylem birliği, bütün pratik çalışmada birlik demektir. Ama elbette ki her türlü davranış ve eylem, ancak proletaryayı geriye değil ileriye doğru götürdüğü, proletaryanın ideolojik birliğini sağlamlaştırdığı, proletaryayı zayıflatmak ve yozlaştırmak yerine onun düzeyini yükselttiği ölçüde değer kazanır. İdeolojik temeli olmayan bir örgüt, pratikte işçi sınıfını iktidardaki burjuvazinin zavallı bir uşağı durumuna düşüren bir saçmalıktır. Bu nedenle proletarya, tartışma ve eleştiri özgürlüğünün bulunmadığı bir eylem birliğine izin veremez. Gene bu nedenle bilinçli işçiler şunu asla unutmamalıdırlar: İlkelerin çiğnendiği öyle vahim durumlar olur ki bütün örgütsel ilişkilerin koparılması bir görev haline gelebilir.

Bütün bunlar daha sonraları Bolşeviklerle menşevikler arasında kesin bir bölünmeye yol açtı. Ama 1906 - 1907 yıllarında Lenin, kesin bir bölünmenin henüz vakitsiz olduğu kanısındaydı ve hatta bu nedenle menşeviklere zaman zaman oldukça cömert tavizler verdiği de oldu; örneğin, menşevik Merkez Komitesinin üzerinde ısrarla durduğu liberallerle ittifak kurma ve İmparatorluk Dumasındaki seçimlerde onlarla ortak liste çıkarma sorununda olduğu gibi. Lenin, liberallerle ittifaka kesinlikle karşıydı ama daha kötü bir şeyi önlemek için, az bir zaman önce toplanan Parti Konferansının yerel örgütlere tanıdığı bu konuda kendi başlarına karar verme hakkını savundu. Yuka-

rıda da sözü edilen «Sosyal-Demokrasi İçindeki 'Kadetçiliğe' Karşı Mücadele ve Parti Disiplini» adlı makalesinde şöyle yazıyordu:

> Partinin önünde iki platform vardır. Biri Konferansın 18 menşevik ve Bundcu delegesi tarafından sunulan, diğeri ise Bolşevik, Polonyalı ve Letonyalı 14 delegeye ait olan platform. Yerel örgütlerin yetkili organları bunlardan birini seçmede, bu platformları değiştirmede ve tamamlamada ya da yeni platformlar sunmada tamamen özgürdürler. Ancak yetkili organlar bir kez karara vardıktan sonra, biz **bütün** Parti üyeleri, **tek bir adam gibi** davranırız. Yani belki de Odesalı bir Bolşevik, bir Bolşevik için iğrenç de olsa, oy sandığına bir Kadetin ismini taşıyan oy pusulasını atmak zorunda kalacak, bir Moskovalı menşevik ise Kadetlere oy vermediği için yüreği yana yana yalnızca Sosyal-Demokratlara oy verecektir.[10]

O zamanlar Lenin menşeviklere karşı benzer bir strateji uygulamak zorunda kalmıştı. Ama aynı zamanda Parti disiplinini de savunuyordu. Parti disiplini, Bolşeviklerin menşeviklerle ilişkilerini kesin olarak koparmaları ve özellikle de Bolşevik Partisinin iktidara gelmesiyle birlikte elbette daha da güçlendi.

1922 yılında Rusya Komünist Partisinin On Birinci Kongresi (Rusya Komünist Partisinin bu kongresi Lenin'in şahsen katıldığı son kongre olmuştur) kapanış konuşmasında Lenin şöyle diyordu:

---

10 Bkz. Lenin, **Toplu Eserler**, Cilt 11, Fr. bas., s. 332 - 333 — Ç. N.

> 600 bin kişilik ordumuzun (Partimizin), işçi sınıfının öncüsü olması gerektiğini ve ancak demir disiplin sayesinde görevlerimizin üstesinden gelmiş olduğumuzu her zaman akılda tutmalıyız. En sıkı disiplini uygulamamızın ve onu korumamızın temel koşulu sadakattir; eski disiplin yöntemleri, eski disiplin nedenleri artık yıkılmıştır; biz faaliyetimizde düşünce ve bilincin en yüksek düzeyini temel aldık. Bu ise bize, bir temeli olan ve başka hiç bir devletin sahip olmadığı kadar yüksek bir disiplini, kapitalist toplumdaki gibi zarzor ayakta duran bir disiplinle hiç bir ortak yanı bulunmayan bir disiplini gerçekleştirme imkanı sağlamıştır.

Lenin disiplin sorununa çok sık değinir. Rusya Komünist Partisinin, başka hiç bir kitle partisinde görülmeyen bugünkü disiplinini ona borçluyuz. Rusya Komünist Partisinin düşmanları geçmişte birçok kez (Parti tartışmaları sırasında), Rusya Komünist Partisinin disiplini zayıflayacak ümidiyle pek keyiflenmişler, ancak her defasında Parti, sınavlardan daha da güçlenerek çıkmıştır. Bu disiplinin geçmişte de bugün de ana fikri şudur: Proletarya devriminin ve Komünist Partisinin çıkarları her şeyin üzerindedir.

Ama böyle bir disiplinin gerçekten var olabilmesi için bütün Parti üyelerinin temel sorunlarda aynı görüşü paylaşmaları zorunluydu. Biliyoruz ki —ilkönce Bolşevik grubunda, daha sonra da Bolşevik Partisinde— bu görüş birliğini yaratan ve onu yıkmaya çalışanlara karşı kararlılıkla mücadele eden Lenin olmuştur. Lenin, Bolşevik Partisi içinde, Partinin kaçınılmaz olarak zayıflamasına yol açan ve onun birliği ve sovyet iktidarının egemenliği için bir ölüm tehlikesi oluş-

turan bütün grup ve hiziplerin yeminli düşmanıydı. 1921'de sendikalar tartışması sırasında bir sapma ortaya çıktığında Lenin, Rusya Komünist Partisinin Onuncu Kongresinde bu sapmanın kararlılıkla mahkum edilmesi için ısrar etti. Şöyle diyordu: «Biz ciddi zorluklar içinde mücadele eden bir partiyiz. Birliğin kalıcı olmasını istiyorsak söz konusu sapmayı mahkum etmeliyiz.» Ve kongre bu sapmayı ezici çoğunlukla mahkum etti. Aynı zamanda Parti birliğine ilişkin bir karar aldı. Lenin'in desteklediği bu kararda hizipler ve gruplar kararlılıkla mahkum ediliyordu.

Hizip ve grupların yasaklanması demek, elbette ki tartışmalı sorunların tartışılmasının ve Partinin yönetici organlarının faaliyetinin eleştirilmesinin yasaklandığı anlamına gelmez. Tersine, her Parti üyesi kendi hücresinde, Partinin genel toplantı, konferans ve kongrelerinde bu sorunları tartışmak, Partinin yönetici organlarının faaliyetini eleştirmek ve kendi önerilerini getirmek hakkına sahiptir. Öte yandan Rusya Komünist Partisinin On Üçüncü Konferansında alınan kararda şöyle deniyor: «Parti içindeki tartışma özgürlüğü asla Parti disiplinini sinsice baltalama özgürlüğü değildir. Parti Merkez Komitesi ve bütün yerel Parti merkezleri, Bolşevik disiplini sarsma girişimlerinin olduğu her yerde, bu disiplini sapasağlam ayakta tutmak için derhal en sert tedbirleri almakla yükümlüdürler.»

Böylelikle, tartışma özgürlüğünün Parti disiplinini çiğneme özgürlüğüne dönüştürülmesi cezasız kalmayacaktır.

Lenin Onuncu Kongrede şöyle demişti: «Biz bir tartışma kulübü değiliz. Elbette belli konuları işleyen cilt cilt eserler yayınlayabiliriz ve yayınlayacağız, ancak her şeyden önce en zor şartlarda mücadele etmek

zorundayız ve bu nedenle tek vücut halinde birleşmemiz gerekiyor.»

Tartışmalı sorunlar ancak karardan önce tartışılır. Partinin yönetici organı, konferanslar ya da kongreler bir karar aldı mı, artık şu ya da bu Parti üyesi ya da bütünüyle bir Parti örgütü aynı görüşü paylaşmasalar da bu kararı titizlikle uygulamak durumundadırlar; azınlığın çoğunluğa kesinkes tabi olması söz konusudur. Lenin'in Parti içinde uyguladığı disiplinin temel ilkesi budur.

Lenin'in Vasiyeti

«Daha az, ama daha iyi!» Bu şiar, Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine Lenin'in vasiyetidir. Her yerde, Bolşevik Partisi gibi kitlelerle iyice kaynaşmış proletarya partileri yaratmak gerekir. Her yerde, Partiyi akla gelen en zor şartlarda bile demokratik merkeziyetçilik temelinde yönetebilecek, sağlam bir ana çekirdek yaratmak gerekir.

Lenin şöyle diyordu:

> Günümüzün kızgın iç savaş şartlarında bir Komünist Partisi, ancak mümkün olan en merkezi şekilde örgütlüyse, Parti içinde askeri disipline benzer demirden bir disiplin hakimse ve geniş yetkilere sahip, manevi saygınlığı olan, üyelerinin tam güvenini kazanmış güçlü bir merkezi organ varsa görevini yerine getirebilir.[11]

Partinin işçi kitleleriyle sımsıkı bağlar kurması zorunludur. Buna ulaşmak için Parti, fabrika hücreleri

---

11 Bkz. Lenin, «Komünist Enternasyonale Kabul Koşulları», **Toplu Eserler,** Cilt 31, Fr. bas., s. 214 - Ç. N.

temelinde inşa edilmelidir. Bütün Parti üyelerinin faal, örgütlerin bağımsız, gerçek Marksist çizgiden her türlü sapmaya karşı mücadelenin de uzlaşmaz olması gereklidir. Ve nihayet Bolşevik örgütün temel ilkelerine bağlı kalmakla birlikte durum değişikliklerine hızla ayak uydurabilecek esnek bir örgüt gereklidir. İşte Lenin 1922 yılı sonunda Dördüncü Kongrede verdiği söylevde Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine böyle vasiyet ediyordu. Komünist Enternasyonal'in bütün kesimlerine düşen görev, bu vasiyeti mümkün olan en kısa zamanda gerçekleştirmekir.

Komünist Enternasyonal
Yürütme Komitesi
Örgütlenme Bürosu Başkanı

PROPAGANDA VE AJİTASYON ÜZERİNE

1897

...Rusya Sosyal-Demokratlarının sosyalist faaliyetleri, bilimsel sosyalizmin öğretilerinin **propaganda yoluyla** yayılmasından, yani bugünkü toplumsal ve ekonomik sistem hakkında, bu sistemin temeli ve gelişmesi hakkında, Rusya toplumunun farklı sınıfları ve bu sınıfların birbirleriyle olan karşılıklı ilişkileri, birbirleriyle olan mücadeleleri, işçi sınıfının bu mücadeledeki rolü ve işçi sınıfının çöken ve yükselen sınıflara ve kapitalizmin geçmişi ve geleceğine karşı tutumu, uluslararası Sosyal-Demokrasinin ve Rusya işçi sınıfının tarihi görevi hakkında, işçiler arasında doğru bir kavrayışın yayılmasından oluşur. Rusya'nın bugün içinde bulunduğu siyasi koşullar ve işçi kitlelerinin bugünkü gelişme düzeyi, işçiler arasında yapılacak propaganda çalışmasına sıkı sıkıya bağlı olan ajitasyon çalışmasını doğal olarak ön plana çıkarmaktadır. İşçiler arasında ajitasyon yapmak, Sosyal-Demokratların, işçi sınıfının bütün kendiliğinden mücadelelerine ve işçilerle kapitalistler arasında işgünü, ücretler, çalışma koşulları vb. vb. konusunda patlak veren bütün çatışmalara katılmaları anlamına gelir. Göre-

vimiz, faaliyetlerimizi işçilerin hayatının bütün günlük sorunlarıyla birleştirmek, bu sorunların üstesinden gelebilmelerinde işçilere destek olmak, onların dikkatini en ağır haksızlıklara çekmek, işçilerin patronlara karşı taleplerini daha somut ve amaca en uygun biçimde ifade etmelerine yardımcı olmak, işçiler arasında dayanışma bilincini ve dünya proletarya ordusunun bir parçası olan birleşik bir işçi sınıfı olarak Rusya işçilerinde, çıkarlarının ve davalarının bir olduğu bilincini geliştirmektir. İşçiler arasında eğitim çevreleri örgütlenmesi, bu çevrelerle merkezi Sosyal-Demokrat grup arasında düzenli gizli temasın sağlanması, işçi yayınlarının basılıp dağıtılması, işçi hareketlerinin bütün merkezlerinde bir rapor verme sisteminin örgütlenmesi, ajitasyon amacıyla bildiri ve çağrıların basılıp dağıtılması ve tecrübeli bir ajitatör kadrosunun yetiştirilmesi; genel hatlarıyla, Rusya Sosyal-Demokrasisinin sosyalist faaliyetinin alacağı biçimler bunlardır.

[...]

Bu yazı, 1897'de **Rusya Sosyal - Demokratlarının Görevleri** adlı broşürde yayınlanmıştır.

Toplu Eserler, Cilt 2

NEREDEN BAŞLAMALI

Mayıs 1901

Son yıllarda Rusya Sosyal-Demokratlarının karşısına çıkan «ne yapmalı» sorunu özel bir önem taşıyor. Bu sorun, (seksenlerin sonlarında ve doksanların başlarında olduğu gibi) hangi yolu seçmemiz gerektiği sorunu değil, bilinen yolda hangi pratik adımları atmamız gerektiği ve bu adımları nasıl atacağımız sorunudur. Bu da, pratik çalışmanın sistemi ve planı sorunudur. Ve kabul edilmelidir ki, pratik faaliyette bulunan bir parti için temel bir sorun olan, mücadelenin niteliği ve yöntemleri sorununu henüz çözmüş değiliz; bu durum da hala, ortaya acıklı bir ideolojik tutarsızlık ve yalpalama çıkaran ciddi görüş ayrılıklarına yol açmaktadır. Bir yandan, henüz yok olmamış bulunan «ekonomist»[1] akım, siyasi örgütlenme ve ajitasyon çalışmalarını kösteklemeye ve daraltmaya çabalıyor. Öte yandan, ilkesiz eklektizm (seçmecilik) kafasını yeniden uzatıyor, her yeni «akım»ı taklit ediyor ve acil talepleri, bir bütün olarak hareketin temel görevlerinden ve sürekli ihtiyaçlarından ayırt edemiyor. Bildiğimiz gibi, bu akım

Raboçeye Dyelo'da[2] yerine oturdu. Bu gazetenin, «Tarihi Bir Dönemeç» («Listok» Raboçeye Dyelo, Sayı 6)[3] gibi şatafatlı bir başlık altında şatafatlı bir makalede sunduğu en son «program» açıklaması, bizim yakıştırdığımız niteliği özel bir önemle ortaya koyuyor. Daha düne kadar «ekonomizm»le flört ediliyor, Raboçaya Misl'in[4] kesinlikle mahkum edilmesi karşısında öfkeye kapılınıyor ve Plehanov'un istibdada karşı mücadele sorununu koyuşu yumuşatılıyordu. Oysa bugün Liebknecht'in sözleri aktarılıyor: «Eğer koşullar yirmi dört saat içinde değişirse, taktiğin de yirmi dört saat içinde değiştirilmesi gerekir.» Dolaysız saldırıya geçmek ve istibdadı yerle bir etmek için bir «güçlü savaş örgütü»nden; «kitleler arasında geniş çapta devrimci siyasi ajitasyon»dan (gerek devrimci, gerekse siyasi bakımdan artık ne kadar da faaliz!); «sokak protestoları için ardı arası kesilmeyen çağrılar»dan; «siyasi niteliği belirgin (aynen!) sokak gösterileri»nden söz edilip duruyor ve bu böylece sürüp gidiyor.

İskra'nın[5] birinci sayısında ortaya koyduğumuz ve hedefi, sadece birbirinden kopuk grupları kazanmak değil, aynı zamanda doğrudan doğruya istibdadın kalesini yerle bir etmek olan güçlü ve iyi örgütlenmiş bir partinin kurulması çağrısında bulunan programı, Raboçeye Dyelo'nun böylesine çabuk kavraması karşısında belki de kendimizi mutlu sayabilirdik; ama bu kişilerin belli bir görüş açısından yoksun oluşu mutluluğumuzu gölgeliyor.

Hiç şüphe yok ki, Raboçeye Dyelo Liebknecht'in adını boş yere kullanıyor. Özel bir soruna ilişkin olarak ajitasyon taktiği ya da parti örgütlenmesinin belli bir ayrıntısına ilişkin olarak taktik, yirmi dört saat içinde değiştirilebilir; ama ancak hiç bir ilkeden nasi-

bini almamış kimseler, kitleler arasında bir mücadele ve siyasi ajitasyon örgütünün —genellikle, sürekli ve mutlak— gerekliliği konusundaki görüşlerini yirmi dört saatte ya da bu durumda yirmi dört ayda değiştirebilirler. Koşulların değişmiş ve dönemlerin farklı oluşuna sarılmak saçmadır; bir mücadele örgütünün inşası ve siyasi ajitasyonun yürütülmesi, «durgun, barışçı» her koşul altında ve «devrimci ruhun zayıflaması» ne kadar belirgin olursa olsun her dönemde esastır. Üstelik böyle dönemlerde ve böyle koşullarda bu tür çalışma özellikle gereklidir, çünkü patlama ve taşma zamanlarında örgütün kurulması çok geç olacaktır. Parti bir anda faaliyete geçebilmek için hazır durumda olmalıdır. «Yirmi dört saat içinde taktiği değiştirin!» Ama taktiğin değiştirilmesi için önce ortada bir taktiğin bulunması gerekir. Siyasi mücadeleyi her durumda ve her koşul altında yürütebilecek güçlü bir örgüt olmadan, sağlam ilkelerin aydınlattığı ve kararlılıkla uygulanan sistemli eylem planı diye bir şey söz konusu olamaz; çünkü taktik denince akla gelen budur. Sorunu gerçekten bir gözden geçirelim: Bugün bize, şu «tarihi an»ın Partimizi «yepyeni» bir sorunla, terör sorunuyla karşı karşıya bıraktığı söyleniyor. Düne kadar «yepyeni» sorun, siyasi örgütlenme ve ajitasyondu; bugün ise terör. İlkelerini böylesine açıkça unutmuş kişilerin taktikte köklü bir değişikliği savunduklarını işitmek biraz garip değil mi?

Bereket, Raboçeye Dyelo yanılıyor. Terör sorunu hiç de yeni bir sorun değildir; Rusya Sosyal-Demokrasisinin bu konuyla ilgili ortaya konulmuş görüşlerini kısaca hatırlamak yeter.

Biz, ilke olarak, terörü hiç bir zaman reddetmedik ve edemeyiz de. Terör, savaşın belli bir anında, birlik-

lerin belli bir durumunda ve belli koşullarda son derece uygun ve hatta zorunlu olabilecek askeri eylem biçimlerinden biridir. Ama asıl önemli olan, bugün için terörün asla savaş meydanındaki ordu için bir harekat olarak değil, tüm mücadele sistemiyle sıkı sıkıya bağıntılı ve bütünleşmiş bir harekat olarak değil, hiç bir orduyla bağıntısı olmayan zaman zaman yapılacak bağımsız bir saldırı biçimi olarak önerilmiş olmasıdır. Aslında, merkezi bir devrimci örgüt olmadan ve yerel devrimci örgütler zayıfken, terörün olup olacağı da budur. Dolayısıyla biz, mevcut koşullarda bu mücadele aracının vakitsiz ve elverişsiz olduğunu en faal savaşçıları gerçek görevlerinden, bir bütün olarak hareketin çıkarları açısından en önemli olan görevden saptıracağını ve hükümetin değil, devrimin güçlerini dağıtacağını üzerine basa basa belirtiyoruz. Son olayları bir hatırlayalım. Devrimciler bir önderler ve örgütleyiciler kurmayından yoksunken, işçi kitlelerinin ve şehirlerdeki «sıradan halk»ın mücadelede ileri atıldığını gözlerimizle gördük. Bu koşullar altında, en atılgan devrimciler teröre başvururken ciddi olarak güven duyulabilecek tek şey olan savaş müfrezelerinin zayıf düşmesi tehlikesi yok mudur? Huzursuzluk duyan, protestolarda bulunan, dağınık olan ve dağınık oldukları için de güçsüz olan kitleler ile devrimci örgütler arasındaki bağın kopma tehlikesi yok mudur? Oysa başarımızın biricik güvencesi bu bağdır. Gözüpek bireysel darbelerin önemini inkar edecek değiliz, ama günümüzde onca insanın bu yönde güçlü bir eğilim gösterdiği bir zamanda, terör düşüncesiyle kendinden geçmeye karşı, terörü esas ve temel mücadele aracı olarak görmeye karşı kararlı bir uyarıda bulunmak görevimizdir. Terör hiç bir zaman düzenli bir askeri harekat olamaz; olsa olsa, be-

lirleyici bir saldırıda kullanılan yöntemlerden biri olarak hizmet edebilir. Ama şu anda böyle bir belirleyici saldırı için çağrı yayınlayabilir miyiz? Raboçeye Dyelo muhtemelen yayınlayabileceğimizi düşünüyor ve en azından şöyle haykırıyor: «Saldırı birlikleri kurun!» Ama bu da gene, mantıktan çok coşkuya dayanıyor. Bizim askeri kuvvetlerimizin ana gövdesi, gönüllülerden ve isyancılardan meydana gelmektedir Biz sadece birkaç küçük düzenli birliğe sahibiz, üstelik bunlar harekete geçirilmiş bile değildir; bunların hem birbirleriyle bağıntıları yoktur, hem de saldırı birliğini bir yana bırakalım, herhangi bir birlik olacak şekilde bile eğitilmiş değildirler. Bütün bunlar göz önüne alındığında, mücadelemizin genel koşullarını değerlendirebilen ve olayların tarihi akışı içindeki her «dönemeç»te bu koşulları hesaba katabilen bir kimse için, şu anda sloganımızın «saldırıya geçin» olamayacağı, «düşman kalesini kuşatın» olması gerektiği açıktır. Başka bir deyişle, Partimizin acil görevi, hemen şimdi girişilecek bir saldırı için eldeki bütün güçleri toplamak değil, bütün güçleri birleştirebilecek ve harekete lafta değil, fiiliyatta rehberlik edebilecek bir devrimci örgütün kurulması için çağrıda bulunmaktır. Bu örgüt, her protesto hareketini ve her patlayışı her zaman desteklemeye hazır ve bunu, belirleyici mücadele için uygun savaş kuvvetlerinin inşasında ve sağlamlaştırılmasında kullanacak bir örgüt olmalıdır.

Şubat ve Mart olaylarından[6] çıkarılan dersler öylesine etkileyici oldu ki, şimdilik bu sonuç konusunda ilkede bir anlaşmazlık çıkacağa benzemiyor. Ne var ki, şu anda sorunun ilke olarak çözümüne değil, pratik bir çözümüne ihtiyacımız var. Sadece ihtiyaç duyulan örgütün niteliğini ve kesin amacını açıkca kav-

ramakla kalmamalı, aynı zamanda örgüt için kesin bir plan hazırlamalıyız; böylece örgütün kuruluşu bütün yönleriyle ele alınmış olacaktır. Sorunun ihmale gelmez önemi karşısında, biz kendi payımıza, şimdi basıma hazırlanan bir broşürde bir plan taslağını daha ayrıntılı bir şekilde geliştirilmek üzere yoldaşlara sunuyoruz.[7]

Kanımızca, faaliyetlerimizin hareket noktası, istenilen örgütün kurulması yolundaki ilk adım ya da izlendiği takdirde bu örgütü düzgün bir şekilde geliştirmemizi, derinleştirmemizi ve yaygınlaştırmamızı sağlayacak olan ana yol, bütün Rusya çapında bir siyasi gazetenin çıkarılması olmalıdır. En çok ihtiyaç duyduğumuz şey bir gazetedir; gazete olmadan, Sosyal-Demokrasinin hem genel olarak başlıca ve sürekli görevi, hem de halkın en geniş tabakaları arasında siyasete ve sosyalizmin sorunlarına duyulan ilginin yükseldiği bir sırada içinde bulunduğumuz anın ihmale gelmez görevi olan ilkeli, sistemli ve çok yönlü propaganda ve ajitasyonu yürütemeyiz. Bireysel eylemler, yerel bildiriler, broşürler vb. biçimindeki dağınık ajitasyonu, ancak sürekli bir yayının yardımıyla yürütebilecek genelleştirilmiş ve sistemli bir ajitasyonla güçlendirme ihtiyacı, hiç bir zaman bugünkü kadar şiddetli bir şekilde hissedilmemiştir. Hiç abartmasız diyebiliriz ki, bir gazetenin sık ve düzenli olarak basılması (ve dağıtılması), militan faaliyetlerimizin bu önde gelen ve en temel kesiminin ne kadar iyi inşa edildiğinin kesin bir ölçütü olabilir. Ayrıca, gazetemiz bütün Rusya çapında olmalıdır. Yayın yoluyla halkı ve hükümeti etkilemek için çabalarımızı birleştirmede başarısızlığa uğradığımız takdirde ve başarısızlığa uğradığımız sürece, halkı ve hükümeti daha karmaşık, daha çetin, ama aynı zamanda daha

belirleyici etkileme yollarını birleştirmeyi düşünmek hayalcilik olur. Hareketimiz, bölünüp parçalanma yüzünden, Sosyal-Demokratların büyük bir çoğunluğunun bakış açısını ve faaliyet alanını daraltan ve gizlilik ve uyanıklığı korumadaki ustalığını körelten bütünüyle yerel çalışmaya gömülüp kalma yüzünden, pratik ve örgütsel bakımdan olduğu kadar, öncelikle ideolojik bakımdan da zarar görmektedir. İşte tam bu bölünüp parçalanma durumunda, yukarıda sözü edilen tutarsızlık ve bocalamaların en derin köklerini araştırmak gerekmektedir. Bu zaafın ortadan kaldırılması ve tek tek yerel hareketlerin bütün Rusya çapında tek bir harekete dönüştürülmesi yolunda atılacak ilk adım, bütün Rusya çapında bir gazetenin çıkarılması olmalıdır. Sonuç olarak, kesinlikle bir siyasi gazeteye ihtiyacımız vardır. Bir siyasi organ olmadan, günümüz Avrupa'sında gerçekten siyasi denilebilecek bir siyasi hareket düşünülemez. Böyle bir gazete olmadan, siyasi huzursuzluk duyan ve protestoda bulunan bütün unsurları bir araya getirme ve böylece proletaryanın devrimci hareketini canlandırma görevimizi asla yerine getiremeyiz. Biz ilk adımı attık, işçi sınıfı arasında fabrikalarla ilgili «ekonomik» teşhirler için güçlü bir istek yarattık; şimdi de ikinci adımı atmalı ve halkın bütün kesimlerinde siyasi teşhir için tamamen siyasi bilince dayalı güçlü bir istek yaratmalıyız. Siyasi teşhirin sesinin bugün için zayıf, ürkek ve seyrek çıkması karşısında cesaretimiz kırılmamalıdır. Bunun nedeni, polisin zorbalığına tamamen boyun eğilmiş olunması değildir; bu teşhirleri yapabilecek ve yapmaya hazır olanların konuşacakları bir kürsüleri yoktur, istekli ve yüreklendirici dinleyicileri yoktur, «her şeye kadir» Rus hükümetine karşı şikayetler yöneltirken, bunun yankı bula-

cağı gücü halk arasında hiç bir yerde görememektedirler. Ama bugün bütün bunlar hızla değişmektedir. Böyle bir güç vardır. Bu güç, sadece siyasi mücadele çağrılarını dinlemeye ve desteklemeye değil, aynı zamanda cesaretle savaşa katılmaya da hazır olduğunu göstermiş bulunan devrimci proletaryadır. Bugün Çarlık hükümetini ülke çapında teşhir edecek bir kürsü sağlamak durumundayız ve bunu yapmak görevimizdir. Bu kürsü, Sosyal-Demokrat bir gazete olmalıdır. Rusya toplumunun diğer sınıf ve tabakalarından ayrı olarak, Rusya işçi sınıfı, siyasi bilgiye karşı sürekli bir ilgi göstermekte ve illegal yayın için (sadece yoğun huzursuzluk dönemlerinde değil) sürekli ve yaygın bir talepte bulunmaktadır. Böyle bir kitle talebi var olduğunda, tecrübeli devrimci önderlerin yetiştirilmesine başlandığında ve işçi sınıfının yoğunlaşması, onu büyük şehirlerdeki işçi sınıfı mahallerinde ve fabrikaların bir arada bulunduğu yerlerde gerçekten hakim duruma getirdiğinde, artık proletarya için bir siyasi gazete çıkarmak son derece uygundur. Proletarya aracılığıyla gazete şehir küçük burjuvazisine, köylük bölgelerdeki zanaatkarlara ve köylülere ulaşacak ve böylelikle halkın gerçek siyasi gazetesi haline gelecektir.

Ne var ki, bir gazetenin rolü, yalnızca fikirlerin yayılması, siyasi eğitim ve siyasi müttefiklerin kazanılmasıyla sınırlı değildir. Bir gazete sadece kollektif bir propagandacı ve kollektif bir ajitatör değil, aynı zamanda kollektif bir örgütleyicidir. Bu bakımdan, gazete, inşa halindeki bir binanın çevresine kurulan iskeleye benzetilebilir; bu iskele, yapının sınırlarını belirler, inşaat işçileri arasındaki bağlantıyı kolaylaştırır ve böylelikle onların yapılacak işleri bölüşmelerini ve örgütlü çalışmalarından çıkardıkları or-

tak sonuçları görmelerini sağlar. Gazetenin yardımı ve aracılığıyla sadece yerel faaliyetlere değil, aynı zamanda düzenli genel çalışmaya da girişecek kalıcı bir örgüt doğal olarak şekillenecek ve bu örgüt üyelerini siyasi olayları dikkatle izleyebilecek şekilde yetiştirecek, bu olayların halkın çeşitli tabakaları üzerindeki etkisini ve önemini değerlendirecek ve devrimci partinin bu olayları etkileyebilmesi için etkili yolları geliştirecektir. Sadece gazetenin düzenli olarak çoğaltılması ve dağıtımının sürekli olarak geliştirilmesi gibi teknik bir görev bile, tek bir ortak partinin bir yerel temsilciler ağını gerektirecektir; bu temsilciler birbirleriyle sürekli temas içinde olacaklar, olayların genel durumundan haberdar olacaklar, bütün Rusya çapındaki çalışmada kendilerine düşen ayrıntılı görevleri yerine getirmeye alışacaklar ve çeşitli devrimci eylemlerin örgütlenmesinde kendi güçlerini sınayacaklardır. Bu temsilciler ağı*, tam gereğini duyduğumuz türden bir örgütün, yani bütün ülkeyi kucaklayacak kadar yaygın; kesin ve ayrıntılı bir işbölümünü gerçekleştirebilecek ölçüde geniş ve çok yönlü; kendi çalışmasını her koşul altında, bütün «ani dönemeçler»de ve her beklenmedik durumda düzenli olarak yürütebilecek kadar serinkanlı; bir yandan, düşman bütün kuvvetlerini tek bir noktada topladığında güçlü düşmana karşı açık savaşa girişmekten kaçınabilecek, öte yandan da, düşmanın acemili-

* Hiç şüphesiz, bu temsilcilerin ancak Partimizin yerel komiteleriyle (gruplarla, eğitim çevreleriyle) en yakın temas içinde başarılı bir şekilde çalışabilecekleri açıktır. Genel olarak, tasarladığımız tüm plan, elbette ancak Partiyi defalarca birleştirmeye çalışmış olan ve bu birleştirmeyi bugün değilse yarın, şu yoldan değilse bu yoldan başaracağından emin olduğumuz komitelerin en aktif desteği sayesinde gerçekleştirilebilir.

ğinden yararlanabilecek ve ona en beklemediği zamanda ve yerde saldırabilecek kadar esnek bir örgütün iskeletini oluşturacaktır. Bugün büyük şehirlerin sokaklarındaki öğrenci gösterilerini desteklemek gibi nispeten kolay bir görevle karşı karşıyayız; ama belki de yarın, sözgelimi belli bir yöredeki bir işsizler hareketini desteklemek, ertesi gün, bir köylü ayaklanmasında devrimci bir rol oynamak üzere görevimizin başında bulunmak gibi daha güç bir görevle karşı karşıya kalabiliriz. Bugün, hükümetin Zemstvo'ya[8] karşı açtığı kampanyadan doğan gergin siyasi ortamdan yararlanmak zorundayız; ama yarın, gemi azıya alan bir Çarlık başıbozuğuna karşı halkın öfkesini desteklemek ve bu Çarlık başıbozuğuna bir ders verilmesine ve onun açıkca geri çekilmeye zorlanmasına boykotlar, suçlama gösterileri vb. gibi yollarla yardımcı olmak zorunda kalabiliriz. Savaşa bu ölçüde hazırlıklı olmak, ancak düzenli birliklerin sürekli faaliyetiyle sağlanabilir. Eğer ortak bir gazete çıkarmak için güçlerimizi birleştirirsek, bu çalışma, sadece en yetenekli propagandacıları değil, aynı zamanda belirleyici mücadele sloganını tam zamanında ata bilen ve o mücadelede önderliği ele geçirebilen en yetenekli örgütleyicileri ve en yetenekli siyasi parti önderlerini de yetiştirecek ve ortaya çıkaracaktır.

Son olarak, doğabilecek bir yanlış anlamayı önlemek için birkaç söz daha edelim. Durmadan sistemli ve planlı hazırlıktan söz ettik; ama amacımız asla, istibdadın ancak düzenli bir kuşatmayla ya da örgütlü bir saldırıyla yıkılabileceğini ima etmek değildir. Böyle bir görüş, hem saçma hem de hayattan kopuk bir görüş olur. Tam tersine, istibdadın, kendisini sürekli olarak tehdit eden kendiliğinden patlamaların ya da önceden görülemeyen siyasi karışıklıkların et-

kisi sonucu çökmesi son derece mümkündür ve böyle bir olasılık tarihi olarak çok daha fazladır. Ama maceracı kumarlardan sakınmak niyetinde olan bir siyasi parti, faaliyetlerini, böyle patlamaları ve karışıklıkları beklemeye dayandıramaz. Biz kendi yolumuzda ilerlemeli ve düzenli çalışmamızı sebatla sürdürmeliyiz. Beklenmedik olaylara ne kadar az bel bağlarsak, herhangi bir «tarihi dönemeç» karşısında hazırlıksız yakalanmamız da o kadar imkansız olur.

İskra, Sayı 4, Mayıs 1901 **Toplu Eserler**, Cilt 5

NOTLAR

1 **Ekonomist-Ekonomizm**, 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında Rusya Sosyal-Demokrat hareketi içinde oportünist bir akım, uluslararası oportünizmin Rusya'daki bir türüydü. Ekonomistlerin sözcüleri, Rusya'da **Raboçaya Misl (İşçi Düşüncesi)** gazetesi (1897-1902), yurt dışında da **Raboçeye Dyelo (İşçi Davası)** gazetesi (1899-1902) idi. Ekonomistler, siyasi mücadelenin liberal burjuvaziye bırakılmasını savunarak, işçi sınıfının kendisini, daha yüksek ücret, daha iyi çalışma koşulları vb. uğrunda ekonomik mücadeleyle sınırlamasını istiyorlardı. İşçi sınıfı partisinin önder rolü oynamasına karşıydılar. Partinin görevlerinin sadece hareketin kendiliğinden seyrini izlemek ve gelişmeleri tespit etmek olması gerektiğini ileri sürüyorlardı. Ekonomizmin tehlikesi, işçi sınıfını sınıfsal devrim yolundan saptırmasında ve onu burjuvazinin siyasi bir uzantısı haline getirmesinde yatıyordu. Ekonomizme karşı mücadelede Lenin'in İskra'sı büyük rol oynadı. Ekonomizme öldürücü darbe, Lenin tarafından **Ne Yapmalı?** adlı kitapta indirildi.

2 **Raboçeye Dyelo**: Ekonomistlerin gazetesi yurt dışındaki Rusya Sosyal-Demokratlar Birliği tarafından düzensiz aralıklarla çıkarılan yayın organı. 1899 Nisanından 1902 Şubatına kadar Cenevre'de yayınlandı. On iki sayı çıktı. Bu gazete ekonomistlerin yurt dışındaki merkeziydi. İskra'nın bir parti

kurma planına karşı açık bir mücadele yürüttü, sendikalist bir siyaset izlenmesi için çağrıda bulundu ve köylülüğün devrimci niteliklerini inkar etti.

3 **«Listok» Raboçeye Dyelo:** (Raboçeye Dyelo'nun Eki), 1900 Haziranından 1901 Temmuzuna kadar Cenevre'de yayınlandı. Toplam sekiz sayı çıktı.

4 **Raboçaya Misl:** Ekonomistlerin sözcüğünü yaparak 1897 Ekiminden 1902 Aralığına kadar yayınlandı. Toplam on altı sayı çıktı.

5 **İskra (Kıvılcım):** 1900 yılında Lenin tarafından çıkarılan bütün Rusya çapında ilk illegal Marksist gazete. İşçi sınıfının örgütlenmesinde belirleyici bir rol oynadı.

İskra'nın ilk sayısı 1900 Aralığında Laypzig'de (Leipzig) yayınlandı. Daha sonraki sayıları Münih, Londra ve Cenevre'de basıldı.

İskra'nın yazı kurulu, V. İ. Lenin, G. V. Plehanov, Y. O. Martov, P. B. Akselrod, A. N. Potresov ve V. İ. Zasuliç'ten meydana geliyordu. Aslında, Lenin gazetenin başyazarı ve yöneticisiydi. **İskra**, Parti kadrolarının toplantı ve eğitim merkezi oldu. Lenin'in insiyatifi ve doğrudan doğruya katılmasıyla **İskra** yazı kurulu bir Parti programı taslağı hazırladı ve 1903 Temmuz-Ağustos aylarında toplanan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin İkinci Kongresinin hazırlıklarını yaptı. Bu kongre, Rusya'da gerçekten devrimci, Marksist bir partinin temelini attı. Ama kongreden hemen sonra Menşevikler **İskra**'nın denetimini ele geçirdiler. 52. sayısından itibaren gazete devrimci Marksizmin organı olmaktan çıktı. Lenin, eski devrimci gazeteden (52. sayıya kadar) ayırt etmek için ona yeni, oportünist **İskra** adını verdi.

6 Burada, 1901 Şubat-Mart aylarında St. Petersburg, Moskova, Kiev, Harkov, Kazan, Yaroslavl, Varşova, Belostok, Tomsk, Odesa ve Rusya'nın diğer şehirlerinde meydana gelen işçi ve öğrencilerin devrimci kitle eylemleri, siyasi gösteriler, mitingler ve grevler kastediliyor. 1900-1901 öğretim yılında meydana gelen öğrenci hareketi, akademik taleplerden kaynaklandı ve sonunda istibdadın gerici siyasetine karşı devrimci siyasi eylem niteliğini aldı. En ileri işçiler tarafından desteklendi ve Rusya toplumunun bütün kesimlerinde yankı uyandırdı. 1901 Şubat ve Mart aylarındaki gösteri ve grevlere yol açan ilk olay, Kiev Üniversitesinden 183 öğrencinin bir siyasi öğrenci mitin-

gine katıldıkları gerekçesiyle askere alınmalarıydı. Hükümet, devrimci eylemlere katılanlara vahşice saldırdı. 4 (17) Mart 1901'de St. Petersburg'daki Kazan Katedralinin önündeki meydanda yapılan gösteri yürüyüşüne katılanlara karşı girişilen misilleme özellikle şiddetli oldu, ama 1901 Şubat-Mart olayları, Rusya'da devrim dalgasının yükselmekte olduğunu gösterdi. İşçilerin harekete siyasi sloganlarla katılmaları çok büyük önem taşıyordu.

7 Lenin'in **Ne Yapmalı? Hareketimizin Can Alıcı Sorunları** adlı kitabına değiniliyor. Bu kitap ilk defa, 1902 Martında Stuttgart'ta Dietz Yayınevi tarafından yayınlandı.

8 **Zemstvo'lar:** Soyluların elindeki yerel öz yönetim organları. 1864 yılında Çarlık Rusyasının merkezi illerinde kurulmuşlardı. Yetkileri sadece yerel ekonomik sorunlarla (hastanelerin işletilmesi, yol yapımı, istatistik, sigorta) kısıtlıydı ve valilerin ve İçişleri Bakanlığının denetimi altındaydılar. Valiler ve İçişleri Bakanlığı, hükümetin onaylamadığı Zemstvo kararlarının yürürlüğe girmesini engelleme yetkisine sahiptiler.

DEVRİMCİ MACERACILIK

1 Ağustos 1902

Rusya tarihinin dev adımlarla ilerlediği fırtınalı günlerde yaşıyoruz ve bazan her yıl, durgun geçen onlarca yıldan daha büyük önem taşıyor. Reform sonrası dönemin yarım yüzyıllık sonuçları toparlanıyor ve önümüzdeki uzun, çok uzun yıllarda bütün ülkenin kaderini belirleyecek sosyal ve siyasi yapının temel taşları döşeniyor. Devrimci hareket şaşırtıcı bir hızla gelişmeye devam ediyor; bu arada «bizim akımlarımız» da alışılmadık bir hızla olgunlaşıyor (ve solup gidiyor). Rusya gibi hızla gelişen kapitalist bir ülkenin sınıf sisteminde sımsıkı kök salmış akımlar çabucak kendi düzeylerini buluyor ve bağlı oldukları sınıflara yavaş yavaş yaklaşıyorlar. Bunun bir örneği de, Bay Struve'nin gösterdiği evrimdir; daha bir buçuk yıl önce devrimci işçiler ondan bir Marksistin «maskesini düşürmesini» istemişlerdi, oysa şimdi Bay Struve'nin kendisi yüzüne bu maskeyi bile geçirmeden dünyaya bağlılıkları ve ağırbaşlı değerlendirmeleriyle gururlanan liberal toprak ağalarının bir önderi (yoksa uşağı mı?) olarak ortaya çıkmış bulunu-

yor. Öte yandan, sadece aydınların belirsiz ve ara kesimleri tarafından savunulan görüşlerin geleneksel tutarsızlığını yansıtan akımlar, belli sınıflarla yakınlaşmak için, gürültülü bildiriler, olayların patırtısı arttıkça gürültüleri artan bildiriler yayınlamaya çalışıyorlar. «Hiç değilse, müthiş bir gürültü koparalım.» İşte, olayların girdabına kapılmış ve ne teorik ilkeleri ne de sosyal kökleri bulunan devrimci düşünceli birçok kimsenin sloganı budur.

«Sosyalist-Devrimciler» de, çehreleri gittikçe berrak bir şekilde ortaya çıkan bu «gürültücü» akımlara mensupturlar. Proletaryanın, bu çehreyi daha yakından incelemesinin ve toplumun gerçekten devrimci sınıfıyla yakın bağları olmadan ayrı bir akım olarak varlıklarını sürdüremeyecekleri kafalarına dank etikçe proletaryanın dostluğunu her zamankinden daha büyük bir ısrarla isteyen bu insanların gerçek niteliği hakkında berrak bir fikir sahibi olmasının tam zamanıdır.

Sosyalist-Devrimcilerin gerçek yüzünün açığa çıkarılmasında, üç durumun bize yardımı dokundu. Bunlardan birincisi, devrimci Sosyal-Demokratlar ile «Marksizmin eleştirisi» bayrağı altında ortaya çıkan opportünistler arasındaki bölünmedir. İkincisi, Balmaşov'un Sipyagin'i öldürmesi ve bazı devrimcilerin düşüncelerinde yeniden terörizme doğru bir dönüşün meydana gelmesidir. Üçüncü ve esas olarak da, iki cami arasında beynamaz ve hiç bir programı bulunmayan kimseleri ister istemez bir program müsveddesiyle ortaya çıkmak zorunda bırakan en son köylü hareketidir. Bir gazete makalesinde ancak ana noktaların kısa bir özetinin verilmesinin mümkün olduğunu, çok büyük bir olasılıkla bu sorunu yeniden ele alacağımızı ve bir dergi makalesinde ya da broşürde daha ayrın-

tılı olarak ortaya koyacağımızı belirterek, bu üç durumu incelemeye devam edelim.[2]

En sonunda **Vestnik Russkoy Revolutsiy**'in[3] 2. sayısında Sosyalist-Devrimciler bir teorik ilke açıklamasıyla ortaya çıkmaya karar verebildiler ve "Dünyanın Gelişimi ve Sosyalizmin Buhranı" adlı imzasız bir başyazı yayınladılar. Teorik sorunlardaki tam bir ilkesizlik ve yalpalama konusunda (ve ayrıca bunu parlak laflar ardına gizleme sanatı konusunda) açık bir fikir edinmek isteyen herkese bu yazıyı hareretle tavsiye ederiz. Bu son derece kayda değer yazının bütün içeriği birkaç kelimeyle ifade edilebilir. Sosyalizm dünya çapında bir güç haline gelmiştir; ama artık sosyalizm (=Marksizm), devrimcilerin («bağnazlar») oportünistlere («eleştiriciler») karşı açtığı mücadele sonucunda bölünmektedir. Biz Sosyalist-Devrimciler «elbette» oportünizme hiç bir zaman yakınlık duymadık, ama bizi bir dogmadan kurtaran «eleştiri»den büyük sevinç duyuyoruz; biz de bu dogmanın revizyona tabi tutulması için uğraşıyoruz ve henüz eleştiri yoluyla ortaya koyacak hiç bir şeyimiz yoksa da (burjuva-oportünist eleştiri hariç), henüz kesinlikle hiç bir şeyi revizyona tabi tutmamışsak da, teori karşısında özgür kalmamızı başarı saymak gerekir. Bu en büyük başarı sayılmalıdır, çünkü teori karşısında özgür insanlar olarak, genel birliği kararlılıkla savunuyor ve ilkeyle ilgili bütün teorik tartışmaları şiddetle mahkum ediyoruz. **Vestnik Russkoy Revolutsiy** (Sayı 2, s. 127) bütün ciddiyetiyle şunu ileri sürüyor: «Ciddi bir devrimci örgüt, her zaman bölünmeye yol açan tartışmalı sosyal teori sorunlarını çözmeye çalışmaktan vazgeçmelidir; ama bu elbette teorisyenleri kendi çözümlerini aramaktan alıkoymamalıdır.» Ya da daha açık bir

şekilde söyleyecek olursak: Bırakın, yazarlar yazsın, okurlar da okusun[4] ve onlar bu işlerle uğraşırken, biz de ortadaki boşluğa kına yakalım.

Hiç şüphesiz, sosyalizmden sapan bu teorinin (özellikle tartışmalar konusunda) ciddi bir tahliline girişmek gereksizdir. Kanımızca, sosyalizmin buhranı ciddi sosyalistlerin en azından teoriye bir kat daha önem vermelerini, yani daha kararlı bir şekilde kesin tavır almalarını ve kendileri ile yalpalayan ve güvenilmez unsurlar arasına daha kesin bir sınır çekmelerini zorunlu kılmaktadır. Oysa Sosyalist-Devrimcilere göre, eğer karışıklık ve bölünme gibi şeyler «Almanlar arasında bile» mümkün olabiliyorsa, biz Rusların nereye sürüklendiğimiz konusundaki bilgisizliğimizle övünmemiz bir tanrı buyruğudur. Bizce, teorinin olmayışı, devrimci bir akımın var olma hakkını ortadan kaldırır ve onu eninde sonunda kaçınılmaz olarak siyasi iflasa mahkum eder. Sosyalist-Devrimcilere göre ise, teorinin olmayışı, «birlik için» en bulunmaz ve en elverişli bir durumdur. Gördüğünüz gibi, Sosyalist-Devrimcilerle bir anlaşmaya varabilmemiz mümkün değildir, çünkü gerçekte tamamen farklı diller konuşuyoruz. Tek bir ümit var: Kendisi de (yalnız daha ciddi olarak) dogmanın kaldırılmasından söz eden ve «bizim» işimizin bölünmek değil, birleşmek olduğunu (proletaryaya çağrıda bulunan her burjuvanın işi budur) söyleyen Bay Struve, belki onların akıllarını başlarına getirebilir. Acaba Sosyalist-Devrimciler, Bay Struve'nin yardımıyla, birlik uğruna sosyalizmin feda edilmesi siyasetlerinin ve sosyalizmin feda edilmesi temelinde kurulmuş birliğin gerçekte ne demeye geldiğini hiç görmeyecekler mi?

Şimdi de ikinci soruna, terörizm sorununa geçelim.

Sosyalist-Devrimciler, yararsızlığı Rusya devrimci hareketinin tecrübeleriyle kanıtlanmış olan terörizmi savunurlarken, terörizmi sadece kitleler arasındaki çalışmaya bağlı olarak kabul ettiklerini, bu yüzden de Rusya Sosyal-Demokratlarının bu mücadele yöntemi-nin doğruluğunu çürütmek için (kaldı ki, bu yönte-min doğruluğu uzun bir zamandır çürütülmüş bulu-nuyor) ileri sürdükleri görüşlerin kendileri için geçer-li olmadığını iddia ederlerken, bir hayli zor durumda kalmaktadırlar. Burada, onların «eleştiri»ye karşı ta-vırlarına çok benzeyen bir şey kendini yeniden belli ediyor. Sosyalist-Devrimciler, bir yandan biz oportü-nist değiliz diye haykırıyorlar, öte yandan da sırf oportünist eleştiri nedeniyle proleter sosyalizmi dog-masını rafa kaldırıyorlar. Sosyalist-Devrimciler, bir yandan biz teröristlerin hatalarını tekrarlamıyoruz, dikkatleri kitleler arasında çalışmadan saptırmıyo-ruz, diye bizi temin ediyorlar; bir yandan da, Balma-şov'un Sipyagin'i öldürmesi gibisinden eylemleri Par-tiye hararetle tavsiye ediyorlar. Ama artık, bu eyle-min kitlelerle uzaktan yakından hiç bir ilişkisi olma-dığını ve böyle yürütüldüğü sürece olamayacağını, bu terörist eylemi yapan kişilerin kitlelerin belli bir eylemini ya da desteğini ne akıllarının ucundan ge-çirdiklerini, ne de umduklarını herkes gayet iyi bili-yor ve görüyor. Bütün saflıklarıyla Sosyalist-Devrim-ciler, ta başından beri, kendi sınıf mücadelesini ve-ren devrimci sınıfın bir partisi olmak için en küçük bir çaba göstermeden kendilerini işçi sınıfı hareketin-den uzak tutmuş olmaları ve hala da uzak tutmaya devam etmeleri ile teröre eğilim göstermeleri arasın-da ister istemez sıkı bir bağ bulunduğunu bir türlü kavrayamıyorlar. Hararetli teminatlar, böylesine zor-lu bir hazırlığı gerektiren şeyin değeri konusunda in-

sanı çoğu zaman şüpheye ve tereddüde düşürür. Acaba verdikleri bu teminatlardan bıkkınlık getirmiyorlar mı? Sosyalist-Devrimcilerin ileri sürdükleri görüşleri okurken, hep şu sözler aklıma takılıyor: «Biz terörizmi savunmakla, kitleler arasındaki çalışmayı göz ardı etmiyoruz.» Hem de bu teminat, kitleleri gerçekten seferber eden Sosyal-Demokrat işçi hareketinden daha şimdiden kopmuş olan ve şu ya da bu teori kırıntısına sarılarak kopmaya devam eden kişilerden geliyor.

«Sosyalist-Devrimcilerin Partisinin» 3 Nisan 1902'de yayınladığı bildiri, yukarıda anlatılanlara mükemmel bir örnek teşkil edebilir. Bu bildiri, onların bugünkü önderlerine çok yakın, en gerçekçi ve en sağlam kaynaktır. **Revolutsionnaya Rossiya**'nın[5] (Sayı 7, s. 24)* çok değerli tanıklığına bakılırsa, bu bildirideki «terörist mücadele sorununun konuluşu», «Parti görüşleriyle tamamen uyuşmaktadır».

3 Nisan bildirisi, teröristlerin «en son» düşünce modelini övgüye değer bir şaşmazlıkla izliyor. İlk göze çarpan şu sözler oluyor: «Biz terörizmi, kitleler

---

* **Revolutsionnaya Rossiya**'nın bu konuda birtakım dolaplar çevirdiği doğrudur. Bir yandan, «tamamen uyuşmaktadır» demek; öte yandan da, «abartmalar» hakkında imada bulunmak. **Revolutsionnaya Rossiya,** bu bildirinin «bir grup» Sosyalist-Devrimci tarafından yayınlandığını açıklıyor. Gel gör ki, bildirinin altında şöyle bir not yer alıyor: «Sosyalist-Devrimci **Parti** tarafından yayınlanmıştır.» Üstelik bildiride, aynı **Revolutsionnaya Rossiya**'nın ibaresi yer alıyor («Haklarınızı mücadeleyle elde edeceksiniz»). **Revolutsionnaya Rossiya**'nın bu hassas noktaya dokunmasına katılıyoruz, ama böyle durumlarda saklambaç oynamanın da hiç iyi olmadığına inanıyoruz. Devrimci Sosyal-Demokrasi, «ekonomizm»in varlığını da aynı şekilde doğru bulmuyordu, ama herhangi bir kimseyi yanıltmak için en küçük bir çaba harcamaksızın «ekonomizm»i açıkça teşhir etmişti.

arasında çalışmanın yerine değil, aksine sırf bu çalışma için ve onunla birlikte savunuyoruz.» Bu sözler özellikle göze çarpıyor, çünkü metnin geri kalan kısımlarından üç kere daha büyük harflerle dizilmişler (tabii bu, **Revolutsionnaya Rossiya**'nın sık sık başvurduğu bir marifettir). İşte bu kadar basit! «Yerine değil, birlikte» sözlerini büyük dizeceksiniz ve Sosyal - Demokratların bütün iddiaları, tarihin bütün öğrettikleri, yer ile yeksan olacak. Ama bildiriyi sonuna kadar okuyun, o zaman iri harflerle dizilmiş teminatın, kitlelerin adımı boş yere andığını göreceksiniz. «Emekçi halkın karanlığın içinden çıkacağı ve güçlü halk dalgasının demir kapıları paramparça edeceği günler «ne yazık ki!» (kelimesi kelimesine, «ne yazık ki!») «henüz çok uzaklardadır ve bu uğurda ne kadar çok kurban verileceğini düşünmek bile ürkütücüdür!». Bu sözler, «ne yazık ki, henüz çok uzaklardadır» sözleri, kitle hareketini asla kavramadıklarını ve kitle hareketine asla inanmadıklarını açıkça göstermiyor mu? Bu iddia, daha şimdiden harekete geçmeye başlayan emekçi halkla bile bile alay etmek olmuyor mu? Ve nihayet, bu bayat görüş aslında boş ve saçma olduğu ölçüde iyi savunulsaydı bile, ondan gene iri harflerle çıkan sonuç terörizmin yararsızlığı olurdu; çünkü **emekçi halk olmadan** bütün bombalar güçsüzdür, hem de gerçekten güçsüzdür. Bir de şunu dinleyin: «İndirilen her terörist darbe, istibdadın gücünün bir parçasını koparıyor ve bütün bu gücü (!) özgürlük uğruna savaşanların safına aktarıyor (!)» «Ve eğer terörizm sistemli bir şekilde uygulanırsa (!) terazinin kefesinin en sonunda bizim tarafımıza ağır basacağı açıktır.» Evet, gerçekten de burada herkesin apaçık görebileceği gibi teröristlerin en büyük önyargılarından biri en kaba

biçimiyle karşımızda duruyor; bizzat siyasi cinayet «güç aktarır»! Böylece, bir yandan güç aktarma teorisi, öte yandan da «yerine değil, birlikte»... Acaba bu teminatları tekrarlamaktan usanmıyorlar mı?

Ama bu daha başlangıç. Esası şimdi geliyor. «Darbeyi kime indirmeliyiz?» diye soruyor Sosyalist-Devrimcilerin partisi ve cevabı kendisi veriyor: Çara değil, bakanlara indirmeliyiz; çünkü «Çar işlerin aşırı gitmesine izin vermez» (!! Bunu nasıl keşfettiler acaba??), ve zaten «bu daha kolaydır» (tam tamına böyle diyorlar!): «Hiç bir bakan kendisini sarayda bir kalede olduğu gibi gizleyemez.» Ve bu görüş Sosyalist - Devrimcilerin «teori»sinin modeli olarak ölümsüzleştirilmeyi hak eden bir muhakemeyle sona eriyor. «İstibdadın, kalabalığa karşı koyacak askerleri, devrimci örgütlere karşı koyacak gizli ve üniformalı polisi vardır; ama ardı arası kesilmeden ve hatta birbirlerinden habersiz olarak [!!] saldırıya hazırlanan ve saldıran tek tek bireylere ya da küçük gruplara karşı onu kim koruyabilir?» («Onu» derken ne kastediliyor? İstibdat mı? Yazar farkında olmadan, bir hedef olarak istibdadı, darbe indirilmesi daha kolay olan bir bakanla bir tutuyor!) «Kıvraklığa karşı hiç bir kuvvet sökmez. Dolayısıyla görevimiz açıktır: İstibdadın her kudurgan zalimini, istibdadın bize bıraktığı [!] tek yolla, yani öldürerek yok etmek.» Artık, Sosyalist-Devrimciler, kitleler arasında çalışmayı rafa kaldırmadıkları ya da terörizmi savunmakla bu çalışmayı parçalamadıkları yolundaki teminatlarıyla sayfalar da doldursalar, onların bu laf yağmuru, bildiriden aktardığımız bölümün modern bir teröristin gerçek ruh halini yansıttığını örtbas edemez. Güç aktarma teorisi sadece geçmişin bütün tecrübesini değil, aynı zamanda bütün sağduyuyu da tepetaklak eden kıv-

raklık teorisinde doğal bütünleyicisini bulur. Devrimin tek «umudu» «kalabalıktır»; ancak bu kalabalığa önderlik edebilen (lafta değil, fiiliyatta) bir devrimci örgüt polise karşı savaşabilir; bütün bunlar bu işin alfabesidir ve bütün bunları ispat etmek zorunda kalmak utanç vericidir. Ancak her şeyi unutmuş ya da hiç bir şey öğrenmemiş kimseler «bunun tam tersi bir sonuca» vararak, istibdadın, askerler tarafından kalabalıktan ve polis tarafından da devrimci örgütlerden «kurtarılabileceği», ama bakanları avlayan tek tek bireylerden hiç bir **kurtuluşun** olmadığı yolundaki saçma ve gülünç ahmaklığa erişebilirler!!

Yanlışlığının mutlaka anlaşılacağına inandığımız bu saçma görüş hiç de garip değildir. Tersine, öğreticidir. Çünkü mantıksızlığı adım adım kanıtlandığında, teröristlerin «ekonomistler»le paylaştıkları («ekonomistler»in kaybolup gitmiş eski temsilcileriyle mi, diye sorulabilir) başlıca hatalarını ortaya çıkarmaktadır. Daha önce de birçok defa belirttiğimiz gibi, bu hata, hareketimizin temel zaafını **kavrayamamalarından** ibarettir. Hareketin son derece hızlı gelişmesi yüzünden önderler kitlelerin gerisinde kaldılar, devrimci örgütler proletaryanın devrimci faaliyetinin düzeyine ulaşamadılar, kitlelerin önünde yürümeyi ve onlara önderlik etmeyi başaramadılar. Hareketi birazcık tanıyan dürüst bir kimse, böyle bir zıtlığın varlığından şüphe edemez. Böyle olunca da, günümüz teröristlerinin gerçekten de aynı ahmaklığa, ama tam zıt yönde bir ahmaklığa varan tersyüz edilmiş «ekonomistler» oldukları açıktır. Devrimcilerin güçlerinin ve daha şimdiden harekete geçen kitlelere önderlik etme imkanlarının **yetersiz** olduğu bir zamanda, birbirini tanımayan tek tek bireyler ve grupların bakanları öldürmesini örgütlemek gibisinden terörist ey

lemlere başvurulması için çağırıda bulunmak, sadece kitleler arasındaki çalışmayı kösteklemekle kalmaz, aynı zamanda bu çalışmanın bütünüyle darmadağın olmasına yol açar.

3 Nisan bildirisinde şunları okuyoruz: «Biz devrimciler çekingen kümeler halinde bir araya gelmeye alışkınızdır; ve hatta [burasına dikkat!] son iki üç yıldır ortaya çıkan yeni cesaret ruhu, bireylerden çok kalabalığın heyecanını yükseltmeye yaramıştır.» Bu sözler, farkında olmadan, bir gerçeği dile getiriyor. Ve terörizmin propagandalarına ezici darbeyi indiren de, işte bu gerçektir. Her aklı başında sosyalist bu gerçeğe bakarak, grup eylemini daha güçlü, daha cesur ve daha uyumlu bir şekilde yürütmek gerektiği sonucunu çıkarır. Ama Sosyalist-Devrimciler şu sonucu çıkarıyorlar: «Vur, kıvrak birey; çünkü halkın kümeler halinde bir araya gelmesi ne yazık ki henüz çok uzaklardadır ve zaten bu kümenin karşısında askerler vardır.» Bu görüşün iler tutar yanı yoktur, beyler!

Bildiri, terörizm teorisinin coşturucu yanını da eksik etmemiş. Bize deniyor ki: «Bir kahramanın giriştiği tek tek çarpışmalar bizim mücadele ruhumuzu ve cesaretimizi yükseltiyor.» Ama **hepimizdeki** mücadele ruhunu ve cesareti gerçekten yükselten **biricik** şeyin, kitle hareketinin yeni biçimleri ya da kitlelerin yeni yeni kesimlerinin bağımsız mücadeleye atılışı olduğunu hem geçmişten biliyor, hem de bugün gözlerimizle görüyoruz. Oysa tek tek çarpışmalar, Balmaşovlar tarafından yürütülen tek tek çarpışmalar olarak kaldıkları sürece, ilk başta anlık bir heyecan uyandıran bir etki yaratırlar, ama bu arada dolaylı olarak da, bir kayıtsızlığa ve gelecek sefere kadar pasif bir bekleyişe yol açarlar. Daha ileride şöyle

deniyor: «Her terörizm alevi zihinleri aydınlatır.» Ne yazık ki, terörizmi öğütleyen Sosyalist-Devrimcilerin partisi için biz bunun doğru olduğunu göremedik. Bir de önümüze, büyük iş, küçük iş teorisi getiriliyor «Daha büyük güce, daha fazla imkana ve daha büyük kararlılığa sahip olanlar küçük [!] işlerle yetinmesinler; kendilerine kitleler arasında terörizm propagandası [!], çapraşık terörist eylemlerin... [kıvraklık teorisi çoktan unutulmuş!] hazırlanması gibi daha büyük bir iş bulsunlar ve kendilerini ona adasınlar.» Ne kadar da akıllara durgunluk veren bir zeka: Yerini alçak Plehve'nin alacağı alçak Sipyagin'den öç almak uğruna bir devrimcinin hayatını feda etmek; buna büyük iş deniyor. Ama örneğin, kitleleri silahlı bir gösteriye hazırlamak; bu da küçük iş oluyor. Özellikle bu nokta **Revolutsionnaya Rossiya**'nın 8. sayısında açıklanmaktadır: «Belirsiz ve uzak bir geleceğin bir sorunu olarak «silahlı gösteriler hakkında» yazmak ve konuşmak kolaydır, ama şimdiye kadar bütün bu laflar teorik nitelikte olmaktan öteye gidememiştir.» Sağlam bir sosyalist inancın zorunluluklarından ve her türden halk hareketinin ağır tecrübelerinden çok uzak olan bu adamların kullandığı dili biz iyi biliriz! Onlar, kısa sürede elde edilebilecek ve gürültü koparabilecek sonuçlar ile pratiği birbirine karıştırırlar. Onların gözünde, sınıf tavrına sıkı sıkıya bağlı kalmayı ve hareketin kitle niteliğini korumayı istemek, «bulanık teori yürütmektir.» Kesin olmak, onların gözünde, her düşünce karşısında kölece boyun eğmek ve... ve bu boyun eğişin sonucu olarak da her defasında kaçınılmaz bir şekilde çaresizliğe düşmektir. Gösteriler başlar başlamaz, bu gibilerin dudaklarından kanlı kelimelerin, sonun başlangıcı hakkında sözlerin döküldüğünü görürüz. Ama gösteriler durdu

muydu, bunların kolları da çaresizce aşağı iner ve hemen bağırmaya başlarlar: «Halk, ne yazık ki, henüz çok uzaklarda...» Çarın uşakları yeni bir saldırıya geçtiler mi, bunlar hemen kendilerine, bu saldırıya mükemmel bir karşılık oluşturacak «kesin» bir tedbir, derhal bir «güç aktarması» yaratacak bir tedbir gösterilmesini isterler ve bu aktarmayı sağlayacaklarını gururla vaat ederler! Bu adamlar, işte bu güç «aktarması» vaadinin siyasi maceracılık olduğunu ve maceracılıklarının da ilkesizliklerinden kaynaklandığını kavrayamıyorlar.

Sosyal-Demokratlar, maceracılığa karşı her zaman uyarıda bulunacaklar ve kaçınılmaz olarak tam bir hüsranla sonuçlanan hayalleri amansızca teşhir edeceklerdir. Devrimci bir partinin ancak devrimci sınıfın hareketine fiilen rehberlik ettiği zaman adına layık olabileceğini akıldan çıkarmamalıyız. Gene, herhangi bir halk hareketinin sayısız biçimlere büründüğünü, durmadan yeni biçimler geliştirdiğini ve eski biçimleri ıskartaya çıkardığını, değişiklikler getirdiğini ya da eski ve yeni biçimlerin yeni bileşimlerini yarattığını hiç unutmamalıyız. Mücadelenin araçlarının ve yöntemlerinin oluşturulması sürecine faal olarak katılmak, görevimizdir. Öğrenci hareketi şiddetlendiğinde, biz işçilere öğrencilerin yardımına koşmaları için çağrıda bulunmaya başladık (İskra, Sayı 2). Ama bunu, gösterilerin biçimlerini önceden kestirmeye kalkışmadan, bu gösterilerin derhal bir güç aktarmasıyla ve zihinlerin aydınlanmasıyla sonuçlanacağını ya da özel bir kıvraklığı vaat etmeden yaptık. Gösteriler güçlendiğinde, gösterilerin örgütlenmesi ve kitlelerin silahlandırılması için çağrıda bulunmaya başladık ve bir halk ayaklanması hazırlama görevini öne sürdük. Şiddet ve terörizmi ilke olarak asla red-

detmeksizin, kitlelerin doğrudan katılışını sağlayabilecek ve bu katılışı güvence altına alabilecek şiddet biçimlerinin hazırlanması için çalışılmasını istedik. Bu görevin zorluklarına gözümüzü kapamıyoruz. Tersine bu sorunun «belirsiz ve uzak bir geleceğe» ait olduğu yolundaki itirazlara aldırmadan, bu görevi yerine getirmek için kararlılıkla ve sebatla çalışacağız. Evet, beyler, biz hareketin sadece geçmişteki biçimlerini değil, gelecekteki biçimlerini de savunuyoruz. Biz, geçmişte mahkum edilmiş şeylerin «kolay» bir tekrarını değil, geleceği olan uzun ve çetin bir çalışmayı tercih ediyoruz. Biz, malum dogmalara karşı lafta savaş açan, ama fiiliyatta güç aktarma, büyük iş, küçük iş ayırımı ve elbette, tek tek çarpışmalar teorileri gibi küflenmiş ve zararlı görüşleri savunanları her zaman teşhir edeceğiz. 3 Nisan bildirisi şöyle sona eriyor: «Eski çağlarda halk savaşları nasıl halk önderlerinin tek tek çarpışmaları şeklinde verildiyse, bugün de teröristler Rusya'nın özgürlüğünü istibdada karşı tek tek çarpışmalarla elde edeceklerdir.» Böyle cümlelerin sadece tekrarlanmaları bile çürütülmeleri için yeterlidir.

Devrimci çalışmasını proletaryanın sınıf mücadelesine gerçekten bağlı olarak yürüten herkes, proletaryanın (ve onu destekleyebilecek halk kesimlerinin) bir yığın acil ve doğrudan talebinin yerine getirilmeden öylece durduğunu çok iyi bilir, görür ve hisseder. Bilir ki, birçok yerde, geniş bölgelerde, emekçi halk eyleme geçmek için kelimenin tam anlamıyla yanıp tutuşmakta, ancak yayınların ve önderliğin yetersizliği ve devrimci örgütlerin güç ya da araçlardan yoksun oluşu yüzünden onun bu çoşkusu heba olup gitmektedir. Ve kendimizi, uzun zamandır Rusya devriminin başına bir uğursuzluk alameti gibi çöreklen-

miş bulunan o aynı kısır döngünün içinde buluruz; nitekim buluyoruz da. Bir yandan yeterince aydınlatılmamış ve örgütlendirilmemiş kalabalığın devrimci coşkusu boşa giderken, öte yandan da düzenli bir şekilde ilerleme ve kitlelerle el ele çalışma imkanına olan inancını kaybeden «kıvrak bireyler»in ateşlediği silahlardan yükselen dumanlar havada kaybolur gider.

Ama işler gene de yoluna konulabilir, yoldaşlar! Gerçek bir davaya olan inancın kaybedilmesi, bir kural değil, ender bir istisnadır. Terörist eylemlere girişme eğilimi geçici bir hevestir. Öyleyse, Sosyal-Demokratlar saflarını sıklaştırsınlar ve devrimcilerin militan örgütü ile Rusya proletaryasının kitle kahramanlığını tek bir bütün halinde birleştirsinler![6]

İskra, Sayı 23, 1 Ağustos 1902

Toplu Eserler, Cilt 6 **İskra**'daki metne uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 **«Hiç değilse, müthiş bir gürültü koparalım.»** Griboyedov'un ünlü komedisindeki kişilerden Repetilov'un sözleri.

2 Lenin'in bu niyeti gerçekleşmedi. Yazmayı düşündüğü broşür için esas malzemeler şunlardır: «Sosyalist-Devrimcilere Karşı Bir Makaleden Parça» (Aralık 1902), «Sosyalist-Devrimcilere Karşı Bir Broşürün Ana Hatları» (1903 İlkbaharı) «Sosyalist-Devrimcilere Karşı Bir Makalenin Ana Hatları» (1903 Temmuzunun ilk yarısı).

3 **Vestnik Russkoy Revolutsiy, Sostsialno - Politiçeskoye Obozreniye (Rusya Devriminin Habercisi. Sosyo-Politik Dergi)**: 1901-1905 yılların arasında yurt dışında (Paris-Cenevre) ya-

yınlanan illegal bir dergi. Dört sayı çıktı. 2. sayısından itibaren Sosyalist-Devrimci Partinin teorik organı haline geldi. Bu dergiye yazı yazanlar arasında M. R. Gots (A. Levitski), İ. A. Rubanoviç, V. M. Çernov (Y. Gardenin) ve Y. K. Breşkovskaya da vardı.

4 **«Bırakın, yazarlar yazsın, okurlar da okusun.»** M. Y. Saltikov-Şçedrin'in **Çeşitli Mektuplar**'ının Birinci Mektubundan bir cümle.

5 **Revolutsionnaya Rossiya (Devrimci Rusya):** Sosyalist-Devrimcilerin illegal bir gazetesi, 1900 yılı sonundan itibaren Sosyalist-Devrimciler Birliği tarafından Rusya'da yayınlandı. Ocak 1902'den Aralık 1905'e kadar ise yurt dışında (Cenevre'de) Sosyalist-Devrimciler Partisinin resmi organı olarak yayınlandı.

6 Lenin, «Devrimci Maceracılık» adlı bu makalesinin ikinci bölümünde, Sosyalist-Devrimcilerin toprak programını ele alıyor. Bu bölümü, bu kitaptaki derlemenin esas konusu dışında kaldığından buraya almadık. — Ç. N.

BİR YOLDAŞA ÖRGÜTSEL GÖREVLERİMİZ ÜZERİNE MEKTUP[1]

Eylül 1902

Sevgili yoldaş,

«St.Petersburg Devrimci Partisinin Örgütlenmesi» için hazırladığınız taslağın eleştirilmesi isteğinizi memnunlukla yerine getiriyorum.[2] (Anlaşılan, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin St.Petersburg'daki çalışmalarının örgütlenmesini kastediyorsunuz.) Ortaya koyduğunuz sorun öylesine önemli ki, St.Petersburg Komitesinin bütün üyeleri ve hatta genel olarak bütün Rusya Sosyal-Demokratları bu sorunun tartışılmasına katılmalıdırlar.

Her şeyden önce, «Birlik»in eski (dediğiniz gibi, «birlik tipi») örgütlenmesinin elverişsizliğine ilişkin açıklamanıza tamamen katıldığımı belirtmek isterim. **Raboçeye Dyelo** taraftarlarının «demokratik» ilkeleri öne sürerken büyük bir kibirlilik ve inatçılıkla savunuculuğunu yaptıkları seçim sistemine, ilerici işçiler arasında ciddi bir eğitimin ve devrimci öğretimin yokluğuna ve işçilerin faal çalışmalardan kopmalarına değiniyorsunuz.

Durum tam olarak şöyle : 1) (Sadece işçiler ara-

sında değil, aydınlar arasında da) Ciddi bir eğitimin ve devrimci öğretimin bulunmayışı; 2) seçim ilkesinin yersiz ve aşırı ölçüde uygulanması; ve 3) işçilerin faal devrimci çalışmalardan kopmaları. St.Petersburg örgütünün ve Partimizin daha birçok yerel örgütünün temel zaafı işte buradadır.

Mektubunuzdan, ana hatlarını anlayabildiğim kadarıyla, örgütsel görevlere ilişkin temel görüşünüzü tamamen paylaşıyor ve örgütlenme planınıza katılıyorum.

Özellikle, bütün Rusya çapındaki çalışmayla ve bir bütün olarak Parti faaliyetiyle ilgili görevlere özel önem verilmesi yolundaki görüşünüze tamamen katılıyorum. Bu, sizin taslağınızın Birinci Maddesinde şöyle ifade edilmiş: «İşçiler arasında sürekli muhabirleri bulunan ve örgüt içindeki çalışmalarla sıkı bağı olan **İskra** gazetesi, **Partinin** yönetici merkezidir (sadece bir komitenin ya da bölgenin değil)». Ben sadece, teorik gerçekleri, taktik ilkeleri, genel örgütlenme görevlerini ve herhangi bir an için tüm Partinin genel görevlerini geliştirip ortaya çıkaran gazetenin, Partinin **ideolojik** önderi olabileceğini ve olması da gerektiğini belirtmekle yetineceğim. Ama ancak, bütün komitelerle **kişisel** bağları sağlayan, Rusya Sosyal-Demokratları arasındaki en devrimci bütün güçleri kucaklayan ve yayınların dağıtılması, bildirilerin basılması, güçlerin gereğince dağıtılması ve özel uğraşları üstlenecek kişilerin ve grupların atanması ve gösterilerin ve bütün Rusya çapında bir ayaklanmanın hazırlanması vb. gibi Partinin bütün genel sorunlarıyla uğraşan özel bir merkezi grup (diyelim, Merkez Komitesi) hareketin doğrudan pratik önderi olabilir. Örgütün en kesin gizliliğini ve hareketin sürekliliğini korumak zorunlu olduğuna göre, Par-

timizin iki yönetici merkezi olabilir ve olmalıdır da. Bir M.O. (Merkez Organ) ve bir M.K. (Merkez Komitesi). Bunlardan birincisi, ideolojik önderlikten; ikincisi de, doğrudan ve pratik önderlikten sorumlu olmalıdır. Bu gruplar arasındaki eylem birliği ve gerekli dayanışma, sadece tek bir Parti programıyla değil, aynı zamanda bu **iki grubun bileşimiyle** (her iki grup da, M.O. ve M.K., birbiriyle tam bir uyum içinde olan kimselerden meydana gelmelidir) ve düzenli ve sistemli ortak toplantıların düzenlenmesiyle de sağlanmalıdır. Ancak o zaman, hem M.O. Rus jandarmasının erişemeyeceği bir yere yerleştirilebilir ve tutarlılığı ve sürekliliği güvence altına alınabilir; hem de M.K. bütün temel sorunlarda M.O. ile daima birlik içinde bulunabilir ve hareketin bütün pratik yönlerini doğrudan doğruya **yönetebileceği** serbestiye sahip olabilir.

Dolayısıyla, Tüzüğün Birinci Maddesi (sizin taslağınıza göre) sadece hangi Parti organının yönetici organ olarak tanındığını belirtmekle kalmamalı (bu elbette gereklidir), aynı zamanda bir yerel örgütün, onlar olmadan Partinin bir parti olarak varlığını sürdüremeyeceği merkezi kuruluşları yaratmak, desteklemek ve sağlamlaştırmak için faal bir şekilde çalışma görevini üstlenmesi gerektiğini de belirtmelidir.

Daha sonra, İkinci Maddede, komitenin «yerel örgütü yönetmesi» gerektiğini (belki de «Partinin bütün yerel çalışmaları ve bütün yerel örgütleri» demek daha iyi olurdu; ama ben, ifade ayrıntıları üzerinde durmayacağım) ve hem işçilerden, hem de aydınlardan meydana gelmesi gerektiğini, çünkü onları iki komiteye bölmenin zararlı olacağını söylüyorsunuz. Bu, kesinlikle ve tartışmasız doğrudur. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin tek bir komitesi ol-

malı ve bu komite de, kendilerini bütünüyle Sosyal-Demokrat faaliyetlere adamış, sağlam Sosyal-Demokratlardan oluşmalıdır. Mümkün olduğu kadar çok sayıda işçinin tam bir sınıf bilincine varmasına, profesyonel devrimci ve komite üyesi haline gelmesine özellikle önem vermeliyiz.* İki değil de **tek bir** komite oldu muydu, komite üyelerinin birçok işçiyi kişisel olarak tanımaları sorunu özel bir önem kazanır. İşçilerin arasında olup biten her şeye önderlik edebilmek için, her yere gidebilmek, çok sayıda işçi tanımak ve her yere girip çıkabilmek vb. gerekir. Bu yüzden, komite, işçi sınıfı hareketinin bizzat işçilerin arasından çıkacak belli başlı bütün **önderlerini** mümkün olduğu kadar kapsamalıdır. Komite, yerel hareketin **bütün** yönlerini yönetmeli ve Partinin **bütün** yerel kuruluşlarının, güçlerinin ve araçlarının sorumluluğunu üstlenmelidir. Siz komitenin nasıl kurulması gerektiğinden söz etmemişsiniz; ama bu durumda özel kurallar koymanın pek o kadar gerekli olmadığı konusunda da anlaşacağımızı sanıyorum; komitenin nasıl kurulması gerektiği sorunu, Sosyal-Demokratların yerinde saptayacakları bir sorundur. Ama belki de şunu belirtmek gerekiyor: Komiteye yeni üyelerin alınması, komite üyelerinin çoğunluğunun (ya da üçte ikisinin vb.) kararıyla gerçekleşmeli ve komite, ilişkiler listesinin güvenilir (devrimci açıdan) ve sağlam (siyasi anlamda) ellere verilmesine dikkat göstermeli ve aday üyeleri önceden hazırlamalıdır. M.O. ve M.K.'miz olduğu zaman, yeni komiteler ancak bunların işbirliği ve onayıyla kurulmalıdır. Elden geldiğince, komitelerde çok fazla sayıda üye bulunmamalı

---

* Komiteye, işçi kitleleriyle en çok bağı olan ve işçi kitleleri arasında en fazla «sayılan» devrimci işçileri almaya çalışmalıyız.

(böyle komiteler iyi eğitilmiş, her biri devrimci faaliyetin özel bir dalında teknik ustalık kazanmış kişilerden kurulmuş olur), ama aynı zamanda komiteler, çalışmanın bütün yönlerinin sorumluluğunu üstlenebilecek, tam bir temsili gerçekleştirebilecek ve bağlayıcı kararlar alınmasını sağlayabilecek yeterli sayıda üyeyi de kapsamalıdırlar. Üyelerin sayısı oldukça fazla ve sık sık toplanmaları da tehlikeli olursa, o zaman komite içinden özel ve çok küçük bir **yürütme** grubu (diyelim, beş hatta daha az kişiden meydana gelen) seçmek gerekebilir. Ama bu gruba, kesinlikle, komitenin sekreteri ve bir bütün olarak çalışmaya pratikte rehberlik edebilecek olanlar girmelidir. Tutuklamalar olduğu takdirde çalışmanın kesintiye uğramaması için, bu gruba aday üyeler sağlanması da **özellikle önemlidir.** Yürütme grubunun faaliyetleri ve bu gruba üye alma işlemi vb., komitenin genel toplantısının onayına tabi olmalıdır.

Ayrıca, komiteden sonra, onun altında şu kurumları öneriyorsunuz: 1) Tartışma toplantıları («en iyi» devrimcilerin katıldığı toplantılar); 2) semt çevreleri[3]; 3) bu semt çevrelerinin her birine bağlı birer propagandacı çevresi; 4) fabrika çevreleri; ve 5) belli bir semtteki fabrika çevrelerinin delege «temsilcilerinin toplantıları». Komitenin altındaki bütün diğer kurumların (üstelik sizin saydıklarınızın yanı sıra, daha birçok ve son derece çeşitli kurumlar da olmalıdır) komiteye tabi olmaları gerektiği ve semt grupları (çok büyük şehirlerde) ve fabrika grupları (her zaman ve her yerde) bulunması gerektiği konusunda size tamamen katılıyorum. Ama sanırım, birçok ayrıntıda sizinle aynı kanıda değilim. Örneğin, «tartışma toplantıları»nın tamamen gereksiz olduğu kanısındayım. «En iyi devrimcilerin» hepsi de komitede olmalı

ya da özel bir görevde çalışmalıdır (basım, ulaştırma, ajitasyon gezileri ya da sözgelimi, bir pasaport bürosunun, hafiyeler ve ajan provokatörlerle uğraşan savaş müfrezelerinin ya da ordu içinde grupların vb. örgütlenmesi).

«Toplantılar» komitede ve her semtte, her fabrikada, propaganda, işkolu (dokumacılar, makina işçileri, deri işçileri vb.), öğrenci, edebiyat vb. çevrelerinde yapılacaktır. Toplantılar niçin özel bir kurum haline getirilsin?

Devam edelim. Çok haklı olarak, İskra'ya doğrudan yazı yazma imkanının «her isteyen»e tanınmasını istiyorsunuz. Ne var ki, «doğrudan» sözü, gazetenin bürosunun ya da adresinin «her isteyen» tarafından bilinmesi şeklinde anlaşılmamalı; ancak **dileyen herkesin** mektupları yazı kuruluna vermesi (ya da göndermesi) zorunlu olmalıdır. Elbette adresler **oldukça geniş bir çevre** tarafından bilinmelidir, ama her isteyene verilmemeli, sadece güvenilir ve gizlilik koşullarına uyma yeteneğine sahip oldukları bilinen devrimcilere verilmelidirler. Belki de, sizin önerdiğiniz gibi, her semtte bir kişiye değil de, birçok kişiye verilmeleri gerekebilir. Aynı zamanda, çalışmamıza katılan herkesin, tek tek her bir çevrenin kararlarını, isteklerini, dileklerini komitenin ve ayrıca M.O. ve M.K.'nin dikkatine sunma **hakkına sahip olması** gerekir. Eğer bunu sağlarsak, **Parti görevlilerinin bütün konferansları**, «tartışma toplantıları» gibi son derece hantal ve gizlilik kurallarına aykırı bir şeye gerek kalmadan, **bütün bilgilerden** yararlanacaklardır. Elbette mümkün olduğu kadar çok sayıda ve çeşitli görevlinin vereceği **kişisel konferanslar** düzenlemeye de çalışmalıyız; ama burada her şey gizliliğe uymaya bağlıdır. Rusya'da genel toplantılar ancak pek seyrek ve

istisnai olarak mümkündür ve «en iyi devrimcilerin» bu toplantılara katılmalarına izin verilirken bir kat daha uyanık olmak gerekir, çünkü ajan provokatörlerin bu toplantılara sızmaları ve hafiyelerin toplantıya katılanlardan birini izlemeleri genellikle daha kolaydır. Sanırım şöyle yapmak daha doğru olur: Büyük bir genel toplantı (diyelim, otuz ile yüz kişi arasında) düzenlemek mümkün olduğunda (örneğin, yazın ormanda ya da bu amaç için özel olarak sağlanmış gizli bir apartman katında), komite «en iyi devrimciler»den bir ya da ikisini göndermeli ve toplantıya uygun kişilerin katılmasını, yani örneğin çağrıların fabrika çevrelerinin mümkün olduğu kadar çok sayıda güvenilir üyesine ulaştırılmasını vb. sağlama almalıdır. Ama bu toplantılar resmi kayıtlara geçirilmemeli, Tüzüğe konulmamalı ve düzenli olarak yapılmamalıdır. İşler, toplantıya katılan herkesin orada bulunan herkesi tanıyabileceği, yani her bir kimsenin bir çevrenin «temsilcisi» olduğunu bileceği vb. tarzda düzenlenmemelidir. İşte ben bu yüzden, sadece «tartışma toplantıları»na değil, aynı zamanda «temsilci toplantıları»na da karşıyım. Bu iki kurumun yerine, şöyle bir kural önereceğim. Komite, harekette pratik olarak yer alanların mümkün olduğu kadar çok sayıda ve genel olarak da işçilerin katılacağı büyük toplantılar düzenlenmesini sağlamalıdır. Toplantının yeri, zamanı, gerekçesi ve toplantıya kimlerin katılacağı, böyle işlerin gizli düzenlenişinden sorumlu olan komite tarafından saptanmalıdır. Açık havada, ormanda vb. düzenlenen daha az resmi nitelikteki işçi toplantılarının ise bu kuralla hiç bir şekilde sınırlanamayacağı açıktır. Belki de Tüzükte bu konuyla ilgili bir şey söylememek daha bile iyi olur.

Devam edelim; semt gruplarının en önemli görev-

lerinden birinin, yayınların düzenli olarak **dağıtılma**sını örgütlemek olduğu konusunda, size tamamen katılıyorum. Sanırım, semt grupları esas olarak komiteler ile fabrikalar arasında **aracılık** ve hatta çoğu zaman **kuryelik** görevini yerine getirmelidirler. Semt gruplarının ana görevi, komiteden gizlilik kurallarına uygun olarak aldıkları yayınları düzgün bir şekilde dağıtmak olmalıdır. Bu son derece önemli bir görevdir, çünkü eğer biz dağıtım yapan özel bir semt grubu ile o semtteki **bütün fabrikalar** ve o semtteki mümkün olduğu kadar çok sayıda **işçi evi** arasında düzenli bir bağ kurabilirsek, bu hem gösteriler, hem de bir ayaklanma açısından büyük değer taşıyacaktır. Yayınların, broşürlerin, bildirilerin hızlı ve düzenli bir biçimde dağıtılmasını düzenlemek ve örgütlemek ve bu amaçla bir temsilciler ağı geliştirmek demek ilerideki gösterilerin ya da ayaklanmanın hazırlık çalışmalarının **büyük** bir kısmını gerçekleştirmek demektir. Yayınların dağıtımının örgütlenmesine bir huzursuzluk, grev ya da karışıklık zamanında başlamak çok geç olur. Bu çalışma ancak, dağıtımın ayda iki ya da üç defa **zorunlu** kılınmasıyla, adım adım gerçekleştirilebilir. Eğer elde gazete yoksa, bildiri dağıtılabilir ve dağıtılmalıdır da; ama dağıtım aygıtının boş kalmasına asla izin verilmemelidir. Bu aygıt öylesine yetkin bir duruma getirilmelidir ki, örneğin bütün bir St. Petersburg işçi sınıfını bir olaydan bir gecede haberdar edebilmeli ve harekete geçirebilmelidir. Bu asla hayalci bir hedef değildir; yeter ki, bildiriler merkezden daha dar aracı çevrelere, onlardan da dağıtıcılara sistemli bir şekilde aktarılabilsin. Kanımca, semt gruplarının görevleri, bu salt aracılık ve aktarma çalışmasının dışına taşırılmamalıdır; ya da daha kesin koyacak olursak, semt gruplarının görevleri bu çalış-

manın dışına ancak en büyük temkinlilikle taşırılmalıdır; yoksa bu durum sadece açığa çıkma ihtimalini artırır ve çalışmanın bütünlüğüne zarar verir. Hiç şüphe yok ki, bütün Parti sorunlarının tartışıldığı toplantılar semt çevrelerinde de yapılacaktır, ama yerel hareketin bütün genel sorunlarına ilişkin kararlar sadece komite tarafından alınmalıdır. Semt gruplarının bağımsız hareket etmesine, bildirilerin aktarılması ve dağıtılmasının sadece teknik yanını ilgilendiren sorunlarda izin verilmelidir. Semt gruplarının bileşimi komite tarafından saptanmalıdır, yani komite kendi üyelerinden (ya da komitede bulunmayan yoldaşlardan) bir ya da ikisini şu ya da bu semte delege olarak atar ve onlara bir semt grubu kurmaları talimatını verir; bu semt grubunun bütün üyeleri de gene komite tarafından onaylanır. Semt grubu, komitenin bir koludur ve yetkilerini yalnızca komiteden alır.

Şimdi de, propagandacı çevreleri sorununa geçiyorum. Propaganda güçlerimizin azlığı yüzünden bu çevreleri tek tek her semtte örgütlemek hem epeyce zordur, hem de pek arzu edilir bir şey değildir. Propaganda, komitenin bütünü tarafından aynı anlayış içinde yürütülmeli ve kesinlikle merkezileştirilmelidir. Dolayısıyla, bu konuda şöyle düşünüyorum: Komite, çeşitli üyelerine, bir propagandacılar grubu örgütlenmeleri talimatını verir (bu propagandacılar grubu, komitenin bir kolu ya da komitenin kuruluşlarından biri olur). Bu grup, gizliliği korumak için semt gruplarının yardımlarından yararlanarak, bütün şehirde ve komitenin «yetki alanı içine giren» bütün yörelerde propaganda yürütmelidir. Bu grup, gerekirse, alt gruplar kurabilir ve sözgelimi bazı görevlerini bu alt gruplara devredebilir. Ama bütün bunlar ancak komitenin onayıyla yapılabilir. Komite, hareketle şu ya da bu şekilde

bağı olan her gruba, alt gruba ve çevreye kendi delegesini gönderme hakkına her zaman ve kayıtsız şartsız sahip olmalıdır.

Aynı tarzda bir örgütlenme, aynı türden komite kolları ya da kuruluşları, harekete hizmet eden çeşitli grupların hepsine uygulanmalıdır. Örneğin, yüksek ve orta dereceli okullardaki öğrenci gruplarına; devlet memurları arasındaki sempatizan gruplarına; ulaştırma, basın ve pasaport gruplarına; gizli toplantı yerleri düzenleyen gruplara; hafiyelerin izini sürerek onları tespit etmekle görevli gruplara; askerler arasındaki gruplara; silah sağlamakla görevli gruplara; «maddi gelir getiren girişimler»i örgütleyen gruplara vb. uygulanmalıdır. Gizli bir örgüt yönetme sanatı, bütünüyle, **mümkün olan her şeyden** yararlanmakta, «herkese yapacak bir iş vermekte» ve aynı zamanda bütün hareketin **önderliğini**, sırf birtakım yetkilere dayanarak değil, saygınlığa, canlılığa, daha fazla tecrübeye, daha çok-yönlülüğe ve daha fazla yeteneğe sahip olarak elde tutmakta yatar. Bunu, merkezde olağanüstü yetkilere sahip **yeteneksiz** bir kimse bulunursa mutlak merkeziyetçiliğin hareketi kolayca mahvedebileceği yolundaki alışılagelmiş itirazın öne sürülmesi ihtimaline karşı belirtiyorum. Bu hiç şüphesiz mümkündür, ama seçim ilkesiyle ya da ademi merkeziyetçilikle giderilebilecek bir şey değildir; bunların geniş ölçüde uygulanmasına kesinlikle göz yumulamaz ve bunlar, istibdat yönetimi altında yürütülen devrimci çalışmaya son derece zararlıdır. Bu, herhangi bir tüzükle de giderilemez; ancak tek tek her bir grubun ve alt grubun aldığı kararlardan M.O. ve M.K.'ne başvurmalarına ve (en kötü durumda) kesinlikle yeteneksiz yetkililerin **görevlerinden alınmasına** kadar uzanan «yoldaşça etkileme» tedbir

leriyle giderilebilir. Komite, devrimci çalışmanın çeşitli yönlerinin çeşitli yetenekleri gerektirdiğini ve bir örgütleyici olarak hiç işe yaramayan bir kimsenin bazan bir ajitatör olarak son derece değerli olabileceğini ya da kesin gizli çalışmada iyi olmayan birisinin yetkin bir propagandacı olabileceğini vb. göz önüne alarak, mümkün en geniş işbölümünü sağlamak için çaba harcamalıdır.

Bu arada, propagandacılar konusuna değinmişken, bu mesleğe yeteneksiz kişilerin yığılmasıyla propaganda düzeyinin düşürülmesini bir-iki kelimeyle eleştirmek isterim. Ayırım yapmaksızın her öğrenciyi ve «bir çevreye verilmesini» isteyen her genci propagandacı olarak görmek, bazan aramızda alışkanlık haline geliyor. Buna karşı çıkılmalıdır, çünkü çok büyük zarar vermektedir. İlkelerde sonuna kadar tutarlı ve gerçekten yetenekli çok az propagandacı vardır (ve böyle bir propagandacı olabilmek için insanın çok inceleme yapması ve yeterli tecrübe kazanması gerekir); dolayısıyla, böyle kimseler uzmanlaştırılmalı, tamamen bu tür çalışmaya verilmeli ve onlara en büyük özen gösterilmelidir. Bunlar, hafta içinde birçok konferans vermeli ve gerektiğinde başka şehirlere gönderilmelidirler; genellikle, yetenekli propagandacılar çeşitli kasaba ve şehirleri dolaşmalıdırlar. Ama yeni başlayan gençlere esas olarak pratik görevler verilmelidir; öğrencilerin çevreden çevreye dolaşmalarına iyimser bir şekilde «propaganda» adı verilmekte ve buna bakılarak, onlara pratik görevler verilmesi ihmal edilmektedir. Elbette, ciddi pratik görevler de köklü bir eğitimi gerektirir; ama gene de «yeni başlayanlar»a bu alanda daha kolay iş bulunabilir.

Şimdi de, fabrika çevrelerini ele alalım. Bunlar

bizim için özellikle önemlidir: Hareketin temel gücü, **büyük** fabrikalardaki işçilerin örgütlenmesinde yatmaktadır, çünkü büyük fabrikalar (ve imalathaneler) işçi sınıfının sadece sayı bakımından üstün kesimini değil, aynı zamanda daha da önemlisi, etki, gelişme ve savaşma gücü bakımından da üstün kesimini kapsamaktadır. Her fabrika, bizim kalemiz olmalıdır. Bunun için de, her «fabrika» işçileri örgütü, içte ne kadar gizliyse, dışta o ölçüde «dal budak salmalı», yani dış ilişkilerinde herhangi bir devrimci örgüt gibi duyargalarını elden geldiğince uzağa ve mümkün olduğu kadar çok yöne uzatmalıdır. Burada da, bir grup devrimci işçinin kaçınılmaz olarak yönetici ve «hakim» çekirdeği oluşturması gerektiğini önemle belirtiyorum. «Fabrika» çevreleri de **dahil** olmak üzere her yerde, geleneksel saf işçi ya da saf sendikal Sosyal-Demokrat örgütlenme tipini tamamen terk etmeliyiz. Fabrika grubu ya da fabrika (imalathane) komitesi (çok sayıda olması gereken diğer gruplardan farklı olarak), fabrikadaki bütün Sosyal-Demokrat çalışmayı yürütme yetkilerini ve talimatlarını **doğrudan doğruya komiteden** alan çok az sayıda **devrimciden** meydana gelmelidir. Fabrika komitesinin her üyesi, kendini komitenin bir temsilcisi olarak görmeli, komitenin bütün emirlerini yerine getirmeli ve «savaş alanındaki ordu»nun bütün «yasa ve gelenekleri»ne uymalıdır; katılmış olduğu bu ordudan, savaş zamanında komutanlığın resmi izni olmadan ayrılamaz. Dolayısıyla fabrika komitesinin bileşimi, çok büyük önem taşıyan bir sorundur ve komitenin başlıca görevlerinden biri de, bu alt komitelerin düzgün bir şekilde örgütlenmesini sağlamaktır. Ben bunu şöyle tasarlıyorum: Komite bazı üyelerine (ayrıca, sözgelimi, şu ya da bu nedenden dolayı komiteye alın-

mamış, ama tecrübeleri, insan tanımaları, zekaları ve kurdukları bağlarla çok yararlı olabilecek bazı işçilere) her yerde fabrika alt komiteleri örgütlemeleri talimatını verir. Bu grup, semt temsilcilerine danışır, toplantılar düzenler, fabrika alt komitelerinin aday üyelerini bizzat etraflı bir denetimden geçirir, sıkı bir sorgulamaya tabi tutar, gerekirse söz konusu fabrikadaki alt komitenin **mümkün olduğu kadar çok sayıda** aday üyesini denemeye ve incelemeye çalışarak sınavdan geçirir ve en sonunda, her fabrika çevresinin üye listesini komitenin onayına sunar ya da uygun bulduğu bir işçiye, tam bir alt komiteyi kurması, aday göstermesi ya da seçmesi için yetki verilmesini önerir. Böylelikle komite aynı zamanda, kendisiyle ilişkiyi, bu temsilcilerden hangisinin nasıl kuracağını da belirleyebilecektir (genel bir kural olarak, bu ilişki semt temsilcileri aracılığıyla sağlanır, ama bu kurala eklemeler ya da değişiklikler getirilebilir.) Bu fabrika alt komitelerinin önemi göz önüne alınırsa, her alt komitenin M.O. ile doğrudan haberleşebileceği bir adrese ve ilişkiler listesini güven altına alabileceği **gizli bir yere** sahip olmasına mümkün olduğu kadar dikkat göstermeliyiz (yani tutuklama olduğunda alt komitenin hemen yeniden kurulabilmesi için gerekli bilgiler, Rus jandarmasının erişemeyeceği bir yerde gizlenilmek üzere, elden geldiğince düzenli ve eksiksiz bir şekilde Parti merkezine aktarılmalıdır). Hiç şüphesiz, adreslerin aktarılması komitenin kendi istediği biçimde ve elindeki verilere dayanılarak yapılmalı ve bu adresleri var olmayan bir «demokratik» hakka dayanarak gelişigüzel dağıtma yolu tutulmamalıdır. Son olarak da, birçok üyeden meydana gelen bir fabrika alt komitesinin yerine, komiteden bir temsilciyi (ve onun yedeğini) görevlendirmekle yetin-

menin bazan gerekli, hatta daha uygun olabileceğini söylemek sanırım yanlış olmayacaktır. Fabrika alt komitesi kurulur kurulmaz, ayrı ayrı görevleri olan ve gizlilik dereceleri ve örgütsel biçimleri farklı bir dizi fabrika grubu ve çevresi örgütlemeye girişecektir: Örneğin, yayınların ulaştırılmasını ve dağıtımını sağlayan çevreler (bu, bize kendimizin olan gerçek bir posta servisi sağlayacak biçimde, yalnızca yayınların dağıtımı için değil, aynı zamanda yayınları evlere kadar ulaştırmak için gerekli, sınanmış ve denenmiş yöntemleri sağlayacak biçimde ve bütün işçilerin adresleri ile onlara ulaşma yolları konusunda kesin bilgi sağlayacak biçimde örgütlenmesi gereken en önemli görevlerden biridir); illegal yayınları okuma çevreleri; hafiyelerin izini sürüp tespit etme grupları*; özel olarak sendika hareketine ve ekonomik mücadeleye rehberlik edecek çevreler; uzun konuşmaları (makinalar, müfettişler vb. üzerine) tamamen legal bir biçimde nasıl başlatıp sürdüreceklerini bilen, herkesin içinde serbestçe konuşabilen, insan tanıyabilen ve koşulları görebilen ajitatör ve propagandacı çevreleri vb.** fabrika alt komitesi, her türden çevreler (ya da temsilciler) ağı sayesinde, bütün işletmeye yayılmaya, mümkün olduğu kadar çok sayıda işçiyi kucaklamaya çalışmalıdır. Alt komitenin faaliyetlerinin başarısı, bu türden çevrelerin

---

* İşçilere şunu anlatmalıyız: Hafiyelerin, ajan provokatörlerin ve hainlerin öldürülmesi bazan elbette kaçınılmaz olabilir. Ama bunu sistemleştirmek, hiç istenilmeyen ve hatalı bir şeydir. Hafiyeleri izleyip açığa çıkaracak ve işçi sınıfı kitlelerini eğitecek bir örgüt kurmak **hem mümkün, hem de gereklidir.**

** Aynı zamanda, gösterilerde ve hapisten adam kaçırma eylemlerinde vb. görevlendirilmek üzere, askeri eğitim görmüş ve özellikle güçlü ve atılgan işçilerin alındığı savaş gruplarına da ihtiyacımız var.

çokluğuyla, gezgin propagandacıları bu çevrelere sokabilme yeteneğiyle ve hepsinin üstünde de, yayınların dağıtımındaki ve bilgilerin ve mektupların toplanmasındaki düzenli çalışmanın doğruluğuyla ölçülmelidir.

Özetleyecek olursak, genel örgütlenme tarzı kanımca şöyle olmalıdır: Tüm yerel hareketin, bütün yerel Sosyal-Demokrat faaliyetlerin başında bir komite bulunmalıdır. Bu komiteden, ona tabi olan ve birinci olarak, bütün bir işçi sınıfı kitlesini (mümkün olduğu kadar) kucaklayan ve semt grupları ve fabrika (imalathane) alt komiteleri biçiminde örgütlenmiş yürütme temsilcileri ağı gibi kuruluşlar ve kollar çıkmalıdır. Bu ağ, barış zamanında yayın, gazete, broşür ve komitenin gizli yazışmalarının dağıtımıyla uğraşacak; savaş zamanında da gösterileri ve buna benzer kollektif faaliyetleri düzenleyecektir. İkinci olarak, komite, tüm harekete (propaganda, ulaştırma, her çeşit yeraltı faaliyeti vb.) hizmet eden çevre ve gruplar halinde dal budak salacaktır. Bütün gruplar, çevreler ve alt komiteler vb. komite kuruluşlarının ya da komite kollarının statüsüne sahip olmalıdır. Bunlardan bazıları Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisine katılmak isteğinde olduklarını açıkça belirtecekler ve komite tarafından onaylandığı takdirde Partiye katılacaklar, belli görevler üstlenecekler (komitenin talimatı ya da onayıyla), Parti organlarının emirlerine uymayı kabul edecekler, bütün Parti üyeleriyle aynı haklara sahip olacaklar ve komite üyeliği için doğrudan aday sayılacaklardır vb. Bazıları da Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisine katılmayacaklar ve ya Parti üyelerince kurulmuş çevreler statüsünde kalacak yahut da şu ya da bu Parti grubuna vb. bağlı olacaklardır.

Hiç şüphe yok ki, **bütün** bu çevrelerin üyeleri, bütün **iç** sorunlarında tıpkı bir komitenin bütün üyeleri gibi, eşit haklara sahip olacaklardır. Tek istisna, yerel komiteyle (aynı zamanda M.O. ve M.K. ile de) **kişisel** ilişki hakkının sadece komitenin bu amaçla tespit ettiği kişiye (ya da kişilere) ait olmasıdır. Bu kişi, bütün diğer bakımlardan, yerel komiteye, M.K.'ne M.O.'na (şahsen olmamak şartıyla) önerge sunma hakkına sahip olan diğer üyelerle eşit durumda olacaktır. Dolayısıyla, söz konusu istisna, asla eşitlik ilkesinin bir ihlali değil, sadece mutlak gizliliğin zorunlu bir gereğidir. «Kendi» grubuyla ilgili bir haberi M.K.'ne ya da M.O.'na ulaştırmayı başaramayan bir komite üyesi, doğrudan doğruya bir Parti görevini yerine getirmemekten sorumlu tutulacaktır. Ayrıca, çeşitli çevrelerin gizlilik derecesi ve örgütlenme biçimi, görevlerinin niteliğine bağlı olacaktır. Buna uygun olarak, örgütler en geniş bir çeşitlilik içinde olacaktır («en katı», en dar, en sınırlı örgütlenme tarzından «en serbest», en geniş, en gevşek ve açık örgütlenme tarzına kadar). Örneğin, dağıtım gruplarında en kesin gizlilik ve askeri disiplin sağlanmalıdır. Propagandacı gruplarında da gizlilik gereklidir, ancak bu gruplardaki askeri disiplin çok daha az olacaktır. Legal yayınların okunması ya da sendikal ihtiyaç ve talepler üzerine tartışmaların örgütlenmesi için kurulmuş işçi gruplarında daha da az gizlilik gerekecektir vb.. Dağıtım grupları Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisine bağlı olmalı ve onun belli sayıda üyesini ve görevlisini tanımalıdırlar. Çalışma koşullarını inceleyen ve sendikal talepleri tespit eden grupların ille de Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisine dahil olması gerekmez. Bir ya da iki Parti üyesiyle **birlikte** eğitim çalışması yapan öğrenci, subay ve me-

mur grupları bazı durumlarda bu üyelerin Partili olduğunun farkında bile olmamalıdır vb.. Ama bir konuda, bütün bu yan gruplardan **azami örgütlenme derecesini mutlaka** talep etmeliyiz; yani böyle bir gruba dahil olan her Parti üyesi bu gruptaki çalışmanın yönetiminden resmen sorumludur ve bu grupların her birinin bileşiminin, çalışmasının tüm işleyişinin ve bu çalışmaların içeriğinin M.K. ya da M.O. tarafından **mümkün olduğu kadar tam olarak bilinmesi için her türlü** tedbiri almakla yükümlüdür. Bu, merkezin bütün hareketi eksiksiz bir şekilde görebilmesi, çeşitli Parti görevlerini üstleneceklerin mümkün olan en geniş çevre içinden seçilebilmesi, bütün Rusya'daki benzer nitelikte olan bütün grupların (merkez aracılığıyla) birbirlerinin tecrübelerini öğrenebilmeleri ve ajan provokatörlerin ya da şüpheli kişilerin belirmesi halinde uyarıda bulunulabilmesi için gereklidir. Tek kelimeyle, her durumda mutlaka ve hayati derecede gereklidir.

Bu nasıl yapılmalıdır? Komiteye düzenli raporlar sunarak, M.O.'na mümkün olduğu kadar çok sayıda raporu mümkün en geniş içerikle ileterek, M.K. ve yerel komite üyelerinin çeşitli çevreleri ziyaret etmelerini sağlayarak ve nihayet, bu çevrelerle olan ilişkiler listesinin, yani her çevrenin çeşitli üyelerinin adlarının ve adreslerinin güven altına alınmasını (ve M.O. ve M.K.'nin Parti bürosuna verilmesini) zorunlu kılarak. Ancak raporlar sunulduğu ve ilişkiler aktarıldığı zaman, belli bir çevreye mensup Parti üyesinin görevini yaptığı söylenebilir. Ancak o zaman, bir bütün olarak Parti, pratik çalışma yürüten her çevreden haberdar olabilir. Ancak o zaman tutuklamalar bizim için korkutucu olmaktan çıkabilir; çünkü çeşitli çevrelerle ilişkiler korunduğu takdirde, M.K.'mizin tu-

tuklanan bir delegesinin yerine derhal yedekler bulunması ve çalışmanın sürekliliğinin sağlanması her zaman kolay olur. O zaman bir komitenin tutuklanması bütün aygıtın yıkılmasına neden olmaz, sadece, yedekleri her zaman hazır bekleyen yöneticileri götürür. Sakın, gizlilik koşulları yüzünden raporların ve ilişkilerin aktarılmasının imkansız olduğu söylenmesin. Bir kere istendikten sonra ve komitelerimiz, bir M.K.'miz ve M.O.'muz olduğu sürece, raporları ve ilişkileri aktarmak (ya da göndermek) her zaman mümkündür ve **her zaman da mümkün olacaktır.**

Bu, bizi, bütün Parti örgütünün ve bütün Parti faaliyetinin son derece önemli bir ilkesine vardırıyor: Bir yandan, hareketin ve proletaryanın devrimci mücadelesinin ideolojik ve pratik **yönetimi** açısından **mümkün en fazla merkeziyetçilik** gerekliyken; öte yandan, Parti merkezinin (ve dolayısıyla bir bütün olarak Partinin) hareketten sürekli **haberdar** edilmesi ve Partiye karşı **sorumluluk** açısından, mümkün en **fazla ademi merkeziyetçilik** gereklidir. Hareketin yönetimi, büyük pratik tecrübe sahibi, mümkün en az sayıda ve mümkün olduğu kadar bağdaşık (homojen) profesyonel devrimci gruplarına teslim edilmelidir. Proletaryanın (ve diğer halk sınıflarının) çok değişik kesimlerinden gelme en çeşitli ve en karışık (heterojen) grupların, mümkün en çok sayıda, harekete katılmaları sağlanmalıdır. Parti merkezinin elinde her zaman, sadece bu grupların her birinin faaliyetine ilişkin kesin bilgi değil, aynı zamanda bunların **bileşimine ilişkin mümkün olduğu kadar eksiksiz bilgi** de bulunmalıdır. Hareketin yönetimini merkezileştirmeliyiz. Aynı zamanda (istihbarat olmadan merkeziyetçilik mümkün olamayacağına göre, **sırf bu nedenden dolayı**) Partinin tek tek üyeleri, Partinin çalışmaları-

na tek tek katılanlar ve Partiye dahil olan ya da bağlı bulunan her çevre açısından, **Partiye olan sorumluluğu** mümkün olduğu kadar **ademi merkezileştirmeliyiz.** Bu ademi merkeziyetçilik, devrimci merkeziyetçiliğin zorunlu bir ön şartı ve **zorunlu bir düzelticisidir.** Ancak merkeziyetçilik sonuna kadar uygulandığı ve bir M.K.'miz ve bir M.O.'muz olduğu zaman, ne kadar küçük olursa olsun her grubun onlarla haberleşmesi — ve sadece haberleşebilmesi değil, yılların tecrübesiyle kurulmuş bir sistemin sonucu olarak düzenli bir şekilde haberleşebilmesi— mümkün olacaktır. Bir yerel komitenin kötü bileşiminden doğabilecek vahim sonuçlar ancak o zaman giderilebilecektir. Artık Parti içinde gerçek bir birliğe ve gerçek bir yönetim merkezinin kurulmasına yaklaştığımıza göre, şunu akıldan çıkarmamalıyız: Eğer aynı zamanda, hem merkeze karşı sorumluluk açısından hem de merkezin, Parti aygıtının bütün dişli ve çarklarından haberdar edilmesi açısından **azami ademi merkeziyetçilik** uygulamazsak, **bu merkez iktidarsız kalacaktır.** Bu ademi merkeziyetçilik, genellikle hareketimizin en acil pratik ihtiyaçlarından biri sayılan **işbölümünün** öteki yüzünden başka bir şey değildir. Eğer Parti merkezi, eski tipte yerel komiteler tarafından doğrudan pratik çalışmadan **koparılmaya** devam ederse, ne belli bir örgütün yönetici organ olarak resmen tanınması, ne de resmi bir M.K.'nin kurulması, hareketimizin gerçekten birleşmesini ve sağlam bir militan Partinin yaratılmasını sağlayamayacaktır. Bu eski tipte yerel komiteler, kendini belli tipte bir devrimci çalışmaya hasretmeyen, özel bir görev konusunda sorumluluk üstlenmeyen, bir işi yüklendikten sonra onu derinlemesine inceleyip hazırlayarak sonuna kadar götürmeyen, keskin lafazanlıkla muaz-

zam bir vakit ve güç heba eden, her biri her çeşit işle uğraşan bir insan salatasından meydana gelirler. Öte yandan, büyük bir öğrenci ve işçi çevreleri yığını vardır ve bunların yarısından komitenin haberi bile yoktur; yarısı da komitenin kendisi gibi hantal, komitenin kendisi gibi uzmanlıktan yoksun, komitenin kendisi gibi profesyonel devrimcilerin tecrübelerinden ders çıkarmakta ve başkalarının tecrübelerinden yararlanmakta gönülsüz ve komitenin kendisi gibi «her şey hakkında» bitmez tükenmez toplantılara, seçimlere ve tüzük çalışmalarına batmış durumdadırlar. Merkezin düzgün çalışabilmesi için, yerel komiteler kendilerini yeniden örgütlemelidirler; uzmanlaşmalı, daha «iş bilir» örgütler haline gelmeli ve şu ya da bu pratik alanda gerçek «yetkinliğe» erişmelidirler. Merkezin (şimdiye kadar olduğu gibi) öğüt vermek, ikna etmek ve tartışmakla kalmaması, orkestrayı gerçekten yönetebilmesi için, kimin hangi kemanı nerede ve nasıl çaldığını; her çalgının çalınması için talimatın nerede ve nasıl alındığını ya da alınmakta olduğunu; (müzik kulak tırmalamaya başladığında) kimin nerede ve niçin falso yaptığını; ve falsonun giderilebilmesi için kimin nereye ve nasıl aktarılması gerektiğini kesin olarak bilmesi gerekir. Açıkça söylemek gerekir ki, bugün için, bir komitenin gerçek iç çalışması hakkında bildirileri ve genel yazışmaları dışında ya hiç bir şey bilmiyoruz, ya da arkadaşlarımızın ve yakın dostlarımızın anlattığı kadarını biliyoruz. Ama Rusya işçi sınıfı hareketine önderlik edebilen ve istibdada karşı genel bir saldırıya hazırlanan dev bir Partinin kendisini bu kadarıyla sınırlayabileceğini düşünmek gülünç olur. Komite üyelerinin sayısı azaltılmalıdır. Bu üyelerden her birine hesap vermekle yükümlü tutulacağı belirli, özel ve önemli bir görev ve-

rilmelidir. Özel, çok küçük bir yönetici merkez kurulmalıdır. Komiteyle her büyük fabrika arasında bağlantıyı kuran, yayınların düzenli dağıtımını yürüten ve merkeze, bu dağıtımın ve çalışmaların tüm işleyişinin tam bir dökümünü sunan bir yürütme temsilcileri ağı geliştirilmelidir. Ve son olarak, çeşitli gruplar ve çevreler kurulmalı ve bunlar çeşitli görevleri üstlenmeli ya da Sosyal-Demokratlara yakın olan, onlara yardım eden ve Sosyal-Demokrat olmaya hazırlanan kişileri birleştirmelidirler. Ancak bunlar yapıldığı takdirde, komite ve merkez, bu çevrelerin faaliyetinden (ve bileşiminden) sürekli haberdar olabilir. St. Petersburg Komitesinin ve bütün diğer Parti komitelerinin yeniden örgütlenirken izleyecekleri çizgiler bunlar olmalıdır ve tüzük sorununun o kadar önemsiz olmasının nedeni de budur.

Önerimizin amacını daha berrak bir şekilde ortaya koyabilmek için, işe Tüzük taslağının tahliliyle başlamıştım. Ve sanırım, buraya kadar anlattıklarımdan tüzüğün yerine, her çevre ve çalışmaların her yönü hakkında düzenli raporlar verilmesini geçirerek **Tüzük olmadan** da işleri yürütmenin mümkün olabileceği, okurun gözünde açıklık kazanmıştır. Tüzüğe ne konulabilir? Komite, herkesin çalışmasına rehberlik eder (bu zaten yeterince açık). Komite, bir yürütme grubu seçer (bu her zaman gerekli değildir; gerekli olduğu zaman da bir Tüzük sorunu değil, merkezi, bu grubun bileşiminden ve aday üyelerinden haberdar etme sorunudur). Komite, çeşitli çalışma alanlarını üyeleri arasında dağıtır ve her üyeyi, komiteye düzenli rapor sunmakla ve M.O. ve M.K.'ni çalışmaların gelişiminden haberdar etmekle yükümlü tutar (burada da, Tüzüğe, güçlerimizin azlığı nedeniyle sık sık uygulanamayacak bir hüküm koymaktansa, bü-

tün görevlendirmelerden merkezi haberdar etmek daha önemlidir). Komite, üyelerinin kimler olduğunu kesinlikle tespit etmelidir. Yeni üyelerini komite kendisi belirler. Komite, semt gruplarını, fabrika alt komitelerini ve belli grupları atar (eğer bunları sıralamaya kalkarsak sonu gelmez ve bunları Tüzükte yaklaşık olarak sıralamanın hiç bir gereği de yoktur; merkezi bunların örgütlenmelerinden haberdar etmek yeterlidir). Semt grupları ve alt komiteler şu çevreleri örgütlerler... Bugün için Tüzüğe böyle bir madde koymak son derece yararsız olur. Çünkü bu türden çeşitli grupların ve alt grupların faaliyetleri konusunda genel bir Parti tecrübesine sahip değiliz (birçok yerde bundan tamamen yoksunuz). Bana kalırsa, böyle bir tecrübe edinmek için gerekli olan, Tüzük değil, Parti istihbaratının örgütlenmesidir. Şu sıralar, yerel örgütlerimizden her biri, en azından birkaç akşamını Tüzük tartışmasıyla geçiriyor. Bunun yerine, her üye, bu zamanı, **tüm Partiye** sunmak üzere, kendi çalışması hakkında ayrıntılı ve iyi hazırlanmış bir rapor düzenlemeye ayırsa, çalışmalar yüz kat daha ilerler.

Tüzüğün yararsız olmasının nedeni, sadece devrimci çalışmanın daima kesin bir örgütlenme biçimine uymaması değildir. Hayır, kesin bir örgütlenme biçimi gereklidir ve biz bütün çalışmalarımıza mümkün olduğu kadar **böyle bir biçim vermeye** çalışmalıyız. Buna, genellikle sanıldığından çok daha büyük ölçüde izin verilebilir ve bu, Tüzük sayesinde değil, sadece ve sadece (bunu durmadan tekrarlamalıyız) Parti merkezine eksiksiz bilgi aktarmakla sağlanabilir. Ancak o zaman, gerçek bir sorumluluğa ve (Parti içi) aleniyete[4] dayanan gerçek bir örgütlenme biçimimiz olacaktır. Aramızdaki **ciddi** çatışmaların ve gö-

rüş ayrılıklarının gerçekte «Tüzüğe uygun» oylama yoluyla değil de, mücadeleyle ve «istifa» tehditleriyle halledildiğini bilmeyenimiz var mı? Parti hayatının son üç dört yılı boyunca, komitelerimizin çoğunun geçmişi böyle iç çelişmelerle doludur. Ne yazık ki, bu çekişmeler kesin bir biçim almamıştır. Eğer almış olsaydı, Parti için çok daha öğretici olur ve bizden sonrakilerin tecrübelerine çok daha fazla katkıda bulunmuş olurdu. Ne var ki, **böylesine** yararlı ve zorunlu bir kesin örgütlenme biçimini hiç bir Tüzük yaratamaz; bu ancak ve ancak **Parti içi aleniyetle** yaratılabilir. İstibdat yönetimi altında ise, Parti merkezini Partide olup bitenlerden düzenli olarak haberdar etmekten başka bir Parti içi aleniyet aracımız ya da silahımız olamaz.

Ve ancak biz Parti içi aleniyeti geniş çapta uygulamasını öğrendikten sonra, çeşitli örgütlerin işleyişi konusunda gerçekten tecrübe sahibi olabilir; ancak yıllar boyunca kazanılan böylesine kapsamlı bir tecrübeye dayanarak, **sadece kağıt üzerinde kalmayacak bir Tüzük hazırlayabiliriz.**

1902 Eylülünde yazıldı. İlk defa 1902 yılında hektograf baskıyla yayınlandı.

Toplu Eserler, Cilt 6 1904'te RSDİP Merkez Komitesince basılan broşürün metnine uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 **Bir Yoldaşa Örgütsel Görevlerimiz Üzerine Mektup,** St. Petersburglu Sosyal-Demokrat A. A. Şneyerson'un (Yeryoma)

o şehirlerdeki Sosyal-Demokrat çalışmaların örgütlenme tarzını eleştiren mektubuna verilen cevaptı.

Lenin ve yakın arkadaşlarının 1895 Aralığında tutuklanmalarından sonra, «ekonomistler», İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birliğini yavaş yavaş denetimleri altına aldılar. Devrimcilerin bir yeraltı ve merkezi örgütünün kurulması için mücadele eden devrimci Marksistlerin tam tersine, «ekonomistler», siyasi mücadelenin önemini inkar ediyor ve seçim ilkesine dayalı ve başlıca hedefi, işçilerin ekonomik çıkarlarını gözetmek, yardımlaşma fonları kurmak vb. olan geniş bir işçi sınıfı örgütünün kurulması düşüncesini ortaya atıyorlardı. «Ekonomistler» Mücadele Birliğini uzun süre denetimlerinde tutarak onun örgütsel yapısına da kendi damgalarını vurdular: Birliğin işçi üyeleri (sözümona işçi örgütü) suni olarak aydın üyelerden ayrıldı. Birliğin gevşek örgütlenişi, işçilerin istibdada ve burjuvaziye karşı kitle çapında devrimci mücadelesine önderlik etmeye değil, daha çok sendikal biçimde bir mücadeleye uygundu. St. Petersburg örgütünde **İskra**'cılarla «ekonomistler» arasında gelişen mücadele, RSDİP'nin St. Petersburg Komitesinin 1902 yazında **İskra**'nın safına geçmesiyle doruğuna ulaştı.

İskra'nın 15 Aralık 1902 tarihli 30. sayısında şöyle deniyordu: «**Haziran** ayında St. Petersburg dolaylarında yapılan ve **İşçi Örgütünün beş semtini temsil eden işçilerin** (bunlar, İşçi Örgütünün en yüksek kuruluşunu meydana getiriyordu) katıldığı bir toplantıda ortaya iki sorun çıktı. Bu sorunlar şunlardı: 1) Rusya Sosyal-Demokrasisindeki iki akım bugüne kadar St. Petersburg'da görülen eski 'ekonomist' akım ve **İskra** ve **Zarya** tarafından temsil edilen devrimci akım; 2) Örgütlenme ilkeleri (sözümona 'demokratizm' ya da bir 'devrimciler örgütü'). Her iki sorunda da **bütün işçiler oybirliğiyle** 'ekonomizm'e ve 'demokratizm'e **karşı** çıktılar ve **İskra akımının** safında yer aldılar.»

St. Petersburg Mücadele Birliğini, **İskra**'nın örgütlenme ilkelerinin ruhuna uygun olarak yeniden inşa etmek için, **İskra** örgütünün, İşçi Örgütünün ve St. Petersburg Komitesinin temsilcilerinden oluşan bir komite kuruldu. Ama Tokarev'in başını çektiği «ekonomistler», St. Petersburg Komitesinin **İskra**'nın tutumunu destekleme kararına katılmadıklarını bildirdiler, sözümona İşçi Örgütleri Komitesini kurdular ve **İskra**'cılara karşı mücadeleye giriştiler. **İskra**'cılar işçilerin desteği sayesin-

de mevzilerini korudular ve St. Petersburg örgütü içindeki durumlarını sağlamlaştırdılar.

Lenin'in Parti örgütlenmesi için planını geliştirdiği ve somut olarak biçimlendirdiği **Bir Yoldaşa Mektup**, St. Petersburg'a, «ekonomistler»e karşı mücadele en yüksek noktasına ulaştığı bir sırada vardı. Mektubun hektografla kopyası çıkarıldı, elle çoğaltıldı ve St. Petersburglu Sosyal-Demokratlar arasında dağıtıldı. 1903 Haziranında Sibirya Sosyal-Demokrat Birliği tarafından **RSDİP'nin Örgütlerindeki Devrimci Çalışma Üzerine (Bir Yoldaşa Mektup)** illegal olarak yayınlandı. Bu mektup, RSDİP Merkez Komitesi tarafından ayrı bir broşür olarak da yayınlandı ve broşürü baskıya bizzat hazırlayan Lenin ona bir önsöz, bir de ek yazdı. **Mektup**, Sosyal-Demokrat örgütlerde geniş çapta dağıtıldı. 1902-1905 yıllarını kapsayan polis arşivleri, Moskova, Riga ve Don Rostov'u, Nahcevan, Nikolayev, Krasnoyarsk, İrkutsk ve diğer yerlerde yapılan polis baskınlarında bu mektubun ele geçtiğini ortaya koyuyor.

SBKP Merkez Komitesinin Marksizm-Leninizm Enstitüsünün arşivlerinde, **Mektup**'un sadece ilk sayfasının el yazması bulunmaktadır. Bu sayfada Lenin'in elyazısıyla şu not vardır: «Genel olarak St. Petersburg Komitesine ve özel olarak da Yeryoma yoldaşa (Lenin'den).»

2 Buradaki «taslak», St. Petersburg şehrindeki devrimci çalışmayla ilgili tüzük taslağıdır, yoksa RSDİP'nin genel tüzüğü değil. Metnin bazı yerlerinde «taslak» yerine «tüzük» kullanılıyor. - Ç. N.

3 Çevre: Partili ve Partisiz devrimcilerden meydana gelen geniş grup. Çevre, Parti hücresi değildir. - Ç. N.

4 Parti içi aleniyet, herkesin her şeyi bilmesi anlamında değil, parti faaliyetinin merkez tarafından bilinmesi anlamındadır. - Ç. N.

RSDİP KOMİTE VE GRUPLARININ GENEL PARTİ KONGRESİNE SUNDUKLARI RAPORLARIN KONUSU ÜZERİNE

Aralık 1902 — Ocak 1903

Örgütleme Komitesinin üyelerinden biri, benden, Partinin komiteleri ve gruplarının İkinci Parti Kongresine sunacakları raporlarında cevaplandırmaları istenebilecek bir soru listesi göndermemi istedi. Burada yaklaşık bir soru listesi gönderiyorum, ama ilk önce bu listenin uzunluğu konusunda birkaç söz söylemek istiyorum. Hiç kuşkusuz, Sosyal-Demokrat çalışmanın **bütün** dallarına ilişkin raporların olması iyi bir şeydir, dolayısıyla ideal bir rapor sonsuz sayıda soruyu kapsamalıdır. Hiç şüphe yok ki, böylesine eksiksiz raporların sunulduğunu rüyamızda bile göremeyiz. Ama gene de, Örgütleme Komitesinin, her komite ya da gruba, kongre için yararlı olacak (ve kongreye gereken) **eksiksiz bir soru dizisi** sağlamaya çalışmasını son derece önemli ve zorunlu buluyorum. İkinci Kongremiz Birinci Kongreye oranla daha fazla **kurucu** nitelikte olacaktır, bu yüzden raporların elden geldiğince eksiksiz ve özlü olması için her türlü çabayı harcamamız gerekmektedir. Her grubun raporu ideale **ne kadar yakın** olursa, hareketin bütünü kong-

remizde o kadar eksiksiz ve kesin bir biçimde temsil edilmiş olacak ve kongrede o kadar kalıcı sonuçlara varılacaktır.

Raporların hazırlanmasına, bunların gerek komitelerde, gerekse gruplarda vb. tartışılmasına kongreden mümkün olduğu kadar önce başlanmalıdır. Bu bakımdan, komitelerin ve grupların ilkönce raporu hazırlama çalışmasını kendi üyeleri arasına bölüştürmeleri; ikinci olarak raporun **tek tek** bölümleri hazır olur olmaz komitelerin ve grupların (raporun **bütününün hazır olmasını** beklemeden) raporun bir kopyasını **hemen** yurt dışına, yani emin bir yere göndermeleri; üçüncü olarak da, komite ve grupların, raporun hazırlanması çalışmasına sadece bugünkü üyeleri değil, aynı zamanda eski üyeleri de, sadece faal üyeleri değil, aynı zamanda orada bulunmayan, başka bir deyişle yurt dışında ya da sürgünde bulunan üyeleri de katmaya çalışmaları son derece önemlidir. Bu kimselere, belirli bir soru dizisini ya da komite ya da grupta çalıştıkları belli bir dönemi kapsayan raporlar hazırlamaları doğrultusunda talimat verilebilir. Bu tür raporlar ya da rapor bölümleri, kongredeki delegelerin işini büyük ölçüde kolaylaştırabilir. Ayrıca, doğal olarak, delegeler herhangi bir rapordaki soruların cevaplarını içeren Parti yayınlarından da yararlanmalı, yani bütün bu yayınları bir araya toplamaya çalışmalı, bunların özünü bulup çıkarmalı, yanlış buldukları şeyleri düzeltmeli ve gizlilik nedeniyle yer almamış olan şeyleri ekleyerek bunları eksiksiz bir hale getirmelidirler vb. (Komitelerin ve grupların geçici olarak yurt dışında bulunan eski üyeleriyle işbirliğinde bulunmak da son derece önemlidir). Bu arada, gizliliğe ilişkin olarak şunu da belirtmeliyiz ki, yazılı cevapların verilemeyeceği ya da verilmemesi gereken

bazı sorular vardır, çünkü bu soruları cevaplandırmak sırları açıklamak olacaktır. Ama gene de, bu soruların cevapları komiteler ya da gruplar tarafından mutlaka düşünülmeli, hazırlanmalı ve tartışılmalıdır; çünkü Parti kongresinde (**eğer kongre önünde olmasa da**, en azından özel bir komisyona, Merkez Komitesine vb.) bu sorulara ilişkin rapor sunmak **zorunlu** olacaktır.

Raporların hazırlanması çalışmasına mümkün olduğu kadar çok sayıda insanı katabilmek için, **soru listesini** (çeşitli komitelerin, grupların ya da tek tek yoldaşların önerdikleri değişikliklerle birlikte) **mümkün olduğu kadar geniş bir şekilde** dağıtmakta yarar vardır. Ancak, bu soru ve raporların İkinci Parti Kongresi için hazırlandığını geniş Sosyal-Demokrat çevrelerden gizli tutmak gerekir.

Son olarak, raporların hangi dönemi kapsayacağı sorunu vardır. Raporlar, esas olarak, Birinci Kongre ile İkinci Kongre arasındaki dönemi, yani 1898'den 1903'e kadarki dönemi kapsamalıdır. Ne var ki, Birinci Kongre tam anlamıyla temsili bir nitelik taşımadığı, çok kısa sürdüğü ve son derece elverişsiz koşullarda yapıldığı için, raporların 1898'den önceki dönemi kapsaması da iyi olur.

Rapor için bu son derece ayrıntılı soru listesinin, hareketin tarihini en iyi bilen ya da genel olarak bütün bu soruları en iyi cevaplandırabilecek kişinin kongre için en iyi delege olacağı yolunda bir yoruma asla yol açmayacak şekilde hazırlanması gerektiğini akıldan çıkarmamakta da yarar vardır. Kongre, hareketi birleştirmede ve ona güçlü bir atılım kazandırmada pratik bir değer taşımalıdır; bu yüzden, en iyi delegeler, yeni olsalar bile en enerjik, en etkili ve devrimci çalışmaya kendini en fazla adamış yoldaşlar arasından çıkacak-

tır. Bununla birlikte, raporlar birçok kimsenin katkılarıyla oluşturulabilir ve ayrıca bazı durumlarda birden fazla delege seçmek mümkün olabilir. Çok sayıda işçi delegeye kongreye katılma olanağı tanımak özellikle iyi olur.

***

Şimdi de, sekiz bölüme ya da gruba ayrılmış bulunan soru listesini sunuyorum (bütün sorular birbiriyle çok sıkı bir biçimde bağıntılı olduklarından, belirli soruların, hatta soru gruplarının ayrılmış olması genellikle biçimsel bir kaygıdan kaynaklanmıştır ve sadece kolaylıkla incelenebilmeleri içindir).

I
İşçi Sınıfı Hareketi, Tarihi ve Bugünkü Durumu

1) Sanayi alanındaki koşulların ve durumun kısa bir açıklaması. Yerel proletaryanın (sanayi, ticaret, el sanatları vb. ve mümkünse tarım proletaryası) sayısı, bileşimi, dağılımı ve diğer belirleyici özellikleri.

2) İşçiler sosyalist ajitasyondan ne ölçüde etkilenmişlerdir? Hangi semtlerde? Hangi fabrikalarda? Hangi imalathanelerde? Evde çalışanlar vb. Bu gruptaki işçilerin hareketin en başından itibaren gösterdikleri gelişmeyi elden geldiğince ayrıntılı bir biçimde anlatın.

3) Grevlerin mümkün olduğu kadar eksiksiz bir listesi ve önemli sayılabilecek her grev hakkında ayrıntılı bilgi. Toplam rakamların verilmesi iyi olur.

4) Grevler dışında, işçilerin katıldığı herhangi bir dikkate değer boykot ya da daha başka kollektif eylem* oldu mu? Ayrıntılı bilgi verin.

---

* Toplu açıklamalar, mitingler, gösterilere katılma vb.

5) Daha önce var olan ve bugünkü işçi çevreleri hangileridir? Yardımlaşma dernekleri? Eğitim grupları? İşçi sınıfı örgütleri? Sendikalar? Bütün bu dernekleri, bunların örgütlenmelerini, bileşimlerinin hakim yanını ve üyelerinin sayısını, bunların varlıklarını ne kadar zaman sürdürdüklerini, faaliyetlerinin niteliğini, bu konudaki tecrübelerden çıkarılan sonuçları vb. mümkün olduğu kadar ayrıntılı olarak anlatın.

6) Legal işçi örgütleri kurmak için herhangi bir girişimde bulunuldu mu? Bu yöndeki her girişim, bunun sonuçları, etkisi, geleceği, bugünkü durumu ve önemi hakkında ayrıntılı bilgi. Aynı şey Zubatov dernekleri için de geçerlidir. Legal örgütlerden Sosyal-Demokrat amaçlarla yararlanma yolunda herhangi bir girişimde bulunuldu mu?

7) Bugünkü buhranın etkisi? Bunu, öncelikle işçilerin verdikleri bilgilere dayanarak anlatın. İşsizler, bunların içinde bulundukları ruh hali, bunlar arasında yapılan ajitasyon vb.

II

Yerel Sosyalist Çevrelerin Tarihi, Sosyal-Demokratların Ortaya Çıkışı, Bu Çevreler İçindeki Eğilimler Arasındaki Mücadele

8) Sosyal-Demokrasi ortaya çıktığında, eski sosyalist örgütlerden izler kalmış mıydı? Bu izler nelerden oluşuyordu ve etkileri neydi? İşçi sınıfı içinde propaganda ve ajitasyon ne zaman başladı ve bunu kim başlattı? Narodnaya Volya'nın takipçileri mi? Bunların Sosyal-Demokrasiye karşı nasıl bir tutumları vardı?

9) Tek tek Sosyal-Demokratlar ya da Sosyal-Demokrat çevreler ne zaman ve hangi koşullarda ortaya çıktılar? Her çevreyi (programına uygun olarak), öne-

mini ve daha sonraki çevreler üzerindeki etkisini elden geldiğince ayrıntılı olarak anlatın.

10) Sosyal-Demokrat görüşler yerel çevrelerde nasıl şekillendi ve gelişti? Diğer yerlerin (şehirlerin) etkileri nelerdir? Yurt dışından gelen yayınların etkisi neydi? Legal olarak basılan Marksist yayınların (ve «Marksizmi eleştiren» yayınların) etkisi neydi? Bu üç etkenin etkilerini ayrı ayrı ve elden geldiğince ayrıntılı bir biçimde anlatın.

11) Sosyal-Demokrat hareket içindeki görüş ayrılıkları. Bu ayrılıklar 1898 bildirisinden önce de var mıydı? Kendilerini nasıl gösteriyorlardı? O zamandan herhangi bir belge kaldı mı? Bildiri nasıl karşılandı? Bildiri ne gibi bir protesto ya da hoşnutsuzluk yarattı ve bu protesto ya da hoşnutsuzluklar kimlerden geldi? «Ekonomist» denilen görüşler nasıl ortaya çıktı? Gelişip yayılmaları nasıl oldu? Bunu, yerel hareketteki her «ekonomist» «aşama»yla ilgili belge niteliği taşıyan her türlü bilgiden yararlanarak en kesin bir biçimde anlatmak çok önemlidir. Çeşitli Parti gazetelerinin değerlendirilmesindeki ve bunların savunucuları arasındaki mücadeledeki ayrılıklar nasıl ortaya çıktı? **Raboçaya Gazeta**'nın (1897), yurt dışında yayınlanan **Rabotnik**'in ve ona bağlı olan **Listok**'un, **Raboçaya Misl**'in, **Raboçeye Dyelo**'nun, **İskra**'nın, **Zarya**'nın, **Borba**'nın, **Jizn**'in vb. vb., değerlendirilmesinde beliren ayrılıklar nasıl ortaya çıktı?

11 **bir kere daha**) Sosyal-Demokratlar içindeki işçiler ile «aydınlar» arasında bir bölünme ya da anlaşmazlık oldu mu? Olduysa, bunun nedenlerini ve yarattığı etkiyi belirtmek çok önemlidir.

12) Eğilimler arasındaki mücadele yerel çevrelerde nasıl oldu? Sadece Sosyal-Demokrat aydınlar arasında mı? Yoksa işçiler arasında da mı? Hareketle

ilişkisi olan öğrenci grupları arasında mı? Bu mücadele, bölünmelere yol açtı mı? Ayrı ayrı grupların oluşmasına yol açtı mı? Mücadele, genel ilke sorunlarından mı, bildirilerin içeriğinden mi, gösteriler sorunundan mı, öğrenci hareketine karşı tutumdan mı, yoksa 1 Mayıs talepleri sorunundan mı patlak verdi?

Eğilimler arasındaki mücadelenin seyrini ve sonuçlarını ve bu açıdan şimdiki durumu son derece ayrıntılı olarak anlatın.

III

Yerel Komitenin, Yerel Grupların ve Çevrelerin Örgütlenmesi

13) Komitenin (sırasıyla grubun, çevrenin ve eğer birden çoksalar her birinin) bileşiminde hakim yön nedir? Öğrenciler mi? İşçiler mi? Üyeler seçimle mi (seçimleyse, bu nasıl yapılmaktadır?), yoksa başka yoldan mı alınmaktadır? Ayrı ayrı aydın ve işçi komiteleri var mıdır? Teknik, propaganda, ajitasyon sorunlarıyla ilgilenen özel gruplar, yazı grupları, merkezi gruplar, semt grupları, yerel gruplar, yürütme grupları var mıdır? Bunların (eğer varsa) «Tüzüğe» göre ve somut pratikteki ilişkileri? Genel toplantılar, bunların işlevi, ne kadar zamanda bir yapıldığı ve çapları? Diğer şehirler ve yurt dışıyla (yani özel kişiler, gruplar ya da grupların dışındaki kimselerle vb.) temasların örgütlenmesi? Yayınların dağıtımı nasıl örgütlenmektedir? Denetleme gezileri nasıl örgütlenmektedir?

Örgütlenme sorunlarına ilişkin tecrübelerden çıkarılacak sonuçlar ve aydınlar ve işçiler arasında örgütlenme ilkeleri konusunda komitelerdeki hakim görüşler nelerdir?

Ayrı ayrı aydın ve işçi (fabrika, el sanatları vb.)

komiteleri kurulmasının nedenlerini ve sonuçlarını ayrıntılı olarak açıklamak özellikle önemlidir.

14) Çalışmanın yakın çevreye ve diğer yerlere yayılması? Bu nasıl olmuştur: Örgütlü bir biçimde mi, yoksa rastgele mi? Bölge örgütleri kurmak ya da bunlara katılmak için bir girişimde bulunuldu mu?

Diğer yerlerle olan temasların niteliği?

Bölge örgütlerinin doğuşunun ve çalışmalarının tarihi. Merkezi bölge komitesinin bileşimi? Yerel komitelerle ilişkileri? Bağış toplama, bölge gelirleri? Yayınların gizleneceği yerler? Bölge örgütlerinin, çalışmanın kapsamı ve tutarlılığı, yerel komitelerle temaslar vb. üzerindeki etkisi.

15) Komitenin mali durumu? Komitenin varlığını sürdürdüğü bütün bir dönemdeki toplam gelir ve giderlerini (eğer varsa raporlara dayanarak) açıklayın. Sıradan ve ortalama bütçe, gelir kaynaklarının niteliği, işçiler arasında toplanan bağışlar, üye aidatları, yayınların satışından, düzenlenen gecelerden elde edilen gelir, bağışlar vb. (bu açıdan **Osvoboždeniye**'nin ve Sosyalist-Devrimcilerin etkisi).

Giderlerin tutarı ve niteliği: Teknik yönlerden? Kişilerin geçimleri? Yol harcamaları? vb.

IV
Yerel Çalışmanın Niteliği, İçeriği ve Kapsamı

16) Propaganda. Propagandacı (çevrelerinin) bileşimi? Bunların sayıları, eylem yöntemleri? Bunların içinde işçiler var mı? Öğrenciler mi ağır basıyor? Daha tecrübeli yoldaşlar, bunların faaliyetlerini denetliyor ve yönetiyor mu? Konferansların alışılagelmiş programları; bunlar zamanla nasıl geliştirilmektedir? Çeşitli konularda işçilerin tepkileri ve önerileri? İyi

konuşmacılar çeşitli şehirlere, bölgelere vb. gönderiliyor mu? Konferans toplantılarının bileşimi ve boyutları nedir, bunlar ne kadar zamanda bir ve hangi koşullarda yapılmaktadır?

17) Ekonomik ajitasyon. Bildiri yayınlama ne zaman başladı? Yayınlanan bildirilerin toplam sayısını ve kaç adet basıldıklarını söyleyebilir misiniz? (Yaklaşık olarak) Bu ajitasyon hangi semtleri, fabrikaları ve faaliyet kesimlerini kapsadı? Bildirilerin hazırlanması ve kaleme alınmasında nasıl bir yöntem uygulanmaktadır? İşçiler bu çalışmaya katılıyorlar mı? Bildirilerin basım ve dağıtım yöntemi? İşçiler dağıtıcı olarak çalışıyorlar mı? Bildiri talebi ne ölçüde karşılanmaktadır?

18) Siyasi ajitasyon. Ekonomik ajitasyondan siyasi ajitasyona geçiş? Bu geçiş ne zaman başladı? Herhangi bir itirazla karşılaştı mı? İlk siyasi bildiriler ne zaman yayınlandı? Yalnızca ekonomik bildirilerin yayınlandığı bir dönem oldu mu? Siyasi ajitasyon nasıl ve hangi temeller üzerinde yürütülmektedir? Hem bildirilerin niteliği, hem de dağıtım alanı bakımından siyasi ajitasyonun genişlemesini mümkün olduğu kadar eksiksiz bir biçimde anlatın. Belge niteliği taşıyan bilgiler verilmesi iyi olur, çünkü siyasi ajitasyonun bütün örneklerini ve bütün alanlarını bilmek önemlidir. Siyasi ajitasyon sadece işçiler arasında mı yürütülmüştür, yoksa öteki sınıflar arasında da yürütülmüş müdür? Bildiriler nasıl ve hangi yöntemlerle hazırlanmaktadır, bunlara olan talep nedir ve bu talep ne ölçüde karşılanmaktadır? Yerel bildirilere mi, yoksa genel bildirilere mi daha fazla ihtiyaç var?

19) Yayınlar. Hangi illegal yayınlar dağıtılmaktadır? Bunların ne kadar geniş bir şekilde dağıtıldıklarını, komitenin ve işçilerin (ve genel olarak halkın)

her yayın (broşürler vb.) karşısındaki tutumunu belirterek, bu yayınları sayın. Dağıtım ne zaman yapılmaktadır, bu yayınlara olan talep nedir, hangi kesimler arasında esas olarak hangi yayınlara talep vardır?

Dağıtım düzenli bir biçimde mi, yoksa gelişigüzel bir biçimde mi yapılmaktadır? Çevrelerde toplu okuma yapılmakta mıdır? Aydınlardan hangi noktaları açıklamaları istenmektedir? Yorumlayarak okuma yaygın bir biçimde uygulanmakta mıdır? Bu özellikle hangi eserlerde uygulanmaktadır?

20) Partinin yerel ve genel yayın organları. Yerel gazetenin geçmişi. Ne kadar zamanda bir yayınlanmaktadır? Kaç adet basılmaktadır? Yazı işleri nasıl düzenlenmiştir? Belgelerin toplanması ve korunması (yoksa kayıp mı ediliyor?) nasıl düzenlenmiştir? Partinin yerel ve genel yayın organlarına yazı verme işinin örgütlenmesi? Özel yazı grupları var mıdır? Muhabirler var mıdır? Yazar çevreleriyle temaslar? Yazı ve haberler nasıl iletilmektedir? Komite aracılığıyla mı, yoksa özel kişiler aracılığıyla mı ve ne ölçüde? Öğrencilerden ve sürgündekilerden yararlanma yolundaki çabalar?

Yayın organlarıyla ilgili düşünceler ve istekler.

21) 1 Mayıs toplantıları. Yapılan her 1 Mayıs toplantısını ve ilerisi için çıkarılan dersleri anlatın.

22) Gösteriler. Her gösteri hakkında kısaca bilgi verin. Genel olarak örgütlenme, özel olarak direnme yolundaki çabalar? Silahlanma yolundaki çabalar? İşçilerin ve genel olarak «uygulayıcılar»ın bu sorunla ilgili görüşleri?

Parti yayınlarının gösteriler konusundaki eksikliklerinin giderilmesi ve gözden geçirilmesi.

Bu sorun konusunda şimdiki tutum.

V
Öteki Irk ve Milliyetlerin Devrimci (Özellikle de Sosyal-Demokrat) Gruplara Karşı Tutumu

23) Öteki ırk ve milliyetlerden işçiler var mıdır? Bunlar arasında yapılan çalışmalar? Örgütlü mü, yoksa gelişigüzel mi? Hangi dillerde? Aynı yönde çalışan ve başka bir dil konuşan Sosyal-Demokrat gruplara karşı tutum? Bu ilişkileri kesin ve ayrıntılı bir biçimde tahlil etmek iyi olur. Görüş ayrılıkları var mıdır? Varsa, bunlar milli program konusunda ilke sorununa ilişkin görüş ayrılıkları mıdır? Taktiklere ilişkin görüş ayrılıkları mıdır? Örgütlenmeye ilişkin görüş ayrılıkları mıdır? Ortak çalışma açısından yararlı olacak ilişkiler. Tek bir Parti yayın organı çıkarma olasılığı? Federasyon iyi olur mu ve ne türden bir federasyon?

VI
Basımevleri, Ulaştırma ve Gizli Çalışma İçin Düzenlemeler

24) Basımevleri. Basımevleri kurma tecrübesi. Harcanılan para ve kullanılan insan sayısı. Verimlilik. Yerel basımevlerine (bildiriler için mi?) ve birçok şehir için ortak basımevlerine duyulan ihtiyaç? Bu işin teknik, örgütsel, mali ve gizliliğe ilişkin yanları.

25) Ulaştırma. Bu alanda bağlar kurulmuş mudur? Ulaştırma grupları? Her birinin geçmişi ve düzenlemeler, işleyiş, sonuçlar ve muhtemel gelişmeler üzerine ayrıntılı bilgi. Elverişli örgütlenme biçimi.

26) Gizli çalışma için düzenlemeler. Gizli evler? Parola ve işaretler? Gizleme yerleri? Pasaport tedariki? Bu konudaki tecrübeler? Bunun için gerekli bağlar var mıdır?

Randevuların düzenlenmesi?

Hafiyelerin izlenmesi? Hafiyelere ve kışkırtıcı ajanlara karşı mücadele? Bu mücadelenin şimdiye kadar uygulanan ve bundan sonra uygulanmasında yarar görülen biçimleri?

Şehirler arasında, şehir içinde ve yurt dışıyla yazışmalardaki şifreler?

«Polis sorgulamalarında nasıl davranmak gerekir?» konulu konferanslar. Bu ve daha başka konularda broşürlere duyulan ihtiyaç?

Komite arşivi? Geçmişte var mıydı ve korunmuş mu? Şimdi var mı?

VII
İşçi Sınıfı Dışındaki Halk Kesimleri İçinde Bağlar ve Faaliyet

27) Köylülük arasındaki çalışmalar? Tek tek bağlar var mı? Varsa, bunlar hakkında ayrıntılı bilgi? Bağlar nasıl kurulmuş, nasıl sürdürülmüş ve hangi köylülerle kurulmuştur? Tarım işçileriyle mi? Köylere giden fabrika işçilerinin rolü?

Propaganda çabaları? Broşürlerin dağıtımı? Bildirilerin dağıtımı? Ne türden? Ne kadar başarılı?

Şimdiki durum ve muhtemel gelişmeler.

28) Öğrenciler. Faaliyet rastgele ve kişisel mi, yoksa örgütlü mü? Öğrenciler arasından çok Sosyal-Demokrat çıkıyor mu? Öğrenci çevreleri, kulüpleri ve birlikleriyle bağlar var mı? Bu bağlar nasıl sürdürülüyor? Konferanslar? Yayınların dağıtımı? Öğrenciler arasındaki hakim eğilim ve geçmişteki çeşitli eğilimlerin gelişmesi.

Öğrenci huzursuzluklarına karşı tutum?

Öğrencilerin gösterilere katılmaları? Bu konuda önceden anlaşmaya varma girişimleri?

Öğrencilerin propagandacı olarak yetiştirilmesi?

29) Ortaokullar, liseler, ilahiyat okulları vb., ticaret ve meslek okulları? Öğrencilerle olan bağların niteliği? Bunlar arasındaki hareketin yeni bir yükseliş aşamasına girmesi karşısında tutum? Çevreler ve eğitim dersleri örgütleme yolundaki çabalar? Liseyi yeni bitirenler (ya da henüz bitirmemiş olanlar) arasından Sosyal-Demokrat harekete yeni katılanlar var mı (bu sık sık rastlanan bir olay mı)? Çevreler, konferanslar? Yayınların dağıtımı?

30) «Toplum»la olan bağlar? Geçmişte ve bugün? Hangi kesimler arasında? Bağış toplamaya mı dayanıyor? Yayın dağıtmaya mı? Legal kütüphanelerin kurulması için mi? Bilgi toplamak ve yazışmak için mi? «Toplum»un Sosyal-Demokratlara karşı tutumundaki değişiklikler. Sosyal-Demokrat yayınlara olan talep? Devlet memurlarıyla olan bağlar? Posta, telgraf ve demiryolu memurlarıyla olan bağlar? Fabrika müfettişleriyle olan bağlar? Polis memurlarıyla olan bağlar? Din adamlarıyla olan bağlar? vb.?

Tek tek komite üyelerinin çeşitli kesimler arasında kurdukları kişisel temaslardan elde ettikleri tecrübeleri anlatmak da iyi olur.

31) Askerlerle olan bağlar? Askerlik hizmetini tamamlayan Sosyal-Demokrat aydınların ve işçilerin oynadığı rol? Subaylar ve assubaylarla olan bağlar? Bu bağlar nasıl sürdürülmekte ve bunlardan nasıl yararlanılmaktadır? Bu bağların ajitasyon, propaganda, örgütlenme vb. deki önemi.

Bu ve bundan önceki sorulara özellikle ayrıntılı cevap vermekte yarar vardır, çünkü sorun yeni bir sorundur ve tek tek ve birbirinden kopuk tecrübelerin toparlanması ve genelleştirilmesi gerekmektedir.

VIII
Sosyal-Demokrat Olmayan Devrimci ve Muhalif Akımların Durumu ve Bunlara Karşı Tutum

32) Liberal akımlar. Liberal-Narodnik akımlar. Halk arasında? Öğrenciler arasında? **Osvobojdeniye** ve bunun dağıtımı (Öğrenciler arasında? İşçiler arasında?) ve etkisi? **Osvobojdeniye** çevreleri var mı? Bunların Sosyal-Demokratlara karşı tutumu?

Sosyal-Demokrat çevrelerde **Osvobojdeniye**'ye duyulan ilgi ve bu yayın organına karşı tutum. Propaganda ve ajitasyon için kullanılıyor mu?

Ortak tartışma toplantıları?

33) Sosyalist-Devrimciler. Bulunduğunuz yerde bunların ortaya çıkışını ayrıntılı olarak anlatın. Ne zaman? Narodnaya Volya taraftarları arasından mı? Bunların Sosyalist-Devrimciliğe geçişleri? «Ekonomizm»in etkisi? Bağlarının ve çevrelerinin niteliği ve bileşimi? Eski militanlar? Öğrenciler? İşçiler? Sosyal-Demokratlara karşı mücadele; bu mücadelenin seyri ve nasıl yürütüldüğü?

Sosyal-Demokratların ve Sosyalist-Devrimcilerin birleşik grupları. Bunların ayrıntılı tarihçesi; çalışmalarına, bildirilerine, grup kararlarına vb. ilişkin bilgiler.

Sosyalist-Devrimcilerin zaaf ya da gücünün özel nedenleri? Terörizme olan eğilim? Öğrenciler arasında? İşçiler arasında?

Sosyalist-Devrimcilerin köylülük içindeki çalışması? Köylülük içindeki bağlarının ve faaliyetlerinin niteliği? Bunların «toprak programı»nın etkisi?

34) Öteki gruplar ve akımlar. **Svoboda** grubu, Rusya'nın Siyasi Kurtuluşu İçin İşçi Partisi, Mahayevist-

ler[1], **Raboçeye Znamya** taraftarları vb. Bunların görüşlerini, Sosyal-Demokrasi karşısındaki tutumlarını anlatın, bağları ve çalışmaları hakkında bilgi verin.

Aralık 1902 - Ocak 1903'te yazıldı. İlk defa 1924'te **Proletarskaya Revolutsiya** adlı derginin 1. sayısında yayınlandı.

Toplu Eserler, Cilt 6
El yazmasına uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 **Mahayevistler, Mahayevizm:** Yazılarında A. Volski takma adını kullanan V. K. Mahayski adlı bir Polonyalı sosyalistin başını çektiği Marksizm düşmanı bir anarşist akım. Bunların programı, Mahayski'nin **Aydın İşçi** adlı kitabında ortaya konulmuştu. Mahayevizmin belirleyici özelliklerinden biri de, aydınlara karşı düşmanlıktı. Mahayski, aydınları asalak bir sınıf olarak görüyor ve işçi sınıfı içinde devrimci aydınlara karşı düşmanlığı körüklüyordu. İrkutsk, Odesa, Varşova, St. Petersburg ve daha başka yerlerde herhangi bir örgütlenmeden yoksun ve birbiriyle hiç bir bağı olmayan tek tek Mahayevist gruplar vardı. Mahayevistlerin işçi sınıfı üzerinde önemli bir etkileri yoktu.

«ÖRGÜTLEME KOMİTESİ»NİN KURULUŞ AÇIKLAMASI[1]

15 Ocak 1903

Bundan dört yıl önce, çeşitli Rus Sosyal-Demokrat örgütler, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi içinde birleşmişler ve Partinin yayınladığı «Bildiri»de ortaya konulan belli bir örgütlenme planı ve genel faaliyet ilkelerini saptamışlardı.[2] Ama ne yazık ki, bu ilk girişim başarıyla sonuçlanmamıştı: Proletaryanın her türlü baskı ve sömürü biçiminden kurtulması uğruna kararlı bir mücadele verecek olan birleşik ve güçlü bir Sosyal-Demokrat Partinin inşası için gerekli unsurlar o sırada henüz yoktu. Bir yandan, Rusya Sosyal-Demokratlarının pratik faaliyeti daha yeni biçimlenmeye başlıyordu. Mücadele yoluna henüz atılmış bulunan Sosyal-Demokratlar, henüz teorik görüşlerini pratiğe dökmenin en iyi yollarını arıyorlar ve hâlâ ürkek ve belirsiz adımlarla ilerliyorlardı. Sosyal-Demokratların faaliyetlerinde temel aldıkları ve ifadesini muazzam grevlerde bulan işçi sınıfı hareketi birden öylesine parlamıştı ki, birçoklarının gözleri kamaşmış, devrimci Sosyal-Demokrasinin son derece açık ve kesin olan görev ve amaçlarını gözden kaçırmışlar ve kendilerini dar sendikal mücadeleye kaptırmışlardı.

Öte yandan, henüz güçlenmemiş ya da derin kökler salmamış olan Sosyal-Demokrat örgütlere karşı hükümetin uyguladığı sürekli baskılar, çalışmanın bütün sürekliliğini yok etmiş ve faaliyetin yerli yerine oturmasını engellemişti.

Ama gene de, bu başarısız girişimin hiç bir iz bırakmadan geçip gittiği söylenemez. Bizden öncekilere yol göstermiş olan proletaryanın örgütlü siyasi partisi düşüncesi, o gün bugündür bütün bilinçli Sosyal-Demokrat militanların rehberi ve hedefi olmuştur. Şu dört yıl boyunca, ilk Sosyal-Demokrat önderler tarafından bize devredilen bu düşünceyi gerçekleştirmek için birçok girişimde bulunulmuştur. Ama dört yıl sonra bugün, hâlâ aynı dağınıklıkla karşı karşıyayız.

Oysa hayat bizden her geçen gün daha fazla şey istiyor. Partinin ilk önderleri, işçi kitlelerinin uyumakta olan devrimci güçlerini uyandırma görevini üstlenmişlerdi; oysa biz çok daha karmaşık bir görevle, uyanmakta olan güçlere doğru yönde yol gösterme, bu güçlerin başına geçme ve onlara önderlik etme görevi ile karşı karşıya bulunuyoruz. Şu çağrıyı işitmeye her an hazır olmalıyız: «Bizi, çağırdığınız yere götürün!» Eğer böyle bir anda, şimdiki gibi dağınık ve hazırlıksız olursak, hazırlıksız yakalanırsak, çok feci olur. Hiç kimse, içinde bulunduğumuz durumun ciddiyetini abarttığımızı söylemesin. Yüzeydeki dalgacıkların ötesini görebilen bir kimse, derinlerde olup bitenleri farkedebilen bir kimse, hiç bir zaman abarttığımızı söyleyemez.

Durumun ciddiyetini ağırlaştıran daha başka koşullar da vardır. Tarihimizin çok önemli bir döneminden geçmekteyiz. Rusya'daki hayatın genel gidişine bağlı olarak işçi sınıfının uyanışı, toplumun çeşitli kesimlerini harekete geçirmiş bulunuyor. Az çok bilinç-

li olarak, bu köhne düzene karşı mücadeleye şu ya da bu yoldan katılmak amacıyla örgütlenmeye çalışıyorlar. Onlara başarılar dileriz! Sosyal-Demokratlar, böyle bir mücadeleye katılan herkesi ancak sevinçle karşılarlar. Ama Sosyal-Demokratlar, bu gibi müttefiklerin Sosyal-Demokrasiyi ellerinde bir oyuncak haline getirmemeleri için, onu esas faaliyet alanından uzaklaştırmamaları için, onu istibdada karşı mücadeledeki önder rolünden yoksun bırakmamaları için ve en önemlisi, devrimci mücadeleyi doğru yoldan saptırarak onun gelişmesini kösteklememeleri için, uyanıklıklarını titizlikle korumak zorundadırlar. Devrimci mücadelenin son yıllardaki gelişmesini dikkatle izlemiş olan herkes, bu tehlikenin hayal ürünü olmadığını açıkça görebilir.

İşte bu yüzden, Rusya Sosyal-Demokrasisi bugün dev bir görevle, yani hiç bir yerel komitenin, hattâ hiç bir bölge örgütünün üstesinden gelemeyeceği bir görevle karşı karşıyadır. Yerel örgütler ne kadar mükemmel olurlarsa olsunlar, bu görevin üstesinden asla gelemezler, çünkü bu görev daha şimdiden yerel sınırları aşmış bulunmaktadır. Bu görev, ancak, Rusya'daki tüm Sosyal-Demokratların merkezi ve disiplinli tek bir ordu içinde birleşmiş kollektif güçleri tarafından yerine getirilebilir. Öyleyse, bu birleşmenin insiyatifini kim üstlenecektir?

Bu sorun, geçen yıl, St.Petersburg Mücadele Birliği, Güneydeki Birleşik Komitelerin ve Örgütlerin Merkez Komitesi, İskra örgütü, Bund'un (Rusya'daki ve yurt dışındaki) Merkez Komiteleri, yurt dışındaki Rus Sosyal-Demokratlar Birliği ve daha başka örgütlerin temsilcilerinin katıldığı bir konferansta tartışılmıştı. Konferans, bazı örgütlerin temsilcilerine, Rusya Sosyal- Demokrat İşçi Partisinin gerçekten yeniden ku-

rulması görevini üstlenecek bir Örgütleme Komitesi kurmaları için talimat vermişti.

St.Petersburg Mücadele Birliği, **İskra** örgütü ve **Yujni Raboçi** grubunun* temsilcileri, bu kararı uygulamak için, her şeyden önce ve en başta bir **Parti kongresinin toplanmasının koşullarını hazırlama** görevini üstlenen bir Örgütleme Komitesi oluşturmuş bulunuyorlar.

Ne var ki, bir kongrenin toplanması son derece karmaşık bir sorun olduğundan ve bir hayli zamanı gerektirdiğinden, merkezî parti örgütü yeniden kuruluncaya kadar Örgütleme Komitesi bazı genel görevleri (bütün Rusya için bildirilerin yayınlanması, genel ulaştırma sorunları ve gizli çalışma yöntemleri, komiteler arasında bağların kurulması vb.) kendi üzerine almaktadır.

Açıktır ki, çeşitli örgütlerin insiyatifiyle ortaya çıkmış bulunan Örgütleme Komitesi, sadece ona kendi adlarına hareket etme yetkisi tanımış ya da tanıyacak olan örgütlerle bağlayıcı bir ilişki içinde olacaktır. Bütün öteki komiteler ve gruplarla ise, onlara sadece hizmet sunan ayrı bir örgüt olarak ilişkide bulunacaktır.

Örgütleme Komitesinin üstlenmeyi kararlaştırdığı bu görev, büyük ve sorumluluk isteyen bir görevdir. Örgütleme Komitesinin her şeye rağmen bu görevi üstlenmeyi göze almasının biricik nedeni, birlik ihtiyacının son derece acil olması, dağınıklığın kendini her yerde büyük bir şiddetle hissettirmesi ve süreduran dağınıklığın ortak dava için çok büyük bir tehlike

* Örgütleme Komitesine Bund'un da temsilci göndermesi için çağrıda bulunulmuştu ama Bund bilmediğimiz nedenlerle bu çağrıya uymadı. Umarız bu nedenler pek önemli değildir ve Bund bir temsilci göndermekte gecikmeyecektir.

oluşturmasıdır. Örgütleme Komitesi, bu çalışmaya başlarken, faaliyetinin başarısının büyük ölçüde Sosyal-Demokrat komite ve örgütlerin kendisine karşı benimseyecekleri tutuma bağlı olacağı inancındadır; komite, bu tutumu, şimdiki duruma ilişkin değerlendirmesinin doğruluğunun ölçütü olarak kabul edecektir.

Aralık 1902

Örgütleme Komitesi

***

Partimizin yeni kurulmuş olan Örgütleme Komitesinin bu açıklaması, sorunu yeterince açık bir biçimde ortaya koymaktadır; atılmış olan adımın ne kadar büyük bir önem taşıdığını açıklamak için fazla söz söylememize gerek yoktur. Birleşme, birleşik bir Partinin yeniden kurulması, Rusya Sosyal-Demokratlarının en acil görevidir, derhal yerine getirilmesi gereken acil bir görevdir. Bu çok güç bir görevdir; çünkü bizim ihtiyaç duyduğumuz şey, devrimci düşüncelere sahip bir avuç aydının birliği değil, toplumun en önemli sınıfının bağımsız bir hayata ve mücadeleye atılmasını sağlayan işçi sınıfı hareketinin tüm önderlerinin birliğidir. Bizim için gerekli olan, farklı durumlarda ve farklı koşullarda çalışan ve bazan Sosyal-Demokrat inançlarına son derece farklı yollardan ulaşmış bulunan komitelerin, örgütlerin, grupların, aydınların ve işçilerin tümü ya da büyük çoğunluğu tarafından bilinçli ve sağlam bir biçimde varılmış kesin bir ilke birliğine dayalı bir birleşmedir. Böyle bir birleşme kararnameyle gerçekleşmez; hemencecik, bir araya gelecek delegelerin kararlarıyla da gerçekleşmez. Bu, sistemli bir biçimde hazırlanmalı ve adım adım ger-

çekleştirilmelidir; ancak böylelikle genel Parti kongresi, gerçekleştirilmiş olanı sağlamlaştırabilir ve geliştirebilir, başlanılmış olanı sürdürebilir ve gelecekteki daha yaygın ve daha derin bir çalışmanın sağlam temelini tamamlayabilir ve resmen onaylayabilir. İşte, Örgütleme Komitesinin, görevlerine akıllı bir temkinlilikle ve alçakgönüllü bir biçimde başlamasını büyük bir memnunlukla karşılamamızın nedeni de budur. Rusya Sosyal-Demokratlarının bütününü kendisiyle bağlayıcı ilişkiye girmeye asla zorlamak niyetinde olmayan Örgütleme Komitesi, tümüne birden **hizmetini sunmakla** yetinmektedir. İşte bu yüzden, istisnasız bütün Rusya Sosyal-Demokratları —bütün komite ve çevreler, örgüt ve gruplar, faal olarak çalışan ve geçici olarak geride bulunan herkes (sürgündekiler vb.)— bu çağrıya hiç vakit geçirmeden karşılık vermeli, Örgütleme Komitesiyle doğrudan ve canlı bağlar kurmaya çalışmalı, bu büyük birleşme çalışmasını en faal bir biçimde desteklemelidirler. Rusya Sosyal-Demokratlarının **bütün** gruplarının, Örgütleme Komitesiyle bağ kurmaları, onunla yoldaşça bir birlik içinde çalışmaları için elimizden geleni yapmalıyız. Ayrıca, Örgütleme Komitesi, bir yandan genel bir Parti kongresinin hazırlanması ve toplanmasını başlıca görevi olarak kabul ederken, öte yandan da **hareketin hizmetinde**, bazı genel görevleri kendi üzerine almaktadır. İnanıyoruz ki, hiç bir Sosyal-Demokrat Örgütleme Komitesinin görevlerinin genişletilmesinin acil bir zorunluk olduğunu görmezlik etmeyecektir; çünkü bu onun genişletilmiş **bir hizmet sunuşundan** başka bir şey değildir; binlerce kez dile getirilmiş taleplere cevap veren şu ya da bu «hak»tan vazgeçmek için değil, pratikteki dağınıklığa bir an önce son vermek ve bir dizi ortak çalışmaya koyulmak için sunul-

muş bir hizmettir. Son olarak, Örgütleme Komitesinin, bir kongrenin toplanmasının son derece karmaşık bir sorun olduğu ve bir hayli zaman istediği yolundaki kesin açıklamasını da tamamen doğru ve yerinde buluyoruz. Hiç şüphe yok ki bu, asla kongrenin toplanmasının ertelenmesi gerektiği anlamına gelmez. Böyle bir şey söz konusu değildir. Eğer kongrenin acilliğini göz önüne alırsak, kongrenin toplanması için bir ayın bile çok «uzun» bir zaman olduğunu kabul etmemiz gerekir. Ama eğer çalışma koşullarımızı ve kongrede tüm hareketin yeterli bir şekilde temsil edilmesinin zorunluluğunu göz önünde bulunduracak olursak, bunun beş, hattâ on katı bir zaman, biraz olsun tecrübeli tek bir Partili işçinin bile güvenini yitirmesine yol açmayacaktır.

Öyleyse, Partinin mümkün en kısa zamanda birleştirilmesi ve yeniden kurulması çalışmasına en büyük başarıyı dileyelim ve bu çalışmaya olan ilgimizi sadece lafla değil, hep birlikte hemen eyleme geçerek gösterelim.

Yaşasın Rus devrimci Sosyal-Demokrasisi!

Yaşasın uluslararası devrimci Sosyal-Demokrasi!

İskra, Sayı 32, 15 Ocak 1903

Toplu Eserler, Cilt 6 **İskra'daki** metne uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 **RSDİP'nin İkinci Kongresini toplamak için Örgütleme Komitesi,** ilk kez Mart (Nisan) 1902'deki Belostok Konferansı tarafından seçildi, ama konferanstan hemen sonra bir

tanesi dışında bütün komite üyeleri tutuklandı. 1902 Kasımında toplanan Sosyal-Demokrat Komitelerin Pskov Konferansında Lenin'in insiyatifiyle yeni bir Örgütleme Komitesi kuruldu. **İskra** taraftarları yeni komitede büyük bir çoğunluğa sahipti. Lenin'in önderliğindeki Örgütleme Komitesi, İkinci Parti Kongresini hazırlama yolunda önemli çalışmalarda bulundu. 1903 Şubatında Orel'de yapılan bir genel toplantıda, Parti Kongresinin toplanmasına ilişkin tüzük taslağı kabul edildi.

Şubattaki genel toplantıdan sonra, Örgütleme Komitesi üyeleri, çalışmalarında yardımcı olmak amacıyla yerel komiteleri iki kez ziyaret ettiler. Örgütleme Komitesi üyelerinin de katılmasıyla yerel Parti örgütleri, Kongrenin toplanmasına ilişkin tüzük taslağını tartıştılar ve bundan sonra tüzük Örgütleme Komitesi tarafından onaylandı.

Örgütleme Komitesi, benimsenen tüzüğe uygun olarak Kongreye katılmaya hak kazanan yerel örgütlerin listesini onayladı. Örgütleme Komitesi, Kongreye sunulmak üzere, faaliyetleri hakkında ayrıntılı bir rapor hazırladı.

2 Burada, RSDİP'nin 1-3 (13-15) Mart 1898'de Minsk'te toplanan Birinci Kongresine değiniliyor. Bu kongreye altı örgütten —St.Petersburg, Moskova, Ekaterinoslav ve Kiev İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birlikleri, Kiev **Raboçaya Gazeta** grubu ve Bund— dokuz delege katılmıştı. Kongre, Partinin Merkez Komitesini seçti, **Raboçaya Gazeta**'yı Partinin resmi yayın organı olarak onayladı, bir «Bildiri» yayınladı ve Yurt Dışındaki Rusya Sosyal-Demokratlar Birliğini Partinin yurt dışındaki temsilcisi olarak tanıdı.

RSDİP'nin Birinci Kongresinin önemi, kararlarında ve Bildirisinde Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin kurulduğunu açıklaması ve böylece devrimci propagandanın önemli bir etkeni olmasıdır. Ama Kongre bir program benimsemedi ve bir Parti Tüzüğü hazırlamadı. Kongrede seçilen Merkez Komitesi tutuklandı ve **Raboçaya Gazeta**'nın basımevi ele geçirildi; bu yüzden Kongre, tek tek Marksist çevreleri ve örgütleri bir araya getirmeyi ve birleştirmeyi başaramadı. Yerel örgütlerin çalışmasında merkezi önderlik ve belirli bir çizgi yoktu.

DEVRİMİ ÖRGÜTLEMELİ MİYİZ?

Şubat 1905

[...]

14 ay geçti.* Menşeviklerin Parti çalışmasında yol açtıkları dağınıklık ve kehanetlerinin oportünist niteliği açığa çıktı. 9 Ocak 1905, proletaryanın devrimci enerjisinin engin gücünü ve Sosyal-Demokrat örgütlenmenin bütün yetersizliğini ortaya koydu. Parvüs[1] de nihayet mantıklı olmaya başlıyor. **İskra**'nın 85. sayısında, Parvüs, esas olarak, oportünist yeni **İskra**'nın yeni fikirlerinden, devrimci eski **İskra**'nın fikirlerine yüz seksen derecelik geri dönüşünü kanıtlayan bir makale yayınladı. Parvüs, Gapon'dan[2] söz ederken şöyle haykırıyor: «Bir kahraman vardı, ancak bir siyasi önder, bir eylem programı, bir örgüt yoktu...» «Örgütsüzlüğün acı sonuçları kendini gösterdi...» «Kitleler dağınık, her şey akıntıya kapılmış gidiyor, ne bir koordinasyon merkezi, ne de yol gösterecek bir eylem programı var..» «Hareket ona önderlik edecek ve onu koordine edecek bir örgüt olmadığından başarısızlığa uğradı...» ve Parvüs bizim daha önce **Viper-**

---

* RSDİP'in İkinci Kongresinden on dört ay sonra. - Derleyenin notu.

yod'un 6. sayısında ileri sürdüğümüz «**devrimi örgütlemek**» şiarını atıyor. Parvüs «bugünkü siyasi koşullarda yüz binlerce insanı örgütleyemeyeceğimize» (burada ayaklanmaya hazır olan kitleler söz konusudur) devrimin verdiği derslerin etkisiyle ikna olmuştur. Parvüs **Ne Yapmalı?**'da ileri sürülen eski fikri doğru bir şekilde tekrarlayarak şöyle diyor: «Maya rolü oynayacak ve devrim sırasında yüz binleri bir araya getirecek olan bir örgüt yaratabiliriz.» Parvüs ayrıca şöyle diyor: «Açık hedefi, kitleleri ayaklanmaya hazırlamak, ayaklanma sırasında onları bir araya getirmek ve belli bir şiarla ayaklanmayı başlatmak olan işçi çevreleri örgütlemeliyiz.»

Yeni **İskra**'nın laf yığını arasında bu çok doğru eski fikirleri keşfettiğimiz zaman «Hele Şükür!» «Nihayet!» diye bağırdık. Proletarya partisinin bir militanının devrimci içgüdüsü, bir an için bile olsa, nihayet **Raboçeye Dyelo**'nun oportünizmine galebe çaldı. Nihayet, devrimin geri unsurlarının önünde secdeye kapanmayan ve devrimin öncüsünü savunmanın gerekliliğine dikkat çekmekten kaçınmayan bir Sosyal-Demokratın sesini işitiyoruz.

Yeni **İskra** elbette Parvüs'le aynı görüşte olamazdı. Yeni **İskra** yayınladığı bir notta şöyle diyor: «Yazı kurulu, Parvüs yoldaşın ileri sürdüğü fikirlerin hepsine katılmamaktadır.»

Şüphesiz! On sekiz aydır süren oportünist gevezeliklerine «darbe indiren» fikirleri nasıl «paylaşabilirdi» ki!

«Devrimi örgütlemek!» Ama bizim, devrimin toplumsal ilişkilerdeki bir altüst oluşun sonucu meydana geldiğini ve devrimin ısmarlama bir tarihte gerçekleşemeyeceğini bilen akıllı bir Martinov yoldaşımız var. Martinov, Parvüs'e hatasını anlatacak ve Parvüs'

ün devrimin öncüsünü örgütlemeyi amaçlaması halinde bile bunun «dar Jakoben» ve zararlı bir fikir olduğunu gösterecektir. Daha da ileri gidelim. Akıllı Martinov yoldaşımız, hocasının öğretisini daha da derinleştirecek ve belki de «devrimi örgütlemek» şiarının yerine «devrimi **başlatmak**» (Sayı 85, kelimenin altı yazarı tarafından çizilmiştir) şiarını geçirecek kadar yetenekli olan şu sevgili Martov'u da peşine takıyor.

[...]

İskra'nın hele silahlanma konusundaki görüşleri, özellikle eşsizdir. «Proletaryanın silahlanması, halkın hükümete karşı toptan ve aynı anda saldırıya geçmesini sağlayacak bir örgütün sistemli bir şekilde hazırlanması», «teknik» (!?) bir sorun olarak ele alınıyor. Oysa biz elbette aşağılık tekniğe üstünüz ve şeylerin esasını inceliyoruz. «Bu 'teknik' sorunların önemi ne olursa olsun, kitleleri ayaklanmaya hazırlama çalışmamızın **esas konusunu oluşturamazlar**...» «Gizli örgütler halkın eline eşsiz bir silah vermeyi yani halkta **istibdada saldırma ve bu amaçla silahlanma coşkun arzusunu** uyandırmayı sağlayamadıkları takdirde, bunların bütün çabaları boşa gidecektir. **Ayaklanmak amacıyla halkın kendiliğinden silahlanmasının propagandasını yapmak**; işte hedefimiz bu olmalıdır.» (Son iki cümledeki altı çizili yerler yazarın kendisi tarafından çizilmiştir)

Evet, evet gerçekten de bu, dar görüşlü, neredeyse «Jakobenizme» batmış Parvüs'ün yapamadığını yapmak, yani sorunu derinlemesine ortaya koymaktır. Esas olan halkı silahlandırmak, örgütü sistemli bir şekilde hazırlamak değil de, halkı silahlanma çoşkun arzusuyla silahlandırmak ve halkın kendi kendisini silahlandırmasıdır. Hareketimizi geriye çekmeye uğraşan bu bağnazca bayağılığa tanık oldukça,

Sosyal-Demokrasi adına büyük bir utanç duyuyoruz! Halkı çoşkun bir silahlanma arzusuyla silahlandırmak, bu zaten Sosyal-Demokrasinin sürekli ve genel, her zaman geçerli evrensel bir görevidir. Sosyal-Demokrasinin Japonya, İngiltere, Almanya ya da İtalya'daki görevi de budur. Sömürüye karşı mücadele eden ezilen sınıfların olduğu her yerde, sosyalist fikirler bu sınıfları her zaman daha başından ve her şeyden önce coşkun silahlanma arzusuyla silahlandırır. Bu «**arzu**» işçi hareketinin **başından** beri var olan bir şeydir. Sosyal-Demokrasiye düşen, bunu bilinçli bir hale getirmek ve bu arzuyu duyanların, hem örgütlenmenin ve koordine edilmiş eylemin gerekliliğini, hem de genel siyasi durumu hesaba katmalarını sağlamaktır. Sayın **İskra** yazarı, Alman işçilerinin herhangi bir toplantısını ele alınız. İnsanların yüzünde —en azından polise karşı— nasıl bir nefretin yansıdığını, küçümseyici alayların birbirini kovaladığını, yumrukların sıkıldığını göreceksiniz. Burjuvazinin ve onun halkı hiçe sayan uşaklarının hesabını bir an önce görme arzusuyla yanıp tutuşanları alıkoyan güç nedir? Bu, örgütlenmenin ve disiplinin gücüdür; tek tek katliamların saçmalığının, halk kitlelerinin ciddi devrimci mücadelesinin zamanının henüz gelmediğinin, istenen genel siyasi durumun var olmadığının bilincinde olmaktır. İşte bu nedenle, bir sosyalist, böyle durumlarda halka «Silahlanın!» demez ve asla demeyecektir; ama halkı her zaman silahlanma ve düşmana saldırma çoşkun arzusuyla silahlandıracaktır (bunu yapmıyorsa zaten bir sosyalist değil gevezenin biridir). Ne var ki, Rusya'nın bugün içinde bulunduğu durum bu alışılagelmiş koşullardan tamamen farklıdır! Bu yüzden, şimdiye kadar hiç bir zaman «Silah başına!» çağrısında bulunmamış olan ama

işçileri durmaksızın çoşkun silahlanma arzusuyla silahlandıran devrimci Sosyal-Demokratlar, **bugün** hep birden devrimci insiyatife sahip işçilerin ardından «**Silah başına!**» şiarını attılar. Bu şiar nihayet atılmışken, **İskra** tam da bu anda şunu ilan ediyor: Esas olan silahlanma değil, çoşkun silahlanma arzusudur! Bunlar boş aydın zırvaları değil de nedir? Bu, iflah olmaz ukalalık değil midir? Bu, Partimizi geriye çekmek; onun, devrimci öncünün günlük sorunlarından uzaklaşıp proletaryanın geri unsurları önünde secdeye kapanmasını istemek değil midir? Bizim rolümüzün inanılmaz bir şekilde böylesine aşağılanması herhangi bir ukalanın kişisel niteliklerinin değil, bu tür insanların aldıkları, ve şu örgütlenme-süreç ya da taktik-süreç gibi moda deyimlerde en iyi ifadesini bulan tavrın bir sonucudur. Başlı başına bu tavır, insanı, kaçınılmaz olarak her türlü somut şiardan çekinerek, her türlü «plan»dan kaçarak, her türlü cesur devrimci insiyatif karşısında gerileyerek, bitmek tükenmek bilmez muhakemeler yürütmeye, durmadan eski teraneleri tekrarlamaya, Sosyal-Demokratlar proletaryanın devrimci faaliyetinin açıkça gerisinde kaldığı halde fazla ileri gitmiş olmaktan korkmaya mahkum ediyor. Gerçekte ölü olan diri olanın da canına okudu. **Raboçeye Dyelo**'nun ölü teorisi, çaresiz, yeni **İskra**'yı da öldürdü. [...]

Viperyod, Sayı 7, Şubat 1905. Bu makale, buraya KEYK'in Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

NOTLAR

1 **Parvüs:** Bir zamanlar Almah Sosyal-Demokrasisinin, daha sonra Rus Sosyal-Demokrasisinin tanınmış bir üyesi; 1905 yılında Troçki ile birlikte «sürekli devrim» tezini, emperyalist savaş sırasında ise II. Giyom'un ve Alman burjuvazisinin emperyalizmini savundu. — Derleyenin notu.

2 **Gapon:** Ajan provokatör; 1905 Ocağında Kışlık Saraya yürüyen işçilerin başındaydı. Bu gösterinin kanla bastırılmasında önemli rol oynadı. 1906'da siyasi soruşturmaları yürüten Çarın gizli polisi Okhrana ile ilişkisi açığa çıkınca öldürüldü. — Derleyenin notu.

PARTİNİN YENİDEN ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE[1]

Kasım 1905

I

Partimizin çalışma koşulları köklü bir değişim geçiriyor. Toplantı, örgütlenme ve basın özgürlüğü kazanılmıştır. Elbette bu özgürlükler son derece eğretidir ve bunlara güvenmek delilik, hatta cinayet olur. Belirleyici mücadele henüz verilmedi, bu mücadeleye hazırlık ön planda ele alınmalıdır. Partinin gizli aygıtı korunmalıdır. Aynı zamanda, bugün sahip olduğumuz nispeten daha geniş özgürlüklerden mutlaka mümkün olduğu kadar çok yararlanmamız gerekir. Gizli aygıtın yanı sıra legal ve yarı-legal yeni Parti örgütleri ya da Partiye sempatizan örgütler kurmak kesinlikle gereklidir. Bunlar olmadan, çalışmamızı yeni koşullara uydurmamız ve yeni sorunları çözmemiz kesinlikle mümkün değildir.

Örgüte yeni bir temel kazandıracak bir Parti Kongresine ihtiyaç vardır. Tüzüğe göre Kongre her yıl toplanır; gelecek Kongre 1906 yılının Mayıs ayında toplanacaktı, ancak öne almamız gerekiyor. Eğer bu olanaktan yararlanamazsak fırsatı kaçıracağız. Şöy-

le ki, işçiler tarafından kuvvetle hissedilen örgütlenme ihtiyacı, garip ve tehlikeli biçimler alacak, bazı «bağımsızları»[2] güçlendirmeye yarayacaktır. Yeni bir tarzda örgütlenmek, yeni yöntemleri herkesin eleştirisine sunmak, «yeni çizgimiz»i cesaret ve kararlılıkla belirlemek için acele edelim.

Merkez Komitesinin Partiye yaptığı ve bu sayıda yayınladığımız çağrı, eminim ki, bu yeni çizgimizi tamamen doğru bir şekilde tanımlamaktadır. Biz, devrimci Sosyal-Demokrasinin temsilcileri, «çoğunluk» taraftarları, gizlilik şartlarında Partinin köklü bir şekilde demokratlaştırılmasının imkansız olduğunu ve bu şartlarda «seçim ilkesi»nin sadece boş bir sözden ibaret olduğunu birçok kez tekrarlamıştık. Hayat bizi doğruladı. Azınlığın eski taraftarları, Partinin ciddi olarak hiç bir zaman demokratlaştırılmadığını ve Parti içinde seçim ilkesinin hiç bir zaman gerçekten uygulanmadığını yayınlarında birçok kez ileri sürmüşlerdir (Bkz. Akselrod'un önsözünü yazdığı **Bir İşçi** broşürü, **İskra**'da yayınlanan «Birçok İşçiden Biri»nin mektubu ve **Partinin Bölünmesi Üzerine İşçilerin Görüşü** adlı broşür*). Biz Bolşevikler, siyasi özgürlüğün gelmesiyle ortaya çıkan yeni koşullarda seçim ilkesinin benimsenmesi gerektiğini her zaman belirttik. Nitekim RSDİP'nin Üçüncü Kongresinin** tutanakları da bunu en açık şekliyle kanıtlamaktadır, tabii hâlâ bunun kanıtlanmasına ihtiyaç varsa.

---

* İlk broşür 1904 yılında menşevikler tarafından, ikincisi 1905 yılında Bolşevikler tarafından yayınlandı. - Derleyenin notu

** RSDİP'in Üçüncü Kongresi 1905 yılında Londra'da toplandı. Menşevikler bu kongreye katılmayıp aynı günlerde Cenevre'de kendi kongrelerini topladılar. - Derleyenin notu.

Şu halde sorun açıktır: Şimdilik gizli aygıtı korumak ve aynı zamanda legal bir aygıt kurmak gerekiyor. Kongreyle ilgili görev (ki bunun gerçekleştirilmesi kuşkusuz pratik ustalık ve yer ve zaman koşullarının iyi bilinmesini gerektirir) şudur: 4. Kongreyi tüzüğe uygun olarak toplantıya çağırmak ve aynı zamanda, anında, seçim ilkesini uygulamaya geçmek. Merkez Komitesi bu sorunu şu şekilde çözdü: Örgütlerin tam yetkili temsilcileri olan komite delegeleri resmi sıfatla ve dolayısıyla Partinin sürekliliğini somutlaştırarak, Kongreye oy kullanma hakkına sahip olarak fiilen katılırlar. Merkez Komitesi, yetkisini kullanarak, **bütün** Parti üyeleri tarafından ve dolayısıyla işçi üyelerinin tümü tarafından seçilen delegeleri de, söz hakkına sahip olarak, Kongreye katılmaya **davet eder.** Merkez Komitesi daha sonra, Kongre toplanır toplanmaz Kongreden bu söz hakkını oy hakkına dönüştürmesini talep edeceğini açıklar. [...]

Partimiz fazlasıyla uzun bir zaman gizlilik şartlarında çalıştı. Üçüncü Kongrede bir delegenin çok doğru bir şekilde belirttiği gibi, son yıllarda bu şartlar içinde Partimiz neredeyse boğulacaktı. Bugün gizlilik çökmektedir. Öyleyse daha da cesaretle ileri atılın! Yeni silahlar ele geçirin, onları yeni gelenlere dağıtın, dayanak noktalarınızı çoğaltın, bütün Sosyal-Demokrat işçileri safınıza çağırın, onları yüzlerle, binlerle Parti örgütlerine katın. Onların delegeleri bizim çok sayıda merkezimize canlılık kazandırsın, buralara devrimci genç Rusya'nın taptaze soluğunu getirsin. Devrim, şimdiye kadar Marksist teorinin bütün temel tezlerini, Sosyal-Demokrasinin başlıca şiarlarının hepsini hiç durmadan doğruladı. Devrim aynı şekilde **bizim** Sosyal-Demokrat çalışmamızı, proletar-

yanın gerçek devrimci ruhuna olan inancımızı ve ona duyduğumuz güveni de haklı çıkardı. Öyleyse, mutlaka gerekli Parti reformuna girişerek her türlü tutuculuğu reddedelim, yeni yolda derhal ilerlemeye koyulalım. Bu, bizim (tartışılmaz yararı hayatın kendisi tarafından ve devrimin akışı içinde bütün resmi kararlardan yüz kat daha fazla bir güçle doğrulanan ve gene tartışılmaz yararı Sosyal-Demokrat işçiler tarafından da kabul edilen ve onaylanan) eski gizli aygıtımızı ortadan kaldırmayacaktır. Bu, bize gerçekten ve sonuna kadar devrimci biricik sınıfın, Rusya'da özgürlüklerin yarısını elde etmiş, tamamını da elde edecek olan ve Rusya'yı özgürlük yolundan sosyalizme götürecek olan sınıfın derinliklerinden gelen genç ve yeni güçler kazandıracaktır!

II

Partimiz Merkez Komitesinin **Novaya Jizn**'in 9. sayısında yayınlanan, RSDİP'nin 4. Kongresini toplama kararı, örgütlerimizde demokrasi ilkesinin tam anlamıyla uygulanması yolunda belirleyici nitelikte bir adımdır. Kongreye katılacak olan (ve ilk başta söz hakkına, daha sonra da hiç kuşkusuz oy kullanma hakkına sahip olacak olan) delegeler bir ay içinde seçilmelidir. Şu halde bütün Parti örgütleri adayların saptanmasına ve Kongre görevlerini incelemeye en kısa zamanda başlamalıdır. Can çekişen istibdadın, vaat edilen özgürlükleri halktan geri almak ve devrimci işçilere, özellikle de onların önderlerine saldırmak üzere yeni girişimlerde bulunması olasılığını göz önünde bulundurmalıyız. Dolayısıyla delegelerin gerçek isimlerinin yayınlanması (bazı özel durumlar dışında) şüphesiz uygun olmaz. Kara Yüzler iktidarda oldukça, siyasi kölelik döneminin bizi kullanmaya

alıştırdığı takma adları terk etmemiz için bir neden yoktur. Aynı şekilde geçmişte olduğu gibi bugün de «tutuklanma olasılığına karşı» aday delegeler seçmekte yarar vardır. Gizliliğin getirdiği bu çeşit tedbirler üzerinde daha fazla durmayacağız, çünkü yerel çalışma koşullarını bilen yoldaşlar, bu konuda ortaya çıkabilecek güçlüklerin üstesinden kolaylıkla geleceklerdir. İstibdat altında devrimci çalışma konusunda zengin bir tecrübeye sahip yoldaşlar, Sosyal-Demokrat faaliyete yeni «özgürlük» (bu özgürlük hala tırnak içinde bir özgürlüktür) koşullarında katılan yoldaşlara öğütleriyle yardımcı olmalıdırlar. Komitelerimizin üyelerinin büyük bir incelikle davranmaları gerektiği açıktır: Eski resmi yetkiler bugün kaçınılmaz olarak önemlerini yitirmektedir; her an her şeye «en başından» yeniden başlamak, geniş, yeni yoldaşlar kitlesine sağlam Sosyal-Demokrat programın, taktiğin ve örgütün bütün önemini kanıtlamamız gerekiyor. Unutmayalım ki bugüne kadar daha çok belli bir toplumsal kesimden gelen devrimcilerle karşı karşıyaydık; bundan böyle kitlenin tipik temsilcileriyle karşı karşıya olacağız. Bu değişiklik, sadece propaganda ve ajitasyon yöntemlerinde (halka daha yakın bir dil kullanmayı, bir sorunun nasıl ele alınacağını, sosyalizmin temel gerçeklerinin en açık, en kavratıcı, en ikna edici şekilde nasıl ortaya getirileceğini bilmeyi) değil, örgütlenmede de bir değişiklik yapmayı gerektirmektedir.

Burada yeni örgütlenme görevlerinin bir yanı üzerinde durmak istiyorum. Merkez Komitesi kararı, bütün Parti örgütlerinin delegelerini Kongreye davet ediyor, bütün Sosyal-Demokrat işçileri bu örgütlere katılmaya çağırıyor. Bu iyi niyetlerin gerçekleşmesi için işçilerin sadece «davet» edilmeleri yetmez, eski

tip örgütlerin sadece sayısını artırmak da yetmez. Hayır, bunun için bütün yoldaşlar insiyatif ve yaratıcı ruhla dolu kollektif bir çalışmayla **yeni** örgütlenme biçimleri geliştirmeye girişmelidirler. Burada, kesin ölçütler önceden ileri sürülemez, çünkü her şey yenidir; burada, yerel koşullar hakkındaki bilgi ve özellikle de **bütün** Parti üyelerinin insiyatifi uygulamaya konulmalıdır. Yeni örgütlenme biçimi ya da daha doğrusu, işçi partisinin taban örgütü hücresinin yeni şekli eski çevrelerden tartışmasız daha geniş olmalıdır. Yeni hücrenin sınırları, muhtemelen geçmiştekinden daha esnek bir şekilde belirlenecek; bu hücre, daha «serbest», daha «gevşek» bir örgüt olacaktır. Halkın yurttaşlık haklarının tamamen güvence altına alındığı, tam bir örgütlenme özgürlüğünün var olduğu koşullarda elbette her yerde Sosyal-Demokrat birlikler (sadece sendikal değil, aynı zamanda siyasi birlikler) kurmamız gerekecektir. Bugünkü koşullarda ise, her yoldan ve elimizdeki bütün imkanlarla bu amaca yaklaşmaya çalışmalıyız.

Bütün militanların ve Sosyal-Demokrasiye sempati duyan bütün işçilerin insiyatifini derhal harekete geçirmeliyiz. Hemen ve her yerde konferanslar, sohbet toplantıları, mitingler, kitle toplantıları düzenlemeli ve buralarda RSDİP'nin 4. Kongresinin görevleri, onun örgütlenmesindeki yeni ilkeler herkesin anlayacağı basit bir dille açıklanmalı ve bütün sosyal-demokratlar, yeni temeller üzerinde gerçekten proleter bir Sosyal-Demokrat partinin yaratılmasına katkıda bulunmaya çağrılmalıdır. Bu çalışma bize bir sürü pratik bilgi kazandıracak; eğer canlı bir şekilde yürütülürse iki-üç hafta içinde işçiler arasından yeni Sosyal-Demokrat güçler ortaya çıkartacak ve çok daha geniş toplumsal kesimlerde, bütün işçi yoldaşla-

rın yardımıyla şimdi yeniden inşa etmeye karar verdiğimiz Sosyal-Demokrat Partiye karşı canlı bir ilgi uyandıracaktır. Derneklerin, örgütlerin ve Parti gruplarının kurulması sorunu, bütün toplantılarda derhal ele alınacaktır. Her dernek, her örgüt ya da her grup anında bir büro, bir yönetim kurulu, bir idari komisyon, kısacası, örgütü yönetecek, Partinin yerel organlarıyla ilişkilerini yürütecek, Parti yayınlarını alıp dağıtacak, aidatları toplayacak, toplantılar, konferanslar, sohbet toplantıları düzenleyecek ve nihayet Parti kongresine katılacak delegelerin seçimini düzenleyecek sürekli bir merkezi merci seçecektir. Parti komiteleri, elbette bu örgütlerin her birine yardım etmeye, onları RSDİP, onun tarihi ve bugünkü büyük görevleri konusunda aydınlatmaya çalışacaktır.

Ayrıca Sosyal-Demokrat işçi örgütlerine Parti üyelerinin işleteceği, örneğin lokantalar, çayhane ya da birahaneler, kütüphaneler, okuma salonları, «atış salonları»* vb. gibi yerel iktisadi dayanak noktaları kazandırmayı düşünmenin de zamanı gelmiştir. Sos-

---

* «Atış salonlarına» Rusça'da ne dendiğini bilmiyorum ancak çeşitli silahların bulunduğu, hedefe ateş edilen, ufak bir ücret karşılığında herkesin tüfek ya da silahla atış yapabildiği yerlerden söz ediyorum. Rusya'da toplanma ve dernek kurma özgürlükleri ilan edildi. Dolayısıyla yurttaşların atış yapmak için toplanmaya hakları vardır ve bundan hiç kimseye zarar gelmez. Avrupa'nın bütün büyük şehirlerinde, bazan mahzenlerde ya da banliyölerde olmak üzere, herkese açık atış salonları var. İşçiler için ateş etmeyi ve silah kullanmayı öğrenmek hiç de gereksiz bir şey değildir. Ancak dernek kurma özgürlüğü güvence altına alınmadığı ve bu kuruluşları kapamada bir sakınca görmeyen aşağılık polisler hakkında adli kovuşturmaya geçilemediği sürece... bu sorunu ciddi bir şekilde ve enine boyuna ele alamayacağımız açıktır.

yal-Demokrat işçilerin «istibdat» polisinin zulmünden başka, ajitatörleri kapı dışarı etmekten geri durmayan «müstebit» patronların zulmüne de hedef olacaklarını unutmayalım. Bu nedenle fabrikatörlerin keyfiliğinden mümkün olduğu kadar bağımsız dayanak noktaları yaratmak son derece önemlidir.

Özetle biz Sosyal-Demokratlar eylem özgürlüğünün bugünkü boyutlarından her bakımdan yararlanmalıyız; bu özgürlük ne kadar sağlamlaşırsa biz de «Halka gidelim!» şiarını o kadar canlı bir şekilde ileri süreceğiz. İşçilerin kendi insiyatifi, şimdi, gizli çalışma yapan ve «ufak çevreler»e üye bizlerin daha dün hayal etmeye bile cesaret edemediğimiz boyutlara ulaşacaktır. Bugün sosyalist fikirler, proletarya kitlelerini çoğu kez bizim denetimimiz dışında birçok yoldan etkiliyor ve etkilemeye devam edecektir. Bu koşulları yeterince hesaba katarak Sosyal-Demokrat aydınları* daha akılcı bir şekilde dağıtmak gerekecektir; Sosyal-Demokrat aydınlar hareketin zaten ayakta durduğu dolayısıyla kendi kendine yettiği yerlerde oyalanmamalı, çalışmanın daha zor, koşulların daha çetin, tecrübeli ve eğitim görmüş kimselere duyulan ihtiyacın güçlü bir şekilde kendini hissettirdiği, bilgi kaynaklarının daha az olduğu, siyasi hayatın nabzının daha yavaş attığı yerlere «inmelidirler». Biz bugün «halka», en ücra köyler dahil bütün herkesin katılacağı seçimler için olduğu kadar, taşra Vande'sinin[3] gerici zihniyetini felce uğratmak ve büyük merkezlerden gelen şiarların bütün ülkeye, proletaryanın

---

* Partimiz Üçüncü Kongresinde Parti komitelerinin iki aydına karşılık sekiz işçiden oluşturulması dileğinde bulunmuştum. Bu dilek şimdi ne kadar modası geçmiş görünüyor!

Bugün yeni Parti örgütlerinin bir aydına karşılık birkaç yüz Sosyal-Demokrat işçiye sahip olmasını dilemeliyiz!

bütün kitlelerine yayılmasını sağlamak için açık mücadele amacıyla da (ki bu daha da önemlidir) gitmeliyiz.

Şüphesiz bütün abartmalar zararlı sonuçlara yol açar. Tamamen istikrarlı ve mümkün olduğu kadar «örnek» bir örgütlenmeyi gerçekleştirmek için daha birçok kez en iyi güçlerimizi şu ya da bu önemli merkezde yoğunlaştırmak zorunda kalacağız. Bunun ne oranda olması gerektiğini tecrübe bize gösterecektir. Bugün görevimiz, yeni ilkeler temelinde örgütlenmek için ölçütler icat etmekten çok, Dördüncü Kongreye Partinin tecrübelerinin özetini sunmak ve özümlenmesini sağlamak amacıyla en geniş ve en gözüpek çalışmaya girişmektir.

Novoya Jizn dergisinin 10 ve 15 Kasım 1905 tarihli 9 ve 13. sayıları. Bu yazı, buraya KEYK'in Orgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

NOTLAR

1 Lenin'in **Novaya Jizn** dergisinde yayınlanan ilk makalesidir. Lenin'in yurda dönüşünden sonra yazılmıştır. 1905 yılının Aralık ayında toplanan Tammerfors Konferansında onaylanan «Partinin Yeniden Örgütlenmesi» kararına temel teşkil etmiştir.

2 **«Bağımsızlar»**, «Sosyal-Bağımsız İşçi Partisi» adlı bir provokasyon örgütünün üyeleriydi. Bu örgüt 1905 yılının sonbaharında Çarlık hükümetinin önayak olmasıyla polisle işbirliği içinde, St.Petersburg'da kuruldu. Bu Zubatov tipi örgütün amacı işçileri devrimci mücadeleden alıkoymaktı. **Ruski Raboçi**

(**Rus İşçisi**) adlı derginin 15 (28) Aralık 1905 tarihli sayısında yayınlanan programı Sosyal-Demokrasiye karşı mücadele sorununu ele alıyordu. Bu parti 1908 yılının başında varlığını yitirdi, çünkü işçi kitleleri arasında hiç bir etkinlik sağlayamamıştı.

3 **Vande**, Fransa'nın batısında bir eyalet. 18. yüzyılın sonlarında burjuva devrimi sırasında Vande'de geri köylüler Cumhuriyete karşı karşı-devrimci bir isyan başlattılar. Ayaklanma katolik papazlar, soylular ve kralcı göçmenler tarafından yönetiliyor, İngiltere tarafından destekleniyordu. Vande sözü, gerici ayaklanma ve karşı-devrim merkezi anlamında kullanılır olmuştur.

DOĞRU YOLDA[1]

19 Mart 1908

İkinci Dumanın dağıtılması ve 3 Haziran 1907 hükümet darbesi[2], devrimimizin tarihinde bir dönüm noktası, devrimimizin gelişmesinde bir çeşit özel dönemin ya da bir dönemecin başlangıcıydı. Rusya'daki sınıf güçlerinin genel durumu ve henüz tamamlanmamış olan burjuva devriminin getirdiği görevler açısından, bu dönemecin öneminden birçok kez söz etmiştik. Şimdi, devrimin bu dönüm noktasıyla ilgili olarak Parti çalışmamızın durumunu ele almak istiyoruz.

3 Haziran*daki gerici darbeden bu yana altı aydan fazla bir zaman geçti ve hiç şüphe yok ki bu ilk altı ay boyunca, Sosyal-Demokratların örgütü de içinde olmak üzere bütün devrimci örgütlerin büyük ölçüde gerilediği ve zayıfladığı görüldü. Yalpalama, dağınıklık ve parçalanma; işte bu altı ayın genel özellikleri bunlardı. Aslında başka türlü olması da beklenemezdi; çünkü gericiliğin son derece şiddetlenmesi ve geçici bir zafer kazanması ve dolaysız sınıf mücadelesinin yavaşlamasının devrimci partilerde bir buhrana yol açması kaçınılmazdı.

Ama artık buhranın sona ermekte olduğunu, en kötü durumun geride kaldığını, doğru yolun daha şimdiden bulunmuş olduğunu ve Partinin, sosyalist proletaryanın devrimci mücadelesine kararlı ve tutarlı bir biçimde rehberlik etmek demek olan doğru yola yeniden girdiğini kanıtlayan bir yığın belirti açıkça görülmektedir.

Aydınların saflardan kaçışını ele alalım. Bu, Partinin içine düştüğü buhranın en açık belirtilerinden biridir. Hiç şüphesiz, en derin belirtilerinden biri değil, ama kesinlikle en göze çarpan belirtilerden biridir. Bu yılın Şubat ayında çıkan, Parti içi hayatın değerlendirilmesi için oldukça zengin bir malzeme sağlayan ve bu sayıda[3] büyük bir bölümünü aktardığımız Parti Merkez organının ilk sayısında, bu kaçışın belirgin özellikleri açık seçik ortaya konmuştur. Kulebatski Fabrikası (Merkezi Sanayi Yöresi Vladimir bölge örgütü) muhabiri şöyle yazıyor: «Son zamanlarda, aydın kadroların **yokluğu yüzünden** bölgemizdeki örgüt ölmüştür.» Urallardan da şöyle yazıyorlar: «İdeolojik güçlerimiz güneş görmüş kar gibi erimektedir. Genellikle illegal örgütlerden uzak duran... ve Partiye ancak devrimin yükseldiği ve birçok yerde **fiili** özgürlüğün var olduğu zamanlarda katılmış olan unsurlar örgütlerimizi terk ettiler.» Merkez Organın «Örgütlenme Sorunları»na ilişkin yazısı da, bu raporları ve burada yayımlamadığımız diğerlerini şu sözlerle özetlemektedir: «Bilindiği gibi, aydınlar son zamanlarda safları kitleler halinde terk etmişlerdir.»

Ama Partinin ne tam proleter, ne de tam küçük burjuva olan aydınlardan arınması, proletarya yığınlarının kahramanca mücadele döneminin yarattığı **tam anlamıyla proleter** yeni güçleri **yeni bir hayata** başlatmaktadır. Yukarıda sözünü ettiğimiz muhabirin

mektubunda, umutsuz bir durumda bulunduğu, hatta nerdeyse «ölmüş» olduğu belirtilen Kulebatski örgütü bile dirilmektedir. Nitekim aynı mektupta şunları okuyoruz: «Bölgenin dört bir yanına dağılmış bulunan işçiler arasındaki çok sayıda Parti hücresi, birçok durumda aydınlardan yoksun kaldıkları, propaganda malzemesi bulamadıkları ve Parti Merkezleriyle bağları tamamen koptuğu halde, ölmek istememektedirler... Örgütlü üyelerin sayısı azalmak şöyle dursun artmaktadır... Artık aydınlar olmadığından, propaganda çalışmasının yürütülmesi bizzat en bilinçli işçilere düşmektedir.» Bundan çıkan genel sonuç şudur: «Aydınların kaçışı sonucunda, sorumluluklar pek çok yerde öncü işçilerin eline geçmektedir.» (**Sotsial-Demokrat**, Sayı 1, s. 28)

Parti örgütlerinin yeni bir temel üzerinde, daha doğrusu sınıf temeli üzerinde bu yeniden inşası, hiç şüphesiz dümdüz ilerlemeyecek olan çetin bir iştir. Ama güç olan, ilk adımdır ve bu adım da atılmış bulunmaktadır: Parti, daha şimdiden, bizzat işçilerin içinden gelen öncü «aydınlar»ın emekçi kitlelere önderlik ettiği doğru yola girmiş bulunmaktadır.

Sendika ve kooperatiflerde ilk başlarda el yordamıyla yürütülen çalışma, artık tamamen düzenli ve istikrarlı biçimler almaktadır. Merkez Komitesinin sendikalar ve kooperatiflerle ilgili olarak oybirliğiyle kabul ettiği iki karar yerel çalışmaların güçlenmesi sonucunda alınmıştır. Bütün kitle örgütlerinde Parti hücreleri kurmak; bu örgütlere proletaryanın militan görevlerinin ruhuyla, devrimci sınıf mücadelesi ruhuyla önderlik etmek; «Partiye ilgisizlikten Parti ruhuna». (**Sotsial-Demokrat**, Sayı 1, s. 28) İşte, işçi sınıfı hareketinin bu alanda da tutmuş olduğu yol budur. Minsk'deki, bu küçük ücra taşra kentindeki bir Parti

örgütünün muhabiri şu haberi veriyor: «En devrimci işçiler, onlardan [patronların oyuncağı haline gelmiş legal sendikalardan] uzaklaşmakta ve illegal sendikaların kurulmasına gittikçe daha fazla yakınlık duymaktadırlar.»

Çalışmanın aynı yönde, yani «Partiye ilgisizlikten Parti ruhuna» doğru geliştiği apayrı bir başka alan da, Dumadaki Sosyal-Demokrat gruptur. Gerçi tuhaf gelebilir, ama kooperatiflerdeki faaliyetimizin gerçekten bir Parti faaliyeti haline gelmesi nasıl belli bir süreyi gerektirdiyse, aynı şekilde parlamentodaki temsilcilerimizin çalışmasını bir çırpıda Partinin ihtiyaçlarına cevap verecek bir düzeye getiremeyeceğimiz de bir gerçektir. Halkın iradesini çarpıtan bir seçim yasasıyla seçildikleri için, ilk iki Dumaya karşı girişilen baskılar sonucunda safları büyük ölçüde daralmış ve legalitesini koruyabilmiş Sosyal-Demokratlar arasından seçildikleri için, Dumadaki Sosyal-Demokratlarımızın ilk başlarda **fiiliyatta** gerçek Parti üyelerinden çok, Partili olmayan Sosyal-Demokratlar gibi davranmaları kaçınılmazdı.

Bu, acı ama gerçektir. Binlerce feodal zincirle bağlanmış ve legal bir işçi partisinin ancak iki yıl varlığını sürdürebildiği kapitalist bir ülkede başka türlü olması asla mümkün değildi. Ve sadece partisiz değil, aynı zamanda «kafasız» da olan ve parlamento grubuna sineklerin bala üşüşmesi gibi üşüşen sosyalizan aydınlar, devrimci olmayan bir Sosyal-Demokrasi yaratmaya yönelik taktiklerini işte bu gerçek üzerine kurmaya çalıştılar. Ama öyle görünüyor ki, bu saygıdeğer Bernştaynıcıların çabaları bugün boşa çıkmıştır! Öyle görünüyor ki, Sosyal-Demokratların faaliyeti bu alanda da düzelmeye başlamış bulunmaktadır. Kehanette bulunmak ya da içinde bulunduğumuz koşullar-

da Sosyal-Demokrat parlamento grubunun çalışmasını az çok düzgün bir biçimde örgütlemek için daha hala harcamamız gereken büyük çabalara gözlerimizi kapamak istemiyoruz. Ancak, Merkez Organımızın ilk sayısında Duma grubuna yöneltilen bir Parti eleştirisinin ve bu grubun çalışmasının daha doğru yönlendirilmesine ilişkin **açık** bir Merkez Komitesi **Kararının** bulunduğuna dikkat çekmeliyiz. Merkez Organında yayınlanan eleştirinin bütün hataları kapsadığı kanısında değiliz. Örneğin, kanımızca Sosyal-Demokratlar, hiç bir durumda, toprak vergilerinin öncelikle Zemstvo'ların emrine verilmesinin de, yoksulların kiraladıkları şehir topraklarının düşük fiyatlarla **geri alınmasının** da (Merkez Organın 1. sayısı, s. 36) lehinde oy kullanmamalıydılar. Ama diyebiliriz ki, bütün bunlar ikincil sorunlardır. Esas olan, parlamentodaki grubun gerçek bir Parti örgütüne dönüştürülmesinin artık çalışmamızın belli başlı yönlerinden biri haline gelmekte olması ve dolayısıyla birbiri ardı sıra karşımıza dikilecek olan bütün güçlüklere, zorluklara, bocalamalara, kısmi buhranlara, kişisel çatışmalara vb., rağmen Partinin bunu başaracak olmasıdır.

Çalışmalarımızın gerçekten Sosyal-Demokrat bir nitelik kazanmakta olduğunun, gerçek bir Parti çalışması olma yoluna girdiğinin bir başka açık kanıtı da, illegal yayınların çoğalmasıdır. Nitekim Merkez Organımızda şu satırları okuyoruz: «Urallarda sekiz, Kırım'da iki, Odesa'da bir gazete yayımlanmaktadır. Yakında Ekaterinoslav'da da bir gazete çıkacaktır. Kafkasya'da, St. Petersburg'da ve milli örgütlerde hatırı sayılır bir yayın faaliyeti görülmektedir.» Yurt dışında yayımlanan iki Sosyal-Demokrat gazeteden başka, Rusya'da da olağanüstü polis engellemelerine rağmen Merkez Organımız yayımlanmaktadır. Mer-

kezi sanayi yöresinde, bölgesel bir yayın organı olarak **Raboçeye Znamya**[4] hazırlanmaktadır.

Bütün bu söylediklerimiz, Sosyal-Demokrat Partinin sağlam adımlarla ilerlediği yolu apaçık göstermektedir. Güçlü bir illegal Parti Merkezleri örgütü, sistemli olarak çıkan illegal yayınlar ve en önemlisi yerel hücreler, özellikle de doğrudan doğruya işçilerin arasından gelen ve kitlelerle sıkı temas içinde yaşayan öncü üyelerin yönettiği fabrika hücreleri: Devrimci ve Sosyal-Demokrat işçi hareketinin her türlü zorluğu göğüsleyebilecek sağlamlıktaki çekirdeğini işte bu temel üzerinde inşa ettik. Bu illegal çekirdek gerek Duma aracılığıyla, gerekse sendikalar, kooperatifler ve kültür ve eğitim kuruluşları içinde **kendi** duyargalarını ve etkisini eskisiyle kıyaslanmayacak ölçüde yayacaktır.

İlk bakışta, Partinin bu çalışma sistemi ile Almanların Anti-Sosyalist Yasa[5] dönemindeki (1878-1890) çalışma sistemi arasında yakın bir benzerlik vardır. Alman işçi sınıfı hareketinin burjuva devrimini izleyen otuz yıl içinde (1848-1878) aldığı yolu, Rusya işçi sınıfı hareketi üç yılda (1905-1908) almaktadır. Bu dış benzerliğin altında ise derin bir iç farklılık yatmaktadır. Almanya'da burjuva-demokratik devrimini izleyen otuz yıl içinde, **bu** devrimin objektif olarak gerekli görevleri tamamen gerçekleştirilmiştir. Bu devrim 1860'ların başındaki anayasal parlamentoyla, Almanca konuşulan toprakların büyük bir bölümünü birleştiren hanedan savaşlarıyla ve genel oy hakkı sayesinde İmparatorluğun kurulmasıyla birlikte tamamlanmıştır. Rusya'da ise burjuva-demokratik devrimin ilk büyük zaferinden ve ilk büyük yenilgisinden bu yana geçen üç yıldan az zaman içinde bu devrimin görevlerinin gerçekleşmesi şöyle dursun, **geniş** işçi ve köylü kitle-

leri bu görevlerin bilincine ilk kez varmışlardır. Bu iki yılı aşkın süre, anayasacı hayalleri ve Kara Yüzler Çarlığının liberal uşaklarının demokratlığına olan güveni yıkmıştır.

Burjuva devriminin objektif görevleri yerine getirilmediği için, Rusya'da bir buhran kaçınılmazdır. Salt iktisadi durum, mali durum, iç ve dış siyasette meydana gelebilecek olaylar, durumlar ve dalgalanmalar bu buhranı şiddetlendirebilir. Proletarya partisi ise doğru yolu tutmuştur. Proletarya partisi, legal ve yarı-legal etkileme bakımından eskiye oranla daha çok ve daha çeşitli olanaklara sahip sağlam bir illegal Sosyal-Demokrat örgüt yaratma yolundadır. Proletarya partisi, bu buhranı, belirleyici mücadeleye 1905 Ekim ve Aralık aylarındakinden çok daha hazırlıklı olarak göğüsleyecektir.

Proletari, Sayı 26, 19 Mart (1 Nisan) 1908

Toplu Eserler, Cilt 15 **Proletari**'deki metne uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 Lenin'in bu yazısı, 19 Mart 1908'de, o sıralar fiiliyatta Bolşeviklerin merkez organı olan **Proletari** gazetesinin 26. sayısında yayımlanmıştır. Bu illegal organ, RSDİP'in Moskova ve St. Petersburg İl Komiteleri tarafından yayımlanıyordu. Metinde «Merkez Organ» diye anılan yayın ise RSDİP'in resmi illegal Merkez Organı olan **Sotsial-Demokrat** adlı gazetedir.

2 Devlet Duması, 1905 devrimci olaylarının baskısı sonucunda Çarlık hükümetinin kurmak zorunda kaldığı bir temsili meclisti. Resmi olarak yasama meclisi niteliği taşımasına rağmen, fiiliyatta hiç bir yetkisi yoktu.

Birinci (Nisan-Temmuz 1906) ve İkinci (Şubat-Haziran 1907) Devlet Dumaları, Çarlık hükümeti tarafından dağıtıldı. 3 Haziran 1907 darbesinden sonra hükümet, işçilerin, köylülerin ve şehir küçük burjuvazisinin haklarını daha da kısıtlayan ve büyük toprak ağaları ile büyük kapitalistlerin gerici ittifakının Üçüncü (1907-1912) ve Dördüncü (1912-1917) Dumalarda kesin hakimiyetini sağlayan yeni bir seçim yasası çıkardı.

3 Burada, bu yazının yayımlandığı **Proletari** gazetesinin 19 Mart 1908 tarihli 26. sayısı kastedilmektedir.

4 **Raboçeye Znamya (İşçinin Bayrağı)**: Illegal bir Bolşevik gazete. RSDİP'nin Moskova ve Moskova Bölgesi Komitelerinin, Merkezi Sanayi Yöresi Bölge Bürosunun yayın organı. 1908 Martından 1908 Aralığına kadar Moskova'da yayımlandı. Yedi sayı çıktı.

5 **Anti-Sosyalist Yasa,** Almanya'da 1878 yılında kabul edildi. Bu yasa uyarınca Sosyal-Demokrat Partinin bütün örgütleri, işçi kitle örgütleri ve işçi gazeteleri yasaklandı, sosyalist yayınlar toplatıldı ve Sosyal-Demokratlar zulme uğradı. Bu yasa, işçilerin kitle hareketinin baskısı sonucunda 1890'da kaldırıldı.

YOLDA

10 Şubat 1909

Parti, huzursuzluğun, siyasi ve ideolojik kargaşanın, belirsizliğin hüküm sürdüğü bir yılı geride bıraktı. Bütün Parti örgütlerinin mevcudu azaldı, içinde az sayıda proleter unsur barındıran bazıları ise yok oldular. Devrimin yarattığı yarı-legal Parti kuruluşları polis tarafından peşpeşe dağıtıldı. Öyle bir noktaya varıldı ki, kargaşalıktan etkilenen bazı Partili unsurlar eski Sosyal-Demokrat Partiyi muhafaza etmenin, **onun** üstlendiği görevi devam ettirmenin, yeniden illegaliteye dönmenin gerekip gerekmediğini, eğer gerekiyorsa bunun nasıl gerçekleştirileceği konularında kararsızlığa kapıldılar. Aşırı sağın bu soruya verdiği cevap ise, bedeli ne olursa olsun, Parti programının, taktiklerinin ve Parti örgütünün açıkça inkarı pahasına da olsa legaliteyi göklere çıkarmak oldu (tasfiyecilik denen eğilim de budur). Elbette buhran, sadece örgütsel alanda değil, aynı zamanda siyasi ve ideolojik planda da patlak verdi.

Geçenlerde toplanan RSDİP'in Rusya Konferansı,

Partiyi doğru yola getirdi ve Rus işçi hareketinin karşı-devrimin zaferinden sonraki gelişmesinde bir dönüm noktası oluşturdu. Partimiz Merkez Komitesinin özel bir raporunda yayınlanan Konferans kararları, Merkez Komitesinin onayından geçmiştir ve dolayısıyla gelecek kongreye kadar Partinin bütünü tarafından alınmış kararlar olarak değerlendirilmelidir. Gerek buhranın nedenleri ve önemi, gerekse bu buhranın üstesinden gelmenin yolları bu kararlarda açıkça belirtilmektedir. Örgütlerimiz, Konferans kararları doğrultusunda çalışacak ve **bütün** militanlara Partinin bugünkü görevlerini berrak bir şekilde ve tam anlamıyla kavratarak, devrimci sosyal-demokrasinin canlı ve uyum içinde faaliyet göstermesini sağlamak üzere saflarını güçlendirip sıklaştırabileceklerdir.

Partideki buhranın başlıca nedeni, örgütlenmeye ilişkin kararın gerekçesinde belirtilmektedir. Buhranın başlıca nedeni, işçi hareketine burjuva demokratik devrimin hemen zafere ulaşacağı ümidiyle katılmış ve gericilik döneminin baskılarını göğüsleyememiş ve işçi partisinin kendisini arındırması gereken kararsız aydın ve küçük burjuva unsurlardır. Onların istikrarsızlığı hem teori alanında («devrimci Marksizmden sapmalar»: Bkz. «Bugünkü Duruma İlişkin Karar»), hem taktik alanında («şiarları kırpmak»), hem de örgütlenme siyasetinde kendini göstermiştir. Bilinçli işçiler ise bu istikrarsızlığa gereken cevabı vermişler, tasfiyeci akıma kararlılıkla karşı çıkmışlar ve Parti örgütlerinin işlerini kendi ellerine alarak bu örgütlerin başına geçmişlerdir. Partimizin sağlam çekirdeği kargaşa ve buhran unsurlarının üstesinden bir çırpıda gelemediyse, bunun nedeni, karşı-devrimin zaferiyle birlikte büyük ve çetin bir görevle karşı karşıya bulunması, aynı zamanda devrim-

ci ruha sahip ama sosyalist bilinci yeterince gelişmemiş işçiler arasında Partiye karşı belli bir ilgisizliğin kendini göstermesidir. Sosyal-Demokrasinin kargaşalığa ve yalpalamalara karşı mücadele yöntemlerine ilişkin görüşünü yansıtan Konferans kararları en başta Rusya'nın bilinçli işçilerine hitap etmektedir. [...]

Duma grubuna karşı alınacak tavır hem taktik hem de örgütsel bir sorundur. Örgütsel bakımdan Duma grubuna ilişkin karar, Konferansın örgütlenme talimatlarına ilişkin kararında saptanan örgütlenme siyasetinin genel ilkelerinin özel bir duruma yeni bir uygulamasından başka bir şey değildir. Bu konuda RSDİP içinde başlıca iki akım ortaya çıkmıştır: Biri Partinin illegal örgütlenmesine ağırlık veren eğilim, diğeri ise ağırlığı legal ve yarı-legal örgütlere veren —az çok tasfiyeci akımı andıran— eğilim. Gerçek şudur ki, daha önce de belirttiğimiz gibi, bugünkü durumun belirgin özelliği, içlerinde özellikle aydınların fakat aynı zamanda işçilerin de bulunduğu birtakım sorumlu militanların Partiden ayrılmalarıdır. Tasfiyeci akım şu soruyu akla getiriyor: Partiyi terk edip kendilerine eylem alanı olarak legal örgütleri seçenler acaba gerçekten en iyi, en faal unsurlardan mı oluşmaktadır, yoksa bunlar «kararsız, aydın ve küçük burjuva unsurlar» mıdır? Şüphesiz Konferans bu soruya ikinci şık doğrultusunda cevap vermiş ve tasfiyeciliğe itibar etmeyip onu vargücüyle mahkum etmiştir. Partideki en proleter, ilkelere en sadık unsurlar ile aydınlar arasındaki en Sosyal-Demokrat unsurlar RSDİP'e bağlı kalmışlardır. Partiden ayrılmalar, Partinin arındığını gösteriyor: Parti, küçük burjuva çevrelerden ya da şu ya da bu sınıfın içinden attığı «sınıf düşmüş» unsurlar arasından proletarya saflarına her zaman için geçici olarak katılan, en az istik-

rarlı unsurlardan, en kararsız dostlardan ve «yol arkadaşlarından» kurtulmaktadır.

Konferansın benimsediği örgütlenme siyaseti de Parti örgütlenmesi ilkesinin işte bu şekilde değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bugünkü görevimiz, Partinin illegal örgütlerini sağlamlaştırmak; bütün çalışma alanlarında Parti hücreleri kurmak; özellikle «her sanayi işletmesinde sayıları az bile olsa sadece Partili işçilerden oluşan Parti komiteleri» kurmak; yönetim görevlerinin bizzat işçiler arasından çıkmış Sosyal-Demokrat önderlerin elinde toplanmasını sağlamaktır. Bu hücre ve komitelerin görevinin, bütün yarı-legal örgütlerden ve mümkün olduğu ölçüde legal örgütlerden yararlanmak, «kitlelerle sıkı bağı» korumak ve çalışmalarını, Sosyal-Demokrasinin, kitlelerin bütün taleplerine cevap vermesini sağlayacak şekilde yönlendirmek olduğu açıktır. Her Parti hücresi ve her Parti işçi komitesi «kitleler arasındaki ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çalışması için birer dayanak noktası» haline gelmeli, yani mutlaka kitle neredeyse oraya gitmelidir; bunlar, her adımda kitlenin bilincini sosyalizm doğrultusunda geliştirmek, her özel meseleyi proletaryanın genel görevleriyle birleştirmek, her örgütlenme eylemini bir sınıf dayanışması eylemine dönüştürmek ve çalışkanlık ve ideolojik etkinlik yoluyla (elbette ünvan ve mevkiyle değil) bütün legal proletarya örgütlerinde yönetici bir role sahip olmak için çalışmalıdırlar. Bu hücre ve komiteler bazan çok az sayıda kimseden oluşabilirler, ancak onlar Parti geleneği, Parti örgütü ve somut sınıf programıyla birbirlerine bağlı olacaklardır; böylelikle Sosyal-Demokrat Partinin iki-üç militanı şekilsiz legal bir örgüt içersinde erimek yerine, her durumda, her şart altında **kendi Parti çizgilerini** izleyebilecek,

Partinin bütününün ruhuna uygun olarak çevrelerini etkileyebilecek ve bu çevrenin kendilerini eritip yutmasına izin vermeyeceklerdir. [...]

Sotsial-Demokrat, Sayı 2, 10 Şubat 1909. Bu yazı, buraya KEYK'in Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

TASFİYECİLİĞİN TASFİYESİ

Temmuz 1909

[...]

Son iki yıl —yani 3 Haziran 1907 hükümet darbesinden aşağı yukarı bugüne kadar geçen iki yıl— Rus devrim tarihinde, işçi hareketinin ve RSDİP'in gelişmesinde ani bir değişiklik ve ağır bir buhran dönemi olmuştur. Aralık 1908'de toplanan RSDİP Konferansı, bugünkü siyasi ortamın, devrimci hareketin bugünkü durumunun ve hedeflerinin ve işçi Partisinin bugünkü görevlerinin getirdiği sorunları özetlemiştir. Bu Konferansın aldığı kararlar Partimiz için dokunulmazlığı olan kazançlardır; bunları ne pahasına olursa olsun eleştirmek isteyen oportünist menşeviklerin başarısı ise sadece «eleştiri»lerinin aczini ortaya koymak oldu, onlar kararların getirdiği çözümlerin yerini tutacak kapsamlı, sistemli ve mantıklı hiç bir çözüm getirememişlerdir.

Ancak Konferansın bize kazandırdığı şeyler bundan ibaret değildir. Bu konferans, gerçekte, menşevik ve bolşevik iki hizip içersinde de **yeni ideolojik gruplaşmaların** olduğuna dikkat çekerek, Parti hayatında çok önemli bir rol oynamıştır. Bu iki hizip arasındaki mücadelenin, devrimden önce olsun devrim sırasında olsun, bütün Parti tarihini kapsadığını söy-

lersek abartmış olmayız. Bu nedenle yeni ideolojik gruplaşmaların ortaya çıkması Parti hayatında son derece önemli bir olgudur; ve bütün Sosyal-Demokratlar, bu yeni durumun yol açtığı yeni sorunlara bilinçli bir şekilde yaklaşmak için bu olguyu incelemeli, kavramalı ve özümlemelidirler.

Bu yeni gruplaşmalar hakkında kısaca şu söylenebilir: Tasfiyeci bir akım Partinin her iki kanadında da kendini göstermiştir ve bu akıma karşı bir mücadele verilmektedir. Menşevikler içindeki tasfiyeci akım 1908 Aralığına doğru ortaya çıkmıştır. Ancak o zamanlar bu akıma karşı mücadeleyi sadece diğer hizipler (Bolşevikler, Polonyalı ve Letonyalı Sosyal-Demokratlar, Bund'un bir kesimi) yürütmüştür. Bu tasfiyeci akıma karşı olan menşevikler, yani Parti taraftarı menşevikler o zamanlar daha yeni yeni bir eğilim olarak ortaya çıkmaktaydılar ve henüz ortak hareket etmiyor, açıkça faaliyet göstermiyorlardı. Bolşeviklerde ise iyice belirgin iki kesimin oluştuğu ve bunların açıkça faaliyet gösterdikleri görüldü: Otzovizme karşı kararlılıkla mücadele eden ve Konferans kararlarının hepsinde kendi fikirlerinin galebe çalmasını sağlayan ortodoks Bolşeviklerin ezici çoğunluğu ile ayrı bir grup olarak fikirlerini savunan ve zaman zaman, otzovistlerle ortodoks Bolşevikler arasında yalpalayan ültimatomcuların da desteğini alan «otzovist» azınlık. Proletari (özellikle 39., 42., 44. sayılarında), otzovistlerin (ve onların görüşlerini benimsedikleri ölçüde ültimatomcuların) sadece tersyüz olmuş menşevikler, yeni türden tasfiyeciler olduklarını daha önce de birçok kez belirtmiş ve göstermişti. Kısacası 1908 Aralığında toplanan RSDİP'in bütün Rusya Konferansında Parti içi durum şöyleydi: Menşeviklerin içinde tasfiyeciler ezici çoğunluğu oluşturuyorlar, Parti taraftarı

menşevikler ise bunlara karşı mücadeleyi daha yeni yeni başlatıyorlardı. Bolşeviklerde ise ortodoks unsurlar kesinlikle hakimdi, açıkça faaliyet gösteren **otzovistler** ise azınlığı oluşturuyorlardı.

Nedir bu tasfiyeci akım? Neden ortaya çıkmıştır? Neden Otzovistler de (ve ilerde değineceğimiz «Tanrı yapıcılar») tasfiyeci ve tersyüz olmuş menşeviklerdir? Kısacası Partimizdeki yeni gruplaşmaların toplumsal anlamı ve toplumsal değeri nedir?

İdeolojik planda, menşeviklerin tasfiyeci akımı, yani kelimenin dar anlamıyla tasfiyeci akım, genel olarak sosyalist proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin inkarı ve özel olarak da burjuva demokratik devrimimizde proletarya hegemonyasının inkarı demektir. Haliyle bu inkar değişik biçimlere bürünmekte ve değişik ölçülerde bilinçli, kesin ve tutarlı olmaktadır. Örnek olarak Çerevanin ve Potresov'u ele alalım. Çerevanin proletaryanın devrimdeki rolünü öyle bir değerlendirmişti ki **Goloss Sotsial-Demokrata**'nın **(Sosyal-Demokratın Sesi) bütün** yazı kurulu (yani Plehanov ve Martov-Dan-Akselrod-Martinov) daha kendi içinde bölünmezden önce onun bu değerlendirmesini reddetmek zorunda kaldı. Ancak bu reddedişin pek dürüst olmadığı da bir gerçek, çünkü yazı kurulu bu reddini **Vorwaerts'te (İleriye Doğru) Alman okurları için** yayınlarken, **aynı açıklamayı kendi gazetesi «Goloss Sotsial-Demokrata»da Rus okurlar için yayınlamaktan kaçındı.** Potresov'a gelince, o, «20. Yüzyıl Başında Rusya'da Toplumsal Hareket» adlı makalesinde Rus devriminde proletaryanın hegemonyası fikrini öylesine yok etti ki, Plehanov'un bütünüyle tasfiyeci yazı kurulundan ayrılmasına yol açtı.

Örgütlenme konusunda ise tasfiyeciler illegal Sosyal-Demokrat Partinin gerekliliğini inkar ediyor, do-

layısıyla da RSDİP'i reddederek saflarını terk ediyor ve legal basında, işçi temsilcilerinin katıldığı legal işçi örgütlerinde, sendikalarda, kooperatiflerde, kongrelerde vb., ona karşı mücadele ediyorlar. Bütün Parti örgütleri, son iki yıldır, menşeviklerin tasfiyeci faaliyetlerinin sayısız örneğine tanık oldular. Merkez Komitesindeki menşevik üyelerin **Parti Merkez Komitesini dağıtma**, onun işleyişini durdurma girişimi ise en çarpıcı örnek oldu. (Bu girişimden daha önce, **Proletari**'nin 42. sayısında yayınlanan ve daha sonra **Aralık 1908 RSDİP Rusya Konferansı** broşüründe yeniden basılan bir makalede de söz etmiştik.) Son konferanstaki «Kafkas heyeti» üyelerinin hepsinin yurt dışından gelmiş olması, Merkez Komitesinin 1908 başlarında **Goloss Sotsial-Demokrata** yazı kurulunu Rusya'da faaliyet gösteren hiç bir örgütümüzle bağı olmayan bir edebi grup olarak nitelemesi; bütün bu olgular, illegal menşevik örgütlerin hemen hemen bütünüyle dağılmakta olduğunu göstermektedir.

Menşevikler, tasfiyeci akımın bütün bu belirtilerinin bir muhasebesini yapmayı reddediyorlar. Bazan bunları örtbas etmeye çalışıyor bazan da bunlar içinde şaşkına dönüyorlar; çünkü tek tek olguların gerçekte ne anlama geldiğini kavrayamıyor, ayrıntılara, özel durumlara, tek tek kişilere takılıyorlar; onlar genel sonuçlar çıkarmaktan ve olayların gerçek anlamını değerlendirmekten acizdirler.

Bu ise, burjuva devrimi döneminde, işçi partisinin oportünist kanadının buhran, dağınıklık ve geri çekilme anlarında kaçınılmaz olarak ya tamamen tasfiyeci ya da tasfiyecilerin esiri olmaya mahkum olduğu anlamına gelir. Gerçekten de, burjuva devrimi döneminde, proletaryanın teori ve taktiğini özümlemede en az yetenekli, geri çekilme

anında soğukkanlılığını en az koruyabilen, ama oportünizmi en uç noktalara kadar götürebilecek olan küçük burjuva «**yol arkadaşlarının**» proletarya partisine katılması **kaçınılmazdır.** Nitekim dağınıklık anı gelip çattığında menşevik aydın ve yazar kitlesi liberallerin safına geçti. Aydınların Partiden ayrılması **sonucu** dağınıklıktan en çok zarar gören de menşevik örgütler oldu. Proletaryaya ve proleter sınıf mücadelesine, proleter devrimci teoriye içtenlikle yakınlık duyan menşevikler (devrim sırasında oportünistliklerini haklı çıkarmak için bütün durum değişikliklerini, karmaşık tarih sürecinin bütün dönemeçlerini göz önünde bulundurma arzusunda olduklarını açıklayan bu tür menşevikler her zaman var olmuştur) bir kere daha «azınlığa», azınlıkta olanlar (menşevikler) içinde azınlığa düştüler; tasfiyeci akıma karşı mücadelede kararlı değillerdi ve bu mücadeleyi başarıyla sürdürecek güçleri yoktu. Bununla beraber, oportünist yol arkadaşlarının giderek liberalizme iyice batması sonucu, Plehanov için Potressov'la bir arada olmak, **Goloss Sotsial-Demokrata** için Çerevanin'le işbirliğine devam etmek, Moskovalı menşevik işçiler için menşevik aydınlara daha uzun süre tahammül etmek **vb. vb.** imkansız hale gelmektedir. Parti taraftarı menşevikler, menşevik hizip içindeki ortodoks Marksistler, tasfiyecilerden kopmaya başlıyor ve **Partiye doğru** yönlendikleri ölçüde, doğal olarak, Bolşeviklere de yakınlaşmaya başlıyorlar. Şu halde bu durumu kavramalı ve aramızdaki ilke ayrılıklarını hesaba katarak ancak ayrılıkların ortak çalışmayı, ortak saldırıyı, ortak mücadeleyi engellemeyeceği gerçekten birleşmiş bir Parti inşa etmek amacıyla Parti taraftarı menşevikleri tasfiyecilerden ayrı tutmalı ve onlara yakınlaşmak için elimizden geleni yapmalıyız.

Ama proletaryanın küçük burjuva yol arkadaşlarına sadece menşevik hizip içinde mi rastlanmaktadır? Hayır. Proletari'nin 39. sayısında bunlara aynı şekilde Bolşevikler arasında da rastlandığını belirtmiştik; nitekim tutarlı otzovistlerin ileri sürdüğü bütün gerçekler ve onların «yeni» taktiği haklı çıkarma girişimlerinin niteliği de bunu kanıtlıyor. Gerçekte de, kitlesel işçi partisinin az çok önemli hiç bir hizbi, burjuva devrimi sırasında çeşitli renklerden belli sayıda «yol arkadaşının» kendi saflarına katılmasını engelleyemezdi. Bu kaçınılmaz bir olgudur, hatta burjuva devriminin tamamen tamamlandığı en gelişmiş kapitalist ülkelerde bile bu kaçınılmazdır; çünkü proletarya kendi saflarına durmadan katılan küçük burjuvazinin çok çeşitli tabakalarıyla sürekli temas halindedir. Eğer proletarya Partisi, bu yabancı unsurlara kendisi tabi olmuyor da onları kendi içinde eritmesini, onları kendisine tabi kılmasını biliyorsa, eğer bu kimselerin gerçekten yabancı unsurlar olduklarını ve bazı koşullarda onlardan açıkça ve alenî olarak mutlaka ayrılmak gerektiğini zamanında saptamayı biliyorsa, o zaman, bu olgunun ne olağan dışı ne de endişe verici bir yanı kalır. Bu açıdan RSDİP'in iki hizbi arasındaki fark da şudur: Menşevikler, yurt içinde Moskova menşevik hizbi militanlarının tavrının ve yurt dışında Plehanov'un Goloss Sotsial-Demokrata yazı kurulunu terk etmesinin ve Potressov'dan ayrılmasının da gösterdiği gibi, tasfiyecilerin (yani «yol arkadaşlarının») esiri olmuşlardır; Bolşeviklerde ise otzovist ve «Tanrı yapıcı» tasfiyeci unsurlar, hep, daha başından etkisiz kılınan, daha sonra da safdışı bırakılan küçük bir azınlığı oluşturmuşlardır.

Otzovizmin tersyüz olmuş menşevizm olduğu ve onun da kaçınılmaz olarak tasfiyeciliğe götürdüğü

(doğrusu değişik türden bir tasfiyecilik ama gene de tasfiyecilik) su götürmez bir gerçektir. Tek tek kişi ya da gruplardan değil, otzovizmin sadece bir düşünce tarzı olmaktan çıkıp ayrı bir akım yaratma girişimine dönüştüğü andan itibaren kazandığı objektif eğilimden söz etmek istiyoruz. Devrimden önce Bolşevikler hiç bir yoruma yer vermeyecek kadar açık bir şekilde 1) sosyalizm içinde ayrı bir akım yaratmak niyetinde olmadıklarını ancak ortodoks Marksizmi savunan uluslararası devrimci Sosyal-Demokrasinin temel ilkelerini devrimimizin yeni koşullarına uygulamak istediklerini; 2) mücadeleden sonra, bütün devrimci olanakların tükenmesinden sonra eğer tarih bizi «Çarlık Anayasası»nın dar yollarından ilerlemeye zorlayacak olursa, zor, yorucu ve sıkıcı bir günlük çalışmayla da olsa Bolşeviklerin görevlerini başarmasını bileceklerini açıklamışlardı. Az çok dikkatli her okuyucu bu açıklamaları 1905 yılının sosyal-demokrat yayınlarında bulabilir. Bunlar son derece önemli açıklamalardır çünkü bütün Bolşevik hizbi bağlayıcı niteliktedir ve bizim bilinçli olarak seçtiğimiz yolu göstermektedir. Proletaryaya verilen bu sözü tutmak için, özellikle sloganlarının cesaretine, devrimci ruhuna ve «parıltısına» kapılarak «özgürlük günlerinde» Sosyal-Demokrasiye katılan (hatta «özgürlük günlerinin sosyal-demokratı» denen belli bir tip ortaya çıkmıştır) ancak mücadeleyi sadece devrimin bayram günlerinde değil, karşı-devrimin puslu ve karanlık günlerinde de sürdürmede yeterince kararlı olmayan kimseleri kendi içimizde eritmeli, bıkmadan usanmadan onları yetiştirmeliydik. Bu unsurların bir kısmı proleter faaliyet içinde adım adım ilerlemiş ve Marksist dünya görüşünü özümlemiştir. Diğer kısmı ise bazı sloganları özümlemeden ezberlemekle, devrimci Sosyal-Demokrasinin

taktiğinin eski ilkelerini yeni koşullara uygulamasını bilmeden eski sloganları tekrarlamakla yetinmiştir. Üçüncü Dumayı boykot etmeyi isteyenlerin gösterdiği gelişim her iki kesimin kaderini de somut bir şekilde ortaya koymaktadır. 1907 Haziranında boykot taraftarları Bolşevik hizip içinde çoğunluğu oluşturuyordu. Ama **Proletari** ısrarla boykota karşı bir çizgi izledi. Hayat bu çizginin doğruluğunu kanıtladı ve bir yıl sonra «otzovistler», boykotçuluğun kalesi durumunda olan Moskova örgütünün Bolşevikleri arasında bile (1908 yazında 18 oya karşı 14 oyla) azınlığa düştüler. O zamandan bu yana bir yıl daha geçti; bugün Bolşevik hizip, gerçek niteliği defalarca açığa çıkartılan otzovizmi ve onun peşinden giden ültimatomculuğu kesinlikle tasfiye etmiş bulunuyor —geçenlerde toplanan Bolşevik Konferansının önemi de bundan ileri gelmektedir—; Bolşevik hizip tasfiyeci akımın bu değişik biçimini kesin olarak tasfiye etmiştir.

Kimse bizi «yeni bir bölünme»ye yol açmakla suçlamasın. Konferansın kapanış bildirisinde amaçlarımızı ve bu soruna ilişkin tavrımızı ayrıntılarıyla açıklıyoruz. Bir buçuk yıldan uzun bir süredir, başkaldıran yoldaşları ikna etmek için elimizden geleni yaptık, her yola başvurduk. Ama, Parti içinde belli bir düşünce birliğinin ifadesi olan bir hizip, eğer militanları temel sorunlarda anlaşamıyorsa, yaşayamaz. Bir hizbi terk etmek Partiyi terk etmek demek değildir. Bizim hizbimizden ayrılmış yoldaşlar Parti içinde faaliyetlerini gene sürdürebilirler. İki şeyden birini yapacaklardır: Ya hizipler dışında «bağımsız silahşörler» olarak mücadele edecekler ve Parti faaliyetinin genel havasına kapılacaklardır ya da yeni bir hizip —eğer kendi özel görüş ve taktiklerini savunmak ve geliştirmek istiyorlarsa bu da onların meşru bir hakkıdır— yarat-

maya çalışacaklardır. Bu durumda Partinin bütünü, bu makale boyunca ideolojik anlamını değerlendirmeye çalıştığımız akımların pratikteki yansımalarını kısa zamanda görecektir.

Partiyi yöneltmek Bolşeviklerin görevidir. Bunun için Bolşevikler, izleyecekleri yolu bilmeli, bocamalara son vermeli ve kararsız unsurları iknayla, kendi saflarında başkaldıranlara karşı hizip içinde mücadeleyle artık vakit kaybetmemelidirler. Otzovizm ve onun peşinden giden ültimatomculukla günümüz koşullarının devrimci Sosyal-Demokratlardan talep ettiği çalışma bağdaşmamaktadır. Devrim sırasında «Fransızca konuşmayı» yani hareket içinde mümkün en çok sayıda saldırı sloganı atmayı, kitlelerin doğrudan mücadelesinin gücünü ve yaygınlığını artırmayı öğrenmiştik. Bugün ise durgunluğun, gericiliğin, çöküntünün hakim olduğu bir dönem geçirmekteyiz ve «Almanca konuşmayı» yani adım adım, santim santim sistemli ve kararlı bir şekilde ilerleyerek yavaş hareket etmesini öğrenmemiz gerekiyor (olaylar yeniden canlanıncaya kadar bunun başka yolu yoktur). Bu çalışmayı sıkıcı bulanlar, Sosyal-Demokrat taktiğin devrimci ilkelerini bu dönemde de, bu dönemeçte de korumanın ve geliştirmenin gereğini kavramayanlar Marksist sıfatını boşuna kullanıyorlar.

Partimiz, tasfiyeci akımı tamamen tasfiye etmeden ilerleyemez. Ve bu akım sadece açık tasfiyeci menşevizmden ve onun oportünist taktiğinden ibaret değildir. Tersyüz olmuş menşevizmi de bu akım içinde sınıflandırmak gerekir. Partinin acil görevi, bugün için özellik taşıyan bir görev olduğu halde, Partinin Duma kürsüsünü kullanmasına ve işçi sınıfının bütün legal ve yarı-legal örgütlerini kendi eylemi için birer dayanak noktasına dönüştürmesine karşı çıkan otzovizm

ve ültimatomculuk bu akım içinde değerlendirilmelidir. Bu akım «Tanrı yapıcılığını» ve buna benzer eğilimleri de içine almaktadır, çünkü burada da Marksizmin ilkelerine saldırı söz konusudur. Bolşeviklerin Parti içindeki amaçlarını yani, 1906-1907 yıllarında Parti çoğunluğunun desteklemediği menşevik Merkez Komitesini (bu bütünüyle menşevik Merkez Komitesine sadece Polonyalılar ve Letonyalılar değil bizzat Bund da karşıydı) devirme amacını, bugün ise Parti taraftarı unsurları sabırla eğitme, bunları birleştirme, gerçekten birleşmiş ve güçlü bir proletarya Partisi inşa etme amacını kavramayanlar da bu akım içinde yer almaktadır. Bolşevikler 1903-1905 ve 1906-1907 yıllarında Parti düşmanı unsurlara karşı sürdürdükleri uzlaşmaz mücadele ile gerçek Parti anlayışının zaferi için zemin hazırladılar. Şimdi de Bolşevikler, Partiyi inşa etmeli, Partiyi kendi hiziplerinden yola çıkarak inşa etmeli, Partiyi Parti içi mücadelede kazandıkları mevzilerden yararlanarak inşa etmelidirler.

Bugünkü siyasi durum ve RSDİP'in bütününün durumu hizbimize işte bu görevleri yüklemektedir. Bu görevler geçenlerde toplanan Bolşevik Konferansının kararlarında bir kere daha belirtilmiş ve çok ayrıntılı bir şekilde geliştirilmiştir. Saflarımız yeni mücadele dü zenine girmiş bulunuyor. Değişen koşullar göz önüne alınmıştır. Yol çizilmiştir. Şimdi bu yol üzerinde ileri atılmak gerekiyor. Böylece Rusya devrimci Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, yakında hiç bir gericiliğin sarsamayacağı ve önümüzdeki devrim dalgasında, mücadele eden bütün halk sınıflarının başına geçecek bir güç haline gelecektir.

Proletari, Sayı 46, Temmuz 1909. Bu yazı, buraya KEYK'in Örgütlen-

me Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

TASFİYECİLİK VE TASFİYECİ GRUP ÜZERİNE

Ocak 1912

1. Partinin 1908 Aralık Konferansının «Parti üyesi bir kısım aydının, RSDİP'in mevcut örgütünü tasfiye etmek ve Partinin programından, taktiklerinden ve geleneklerinden açıkça vazgeçmek pahasına da olsa onu şekilsiz legal bir grup haline getirme girişimi» olarak nitelediği tasfiyeci akıma karşı RSDİP aşağı yukarı dört yıldır kararlı bir mücadele yürütmektedir;

2. 1910 Ocağında yapılan Merkez Komitesi Genel Toplantısı, bu akıma karşı mücadeleyi sürdürerek onun burjuvazinin proletarya üzerindeki etkisinin bir yansıması olduğunu oybirliğiyle kabul etmiş ve Partinin gerçek birliğinin sağlanması ve Bolşevik ve menşevik eski hiziplerin birleşmesi için tasfiyecilikle ilişkilerin tamamen kesilmesini ve sosyalizm içindeki bu burjuva sapmasının kesin olarak safdışı bırakılmasını şart koşmuştur;

3. 1910 Ocak Genel Toplantısında bütün hiziplerin temsilcileri tarafından alınan Parti kararlarına ve verilen söze rağmen, **Naşa Zarya**[1] ve **Dyelo Jizni**[2] dergileri etrafında toplanan bir kısım Sosyal-Demokrat, bütün Parti tarafından burjuvazinin proletarya üzerin-

deki etkisinin bir ürünü olarak nitelenen bu akımı açıkça savunmaya koyulmuştur;

4. Merkez Komitesi eski üyeleri M.L., Yuri ve Roman, sadece 1910 ilkbaharında Merkez Komitesine katılmayı reddetmekle kalmamış, aynı zamanda yeni üyelerin tespiti için yapılacak tek bir oturuma katılmayı bile reddetmiş ve Parti Merkez Komitesinin başlı başına varlığını bile «zararlı» bulduklarını açıkça ilan etmişlerdir;

5. Tasfiyecilerin başlıca yayın organları **Naşa Zarya** ve **Dyelo Jizni**, özellikle 1910 Genel Toplantısından sonra, «illegal partinin önemini» (Genel Toplantının kararlarına rağmen), «küçümsemekle» kalmayıp, onu açıkça inkar ederek, Partiye «canlı cenaze» adını takarak, onun daha şimdiden tasfiye edilmiş olduğunu, illegal partinin yeniden inşasının «gerici bir ütopya» olduğunu ilan ederek, legal dergi sütunlarında illegal partiyi iftira ve hakaret yağmuruna tutarak, işçileri Parti hücrelerini ve Parti hiyerarşisini «ölü» saymaya çağırarak vb. kararlılıkla ve tam anlamıyla tasfiyeciliğe koyulmuşlardır;

6. Bütün Rusya'da hizip farkı gözetmeksizin Parti üyelerinin, gündemdeki görev, yani Parti Konferansını toplama konusunda birleştikleri bir sırada tasfiyeciler tamamen bağımsız gruplar oluşturarak Partili menşeviklerin hakim oldukları yerlerde de (Ekaterinoslav, Kiev) aynı şekilde bölücülük yapmış ve RSDİP'in yerel örgütleriyle her türlü Parti bağını kesin olarak reddetmişlerdir.

Bütün bunları göz önüne alan Konferans, Naşa Zarya ve **Dyelo Jizni** grubunun, davranışlarıyla kendisini kesinlikle Parti dışı bıraktığını ilan eder.

Konferans, akım ve eğilim farkı gözetmeksizin bütün Parti üyelerini tasfiyeci akıma karşı mücadeleye,

tasfiyeciliğin işçi sınıfının kurtuluş davası için ne kadar zararlı olduğunu ortaya koymaya ve illegal RSDİP'in yeniden inşası ve sağlamlaştırılması için bütün güçlerini seferber etmeye çağırır.

RSDİP'in Altıncı Genel Konferansında (Ocak 1912) alınan kararlardan birisi. Buraya, KEYK'in Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

NOTLAR

1 **Naşa Zarya (Bizim Şafağımız)**: 1910'dan 1914'e kadar menşevik tasfiyeciler tarafından St.Petersburg'da yayınlanan legal bir aylık dergi. Rusya'daki tasfiyeci hareketin merkezini oluşturdu.

2 **Dyelo Jizni (Hayat Davası)**: Menşevik tasfiyecilerin St.Petersburg'da 1911 Ocağından Ekimine kadar çıkardıkları legal bir dergi. 9 sayı çıktı.

DEVRİMCİ YÜKSELİŞ[1]

17 Haziran 1912

Tüm Rusya proletaryasının büyük 1 Mayıs grevi ve onun yanı sıra yer alan sokak gösterileri, devrimci bildiriler ve işçi toplulukları önünde yapılan devrimci konuşmalar, Rusya'nın bir devrimci yükseliş dönemine girdiğini açıkça göstermiştir.

Bu yükseliş, gökten zembille inmedi. Bu yükselişe varan yol, Rusya'daki hayatın bütün koşulları tarafından uzun bir zamandır açılmış bulunuyordu. Lena' da işçilerin kurşunlanması üzerine başlayan kitle grevleri ve 1 Mayıs grevleri ise bu yükselişin kesin başlangıcını belirledi. Karşı-devrimin geçici zaferi ile işçilerin kitle mücadelelerinin gerilemesi arasında çok yakın bir bağ vardı. Grevcilerin sayısı, bu mücadelenin boyutları konusunda yaklaşık olarak da olsa, tamamen objektif ve kesin bir fikir veriyor.

Devrimden önce 1895'ten 1904'e kadar olan on yıl boyunca, grevcilerin sayısı (yuvarlak rakamlarla) yılda ortalama 43 bin idi. 1905 yılında 2 750 000; 1906'da 1 milyon; 1907'de ise 750 bin grevci vardı. Devrimin üç yılı, proletaryanın grev hareketinin daha önce dünya-

da eşi görülmemiş bir şekilde yükseldiği yıllar oldu. Hareketin 1906-1907'de başlayan gerilemesi, 1908'de grevcilerin sayısının 175 bine düşmesiyle kesinlik kazandı. Kara Yüzler toprak ağalarının ve ticaret ve sanayi kodamanlarının Dumasıyla ittifak halinde, Çarın istibdat yönetimini geri getiren 3 Haziran 1907 darbesi, kitlelerin devrimci şevkindeki gerilemenin kaçınılmaz bir sonucuydu.

1908-1910 arasındaki üç yıllık dönem, Kara Yüzlerin karşı-devriminin gemi azıya aldığı, liberal burjuvazinin döneklik ettiği ve proletarya saflarında yılgınlık ve dağınıklığın hüküm sürdüğü bir dönemdi. Grevcilerin sayısında sürekli bir düşüş görülüyordu; bu düşüş 1909 da 60 bine, 1910'da ise 50 bine vardı.

Ne var ki, 1910 yılı sonlarında dikkat çekici bir değişme meydana geldi. Liberal Muromtsev ve Leo Tolstoy'un ölümleriyle ilgili olarak yapılan gösteriler ve öğrenci hareketi yeni bir rüzgarın esmeye başladığının ve demokrat kitlelerin tavrında bir dönüm noktasına ulaşıldığının açık belirtisiydi. 1911 yılı işçilerin yavaş yavaş saldırıya geçtiğini gösteriyordu; grevcilerin sayısı 100 bine çıkmıştı. Karşı-devrimin zaferinin doğurduğu bıkkınlık ve uyuşukluğun kaybolmaya başladığını ve devrim için yeniden bir şevk doğduğunu ispatlayan belirtiler her yerde görülmeye başladı. 1912 Ocağında toplanan RSDİP'in Bütün Rusya Konferansı durumun değerlendirmesini yaparken şuna işaret ediyordu: «Geniş demokrat çevrelerde, özellikle proletarya arasında bir siyasi canlanmanın başladığı görülüyor. 1910-1911'deki işçi grevleri, gösterilerin ve işçi mitinglerinin başlaması, şehirli burjuva demokratları içinde bir hareketin (öğrenci boykotları) başlaması vb. hep, 3 Haziran rejimine karşı kitlelerde gittikçe yükselen devrimci duyguların belirtileridir.»

Bu yılın ikinci çeyreğine varıldığında, kendini kitle eylemleri şeklinde gösteren bu duygular öylesine büyük bir güç kazandı ki devrimci bir yükselişe yol açtı. Olayların son on sekiz ay içindeki gelişmesi, bu yükselişin tesadüfi bir şey olmadığını, oldukça doğal bir şekilde geliştiğini ve Rusya'nın bir önceki dönemdeki bütün gelişmesinin bunu kaçınılmaz kıldığını tam bir açıklıkla gösteriyor.

Lena'da işçilerin kurşunlanması, kitlelerin devrimci duygularının, bir devrimci yükselişe dönüşmesine yol açtı. Tasfiyecilerin ardından Viyana **Pravda**'sında Troçki'nin de tekrarladığı şu liberal görüşten daha aldatıcı bir şey olamaz: «Gerek Lena faciasının, gerekse onun bütün ülkede yarattığı güçlü tepkinin temelinde, örgütlenme özgürlüğü için mücadele yatmaktadır.» Örgütlenme özgürlüğü, Lena grevinin ne özel, ne de esas talebiydi. Lena'da işçilerin kurşunlanmasının gösterdiği şey, örgütlenme özgürlüğünün olmadığı değil, her alanda provokasyonlara, köleliğe ve keyfiliğe karşı güvence altında olma özgürlüğünün yokluğudur.

Lena'da işçilerin kurşunlanması, daha önce **Sotsial-Demokrat**'ın[2] 26. sayısında açıklığa kavuşturduğumuz gibi, 3 Haziran monarşisinin bütününün tam bir yansımasıydı. Lena olaylarının belirleyici özelliği, en temel ve en önemli olanı olsa bile, proletaryanın haklarından biri için verilen mücadele değildi. Lena olaylarının belirleyici özelliği, hiç bir temel meşruluğun zerre kadar olmamasıydı. Olayların belirleyici özelliği, bir ajan provokatörün, bir hafiyenin, bir gizli polis ajanının, Çarın aşağılık bir uşağının, hiç bir siyasi neden olmaksızın kitlelere ateş açmasıdır. Lena olaylarının çok açık bir şekilde arkasında yatan ve kitlelerde devrim ateşini tutuşturan şey, Rusya'daki hayata özgü bu genel haklardan yoksunluk, belli haklar uğruna sa-

vaşmanın umutsuzluğu ve imkansızlığı ve Çarlık monarşisinin ve onun bütün bir düzenin iflah olmazlığıdır.

Liberaller, Lena olaylarını ve 1 Mayıs grevlerini sendikal bir hareket ve «haklar» uğruna bir mücadele olarak göstermek için büyük çaba harcıyorlar. Ama gözleri liberal (ve tasfiyeci) görüşlerle kör olmamış herhangi bir kimse, bu olaylarda farklı bir şey görecektir. Kitle grevinin devrimci niteliğini görecektir. Biz bu niteliği, haber sayfamızda tam metin halinde yeniden yayınladığımız[3] ve Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin 1912 Ocağındaki Bütün Rusya Konferansında tespit edilen sloganları atan, çeşitli Sosyal-Demokrat grupların (ve hattâ bir de işçi Sosyalist-Devrimciler grubunun) St.Petersburg 1 Mayıs bildirisinde önemle belirtmiştik.

Demek ki aslında, Lena ve 1 Mayıs grevlerinin devrimci niteliğinin temel kanıtı sloganlar değildir. Sloganlar sadece gerçeklerin gösterdiği şeyleri **formüle etmiştir.** Semt semt yayılan kitle grevleri, bu grevlerin muazzam bir şekilde büyümesi ve hızla yaygınlık kazanması, işçilerin yürekliliği, kitle mitinglerinin ve devrimci konuşmaların her geçen gün artan sayısı, 1 Mayısı kutlayanlara verilen para cezalarının kaldırılması talebi, birinci Rusya devrimi zamanından aşinası olduğumuz siyasi grevle ekonomik grevin birleştirilmesi, bütün bunlar hep hareketin gerçek niteliğinin, yani **kitlelerin devrimci yükselişinin** açık birer belirtisidir.

1905 tecrübesini hatırlayalım. Olaylar, devrimci kitle grevi **geleneğinin** işçiler arasında yaşadığını ve işçilerin bu geleneğe bir anda sarılıp onu yeniden canlandırdıklarını gösteriyor. 1905 yılında Rusya'yı eşi görülmemiş ölçüde saran grev dalgası, siyasi grevle eko-

nomik grevin birleştirilmesi sonucu, yılın ilk çeyreğinde 810 bin, son çeyreğinde de 1 277 000 grevciyi kapsamıştı. Yapılan tahminlere göre, Lena olayları üzerine başlayan grevler yaklaşık 300 bin işçiyi, 1 Mayıs grevleri de yaklaşık 400 bin işçiyi kapsadı ve grev hareketi büyümeye devam etmektedir. Gazeteler, hatta liberal gazeteler bile her gün, önü alınmayan grev yangınının nasıl yayıldığını yazıyorlar. Henüz 1912 yılının ikinci çeyreği sona ermediği halde, grev hareketinin büyüklüğü bakımından, 1912'deki devrimci yükselişin başlangıcının 1905'tekinin başlangıcından **daha düşük değil, tersine daha yüksek olduğu** şimdiden açıkça görülüyor.

Bu proleter ajitasyon yöntemi, kitleleri harekete geçirip birleştirme ve mücadeleye katma yöntemi, geniş çapta ilk defa Rusya Devriminde geliştirilmişti. Şimdi proletarya bu yöntemi bir kere daha ve daha da sıkı bir şekilde uyguluyor. Proletaryanın devrimci öncüsünün bu yöntemle gerçekleştirmekte olduğu şeyi, dünyada hiç bir güç gerçekleştiremez. Geniş topraklar üzerine yayılmış, dağınık, ezilen, bütün haklarından yoksun, cahil ve «zararlı etkiler»e karşı görevliler, polisler ve hafiyeler sürüsü tarafından korunan 150 milyon nüfuslu bu dev ülke **tümüyle** bir karışıklığın içine giriyor. Gerek işçilerin, gerekse köylülerin en geri kesimleri grevcilerle dolaylı dolaysız ilişkiye geçiyor. Halkla, yani kitlelerle sımsıkı kenetlenmiş olduklarından, kitlelerin arasında yaşadıklarından, her işçi ailesinin en acil ihtiyaçları uğruna savaştıklarından ve kitlelerin monarşiye karşı protesto ve mücadelelerini acil ekonomik ihtiyaçlar uğruna verilen bu doğrudan mücadeleyle birleştirdiklerinden, etkileri alabildiğine artan yüz binlerce devrimci ajitatörün birdenbire ortaya çıktığını görüyoruz. Çünkü karşı-devrim, milyon-

larca ve on milyonlarca insanda monarşiye karşı şiddetli bir nefret uyandırdı ve onların, monarşinin oynadığı rol hakkında temel bir kavrayışa sahip olmalarını sağladı. Ve artık, başkentin en ileri işçilerinin sloganı «Yaşasın demokratik cumhuriyet», her grev kutlamasında, en geri kesimlere, en uzak illere, «halk»a ve «Rusya'nın derinlikleri»ne binlerce yoldan yayılıyor!

Bir liberal olan Severyanin'in, **Russkiye Vedomosti**[4] tarafından memnunlukla karşılanan ve **Reç**[5] tarafından da seve seve yeniden yayınlanan, grevlerle ilgili sözleri çok tipiktir:

> «İşçilerin ekonomik ya da herhangi bir (!) taleplerini 1 Mayıs grevine sokuşturmaları için bir neden var mı?» diye soruyor Bay Severyanin ve şöyle cevap veriyor: «Ben kesinlikle hiç bir neden olmadığı kanısındayım. Her ekonomik grev, ancak başarı şansı iyice hesaplandıktan sonra, başlatılabilir ve başlatılmalıdır... İşte bu yüzden, genellikle böyle grevleri 1 Mayıs greviyle birleştirmek akla uygun değildir... Gerçekten de, uluslararası bir işçi bayramını kutlarken, bu vesileyle, herhangi bir bez parçası için yüzde on zam istemek çok tuhaf kaçıyor.»

İşte liberallerin kafası böyle çalışıyor! Ve bu eşi görülmemiş küstahlık, bayağılık ve edepsizlik nümunesi, demokrat olduklarını iddia eden «en iyi» liberal gazeteler tarafından seve seve kabul ediliyor!

En kaba bir burjuva bencilliği ve en iğrenç bir karşı-devrimci korkaklık! İşte, liberalizmin parlak sözlerinin ardında yatan budur. Patronların ceplerini emniyete almak istiyor. «Örgütlenme özgürlüğü» için, «düzenli» ve «zararsız» bir gösteri istiyor! Ama bunun

yerine proletarya, kitleleri, siyaset ile ekonomiyi kopmaz bir şekilde birleştiren, işçilerin yaşayışının derhal düzeltilmesi uğruna mücadele sayesinde en geri kesimlerin bile desteğini kazanan ve aynı zamanda halkı **Çarlık monarşisine** karşı ayaklandıran **bir devrimci** greve katıyor.

Evet, 1905 tecrübesi, köklü ve yüce bir kitle grevleri geleneği yarattı. Bu grevlerin Rusya'da yarattığı sonuçları unutmamalıyız. Sürekli kitle grevleri ülkemizde kopmaz bir şekilde **silahlı ayaklanmaya** bağlıdır.

Bu sözler sakın yanlış anlaşılmasın. Burada kesinlikle bir **ayaklanma çağrısı** söz konusu değildir. Bugün için böyle bir çağrı son derece yersiz olurdu. Burada söz konusu olan, Rusya'da grevle ayaklanma arasındaki **bağlantıyı** kurmaktır.

1905'teki ayaklanma nasıl gelişti? İlkin, kitle grevleri, gösteriler ve mitingler, halkla polis ve askeri birlikler arasındaki çatışmaları gittikçe sıklaştırdı. Sonra, kitle grevleri köylülüğü harekete geçirdi ve köylülük arasında birtakım kısmi, yer yer ve yarı-kendiliğinden isyanlara yol açtı. Daha sonra, kitle grevleri, Kara ve Deniz Kuvvetlerine yayıldı, ekonomik nedenlere dayanan çatışmalara («fasulya» isyanı ve benzeri «isyanlar») ve bunun sonucu olarak da ayaklanmalara yol açtı. En sonundaysa, bizzat karşı-devrim, demokratlara karşı şiddet uygulayarak, pogromlara* girişerek vb. iç savaşı başlattı.

1905 Devrimi, liberaller arasındaki döneklerin ve benzerlerinin sandıkları gibi, «çok ileri» gittiği ya da Aralık ayaklanması[6] «zorlama» olduğu için yenilgiye uğramadı. Tam tersine, yenilginin nedeni, ayaklanmanın **yeterince ileri gitmemesi**, ayaklanmanın gereklili-

* Yahudilere karşı girişilen katliamlar. - Ç. N.

ğinin yeterince sağlam bir şekilde özümlenememesi ve ayaklanmanın birleşik, kararlı, örgütlü olmaması, her yerde aynı anda başlamaması ve saldırıya geçmemesiydi.

Şimdi de, bugün ayaklanmanın gelişeceğine dair belirtilerin görülüp görülmediğine bakalım. Kendimizi devrimci heyecana kaptırmamak için, Oktobristlerin tanıklığına başvuralım. St.Petersburg'daki Alman Oktobristler Birliği, esas olarak, özellikle Kadetler arasında çok sevilen ve olayları, yöneticileri devrim hayaletiyle ürkütmeye çalışmadan «objektif» olarak incelemede (öteki Oktobristlere ve Kadetlere kıyasla) çok yetenekli olan sözümona «solcu» ve «anayasacı» Oktobristlerden meydana gelmektedir.

Bu Oktobristlerin gazetesi olan St.Petersburger Zeitung 6 (19) Mayıstaki siyasi yorumunda şunları yazıyor:

> «İşte Mayıs geldi. Havanın güzelliği bir yana, genellikle Mayıs ayı başkent sakinleri için hiç de hoş bir ay sayılmaz, çünkü proletarya 'bayramı' ile başlar. İşçiler hala Lena gösterilerinin etkisi altında olduklarından, bu yıl 1 Mayıs özellikle tehlikeliydi. Grev ve gösteriler yapılacağı yolundaki söylentilerden geçilmeyen başkentte fırtına havası esiyordu. Sadık polisimiz heyecanlı görünüyor, aramalar yapıyor, bazı kimseleri tutukluyor ve sokak gösterilerini önlemek için kuvvetlerini geniş çapta seferber ediyordu. İşçi gazetelerinin bürolarını basmak ve yazı kurulu üyelerini tutuklamaktan başka yapacak daha akıllıca bir iş bulamaması, polisin, kukla işçi müfrezelerini oynatan ipler hakkında çok derin bir bilgi sahibi olduğunu göstermez. Oysa bu ipler mevcuttur. Bu, grevin disiplinli oluşundan ve da-

ha başka birçok durumdan açıkça anlaşılmaktadır. Bugüne kadar tanık olduğumuz en büyük grev olan bu 1 Mayıs grevini korkunç yapan şey de budur. Greve irili ufaklı atelyelerde çalışan 100 bin, hatta belki de 150 bin kadar işçi katıldı. Grev sakin bir gösteri yürüyüşü şeklinde geçti; ama bu ordunun sağlam bir birlik içinde oluşu son derece dikkat çekiciydi, çünkü işçilerin son zamanlardaki huzursuzluğunun yanı sıra daha başka endişe verici belirtiler de vardı. Donanmamızın çeşitli gemilerinde devrimci propaganda yapmaktan tutuklanan tayfalar oldu. Basında çıkan haberlere bakılacak olursa, sayıca zaten az olan gemilerimizde durum hiç de iç açıcı değildir... Demiryolu işçileri de endişe yaratmaktadır. Gerçi işler hiç bir yerde bir grev çağrısında bulunmaya kadar varmadı; ama gene de, Nikolayevskaya Demiryolundaki gar şefi muavini Uşakov'un tutuklanması gibi şüphe uyandırıcı tutuklamalar, belli bir tehlikenin orada da mevcut olduğunu gösteriyor.

«Olgun olmayan işçi kitlelerinin devrimci girişimlerinin, Duma seçimlerinin sonucu üzerinde kötü bir etki uyandırmaktan öteye gidemeyeceği açıktır. Çarın Manuhin'i görevlendirmesi ve Devlet Konseyinin işçi sigortası yasasını çıkarması karşısında, bu girişmeler daha da mantıksız kalmaktadır»!!

İşte, bir Alman Oktobristinin kafası da böyle çalışıyor. Biz kendi payımıza şunu belirtmeliyiz ki, denizciler konusunda ilk elden aldığımız haberler, Novoye Vremya'nın[7] sorunu abartmış ve büyütmüş olduğunu göstermektedir. Hiç şüphesiz, Okhrana, ajan provoka-

tör tarzında «çalışmaktadır». Zamansız ayaklanma girişimleri son derece akılsızca bir şey olur. İşçi sınıfı öncüsü, Rusya'da zamanında, yani başarılı bir silahlı ayaklanma için temel koşulların, işçi sınıfının demokratik köylülük tarafından desteklenmesi ve silahlı kuvvetlerin ayaklanmaya faal olarak katılması olduğunu kavramalıdır.

Devrimci dönemlerdeki kitle grevcilerinin kendilerine özgü objektif bir mantığı vardır. Kitle grevleri dört bir tarafa yüz binlerce ve milyonlarca kıvılcım saçarlar. Ve dört bir taraf, tarifsiz ıstıraplar, eşi görülmemiş açlık işkencesi, bitip tükenmez zorbalıklar ve «yoksullar»a, «mujikler»e ve «erler»e yapılan küstahça ve adice haksızlıklar sonucu tutuşmaya hazırdır. Bütün bunlara, Kara Yüzlerin Yahudilere karşı yürüttükleri ve Nikola Romanov'un budala ve eli kanlı saray çetesi tarafından desteklenen ve yönetilen kudurganca zulmü ve pogromları da ekleyin. «Böyle gelmiş böyle gider»[8]: Bakan Makarov'un bu sözleri durumun kendi aleyhine, kendi sınıfının aleyhine ve kendi toprak ağası Çarının aleyhine olduğunu bütün açıklığıyla göstermiyor mu!

Kitlelerin devrimci yükselişi, her işçi sınıfı Sosyal-Demokratına ve her namuslu demokrata ağır sorumluluklar yüklüyor. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Bütün Rusya Konferansında bu görevler şöyle tespit edilmişti: «Kitlelerin başlamakta olan (daha şimdiden şöyle demeliyiz: Kitlelerin **başlamış olan devrimci** hareketi) hareketinin her yönden desteklenmesi ve Parti sloganlarının sonuna kadar uygulanarak yaygınlaştırılması». Demokratik cumhuriyet, sekiz saatlik işgünü, bütün toprak mülklerine el konulması gibi Parti sloganları, bütün demokratların ve **halk** devriminin sloganları haline gelmelidir.

Kitlelerin hareketini destekleyebilmemiz ve yaygınlaştırabilmemiz için, **örgütlenmeye, daha fazla örgütlenmeye** ihtiyacımız var. İllegal bir parti olmadan bu çalışmayı yürütemeyiz ve bunun sadece lafını etmenin hiç bir anlamı yoktur. Kitlelerin saldırısını destekler ve yaygınlaştırırken 1905 tecrübesini dikkatle hesaba katmalı ve ayaklanmanın gerekliliğini ve kaçınılmazlığını açıklarken **vakitsiz** girişimlere karşı uyarıda bulunmalı ve böyle girişimlerden uzak durmalıyız. Kitle grevlerinin gelişmesi, diğer sınıfların mücadeleye katılması, örgütlerin durumu ve kitlelerin yürek gücü; işte bütün bunlar, bütün güçlerin Çarlık monarşisine karşı birleşik, kararlı, atılgan ve son derece gözüpek bir devrim saldırısında birleşmeleri gereken anı belirleyecektir.

Muzaffer bir devrim olmadan, Rusya'da hiç bir özgürlük olamaz.

Ve Çarlık monarşisi bir proletarya ve köylü ayaklanmasıyla yıkılmadan Rusya'da muzaffer bir devrim olamaz.

Sotsial-Demokrat, Sayı 27, 4 (17) Haziran 1912

Toplu Eserler, Cilt 18 **Sotsial - Demokrat**'taki metne uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 «Devrimci Yükseliş» adlı makale, Lenin, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Yurt Dışı Örgütünün Paris kesimindeki bir toplantısında Rusya'daki gelişmeler konusunda bir rapor (26 Nisan [9 Mayıs] 1912) sunduktan ve «Rusya Proletaryasının Devrimci Yükselişi» adlı bir incelemeyi (31 Mayıs [13 Haziran]) okuduktan sonra, 1912'de Haziran başlarında yayınlandı. Rusya

Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Yurt Dışı Örgütünün Paris şubesi tarafından yayınlanan bir bildiride, bu makalenin belli başlı önerilerine takabül eden incelemenin ayrıntılı bir taslağı veriliyordu.

2 **Sotsial-Demokrat (Sosyal-Demokrat):** Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin merkez organı, 1908 Şubatından 1917 Ocağına kadar illegal olarak yayınlandı. Toplam 58 sayı çıktı. İlk sayısı Rusya'da basıldı, sonra ilkin Paris'e, ondan sonra da Cenevre'ye aktarıldı. RSDİP Merkez Komitesinin kararıyla, yazı kurulu, Bolşeviklerin, menşeviklerin ve Polonyalı Sosyal-Demokratların temsilcilerinden oluşuyordu.

Sotsial-Demokrat'ta, Lenin'in seksenden fazla makalesi ve daha başka yazıları yayınlandı. Lenin, yazı kurulunda tutarlı bir Bolşevik çizgiyi savundu. Kurulun iki üyesi, Kamenev ve Zinovyev, tasfiyeciler konusunda uzlaşmacı bir görüşü benimsediler ve Lenin'in çizgisini engellemeye çalıştılar. Başka iki üye, menşeviklerden Martov ile Dan ise, yazı kurulunun çalışmalarını baltaladılar ve aynı zamanda da **Goloss Sotsial-Demokrata**'da açıktan açığa tasfiyeciliği savundular. Lenin'in tasfiyecilere karşı uzlaşmasız mücadelesi sonucunda, Martov ve Dan 1911 Haziranında yazı kurulundan istifa ettiler. 1911 Aralık ayından itibaren gazeteyi Lenin yönetti.

3 Lenin'in sözünü ettiği bildiri, St.Petersburg'da basılmış ve 1 Mayıs 1912'den önce fabrikalarda dağıtılmıştı. Bildiri, işçilerin 1 Mayıs günü Nevski Bulvarında mitingler ve gösteriler düzenlemeye çağırıyor ve Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Altıncı (Prag) Bütün Rusya Konferansınca tespit edilen şu sloganları atıyordu: «Kurucu meclis; sekiz saatlik işgünü; toprak mülklerine el konsun.» Bildiri şu militan sözlerle bitiyordu: «Kahrolsun Çarlık hükümeti! Kahrolsun müstebit 3 Haziran Anayasası! Yaşasın Demokratik Cumhuriyet! Yaşasın sosyalizm!» Bildirinin altında şu imzalar bulunuyordu: «St.Petersburg'un Bütün Örgütlü İşçi Temsilcileri Toplantısı», «Sosyal-Demokrat 'Birlik' Grubu», «Merkezi Sosyal-Demokrat Şehir Grubu», «İşçi Sosyalist-Devrimciler Grubu», «St.Petersburg İşçi Sosyal-Demokratlar Grubu» ve «1 Mayıs Komiteleri Temsilcileri».

Bildirinin tam metni 4 (17) Haziran 1912'de **Sotsial-Demokrat**'ın 27. sayısının haber sayfasında yayınlandı.

4 **Russkiye Vedomosti (Rus Kayıtçısı):** 1863'ten itibaren

ılımlı liberal aydınlar tarafından Moskova'da çıkarılan bir gazete. 1880'lerle 1890'lar arasında, bu gazeteye yazı verenlerin içinde V. G. Korolenko, M. Y. Saltikov-Şçedrin, G. İ. Uspenski vb. gibi demokratik kamp yazarları da vardı. Ayrıca gazetede liberal Narodniklerin yazıları da çıkıyordu. Gazete 1905'de Kadet Partisinin sağ kanadının organı haline geldi. Lenin, bu gazetenin, «Sağ Kadetçilik ile tiz Narodnik seslerinin eşsiz bir karışımı olduğunu» belirtmişti. 1918 yılında, diğer karşı-devrimci gazetelerle birlikte bu gazete de kapatıldı.

5 **Reç (Söz)** : 1906 Şubatından itibaren St.Petersburg'da yayınlanan ve Kadet Partisinin merkez organı olan günlük gazete. 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de Petrograd Sovyetinin yönetimindeki Askeri Devrimci Komite tarafından kapatıldı.

6 **Aralık ayaklanması**, Moskova işçilerinin 1905 Aralığında istibdada karşı giriştikleri silahlı ayaklanmaydı. Moskovalı Bolşevik Sosyal-Demokratların önderliğindeki işçiler Çarın askerlerine karşı dokuz gün boyunca barikatlarda yiğitçe savaştılar. Hükümet St.Petersburg'dan taze kuvvetler gelinceye kadar ayaklanmayı bastıramadı. Ayaklanmaya katılanlara vahşice zulmedildi, işçi semtlerini kan götürdü ve Moskova ve dolaylarında binlerce işçi öldürüldü.

7 **Novoye Vremya (Yeni Çağ)**: 1868'den 1917 Ekimine kadar St.Petersburg'da yayınlanan günlük gazete. İlk başlarda ılımlı liberal bir gazeteyken, 1870'lerin sonlarına doğru gerici soyluluğun ve bürokrat çevrelerin organı haline geldi. Gazete, sadece devrimci harekete karşı değil, aynı zamanda liberal-burjuva hareketine karşı da mücadele yürüttü. 1905'ten sonra, Kara Yüzlerin organlarından biri oldu. Lenin, **Novoye Vremya**'dan satılmış basının bir örneği olarak söz ederdi.

8 Lena'daki kanlı facia haberi, bütün Rusya'daki işçilerde şiddetli bir öfke yarattı. Ülkenin dört bir yanında protesto gösterileri, mitingler ve grevler düzenlendi. Dumadaki Sosyal-Demokrat grup Lena'da işçilerin kurşunlanmasıyla ilgili olarak hükümet hakkında gensoru açılmasını istedi. Çarın Bakanı Makarov'un «Böyle gelmiş böyle gider!» şeklindeki küstahça cevabı, işçilerin öfkesini bir kat daha artırdı.

İLLEGAL PARTİ VE LEGAL ÇALIŞMA

5 Kasım 1912

İllegal parti ve Rusya'da Sosyal-Demokratların legal çalışması sorunu, Partinin başlıca sorunlarından biridir. Bu sorun, **bütün bir devrim-sonrası dönem boyunca** Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisini uğraştırmış ve safları arasında en şiddetli mücadeleye yol açmıştır.

Bu konudaki mücadele esas olarak tasfiyecilerle, tasfiyecilere karşı olanlar arasında süregelmektedir ve en sonunda iş bizim eski, illegal Partimizin varlığını sürdürüp sürdüremeyeceği sorununa **dayandığı** için mücadele şiddetli bir niteliğe bürünmüştür. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin 1908 Aralığındaki Konferansında tasfiyecilik şiddetle mahkum edilmiş ve alınan özel bir kararla, Partinin örgütlenme sorunuyla ilgili görüşü açık bir şekilde ifade edilmişti: Parti, illegal Sosyal-Demokrat çekirdeklerden meydana gelir. Bu illegal Sosyal-Demokrat çekirdekler de, kendilerine çeşitli legal işçi örgütlerinden oluşan mümkün olduğu kadar geniş ve dal budak salmış bir ağ şeklinde «kitle içinde çalışmak için dayanak noktaları» yaratmak zorundadırlar.

Hem Merkez Komitesinin 1910 Ocağındaki Genel

Toplantısının kararı, hem de 1912 Ocağındaki Bütün Rusya Konferansı, Partinin bu görüşünü tamamen onayladı. Bu görüşün bütünüyle kesin ve sağlam niteliği, belki de en açık bir şekilde Plehanov yoldaşın en son **Dnevnik**'inde[1] (Sayı 16, Nisan 1912) açıklanıyor. «En açık bir şekilde» diyoruz, çünkü o sıralar Plehanov (Ocak Konferansının önemi konusunda) tarafsız bir tavır takınmıştı. Ve bu tarafsız tavırdan hareket ederek, Plehanov, Parti örgütünden kopmuş, onu terk etmiş ya da ondan bağımsız olarak ortaya çıkmış olan sözümona «başlatma grupları»nın[2], illegal çekirdeklerin bir kongresi ya da konferansı tarafından alınmış özel bir karar olmadıkça, Parti mensubu sayılamayacaklarını söyleyerek, bu kesinleşmiş Parti görüşünü tamamen doğruladı. Plehanov yoldaş, «başlatma grupları»nın Partiye mensup olup olmadıkları konusunda **kendi kendilerine** karar vermelerine göz yummanın, ilke açısından anarşizm, pratik açısından da tasfiyeciliği desteklemek ve meşrulaştırmak olduğunu yazıyordu.

Tarafsız Plehanov'un bu son açıklamasına bakılarak, Parti tarafından defalarca kesinliğe kavuşturulmuş olan bu sorunun artık tartışılacak bir yanı kalmadığı sanılabilir. Ne var ki, en son tasfiyeci konferansında alınan karar ve çözülmüş olan şeyleri yeniden düğüm haline getirmek, berrak olan şeyleri bulandırmak yolundaki yeni girişimler bizi bu sorunu yeniden ele almak zorunda bırakıyor. **Nevski Golos** (Sayı 9) tasfiyeciliğe karşı olanlara büyük bir öfkeyle sövüp saydı ve yeni konferansın tasfiyeci olmadığını öne sürdü. Oysa konferansın en önemli sorunlardan birine, yani illegal parti ve legal çalışma sorununa ilişkin kararı, onun tepeden tırnağa tasfiyeci olduğunu en açık bir şekilde gösteriyor.

Bu yüzden, kararı ayrıntılı olarak tahlil etmek ve bu amaçla buraya bütünüyle aktarmak zorunludur.

I

Tasfiyecilerin konferansının kararı «Parti **İnşasının** Örgütlenme **Biçimleri**» başlığını taşıyor; ama kararın daha birinci maddesi, bu durumda sorunun bir inşa «biçimleri» sorunu değil de, **nasıl** bir parti —eski türden mi, yeni türden mi— «inşa etmek» istedikleri sorunu olduğunu açıkça ortaya koyuyor. İşte birinci madde:

> «Konferans, Parti inşasının biçimlerini ve yöntemlerini tartışarak, aşağıdaki sonuca varmıştır:
>
> «1. Sosyal-Demokrat Partinin, Sosyal-Demokrat proletaryanın kendi kendini yöneten bir örgütüne dönüşmesi, ancak, Sosyal-Demokrat örgüt işçi kitlelerini her türlü açık sosyal ve siyasi faaliyete çekme süreci içinde biçimlenirse mümkün olabilir.»

Dolayısıyla, kararda **Partinin inşasıyla** ilgili olarak kullanılan daha ilk kelimede, Sosyal-Demokrat Partinin **dönüşümünün** zorunluluğu kayıtsız şartsız kabul ediliyor. Bu en azından tuhaftır. Elbette her Parti üyesinin, Partinin «dönüşümünü» istemeye hakkı vardır, ama aslında dört yıldır sorun, özünde, **eski** Partinin tanınıp tanınmaması gerektiği sorunudur! Bunu bilmeyen yok!

Eski Partinin yerine yenisini «koymak» isteyen tasfiyeciler, Parti kararında (Aralık 1908), en açık bir ifadeyle mahkum ediliyorlardı. 1912 Nisanında Plehanov, tasfiyeci bir konferans toplamayı tasarlayan (ve bunu gerçekleştiren) «başlatma grupları»nın savunu-

cularına açıkça şunu sormuştu: «Eski Partimiz mevcut mudur, değil midir?» (**Dnevnik Sotsial-Demokrata**, Sayı 16, Nisan 1912, s. 8)

Bu sorudan kaçınmak mümkün değildir. Bu soru, dört yıllık bir mücadelenin ortaya koyduğu bir sorudur. Bu soru, parti «buhranı» denilen şeyin ciddiyetini açıkça gözler önüne sermektedir.

Eğer **böyle** bir soru, «Sosyal-Demokrat Partinin... dönüşmesi, ancak... mümkün olabilir» diye cevaplanıyorsa, bunun bir cevap değil, sadece, anlamsız bir kıvırtma olduğunu hemen anlarız.

Partinin dönüştürülmesi konusunda **eski** Partinin üyelerinden başka hiç kimse konuşamaz. Beyler, eski Partinin mevcut olup olmadığı sorusu karşısında **kıvırtmakla** ve ayrıca (Partili olmayan «başlatma grupları»yla işbirliği halinde) kendi deyiminizle bir «dönüşüm»ü hemen ilan etmekle, tavrınızın tasfiyeci olduğunu tamamen açığa vurmaktan başka bir şey yapmış olmuyorsunuz! Kararda, «Sosyal-Demokrat proletaryanın kendi kendini yöneten bir örgütü» konusundaki son derece saçma ve tumturaklı ifadeden sonra, sorun «dönüşüm ancak Sosyal-Demokrat örgüt işçi kitlelerini **açık sosyal ve siyasi** faaliyete çekme süresi içinde biçimlenirse [kullanılan gülünç, abartmalı ve budalaca lafların üzerinde durmayacağız] **mümkün olabilir**» gibi bir öneriye indirgendiğinde, tavrınızın tasfiyeci olduğu daha da açıklık kazanıyor!!

Bu ne demektir? Bu hayret verici kararı kaleme alanların, «kitleleri açık faaliyetlere çekmek»le kastettikleri grevler ve gösteriler midir? Mantıki olarak böyle olduğunu söyleyebiliriz! O zaman da karar tam bir zırvalıktır; çünkü «bir örgütün» grevler ve gösteriler olmadan da «**biçimlendiğini**» herkes pekala bilir. Pek akıllı beyler, kitleler açık hareketlere sadece za-

man zaman başvururlar, ama örgüt her zaman vardır.

Tasfiyeciler, «açık sosyal ve siyasi faaliyetler» derken (bunların kullandığı bürokrat-liberal ifade tarzı, tıpkı otuz yıl öncesinin **Russkiye Vedomosti**'sine benziyor!) asla grevleri, gösterileri vb. değil, işçi sınıfının hareketinin legal biçimlerini kastediyorlar. Pek güzel! Karar bu durumda da bir zırvadan ibarettir, çünkü ülkemizde örgütlenmenin «biçimlenmesi» hiç de «ancak» kitlelerin legal harekete çekilmesi süreci içinde olmaz ve olmamıştır da. Bizim legal hareketin **hiç bir** şekline izin verilmeyen birçok yerde örgütlerimiz var.

Dolayısıyla, kararın ana maddesi (örgüt «ancak... biçimlenirse» mümkün olabilir) en küçük bir değer taşımamaktadır. Laf kalabalığından başka bir şey değildir.

Ama bu laf kalabalığı, açıkça tasfiyeci bir **öz** taşıyor. Bir dönüşüm, **ancak** kitleleri **legal** hareketin içine çekme süreci içinde mümkündür. İşte 1. maddedeki laf kalabalığının özü bundan ibarettir. Ve bu da tasfiyeciliğin **ta kendisidir.**

Parti dört yıldır şunu söylüyor: Örgütümüz, mümkün olduğu kadar geniş ve dal budak salmış bir legal örgütler ağının kuşattığı illegal çekirdeklerden meydana gelir.

Tasfiyeciler dört yıldır tasfiyeci olduklarını inkar ediyor ve dört yıldır şunu ileri sürüyorlar: Bir dönüşüm, **ancak** kitleleri **legal** hareketin içine çekme süreci içinde **mümkün olabilir.** Partimizin nelerden **oluştuğu** ve bu eski Partinin **nasıl bir şey olduğu** sorununda kıvırtıyorlar, üstelik bunu tam da legalistlere yaraşır bir tarzda yapıyorlar. Gene o bildiğimiz eski hikaye; Plehanov 1912 Nisanında şunu sormuştu: Eski Partimiz mevcut mudur, değil midir? Tasfiyecilerin konferansı

cevap veriyor: «Bir dönüşüm, ancak kitleler legal hareketin içine çekildikleri **takdirde** mümkün olabilir»!

Bu cevap, Partiden kopmuş bulunan ve daha düne kadar güçlü oldukları ve Partiyi güttükleri halde, bugün (yenik düşünce) pısırıklaşan ve kendilerini savunmak için laf kalabalığına başvuran legalistlerden geliyor.

II

Kararın 2. maddesinde şöyle deniyor:

> «2. Devrim-öncesi döneme kıyasla değişen toplumsal ve siyasi koşullar açısından, mevcut ya da kurulmakta olan illegal Parti örgütleri, kendilerini, açık işçi sınıfı hareketinin yeni biçim ve yöntemlerine uydurmalıdırlar.»

Gene harika bir mantık. Toplumsal koşullarda meydana gelen bir **değişiklik**, yalnızca örgütlenme biçiminde bir **değişikliği** zorunlu kılıyor, ama kararda, bu değişikliğin **ne yönde olacağı** hiç bir şekilde gösterilmiyor.

Kararda «değişen toplumsal ve siyasi koşullar»dan niçin söz ediliyor? Hiç şüphe yok ki, illegal örgütün kendisini legal harekete uydurması gerektiği yolundaki pratik sonucu kanıtlamak, doğrulamak ve ortaya koymak için. Ama ileri sürülen gerekçe bu sonucu doğrulamıyor. «Değişen koşullar açısından», legal olan kendini illegal olana uydurmalıdır gibi bir sonuç da pekala çıkartılabilirdi!

Peki tasfiyeciler sorunu niçin böyle bulandırıyorlar?

Çünkü gerçeği söylemekten korkuyorlar ve söylediklerinin belirsiz kalmasını istiyorlar.

Aslında tasfiyeciler, «bugünkü durum»un (Levitski, Larin, Yejov ve diğerlerince yapılan) **tasfiyeci** bir

değerlendirmesinden yanadırlar; çünkü «toplumsal ve siyasi koşulların» ne şekilde «değiştiğini» açıklamak, gerçekten de bugünkü durumun bir değerlendirmesini **yapmaktır**.

Ama onlar bu değerlendirmeyi açık bir dille ifade etmekten korkuyorlar. Gerçekten de, Konferans bu sorunu ortaya atmaya bile cesaret edemedi. Konferansta, illegal olanın legal olana «uydurulmasını» zorunlu kılan **(birtakım)** değişikliklerin meydana geldiği yolundaki görüş üstü kapalı bir şekilde, gizliden gizliye, içten içe savunuluyor.

Sosyal-Demokrat Parti basınının defalarca belirtmiş olduğu gibi, bu görüşün Kadetlerin görüşünden en küçük bir farkı yoktur. Kadetler bir yandan kendi partilerinin «bir bütün olarak illegal kalmak zorunda olduğunu» tamamen kabul ediyor (bkz. tasfiyecilerin kararının 3. maddesi), öte yandan da değişen şartlar göz önüne alınarak illegal partinin kendisini legal harekete uydurması gerektiğini söylüyorlar. Kadetlere kalırsa, bu yeterlidir. Kadetlere göre partilerinin yasaklanması, illegal olması bir rastlantıdan, bir «anormallik»ten, zorunlu bir yaşama çaresinden ibarettir; buna karşılık esas, başta gelen ve temel olan şey, legal çalışmalarıdır. Kadetlerin bu görüşü, **mantıki olarak**, Bay Gredeskul'un yaptığı «durum değerlendirmesi»ne dayanıyor: Gerekli olan şey, yeni bir devrim değil, sadece «anayasal çalışma»dır.

Kadet Partisinin illegal olması bir rastlantı, «anayasal çalışma»nın genel kuralı içerisinde bir istisnadır. Dolayısıyla, illegal örgütün «kendisini legal harekete uydurması» gerektiği yolundaki mantıki sonuca varılmaktadır. İşte Kadetler sorunları böyle görüyorlar.

Ama Sosyal-Demokrat Partinin görüşü farklıdır.

Bizim durum değerlendirmemizden —Partinin değerlendirmesinden— çıkarılması gereken başlıca sonuç, **devrimin gerekli ve yaklaşmakta olduğudur.** Devrim doğrultusundaki gelişmenin **biçimleri** değişmiştir, ama devrimin **eski görevleri** gene aynıdır. Dolayısıyla, çıkan sonuç şudur: Örgütlenme biçimleri değişmelidir, «çekirdekler»in biçimleri esnek olmalıdır ve bu çekirdeklerin genişlemesi, çoğu zaman, onların doğrudan doğruya kendilerinin genişlemesiyle değil, **onların** «çevrelerindeki» legal örgütlerin genişlemesiyle olacaktır. Bütün bunlar Parti kararlarında defalarca belirtilmiştir.

Ama illegal örgütü legal harekete «uydurmak»tan söz edenler, illegal örgütlenme **biçimlerindeki** bu değişiklik konusunda kesinlikle yanlış bir görüş getiriyorlar. Bu değişiklik tamamen farklı bir şeydir! Legal örgütler, **illegal çekirdeklerin** fikirlerini kitleler arasında yaymak için **dayanak noktalarıdır.** Başka bir deyişle, daha önceki etkilemenin **illegal** çizgiyi izlemeye devam etmesini sağlamak için, etkileme biçimini değiştiriyoruz.

Örgütlerin **biçimi** açısından bakıldığında, illegal olan kendisini legal olana «uydurur». Ama partimizin çalışmasının **özü** açısından bakıldığında, legal faaliyet kendisini illegal fikirlere **«uydurur».** (Bu arada, «devrimci menşevizm»in tasfiyecilere karşı vermekte olduğu savaşın kökeninin de bu olduğunu ekleyelim.)

Şimdi bizim tasfiyecilerin, (çalışmanın biçimiyle ilgili) **birinci** önermeyi kabul edip (çalışmanın **özüyle** ilgili) ikincisini unutmakla, sorunu ne kadar derin bir şekilde ele aldıklarını varın hesap edin!! Ve Kadet ferasetiyle dolu bu eserlerini, Parti **inşasının** örgütlenme biçimlerine ilişkin şöyle bir görüşle doruğuna vardırıyorlar:

> «Partiyi öyle bir şekilde inşa etmeliyiz ki, kitleleri legal hareketin içine çekerek Partiyi yeniden örgütleyebilelim ve illegal örgütlenmeyi bu harekete uydurabilelim.»

Ortaya şu soru çıkıyor: Bu, Partinin verdiği cevaba hiç benziyor mu? (Partiyi inşa etmek demek, illegal çekirdekleri güçlendirmek ve artırmak ve onları bir legal dayanak noktaları ağıyla kuşatmak demektir.)

Yoksa bu, Kadetlerin ve Halkçı Sosyalistlerin[4] fikirlerini tekrar ettiğine bakılırsa, tasfiyeciler için bir kıvırtmanın meşrulaştırılmasına mı benziyor? Bir Halkçı Sosyalist olan Bay Peşehonov'un 1906 Ağustosunda bir «açık parti» kurmaya çalıştığı sıralar savunduğu fikirler tam tamına işte bu fikirlerdi —bkz. **Russkoye Bogatsvo**[5] 1906, Sayı 8 ve **Proletari**[6] Sayı 4, «Sosyalist-Devrimci Menşevikler» adlı makale.

III

Kararın 3. maddesinde şöyle deniyor:

> «3. Sosyal-Demokrat Parti, bir bütün olarak örgütünün illegal kalmaya zorlandığı şu anda bile, Parti çalışmalarının çeşitli kısımlarını açık olarak sürdürmek ve bu amaca uygun örgütler kurmak için çaba harcamalıdır.»

Bu ifadenin, ilk kelimesinden son kelimesine kadar, tam tamına Kadet Partisinin bir tanımlaması olduğunu daha önce belirtmiştik. Ama «Sosyal-Demokrat» teriminin bu ifadede yeri yoktur.

«Bir bütün olarak» Kadet Partisinin illegal kalmaya «zorlandığı» ve şu anda «bile» (çok şükür bir anayasamız varken) parti çalışmalarının çeşitli kısımlarını açık olarak yürütmek için çaba harcadığı doğrudur. Bu tasfiyeci kararı en ince ayrıntısına kadar ortaya ko-

yan üstü kapalı önerme, onun «anayasal çalışma»yı biricik çalışma ya da en azından başlıca, temel ve sürekli çalışma olarak kabul etmesidir.

Bu, tepeden tırnağa yanlıştır. Kesinlikle liberal bir işçi siyasetidir.

Sosyal-Demokrat Parti hem «bir bütün olarak», hem de her bir çekirdeğinde illegaldir. Ve **en önemlisi**, devrim yolunu genişletmek ve açmaktan ibaret olan çalışmasının tüm muhtevasında illegaldir. Bu yüzden, Sosyal-Demokrat Partinin en açık çekirdeğinin **en açık** çalışması bile, «açık bir şekilde yürütülen Parti çalışması» olarak görülemez.

Örneğin, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin 1907-1912 arasındaki en «açık» çekirdeği, Sosyal-Demokrat Duma grubuydu. Dumadaki Sosyal-Demokrat grup, herkesten daha «açık bir şekilde» konuşma dorumundaydı; **sadece** o legaldi ve **sadece** o **bir sürü şey hakkında** legal olarak konuşabiliyordu.

Ama her şey hakkında değil! Ve sadece genel olarak «her şey hakkında» konuşamamakla kalmıyor, aynı zamanda özel olarak kendi Partisi hakkında, kendi Parti çalışması hakkında, yani en önemli şey hakkında bile konuşamıyordu. Dolayısıyla, tasfiyeci kararın 3. maddesini, bırakalım Partinin geri kalan «çeşitli kısımları»nı, Sosyal-Demokratların Dumadaki grubu açısından **bile** kabul edemeyiz.

Tasfiyeciler «açık», legal bir partiyi savunuyorlar. Onlar şimdi bunu bu kadar açık söylemekten korkuyorlar (onları korkutmuş olan işçilerdir ve Troçki de korkmalarını salık veriyor). Onlar şimdi **aynı** görüşleri **az çok maskeleyerek** ileri sürüyorlar. Partinin legalleştirilmesi hakkında hiç bir şey söylemiyorlar, ama, Partinin kısmen legalleştirilmesini savunuyorlar! 1912 Nisanında tarafsız Plehanov, tasfiyecilere, Parti-

den kopan legalistlerin «başlatma grupları»nın Parti düşmanı olduklarını söylemişti. Tasfiyeci konferans şöyle cevap veriyor: Partiden kopan legalistlerin «başlatma grupları», «Parti çalışması»nın çeşitli kısımlarının açık bir şekilde yürütülmesinden başka bir şey değildir; onlar, illegal partinin kendisini «uydurması» gereken «açık hareket»tirler; onlar «açık faaliyetler»dir ve kitlelerin bu açık faaliyetlerin içine «çekilmesi» de, Partinin zorunlu «dönüşüm»ünün hem kıstası, hem de güvencesidir.

Eğer tasfiyecilerin anlattıkları doğruysa, yani bu görüşler Troçki'nin beraberinde getirdiği «tasfiyecilik aleyhtarları» tarafından onaylanmışsa, tasfiyeciler bunların ne kadar budala olduklarını düşünmüşlerdir herhalde!

IV

Kararın son maddesinde şöyle deniyor:

> «4. Varlığını illegal koşullarda sürdürdüğü için, etkisinin uzandığı geniş işçi kesimlerini kendi alanına çekemeyen Sosyal-Demokrat örgüt, çeşitli türden azçok gelişmiş legal ya da illegal siyasi örgütler ve çeşitli türden legal görünüşlü dernekler (seçim komiteleri, 4 Mart kanununa uygun olarak kurulmuş siyasi dernekler, belediye dernekleri, pahalılıkla mücadele dernekleri vb.) kurarak ve aynı zamanda, eylemlerini siyasi olmayan işçi sınıfı dernekleriyle uyum içinde yürüterek, proletaryanın siyasi bakımdan faal kesimleriyle ve onlar aracılığıyla da kitlelerle bağ kurmalıdır.»

Burada da, legal görünüşlü dernekler kurma hakkındaki tartışma götürmez görüşler, sadece tartışma

götürür olmakla kalmayan, aynı zamanda açıktan açığa tasfiyeci olan görüşlerin **gizlenmesine** yarıyor.

Legal siyasi örgütler kurmak, tam Levitski ve N.Rkov'un savundukları şeydir; Partinin parça parça legalleştirilmesinden başka bir şey değildir.

Bir yıldan fazla bir zamandır tasfiyecilere şunu söylüyoruz: Gevezelik etmeyi bırakın da, «işçi sınıfının çıkarlarını koruma derneği» vb. gibisinden «legal siyasi örgütler»inizi kurmaya başlayın. Lafazanlığı bırakın da, işe koyulun!

Ama işe koyulamazlar, çünkü **bugünkü** Rusya'da liberal bir ütopyayı gerçekleştirmek imkansızdır. Tek yapabilecekleri şey, «legal siyasi örgütler» hakkında öneriler ve görüşler öne sürerek yararlı konuşmalara ve karşılıklı teşviklere girişmiş bulunan kendi «başlatma grupları»nı üstü kapalı bir biçimde **savunmaktır.**

İllegal örgütlerin «**proletaryanın siyasi bakımdan faal kesimleriyle** ve onlar aracılığıyla da kitlelerle bağ kurmaları» gerektiğini kararlarında resmen ilan ederek, «başlatma grupları» nı savunuyorlar!... Bu demektir ki, «siyasi bakımdan faal olanlar» çekirdeğin **dışındadır!** Peki bu görüş, bütün faal unsurların «ölü Parti»den kaçıp «başlatma grupları»na girdikleri yolundaki pek iyi bilinen lafların ve çığlıkların sadece yeni kelimelerle bir tekrarı değil midir?

Naşa Zarya ve **Dyelo Jizni**'nin illegal partiye söverken açıkça söyledikleri şeyi, Troçki ve Partiden atılan tasfiyeciler daha «yumuşak» bir şekilde söylüyorlar. Onların görüşüne göre, en «faal» unsurlar dar illegal Partinin dışındadırlar ve işte bu unsurlarla «birleşilmesi» gerekmektedir. Biz —Partiden kopan tasfiyeciler— faal unsurlarız; «Parti» bizim aracılığımızla kitlelerle bağ kurmalıdır.

Parti şunu çok açık bir biçimde ifade etmiştir: Sos-

yal-Demokrat Parti çekirdekleri, ekonomik mücadeleye önderlik ederken, sendikalarla, sendikalar içindeki Sosyal-Demokrat çekirdeklerle ve sendikal hareketin tek tek önderleriyle işbirliği yapmalıdırlar. Yahut da, Duma için yapılan seçim kampanyasında sendikaların Partinin yanında yer almaları zorunludur. Bu açık, kesin ve kolayca anlaşılır bir şeydir. Oysa tasfiyeciler, bunun yerine, genel olarak Partinin çalışmasının «siyasi olmayan», yani Partiye bağlı olmayan sendikalarla belirsiz bir «uyum içinde yürütülmesi»ni savunuyorlar.

P. B. Akselrod, Troçki'yi tasfiyeci fikirlerle donattı. Troçki de, Akselrod'un Naşa Zarya'da hazin bir şekilde tükürdüğünü yalaması üzerine, ona bu fikirlerini bulanık laflarla örtmesini öğütledi.

Ama bu kafadarlar takımı hiç kimseyi aldatamayacaktır. Tasfiyeci konferans, işçilere, kaypak lafazanlığın ardında yatan anlamı daha dikkatli araştırmayı öğretecektir. Bu konferansın, işçilere, acı ve tatsız olmakla birlikte, burjuva toplumunda hiç de yararsız olmayan bu dersten başka verecek hiç bir şeyi yoktur.

Liberal işçi siyasetinin, Levitski'nin günlük kıyafetine bürünmüş fikirlerini inceledik. Ama bu fikirleri, Troçki'nin cicili bicili kıyafeti içinde de teşhis etmek güç değildir.

Bütün bu ikiyüzlü maskaralıklarla kıyaslandığında, Partinin, illegal örgüt ve onun legal çalışması hakkındaki görüşleri her geçen gün daha etkileyici oluyor.

Sotsial-Demokrat, Sayı 28-29, 5 (18) Kasım 1912

Toplu Eserler, Cilt 18
Sotsial - Demokrat'taki metne uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 **Dnevnik Sotsial-Demokrata (Sosyal-Demokratın Günlüğü):** 1905 Martından 1912 Nisanına kadar G. V. Plehanov tarafından Cenevre'de uzun aralıklarla çıkarılan yayın organı. 15 sayı çıktı. 1916'da Petrograd'ta yeniden yayınlandı, ama sadece bir sayı çıktı.

2 Bunlar, Lenin'in, **«açık işçi sınıfı hareketinin Sosyal-Demokrat görevlilerinin başlatma grupları»** diye tanımladığı, menşevik tasfiyecilerin 1910 yılı sonlarından itibaren illegal Parti örgütlerine karşı kurdukları gruplardır. Tasfiyeciler, bu grupları, savundukları yeni, geniş legal partinin, yani 3 Haziran Stolipin rejiminin sınırları içinde kalan bir partinin çekirdekleri olarak da görüyorlardı. St.Petersburg, Moskova, Yekaterinoslav ve Konstantinovska'da (Donetz kömür havzası), işçi sınıfından kopuk küçük aydın grupları şeklinde «başlatma grupları» kurmayı başardılar. Bu gruplar, işçilerin grev hareketine ve devrimci gösterilere karşı çıktılar ve Dördüncü Duma seçimlerinde Bolşeviklere karşı mücadele ettiler. «Başlatma grupları»na rehberlik eden merkezler, tasfiyecilerin yurt dışında yayınladıkları **Goloss Sotsial-Demokrata** ve tasfiyecilerin Rusya'da yayınlanan legal organları olan **Naşa Zarya** ve **Dyelo Jizni** idi.

3 **Nevski Golos**, menşevik tasfiyecilerin 1912 yılının Mayısından Ağustosuna kadar St.Petersburg'da yayınladıkları legal bir gazetedir.

4 **Halkçı Sosyalistler**, 1906'da Sosyalist-Devrimci Partinin sağ kanadından kaynaklanan küçük burjuva Trudovik Halkçı Sosyalist Partisinin üyeleriydiler. Halkçı Sosyalistler, Anayasacı Demokratlarla birlikte bir blok teşkil ettiler. 1917 Şubatındaki burjuva demokratik devrimden sonra burjuva Geçici Hükümetini faal olarak desteklediler ve hükümette yer aldılar. Ekim Sosyalist Devriminden sonra, Sovyet iktidarına karşı komplolara ve silahlı eylemlere giriştiler.

5 **Russkoye Bogatsvo (Rus Zenginliği):** 1876'dan 1918 ortalarına kadar St.Petersburg'da yayınlanan aylık bir dergi, 1890'ların başlarında liberal Narodniklerin yayın organı haline gel-

di. 1906'da ise açıkça yarı-Kadet Halkçı Sosyalist Partisinin sözcüsü haline geldı.

6 **Proletari (Proleter)**: Lenin'in yönetiminde 21 Ağustos (3 Eylül) 1906'dan 28 Kasım (11 Aralık) 1909'a kadar yayınlanan illegal bir Bolşevik gazetesi. 50 sayı çıktı. Bu gazete aslında Bolşeviklerin merkez organıydı ve yazı işleri esas olarak Lenin tarafından yürütülüyordu. Sayılarının çoğu Lenin'in birkaç makalesinden meydana geliyordu. Bu gazetede, Lenin'in, devrimci işçi sınıfı hareketinin başlıca sorunlarıyla ilgili yüzden fazla yazısı yayınlandı. 1905-1907 devriminin yenilgisiyle başlayan gericilik yıllarında, Bolşevik örgütlerin korunması ve sağlamlaştırılmasında **Proletari** çok büyük rol oynadı

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ VE PARTİ GÖREVLİLERİNİN KRAKOV TOPLANTISI BİLDİRİSİ VE KARARLARI[1]

Şubat 1913

BİLDİRİ

Bu yılın şubat ayında, RSDİP Merkez Komitesinin ve Parti görevlilerinin katıldığı bir toplantı yapıldı. Merkez Komitesi, St.Petersburg (beş kişi), Moskova Bölgesi (iki), Güney (iki), Urallar ve Kafkasya illegal Parti örgütlerinin üyelerinin bu toplantıya katılmasını sağladı. Merkez Komitesi üyelerinden bazıları polis engellemeleri yüzünden toplantıya katılamadı.

Toplantıya katılanların hemen hepsi, çeşitli legal işçi örgütlerinde ve «legal imkanlar»ın kullanılmasında önde gelen bir rol oynamaktaydı. Bu yüzden, toplantının bileşimi, Rusya'nın belli başlı bütün bölgelerindeki tüm Parti çalışmalarının eksiksiz bir görünümünü yansıtmaktaydı.

Toplantı boyunca on bir oturum yapıldı ve toplantıda şu gündem maddeleriyle ilgili karar taslakları hazırlandı: (1) Devrimci yükseliş, grevler ve Partinin görevleri, (2) illegal Parti örgütünün inşası, (3) Dumadaki Sosyal-Demokrat grup, (4) Parti basını, (5) sigor-

ta kampanyası, (6) tasfiyeciliğe karşı tavır. Birlik sorunu, (7) Rus olmayan Sosyal-Demokrat Örgütler.

Bir yoldaşın «sigorta» kararının iki maddesinde, başka bir yoldaşın da Rus olmayanlarla ilgili kararın ayrıntılarında çekimser kalmaları dışında, kararlar oybirliğiyle kabul edildi.

Merkez Komitesi tarafından onaylanan toplantı kararları, Parti tecrübelerinin bir özetini ve günümüz Rusya'sındaki Sosyal-Demokrat çalışmanın belli başlı bütün sorunlarına yol gösteren bir çizgiyi kapsamaktadır.

*
**

1912 yılının tecrübelerini sistemli olarak gözden geçirmek, Sosyal-Demokratların en önemli görevlerinden biridir, çünkü Rusya işçi sınıfı hareketi o yıl büyük, tarihi bir değişikliğe tanık oldu. Sorun sadece, gerileme ve dağılmanın yerini bir yeniden canlanışın almakta olmasından ibaret değildir. İşçi sınıfı, kapitalistlere ve Çarlık monarşisine karşı büyük çapta bir saldırıya geçmiş bulunmaktadır. Ekonomik ve siyasi grevler dalgası öylesine kabarmıştır ki, Rusya bu konuda en gelişmişleri de dahil bütün dünya ülkelerinin bir kere daha ilerisine geçmiştir.

Elbette bu durum, sınıf bilincine varmış hiç bir işçiye, özgür ülkelerin proleterlerinin örgütlenme ve kitlelerin sınıfsal eğitimi bakımından bizim ne kadar ilerimizde olduklarını unutturmayacaktır. Ama bu durum gene de, Rusya'nın yeni bir devrimin gelişme dönemine girdiğini ispatlamıştır.

İşçi sınıfının önündeki büyük görev, bütün demokratik kitlelerin devrimci uyanışını gerçekleştirmek ve onları mücadele içinde eğitmek, Romanov monarşisini yıkarak Rusya'ya özgürlük ve bir cumhuriyet geti-

recek olan güçlü atılımda onlara önderlik etmektir. İçinde bulunduğumuz anın temel görevi, kitlelerin açık devrimci mücadelesine en büyük desteği sağlamak, onu örgütlemek, yaygınlaştırmak, derinleştirmek ve yoğunlaştırmaktır. Bu görevi kavrayamayan bir kimse, devrim davasını yükselten bir illegal örgüt, grup ya da çekirdekte çalışmayan bir kimse, Sosyal-Demokrat değildir.

***

Proletaryanın 1912'deki devrimci yükselişi, demokratların tutumunda genel olarak görülen değişikliğin temel nedeniydi. Sosyal-Demokratlar, gerek Dördüncü Duma seçimlerinde, gerekse Marksist teorinin en azından temel ilkelerini savunan legal bir işçi sınıfı basını kurulması konusunda önemli zaferler elde ettiler. Çarlık hükümetinin bu başarıları önleyememesinin tek nedeni, kitlelerin açık devrimci müçadelesinin bütün bir toplumsal ve siyasi durumu değiştirmiş olmasıydı. RSDİP, Kara Yüzler Dumasının kürsüsünden tutun da sıradan bir içkiyle mücadele derneğine kadar kesinlikle bütün «legal imkânlar»ı kullanmadaki kararlı, azimli ve sistemli çalışmasını sürdürürken, ancak kitleler içindeki bütün bir çalışmasını, 3 Haziran «legalitesinden» değil, yükselen devrimden yola çıkılarak düşünülmüş ve benimsenmiş olan Parti kararlarının ruhuna gerçekten uygun olarak yürüten bir kimsenin Parti üyesi gibi yüce bir sıfata layık olabileceğini bir an bile akıldan çıkarmaz. Görevimiz, 1908-11 döneminden arta kalan düzensizliğe ve dağınıklığa yenik düşmek değil, aksine bunlara karşı mücadele etmektir. Yapmamız gereken şey, karmakarışık ve ilkesiz legalizm akıntısına kapılmak değil, bütün canlı unsurları yavaş yavaş illegal Partinin çevresinde toplamak üzere

her legal imkandan yaralanmaktır. Sloganımız şudur: Kitlelerin devrimci mücadelesine kuşku ve kayıtsızlık tohumları ekmek, hattâ onu düpedüz kösteklemek amacıyla legalizmi kötüye kullananlara aman tanımayalım.

Taleplerimizin gerçekleştirilmesini, onlarda kesinti yaparak, programımızda kısıntı yaparak ya da aydınlanmamış insanları Rus Çarlığı yönetimi altında kolay anayasal reformlar gibi aldatıcı bir vaatle tarafımıza çekme taktiğini benimseyerek güvence altına alamayız. Taleplerimizin gerçekleşmesini ancak, kitleleri anayasacı hayallerin sahteliğinin bilincinde olma ve tutarlı demokrasi ruhuyla eğiterek güvence altına alabiliriz. Güvence, en ileri sınıfın, yani proletaryanın devrimci örgütünde ve kitlelerin büyük devrimci şevkindedir.

Azgın karşı-devrim dönemi, bize, ideolojik karışıklık ve yozlaşmayı, işçi sınıfı hareketinin birçok merkezinde örgütsel dağınıklığı, ilkel yöntemleri, bazılarının zorla Partiden kopmasını ve bazılarının da, devrimin gereklerini yerine getiren ve devrimci taktiği ustaca uygulayan «gizliliğe» karşı horlayıcı ve hattâ düşmanca tavrını miras bıraktı. Tasfiyecilerin Sosyal-Demokrat Partiden kopmaları ve tam anlamıyla yalnız kalmaları ve bazı durumlarda Rus olmayan Sosyal-Demokrat örgütlerin Sosyal-Demokrat ilkelerden uzaklaşmaları ve dağılmaları, birlik talebini en yüksek noktasına vardırmıştır.

Sosyal-Demokrat proletaryanın birliği, onun zaferlerinin zorunlu bir koşuludur.

Sosyal-Demokrat proletaryanın birliği, **onun Partisinin**, yani RSDİP'in birliği olmadan imkansızdır.

Ve bu noktada, bir illegal Partinin gerekliliği sorununu sadece lafta değil, aynı zamanda fiiliyatta da

bir sonuca bağlamadan, birlik sorununu bir sonuca bağlayamayacağımızı açıkça görüyoruz. Kim birlikten söz eder, ama aynı zamanda bir «açık işçi partisi»ni savunursa, hem kendini, hem de işçileri aldatmış olur. Kim birlikten söz eder, ama aynı zamanda bu sorunun legalite sınırları içinde bir sonuca bağlanabileceğini, halledilebileceğini ya da en azından geliştirilebileceğini ileri sürerse, hem kendini, hem de işçileri aldatmış olur.

Birlik sorununu ne legal basında «birlik» hakkında yazılıp çizilen saçma sapan sözler, ne «dağınık» küçük aydın gruplarıyla yapılan anlaşmalar, ne de yurt dışında sürdürülen görüşmeler diplomasisi çözebilir. Birlik sorununu çözecek **biricik** şey, yerel planda sağlanacak **birlik**, RSDİP'nin **bütün** işçi üyelerinin tek bir illegal örgütte gerçekten **birleştirilmesidir.**

İşçiler daha şimdiden, birlik sorununun tabandan çözümüne, ciddi ve gerçekçi olan tek çözüme kendiliğinden girişmiş bulunuyorlar. Bu toplantı, bütün Sosyal-Demokratları aynı yolu tutmaya çağırır.

Her yerde işçi Sosyal-Demokratlar, fabrika çekirdekleri ve komiteleri, semt grupları, şehir merkezleri, **her türden** legal kuruluşlar içersinde Sosyal-Demokrat gruplar vb. şeklinde RSDİP'in tek bir gövde halindeki illegal örgütlerini yeniden kuruyorlar. Kendini çaresiz bireyler durumuna düşürmek istemeyen herkes, illegal Partinin tanınmasının ve kitlelerin devrimci mücadelesinin desteklenmesinin bizzat işçilerin denetimi altında gerçekleştirildiği bu örgütlere girsin.

***

Dağınıklık dönemi geride kalıyor. Kuvvetlerimizi toplamanın zamanı geldi. Öyleyse, RSDİP'in illegal

örgütlerinde toplanalım. Bu örgütlerin kapısı, bu örgütlerde çalışmak isteyen, proletaryanın örgütlenmesine, onun sermayeye karşı mücadelesine ve Çarlık monarşisine karşı başlatmış olduğu devrimci saldırısına yardım etmek isteyen her Sosyal-Demokrata açıktır.

Rusya'da ülke çapında bir siyasi buhran yavaş yavaş, ama durmadan olgunlaşıyor. 3 Haziran düzeni, Çarın Kara Yüzler monarşisini kurtarmak, onu burjuvazinin yukarı tabakalarıyla ittifak yaparak yeniden canlandırmak için girişilmiş son bir çabaydı, ama bu çaba başarısız kaldı. Rusya köylülüğü ve şehir burjuvazisi içindeki yeni demokratik güçler her gün, her saat durmadan büyüyor ve güç topluyor. Şehirlerdeki ve köylerdeki proleterlerin sayısı her zamankinden daha hızlı bir şekilde çoğalıyor; gittikçe daha fazla örgütleniyor, daha fazla birleşiyorlar, yenilmezliklerine olan güvenleri her geçen gün artıyor ve bu güvenleri kitle grevlerinin tecrübeleriyle güçleniyor.

RSDİP, bu proletaryanın en ileri temsilcilerini tek bir bütün halinde örgütlerken, onu eski devrimci taleplerimiz etrafında devrimci savaşa yöneltmelidir.

Şubat 1913 **RSDİP Merkez Komitesi**

KARARLAR

Devrimci Yükseliş, Grevler ve Partinin Görevleri

1. İşçi sınıfı hareketi ve Rusya devrimi tarihinin 1912 yılındaki en çarpıcı gerçeği, proletaryanın hem ekonomik, hem de siyasi grev hareketinin eşsiz gelişmesiydi. Siyasi grevcilerin sayısı bir milyona ulaştı.

2. 1912'deki grev hareketinin niteliği özel bir dikkati gerektirir. Birçok durumda işçiler ekonomik ve si-

yasi talepleri bir arada ileri sürdüler; ekonomik grevler dönemini siyasi grevler dönemi, siyasi grevler dönemini ekonomik grevler dönemi izledi. 1905'in karşı-devrim tarafından geri alınan kazançları uğruna kapitalistlere karşı girişilen mücadele ve gittikçe artan hayat pahalılığı, gittikçe daha geniş işçi kesimlerini siyasi sorunlarla en şiddetli bir biçimde yüz yüze getirerek uyandırdı. Ekonomik ve siyasi mücadelenin birleştirilmesinin ve iç içe yürütülmesinin bütün bu biçimleri, hareketin devrimci kitle grevlerini yaratan gücünün hem bir koşulu, hem de bir güvencesidirler.

3. Hiç şüphe yok ki, 1912 yılını belirleyen Kara ve Deniz Kuvvetlerinde hoşnutsuzluk ve isyanların patlak vermeye başlaması, işçilerin devrimci kitle grevlerine yakından bağlıydı ve geniş demokrat kesimler arasındaki, özellikle de askeri birliklerin ana gövdesini meydana getiren köylüler arasındaki gittikçe büyüyen galeyan ve öfkeyi yansıtıyordu.

4. Bütün bu gerçekler, Kara Yüzler Çarlık hükümetince en hayasızca dolapların çevrilmesine rağmen Dördüncü Duma seçimlerini etkileyen ülkedeki genel sola kayışla birleştiğinde, Rusya'nın bir kere daha kitlelerin açık devrimci mücadelesi dönemine girdiğini en küçük bir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde gösterdi. Başlangıcını yaşamakta olduğumuz yeni devrim, Çarlığın 3 Haziran siyasetinin iflasının kaçınılmaz sonucudur. Bu siyaset, en yumuşak başlı büyük burjuvaziyi bile tatmin etmekten uzaktı. Halk kitleleri, özellikle de ezilen milliyetler daha da köleleştiler ve köylülük milyonlarca ve milyonlarca insanın açlıkla karşı karşıya geldiği bir duruma itildi.

5. Bu koşullar altında, devrimci kitle grevleri, tarım proletaryası ve köylülüğün durgunluğunun, umutsuzluğunun ve dağınıklığının üstesinden gelme-

nin, onları bağımsız siyasi faaliyete sevk etmenin ve onları mümkün olduğu kadar birleşik, aynı anda ve yaygın devrimci eylemlere çekmenin en etkili yollarından birini oluşturdukları için de özel bir önem taşırlar.

6. Parti örgütleri, RSDİP'in acil talepleri —demokratik cumhuriyet, sekiz saatlik işgünü, köylüler yararına bütün toprak mülkiyetine el konulması— için ajitasyonlarını yaygınlaştırır ve yoğunlaştırırken, devrimci kitle grevlerini tam olarak desteklemeyi ve kitlelerin bütün devrimci eylem biçimlerini geliştirmeyi ve örgütlemeyi, faaliyetlerinin başlıca hedeflerinden biri haline getirmelidirler. Özellikle, hem siyasi grevlere bağlı olarak, hem de bağımsız eylemler olarak devrimci sokak gösterileri düzenlemek günümüzün zorunlu bir görevidir.

7. Bazı kapitalistlerin grevcilere karşı lokavtlara (toplu halde işten çıkarmalar) başvurması, işçi sınıfının önüne yeni görevler getirmektedir. Her bölgede, her sanayi alanında ve her özel durumda grevlerin ekonomik koşullarını dikkatle hesaba katmak, lokavtlara karşı koymak üzere yeni mücadele biçimleri (oturma grevleri gibi) bulmak ve siyasi grevleri devrimci toplantılara ve devrimci sokak gösterilerine dönüştürmek gerekir.

8. Bazı legal yayın organları, şu ya da bu grevi nasıl değerlendirirlerse değerlendirsinler, devrimci kitle grevlerine karşı genel bir propaganda yürütmektedirler. Bu propaganda liberal basının yanı sıra Luç gazetesindeki tasfiyeciler grubu tarafından da sürdürülmektedir; üstelik bunu, gazeteyi şu ya da bu biçimde destekleyen işçilerin çok büyük bir kesiminin isteğine aykırı olarak yapmaktadırlar. Bu durumda, Parti yanlısı bütün işçi Sosyal-Demokratların görevi şudur: 1) Bu gruba karşı kararlı bir mücadele yürüt-

mek; 2) yukarıda sözü edilen propagandanın zararını, eğilimleri ne olursa olsun bütün işçilere sistemli bir biçimde ve sabırla anlatmak; ve 3) devrimci propagandayı ve kitlelerin devrimci eylemini desteklemek üzere bütün proleter güçleri bir araya toplamak.

İllegal Örgütün İnşası

1. 1912'deki işçi sınıfı hareketini ve Parti çalışmasını özetlerken bu toplantı şunu saptamıştır: Kitlelerin başlamış bulunan yeni devrimci eylem dalgası, RSDİP'in (özellikle de Ocak 1912 Konferansının) Partinin inşasına ilişkin daha önceki kararlarını tamamen doğrulamıştır. 1912'deki grev hareketinin seyri, Sosyal-Demokratların Dördüncü Duma seçimlerindeki kampanyası, sigorta kampanyasının seyri vb. bugünkü dönemde tek doğru örgütlenme tipinin, legal ve yarı-legal bir işçi örgütleri ağıyla kuşatılmış Parti çekirdeklerinin toplamından oluşan illegal bir Parti olduğunu su götürmez bir biçimde ispatlamıştır.

2. İllegal inşanın örgütlenme biçimlerini yerel koşullara uyarlamak kesinlikle zorunludur. İllegal çekirdekleri gizleme biçimlerinin çeşitliliği, çalışma biçimlerini yerel ve genel hayat koşullarına uyarlamada gösterilecek mümkün en büyük esneklik, illegal örgütlenmenin hayatiyetini güvence altına alır.

3. Bugün örgütsel çalışma alanındaki en acil görev, bütün fabrikalarda işçiler arasındaki en faal unsurlardan oluşan ve Partiye kesinlikle bağımlı illegal komiteler kurmaktır. İşçi sınıfı hareketinin muazzam yükselişi, birçok yerde fabrika Parti komitelerinin yeniden kurulabilmesi ve var olanların da güçlendirilebilmesi için gerekli koşulları yaratmaktır.

4. Toplantı, her merkezde, birbirinden kopuk yerel gruplar arasından tek bir yönetici örgütün kurul-

masının artık zorunlu hale geldiğine işaret eder.

Örneğin St.Petersburg'da, semt çekirdekleri tarafından seçilme ilkesiyle komite üyeleri tarafından seçilme ilkesi birleştirilerek kurulan bir yönetici Şehir Komitesi, şehir çapında bir örgütlenme tipi olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Bu örgütlenme tipi, hem yönetici organ ile önde gelen çekirdekler arasında çok yakın ve doğrudan bir bağın kurulmasını, hem de her an tüm örgüt adına hareket etme yetkisine sahip küçük, seyyar ve özellikle iyi gizlenmiş bir yürütme organının kurulmasını mümkün kılmaktadır. Toplantı, yerel ve genel hayat koşullarının gerektireceği değişiklikler göz önüne alınmak kaydıyla, bu örgütlenme tipini, işçi sınıfı hareketinin öteki merkezlerine de salık verir.

5. Bu toplantı, yerel örgütler ile Merkez Komitesi arasında sıkı bağlar kurulması, Parti çalışmasına rehberlik edilmesi ve bu çalışmaların birleştirilmesi açısından, işçi sınıfı hareketinin başlıca bölgelerinde bölgesel merkezlerin kurulmasını zorunlu görür.

6. Merkez Komitesi ile yerel Sosyal-Demokrat gruplar arasında kalıcı bir canlı bağın kurulmasında ve işçi sınıfı hareketinin başlıca merkezlerindeki yerel çalışmaları yönetmenin esnek biçimlerini bulup çıkarmada en önemli bir pratik etken olarak bir yetkili adaylar sistemi önerilir. Adaylar, yerel çalışmayı yöneten işçiler arasından seçilmelidir. Partinin merkezi aygıtını, yerel olarak ve bütün Rusya'da ancak ileri işçiler kendileri güçlendirebilir ve sağlamlaştırabilirler.

7. Bu toplantı, Merkez Komitesinin, çeşitli Sosyal-Demokrat çalışma alanlarındaki faal yerel Parti görevlileriyle mümkün olduğu kadar sık görüşmesini diler.

8. Bu toplantı, düzenli üyelik aidatı ve işçilerin katkıları olmadan işçi partisinin var olamayacağı yolundaki tekrar tekrar alınmış Parti kararlarını önemle belirtir. Özellikle bugünkü koşullarda, bu katkılar olmadan, ne kadar mütevazi olursa olsun merkezi (yerel ya da bütün Rusya çapında) bir Parti örgütünün var olması kesinlikle imkansızdır.

9. (Yayınlanamaz)

Dumadaki Sosyal-Demokrat Grup

1. Bu toplantı, hükümetin seçimlerde uyguladığı eşi görülmemiş baskılara ve çevirdiği dolaplara rağmen, Sosyal-Demokratlara karşı birçok yerde çok kesin bir niteliğe bürünen Kara Yüzler ve liberaller blokuna rağmen, Dördüncü Duma seçimlerinde RSDİP'in büyük zaferler kazandığını belirtir. Sosyal-Demokratlar, her geçen gün liberallerden söküp aldıkları ikinci şehir seçim bölgesinin hemen her yerinde eskisinden daha fazla oy topladılar. Partimiz için en büyük önemi taşıyan işçi seçim bölgesinde RSDİP bölünmez hakimiyetini korudu ve işçi sınıfı bu seçim bölgesinde sadece Bolşevik milletvekillerini seçerek eski RSDİP'e ve onun devrimci temsilcilerine olan sarsılmaz bağlılığını tam bir oybirliğiyle gösterdi.

2. Bu toplantı, Dördüncü Dumadaki Sosyal-Demokrat milletvekillerinin, Dumada yapılan konuşmalarda, sunulan gensoru önergelerinde ve genel olarak Sosyal-Demokrasinin temel ilkelerini doğru olarak dile getiren bir bildirinin okunmasında ifadesini bulan canlı faaliyetlerini yürekten kutlar.

3. Bu toplantı, Dumadaki Sosyal-Demokrat grubun bir bütün olarak Partiye bağımlı bir organ olması tarzındaki yerleşmiş Parti geleneğini biricik doğru gelenek olarak kabul eder ve işçi sınıfının siyasi

eğitiminin ve Dumadaki Parti çalışmasının doğru bir biçimde düzenlenmesi bakımından, Sosyal-Demokrat grubun attığı her adımın büyük bir dikkatle izlenmesi ve böylelikle grup üzerinde Parti denetiminin uygulanması gerektiğini tespit eder.

4. Bu toplantı, Jagiello'yla ilgili kararı, Parti yükümlülüğünün Sosyal-Demokrat grup tarafından doğrudan bir ihlali olarak görür. Çünkü bu karar, Polonyalı Sosyal-Demokratlara karşı Sosyal-Demokrat olmayan bir partiyle (Polonya Sosyalist Partisi) anlaşan ve çoğunluğunu işçi sınıfı seçmenlerinin teşkil ettiği bütün Sosyal-Demokrat seçmenlere karşı çıkarak Sosyal-Demokrat olmayan Jagiello'yu seçen Bund'un yıkıcı davranışını desteklemektedir. Dumadaki Sosyal-Demokrat grup böylelikle Polonya'daki işçiler arasında bölünmeyi şiddetlendirmiş ve bir bütün olarak Partideki birlik davasını kösteklemiştir.

5. Çenkeli yoldaşın, grup adına, «her milliyetin özgürce gelişmesi için gerekli kurumların kurulması» kisvesi ardında kültürel milli özerkliği savunması, Parti Programının doğrudan bir ihlalidir.[2] Programı benimseyen Parti İkinci Kongresi[3], aslında bunun aynısı olan bir formülü özel bir oylamayla reddetmişti. Böyle üstü kapalı bir biçimde de olsa, bir proletarya partisinin milliyetçi fikirlere taviz vermesi asla düşünülemez.

6. Sosyal-Demokrat grubun, Bakanın bildirisi konusunda İlerici (aslında Oktobrist) gündem formülü lehinde oy kullanması ve bağımsız bir Sosyal-Demokrat formül getirememesi, liberal basının kötü sözleri göz önüne alınarak, Parti tarafından belirtilmesi gereken bir hatadır.[4]

7.8.9. (Yayınlanamaz.)[5]

İllegal Yayınlar

İllegal yayınların her bakımdan gelişmesinin gerekliliğini tartışan ve bu sorunla ilgili bir dizi somut talimat saptayan bu toplantı, Partinin bütün yerel örgütlerini, bütün işçi çekirdeklerini ve tek tek işçileri ısrarla illegal yayınların dağıtılmasıyla ilgili olarak yayınları ulaştırma ve Merkez Komitesi Bürosuyla[6] temas kurma konusunda daha faal ve daha insiyatifli olmaya çağırır.

Sigorta Kampanyası

Bütün baskılara rağmen, işçi sınıfı ve onun Partisinin, sigorta yasasının çıkartılması konusunda proletarya çıkarlarını savunmada gösterdikleri büyük çabayı göz önüne alarak bu toplantı şunları önerir:

1. Hükümetin ve kapitalistlerin, işçi toplantılarına izin vermeksizin işçilere kendi delegelerini hastalara yardım fonuna körü körüne seçtirme çabalarına karşı en kararlı ve şiddetli mücadele verilmelidir.

2. İşçiler, baskılara rağmen, kendi istedikleri delege adaylarını seçmek üzere her yerde kendiliğinden toplantılar düzenlemeye çalışmalıdırlar.

3. İşçiler, sigorta yasasının çıkartılmasıyla gelen şiddet ve baskıları protesto etmek üzere devrimci toplantılar düzenlemelidirler.

4. Her durumda, önceden, daha etkili işçi Sosyal-Demokratlar arasından bir işçi delege adayları listesi hazırlamak ve bu listeyi toplantı düzenlenemeyen yerlerde de büyük bir çabayla savunmak gerekir.

5. Bu toplantı, delege seçimini boykot etmeyi gereksiz ve zararlı bulur. Bugün kapitalistler esas çabalarını, proleter fabrika çekirdeklerine dönüşecek hastalara yardım fonunun işçilerin eline geçmesini önle-

meye yöneltmektedirler. Bugün için işçileri bölecek olan bir boykot, sadece kapitalistlerin yukarıda sözü edilen çabalarına hizmet eder.

6. Delegelerin hastalara yardım fonuna doğru bir şekilde seçilmesi için mücadele bir an bile durmamalıdır. En büyük çabayı harcayarak her türlü imkanı kullanmalı, patronların normal üretimin sağlanacağını akıllarından geçirmelerine bir an olsun izin vermemeli, işçi mücadelesini yaygınlaştırmalı ve geliştirmeli ve her türlü engele rağmen Sosyal-Demokrat listenin kabul edilmesini sağlamaktan kaçınmamalıyız. Seçimler, mücadelenin daha da geliştirilmesine engel değildir. Tam tersine, sağlam işçi Sosyal-Demokratların delege seçilmelerini sağlayarak, delegelerin işçilere en büyük yardımı sağlayacakları düzgün seçimler için mücadeleyi daha da geliştirmeyi kolaylaştıracağız.

7. Seçimlerin hiç toplantı düzenlenmeden yapıldığı yerlerde, işçiler ellerindeki her türlü yola başvurarak toplantılar düzenlemeli ve delegelerin gerçekten özgür seçimlerle yeniden seçilmleri için propaganda yapmalıdırlar.

8. Dumadaki Sosyal-Demokrat grup, işçilerin seçim toplantılarının yasaklanmasıyla ilgili olarak derhal yeni bir gensoru önergesi vermelidir.

9. Sigorta yasasının uygulanması için yapılacak her türlü propaganda, Çarlık Rusyasının bütün bir durumunun gözler önüne serilmesiyle ve bizim sosyalist ilkelerimizin ve devrimci taleplerimizin açıklanmasıyla sımsıkı birleştirilmelidir.

Tasfiyeciliğe Karşı Tavır ve Birlik

1. Partinin tasfiyeciliğe karşı yürüttüğü dört yıllık mücadele, RSDİP'in Aralık 1908 Parti Konferansının

yaptığı tasfiyecilik tanımının doğruluğunu kesinlikle kanıtlamıştır:

«Parti içindeki aydınların belli bir kesiminin, RSDİP'in mevcut örgütünü yok etmek ve ne pahasına olursa olsun, hatta Partinin program, taktik ve geleneklerinin baştan aşağı çiğnenmesini bile göze alarak mevcut örgütün yerine legalite sınırları içinde şekilsiz bir derneği koymak için giriştiği çabalar.»

Dolayısıyla, tasfiyeciler aslında legal çalışmanın gerekliliğine ağırlık verdikleri için değil, illegal Partiyi reddettikleri ve yok etmeye çalıştıkları için suçlanmışlardır.

Rusya'da ilk Marksist günlük işçi gazetesinin çıkarılması ve işçi seçim bölgelerinde Bolşevik milletvekillerinden başkasının seçilmemesi, Partinin tasfiyecileri bir kenara iterek legal faaliyetin üstesinden geldiğini su götürmez bir biçimde ispatlamıştır.

2. Tasfiyeciler, illegal Partiden çekilerek ve yerel örgütlerden ayrı olarak kendi aralarında gruplaşarak bölünme yarattılar ve bazı yerlerde, özellikle St.Petersburg'da şu malum başlatma gruplarını kurarak bu davranışlarını doğruladılar. RSDİP'nin Ocak 1912 Konferansı, Naşa Zarya ve Dyelo Jizni'nin tasfiyeci yazarlar grubunun —başlatma gruplarının çekirdeğini meydana getiren grup— «kendisini Partiden kesinlikle çıkardığını» kararlaştırarak, tasfiyecilerin yol açtığı bölünmeyi sadece resmileştirmiş oldu.

3. Kendisine «RSDİP örgütlerinin konferansı» adını veren Ağustos 1912 Konferansı aslında tasfiyeci bir konferanstı, çünkü konferansın önde gelen ve yönetici kesimi, Partiden ayrılmış ve Rusya işçi kitlelerinden kopmuş bulunan tasfiyeci yazarlar grubundan meydana geliyordu.

4. En ileri işçilerin büyük çoğunluğunun illegal

Partiye olan bağlılığı, Ağustos Konferansını görünüşte Parti ilkesine tavizler vermeye ve illegal Partiyi tanıdığını itirafa zorladı. Ama aslında, bu konferansın bütün kararları tepeden tırnağa tasfiyecidir. Zaten konferanstan hemen sonra Ağustos kararlarına bağlılıklarını ilan eden Naşa Zarya ve Luç a) açık bir parti için; b) gizliliğe karşı; c) Parti Programına karşı (kültürel milli özerkliğin savunulması, Üçüncü Duma tarafından çıkarılan toprak kanunlarının revizyona tabi tutulması, cumhuriyet sloganının rafa kaldırılması vb.); d) devrimci kitle grevlerine karşı; e) reformcu ve kesinlikle legalist taktikler için tasfiyeci propagandalarını yoğunlaştırdılar.

Dolayısıyla, bugün hala Partinin bir görevi de, Naşa Zarya ve Luç'un tasfiyeci grubuna karşı kararlı bir mücadele vermek ve tasfiyeci propagandanın büyük zararını işçi kitlelerinin gözleri önüne sermektir.

5. Tasfiyecilerin legal basında başlattıkları «birlik» kampanyası, esas sorunu, yani illegal Partiye katılma ve onun içinde çalışma sorununu gözlerden kaçırmakta ve bulandırmakta ve böylece işçileri yanıltmaktadır, çünkü legal basında bu sorunun ele alınması bile mümkün değildir. Aslında tasfiyeciler hala bölücülük yapmaktadırlar; bu, St.Petersburg'daki seçimlerde çok açık olarak görüldü; seçmenler iki eşit gruba bölündüğünde, burjuva partileri karşısında işçilerin bölünmesini önleyecek tek yol kura çekmekti, oysa tasfiyeciler bu öneriyi reddettiler.

6. RSDİP'in illegal örgütü benimsendiği ve bu örgüte girildiği takdirde, her eğilimden ve her fikirden işçi Sosyal-Demokratların birliği, işçi sınıfı hareketinin tüm çıkarlarının gerekli kıldığı mutlak bir zorunluluktur.

Bu ilkeler üzerinde birleşme, St.Petersburg'un Nar-

va semti örgütünde ve bazı taşra örgütlerinde gerçekleştirilmiştir.

7. Bu toplantı, böyle birleşmeleri en güçlü bir biçimde destekler ve aynı şeyin her yerde fabrika komitelerinde, semt gruplarında vb. derhal tabandan başlatılmasını ve işçi yoldaşların illegal örgütün benimsenip benimsenmediğini, kitlelerin devrimci mücadelesini desteklemeye hazır olunup olunmadığını ve devrimci taktiklerin gerçekten uygulanıp uygulanmadığını araştırmalarını salık verir. Bu tabandan birlik fiiliyatta ne kadar sağlanabilirse. Partinin tam olarak birleşmesi ve bütün Rusya çapında birliğin tamamen sağlamlaştırılması da o ölçüde gerçekleşecektir.

Rus Olmayan Sosyal-Demokrat Örgütler

1. 1912 tecrübesi, RSDİP'in Ocak (1912) Konferansının bu sorunla ilgili kararını tamamen doğrulamıştır. Bund'un Polonyalı Sosyal-Demokratlara karşı Sosyal-Demokrat olmayan Jagiello'nun adaylığını desteklemesi, tasfiyecilerin, Bund'un ve Letonyalı Sosyal-Demokratların Ağustos (1912) Konferansının milliyetçilik uğruna Parti Programını çiğnemesi, Sosyal-Demokrat Partiyi federalist ilkelerle örgütlemenin kesin iflasını ve Rus olmayan Sosyal-Demokrat örgütlerin tecritinin proletarya davasına verdiği büyük zararı tam bir açıklıkla gözler önüne sermiştir.

2. Dolayısıyla, bu toplantı, Rusya'nın bütün milliyetlerden işçilerini, ısrarla, gericiliğin savaşçı milliyetçiliğini en büyük kararlılıkla reddetmeye ve milliyetçi ruhun emekçi kitleler arasındaki bütün belirtilerine karşı mücadele etmeye çağırır. Bu toplantı, işçi Sosyal-Demokratları, Kafkasya'da çoktandır yapılmakta olduğu gibi, yerel proletarya tarafından konuşulan bütün dillerde faaliyet göstererek ve tabandan gerçek

birliği sağlayarak kendi yörelerinde bütün RSDİP örgütleriyle en sıkı dayanışmayı göstermeye ve onlarla birleşmeye çağırır.

3. Bu toplantı, Polonyalı Sosyal-Demokratların saflarında meydana gelen ve Polonya'nın işçi Sosyal-Demokratlarının mücadelesini büyük ölçüde zayıflatan bölünme karşısında derin üzüntüsünü belirtir. Toplantı, bugün Polonya proletaryasının Sosyal-Demokrat örgütlerinin çoğunluğunu temsil etmeyen Polonyalı Sosyal-Demokratların Yürütme Kurulunun o çoğunluğa karşı mücadelede göz yumulmayacak yöntemlere başvurduğunu (sözgelimi, hiç bir neden yokken, bütün Varşova örgütünün provokasyonundan kuşkulanmak) belirtmek zorundadır. Toplantı, Polonyalı işçi Sosyal-Demokratlarla teması olan bütün Parti örgütlerini, Polonyalı Sosyal-Demokratlar arasında gerçek birliğin kurulması için onlara yardımcı olmaya çağırır.

4. Bu toplantı, Bund'un en son (dokuzuncu) konferansı tarafından kabul edilen ve cumhuriyet sloganını geri alan, illegal çalışmayı geri plana iten ve proletaryanın devrimci görevlerini gözardı eden kararlardaki aşırı oportünizm ve tasfiyeciliğe özellikle işaret eder. Bund'un çeşitli yerlerdeki (Varşova, Lodz, Vilna ve diğer yerler) bütün işçi Sosyal-Demokratların birleştirilmesine, RSDİP'in 1906'dan bu yana kongrelerinde, konferanslarında defalarca öngördüğü bir birleşmeye karşı koyması da aynı ölçüde kınanacak bir tutumdur.

5. Bu toplantı, tasfiyeciliğe karşı propagandayı sebatla yürüten Letonya örgütünün devrimci işçi Sosyal-Demokratlarını kutlar ve Letonyalı Sosyal-Demokratların Merkez Komitesinin tasfiyecilerin Parti düş-

manı hareketlerini destekleme eğilimi göstermesini üzüntüyle karşılar.

6. Bu toplantı, başlamış bulunan devrimci yükselişin, büyük çapta ekonomik ve siyasi grevlerin, sokak gösterilerinin ve kitlelerin diğer açık devrimci mücadele biçimlerinin, çeşitli yerlerdeki işçi Sosyal-Demokratların hiç bir milliyet ayrımı yapılmaksızın tamamen birleştirilmesine ve kaynaştırılmasına yardım edeceğine ve böylece, Rusya'nın bütün halklarını ezen Çarlığa ve Rusya'nın bütün milletlerinin birleşmekte olan burjuvazisine karşı saldırıyı güçlendireceğine tam anlamıyla güvendiğini belirtir.

1913 Şubatında Paris'te RSDİP Merkez Komitesi tarafından broşür olarak yayınlandı.

Toplu Eserler, Cilt 18 Broşürdeki metne uygun olarak yayınlanmıştır.

NOTLAR

1 **RSDİP Merkez Komitesinin ve Parti Görevlilerinin Toplantısı,** 26 Aralık 1912'den 1 Ocak 1913'e (8-14 Ocak 1913) kadar Krakov'da yapıldı. Toplantıya katılanlar arasında Lenin, N.K. Krupskaya ve Dördüncü Dumadaki Bolşevik milletvekilleri A.Y. Badayev, G İ. Petrovski ve N.R. Şagov vardı. Toplantıya ayrıca St.Petersburg, Moskova Bölgesi, Güney, Urallar ve Kafkasya illegal Parti örgütlerinden delegeler de katıldı.

Toplantının hazırlıkları bizzat Lenin tarafından yapıldı ve toplantıya Lenin başkanlık etti. Gündem maddelerinin çoğunda söz alan Lenin, «Toplantının Bildiri ve Kararlarını» da bizzat kaleme aldı. Toplantıda, işçi sınıfı hareketinin temel sorunlarıyla ilgili kararlar alındı, delegelerin yerel Parti örgütlerinin durumuyla ilgili raporları ve **Pravda** ve **Prosveşçeniye** yazı kurullarının çalışmaları tartışıldı.

Toplantı kararları Merkez Komitesi tarafından onaylandı ve

Şubat ayının ilk yarısında Paris'te, Bildiriyle birlikte ayrı bir broşür halinde yayınlandı. 1913 Nisanında Merkez Komitesi Yurt Dışı Bürosu, Parti örgütlerine, Merkez Komitesi delegelerine ve Parti görevlilerine, onları komitelerinde, Parti çekirdeklerinde ve gruplarında «Şubat» Toplantısı kararlarını tartışmaya çağıran bir mektup dağıttı. Lenin, Maksim Gorki'ye yazdığı bir mektupta, Toplantının «büyük bir başarı olduğunu ve belirleyici bir rol oynayacağını» belirtiyordu.

2 Burada, Dumanın menşevik üyelerinden biri olan A.İ. Çenkeli'nin, 10 (23) Aralık 1912'deki Duma oturumunda hükümet bildirisiyle ilgili olarak yaptığı açıklamaya değiniliyor.

3 RSDİP'in İkinci Kongresi tarafından reddedilen formül, bir Bundcu olan Golblatt'ın yaptığı öneriydi. Golblatt, Parti Programının «devletin içindeki bütün milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı»nı içeren 8. Maddesine «kültürel gelişmelerinin tam özgürlüğünü güvence altına alan kurumların kurulması» sözlerinin eklenmesini öneriyordu.

4 Dumanın 15 (28) Aralık 1912'deki 14. oturumunda, Hükümet Bildirisi üzerindeki tartışmadan sonra, Kadetler, ilericiler, Trudovikler ve milliyetçiler daha sonraki sorun için formül tasarıları önerdiler. İlericilerin formülü çoğunluğun oyunu aldı. Bu formülde, hükümetin 17 Ekim 1905 Bildirisini uygulayacağına duyulan güven ifade edilmekteydi. Sosyal-Demokrat grubun üyeleri bu formülün lehinde oy kullandılar. Sonradan böyle oy kullanmakla temkinsiz hareket ettiklerini kabul ettiler.

5 Dumadaki Sosyal-Demokrat grubun çalışmasına ilişkin kararın yayınlanmayan maddeleri (7, 8 ve 9), Bolşevik milletvekillerini grupta yedi Menşevikle eşitliği sağlamaya, adlarını tasfiyeci Luç'a yazı verenlerin listesinden çıkarmaya ve Parti çalışması için bir araya gelmeye çağırıyordu.

6 **Merkez Komitesi Bürosu:** RSDİP Merkez Komitesi Rusya Bürosu, Bolşevik Partisinin Rusya'daki devrimci mücadeleyi yöneten pratik merkezi. Ocak 1912'de RSDİP Altıncı (Prag) Bütün Rusya Konferansı tarafından kuruldu. Üyeleri arasında, Merkez Komitesi üyeleri G. K. Orkonikidze, Y. M. Sverdlov, S. S. Spandaryan ve J. V. Stalin ve Merkez Komitesi yedek üyeleri M. İ. Kalinin ve Y. D. Stasova bulunuyordu. Daha sonra, Rusya'daki Parti görevlilerinin sık sık tutuklanması yüzünden, Rusya Bürosunun bileşimi birden fazla değişikliğe uğradı, tutuklananların yerine yeni üyeler seçildi. Rusya Bürosu, Lenin'in

önderliğindeki Merkez Komitesi tarafından yönetiliyordu. Görevleri, RSDİP Prag Konferansının kararlarını yürürlüğe koymak, yerel Parti örgütlerini Merkez Komitesi etrafında ideolojik ve örgütsel olarak birleştirmek, Parti birliğini güçlendirmek ve oportünist akımlara karşı mücadele etmekti. Büro, Bolşevik bildirilerini, çağrıları ve diğer illegal yayınları basıp dağıtarak önemli görevleri yerine getirdi. Büro, Merkez Komitesi ile yerel Parti örgütleri arasında teması sağlayan önemli bir halkaydı. 1917 Şubat burjuva demokratik devriminden sonra çalışmasını sona erdirdi

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ VE PARTİ GÖREVLİLERİNİN 1913 YAZI ORTAK KONFERANSI KARARLARI[1]

Eylül 1913

Bugünkü Durumda Ajitasyon Görevleri

1. Ülkede durum gittikçe şiddetleniyor. Gerici büyük toprak sahiplerinin tahakkümü, halkın en ılımlı kesimleri arasında bile durmadan artan bir hoşnutsuzluğa yol açıyor. Rusya'da bugün hâlâ gerçek siyasi özgürlüğün karşısındaki engel, bütün gerçek reformlara düşman olan sadece feodal toprak sahiplerinin iktidarını ve gelirlerini koruyan ve işçi sınıfı hareketinin her belirtisini olağanüstü bir hunharlıkla bastıran Çarlık monarşisidir.

2. İşçi sınıfı, ülke çapında kurtuluş için devrimci mücadelenin önderi olmaya devam ediyor. Kitleleri saran devrimci grev hareketi büyümeye devam ediyor. İşçi sınıfının ileri kesimleri tarafından sürdürülen gerçek mücadele devrimci sloganlar altında ilerliyor.

Mücadelenin kendi şartlarından dolayı, birçok durumda en ilkel taleplerle başlayan ekonomik kitle mücadelesi, devrimci işçi sınıfı hareketiyle gittikçe daha büyük ölçüde kaynaşmaktadır.

İleri işçilerin görevi, ajitasyon ve eğitim çalışmaları aracılığıyla, içinde bulunduğumuz dönemin devrimci sloganları altında, proletaryanın birleştirilmesi sürecini hızlandırmaktır. İleri işçiler, öteki görevlerini, yani köylü ve şehirli demokratları harekete geçirme görevlerini de ancak böylelikle gerçekleştirebilirler.

3. Devrimci sloganlar altında ilerleyen işçi sınıfı mücadelesi, liberal-Oktobrist burjuvaziyi ve sanayicilerin bir kesimini, genel olarak reformların ve özel olarak da kısıtlı örgütlenme özgürlüğünün gerekliliğinden bol bol söz etmek zorunda bırakmıştır. Burjuvazi bir yandan harıl harıl işveren örgütleri kuruyor, grevleri, sigorta vaadiyle önlemeye çalışıyor ve hükümeti, işçi sınıfı hareketini sistemli olarak baskı altında tutmaya çağırıyor; öte yandan da, işçilerden devrimci taleplerinden vazgeçmelerini ve bunun yerine tek tek anayasal reformlar ve görünüşte bir örgütlenme özgürlüğüyle yetinmelerini istiyor. İşçi sınıfı gerek ekonomik, gerekse siyasi mücadele alanlarında saldırısını yoğunlaştırmak için, hem hükümetin göstereceği her türlü bocalamadan, hem de burjuvazi ile gerici kamp arasındaki anlaşmazlıklardan yararlanmalıdır. Ama işçi sınıfı, durumdan iyi yararlanabilmek için, sapına kadar devrimci sloganlara bağlı kalmaya devam etmelidir.

4. Genel durum bu olduğuna göre, Sosyal-Demokratların görevi, Çarlığın yıkılması ve bir demokratik cumhuriyetin kurulması için kitleler arasında yaygın devrimci ajitasyon yürütmeye devam etmektir. Reformculuğun, yani devrimci sloganlar yerine kısmi bir düzelme için talepler öne sürme taktiğinin bütün zararları gerçek hayattan canlı örnekler verilerek gözler önüne serilmelidir.

5. Tasfiyeciler, örgütlenme özgürlüğü ve genel olarak kısmi reformlar için yaptıkları ajitasyonda liberalizme batıyorlar. Aslında kitleler içinde devrimci ajitasyon yürütmenin zorunluluğunu inkar ediyorlar ve «demokratik cumhuriyet» ve «toprağa el konulması» sloganlarının kitle ajitasyonunda kullanılamayacağını yayın organlarında açıkça söylüyorlar. Günün biricik ve her şeyi kapsayan sloganı olarak örgütlenme özgürlüğünü ileri sürüyor ve gerçekte bunu, 1905' in devrimci taleplerinin yerine geçiriyorlar.

6. Bu Konferans, tasfiyecilerin zararlı, reformcu ajitasyonu konusunda uyarıda bulunarak bir kere daha şuna işaret eder: Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi örgütlenme özgürlüğü, söz özgürlüğü, basın özgürlüğü vb. taleplerini çok önceden asgari programında belirtmiş ve bu talepleri, Çarlık monarşisinin yıkılması için verilen devrimci mücadele ile sımsıkı birleştirmiştir. Bu Konferans, Ocak 1912 Konferansının kararını onaylar: «Konferans, bütün Sosyal-Demokratları, örgütlenme özgürlüğünün proletarya için ne kadar hayati bir önem taşıdığını işçilere açıklamaya çağırır; bu talep, her zaman genel siyasi taleplerimiz ve kitleler arasındaki devrimci ajitasyonumuzla sımsıkı birleştirilmelidir.»

İçinde bulunduğumuz dönemin esas sloganları hala şunlardır: 1) Demokratik cumhuriyet; 2) toprak mülklerine el konulması; 3) sekiz saatlik işgünü. Örgütlenme özgürlüğü bunlar arasında bütünün bir parçası olarak vardır.

Örgütlenme Sorunu ve Parti Kongresi Üzerine Karar

1. Çeşitli yörelerden gelen raporlar, en acil örgütsel görevin, sadece şehirlerdeki önde gelen Parti

örgütlerini sağlamlaştırmak değil, aynı zamanda her şehir arasında bağ kurmak olduğunu göstermiştir.

2. Bu Konferans, bölgesel birleşme doğrultusunda ilk adım olarak, işçi sınıfı hareketinin değişik merkezlerinden yoldaşların toplantılar (mümkün olan yerlerde konferanslar) düzenlemelerini salık verir. Bu toplantılarda Parti faaliyetinin siyasi, sendikal, sigorta, kooperatif vb. gibi bütün kollarının temsil edilmesi için her türlü çaba gösterilmelidir.

3. Bu Konferans, bütün Rusya'da faaliyetlerin uyumlu bir şekilde yürütülebilmesi için, Merkez Komitesi temsilcilerinin bulundurulması sisteminin kesinlikle gerekli olduğunu kabul eder. Şubat Konferansında temsilciler konusunda alınan kararın uygulanmasına daha yeni başlanmıştır. Tabanda her yerde ileri işçiler, işçi sınıfı hareketinin hiç değilse her büyük merkezine bu temsilcilerden mümkün olduğu kadar çok sayıda atanmasını sağlamalıdır.

4. Bu Konferans, bir Parti kongresinin toplanması sorununu gündeme alır.[2] İşçi sınıfı hareketinin gelişmesi, ülkede bir siyasi buhranın olgunlaşması ve ülke çapında birleşik işçi sınıfı eylemlerine duyulan ihtiyaç, yeterli hazırlıklar yapıldıktan sonra böyle bir kongrenin toplanmasını zorunlu ve mümkün kılmaktadır.

5. Bu Konferans, tabandaki yoldaşları, bu sorunu tartışırlarken, kongrenin gündemi, istenilen toplanma tarihi, karar tasarıları vb. konularında önerilerde bulunmaya çağırır.

6. Bu Konferans, bütün diğer güçlüklerin yanı sıra kongrenin giderlerinin karşılanması sorununun da ancak işçilerin kendileri tarafından çözülebileceğine işaret eder.

Bu Konferans, yoldaşları, Parti kongresinin toplanabilmesi için bir fon kurmaya çağırır.

Grev Hareketi

1. Bu Konferans, Ocak 1912 Konferansının ve son birkaç ayın tecrübesiyle tamamen doğrulanmış olan grev hareketinin değerlendirilmesini de kapsayan Şubat 1913 Konferansının kararlarını onaylar.

2. Devrimci grevlerin yeniden canlandığı yeni aşamanın belirgin özelliği, Moskova'daki hareket ve bugüne kadar bu harekete katılmamış birçok yerde hoşnutsuzluğun büyümesidir.

3. Bu Konferans, St.Petersburg Komitesi ve Moskova'daki bazı Parti gruplarının bir genel siyasi grev sorununu ortaya koymada ve bu yılın Temmuz ve Eylül aylarında bu yönde adımlar atmada gösterdikleri insiyatifi kutlar.*

4. Bu Konferans, hareketin, bir genel siyasi grev sorununu ortaya atmanın uygun olacağı ana yaklaştığını kabul eder. Bu grevin hazırlanması için her yerde derhal sistemli bir ajitasyon başlatılmalıdır.

5. Bu siyasi grevlerde canlı bir şekilde yayılması gereken sloganlar, günün temel devrimci talepleri olmalıdır: Demokratik cumhuriyet; sekiz saatlik işgünü; toprak mülklerine el konulması.

6. Bu Konferans, bütün yerel Parti militanlarını bildiriler yoluyla ajitasyonu yoğunlaştırmaya ve çeşitli şehirlerin siyasi ve diğer işçi sınıfı örgütleri arasında mümkün en düzenli ve en sıkı bağları kurmaya çağırır. Öncelikle St.Petersburg ve Moskova işçileri arasında uyumlu bir çalışmayı sağlamak özellikle önem-

---

* Konferans kararlarını yayınlaması talimatı verilen Merkez Organının Yazı Kurulu bu kararların doğruluğunu tam olarak kanıtlayan Eylül olaylarına ilişkin bir ekleme yaptı.

lidir; çeşitli nedenlerden (basına yapılan baskılar, sigorta için yapılan grevler vb.) doğması beklenen siyasi grevlerin her iki şehirde elden geldiğince aynı anda başlatılması ancak böylelikle mümkün olabilir.

Parti Basını

1. Bu Konferans, legal basının Sosyal-Demokrat propaganda ve örgütlenme için taşıdığı büyük öneme işaret eder ve bu yüzden de, bütün Parti örgütlerini ve sınıf bilincine erişmiş bütün işçileri, legal basına yardımlarını artırmak üzere, onun en geniş bir şekilde dağıtılmasını sağlamaya, kitlelerin toplu halde abone olmasını düzenlemeye ve düzenli bağış toplamaya çağırır. Konferans, bu gibi bağışların, Parti üyelik aidatı olarak kabul edileceğini bir kere daha onaylar.

2. Moskova'daki legal işçi gazetesini[3] sağlamlaştırmak ve mümkün en yakın zamanda Güneyde bir işçi gazetesi çıkarmak için özel çaba gösterilmelidir.

3. Bu Konferans, haber alışverişinde bulunularak ve toplantılar düzenlenerek vb. mevcut legal işçi sınıfı yayınları arasında mümkün en sıkı temasın kurulması dileğini ifade eder.

4. Bu Konferans, Marksist bir teorik organın önemini ve böyle bir organa duyulan ihtiyacı göz önüne alarak, bütün Parti yayın organlarının ve sendika basınının işçilere Prosveşçeniye dergisini tanıtmaları ve ona düzenli olarak abone olup sistemli bir şekilde desteklemelerini örgütlemeleri dileğini ifade eder.

5. Bu Konferans, halkın okuyacağı bir dizi yaygın Sosyal-Demokrat ajitasyon ve propaganda broşürünün yayınlanması ihtiyacına Parti yayınevlerinin dikkatini çeker.

6. Bu Konferans, devrimci kitle mücadelesinin son zamanlarda yoğunlaşmasını ve bunun bütün ayrıntı-

larıyla aktarılması (ki bunu legal basın yapamaz) ihtiyacını göz önüne alarak, Partinin yeraltı yayın faaliyetinin gelişmesinin her yönden teşvik edilmesi gerektiğine özellikle dikkat çeker; illegal bildiri ve broşürlerin yayınlanmasının yanı sıra, illegal Parti organının (Merkez Organ)[4] daha düzenli ve daha sık çıkmasını sağlamak kesinlikle zorunludur.

Dumadaki Sosyal-Demokrat Faaliyetler

Bu Konferans, Aralık 1908 Konferansında Dumadaki Sosyal-Demokrat grup hakkında alınan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi kararını ayrıntılı bir şekilde inceledikten ve Dördüncü Dumadaki Sosyal-Demokratların faaliyetlerine ilişkin bütün olguları tartıştıktan sonra, şunları onaylar:

1. Yukarıda sözü edilen karar, Dumadaki Sosyal-Demokrat faaliyetlerin hedef ve amaçlarını son derece doğru bir şekilde ifade etmiştir; dolayısıyla bu karar, bu faaliyetlere ileride de yol göstermeye devam etmelidir;

2. Aralık kararının 3. Maddesinin altındaki son bölüm (3h) (işçilerin durumunun düzeltilmesine ilişkin sorunlarda oy vermek ya da çekimser kalmak)[5] şöyle yorumlanmalıdır: Eğer yasalar, tasarılar vb. işçilerin, dar gelirli memurların ve genel olarak emekçi halkın durumunda doğrudan doğruya bir düzelme sağlıyorsa (örneğin, çalışma saatlerinin azaltılması, ücretlerin artırılması, işçilerin ve genel olarak halkın geniş kesimlerinin hayatında küçük sıkıntıların olsun giderilmesi vb.) böyle düzelmeler getiren maddelerin lehinde oy kullanılmalıdır.

Dördüncü Duma bu düzelmelere onları belirsiz kılan koşullar eklediğinde, Dumadaki Sosyal-Demokrat grup çekimser kalmalı, ama aynı zamanda sorunu iş-

çi örgütlerinin temsilcileriyle birlikte gözden geçirdikten sonra, çekimser kalmasının nedenlerini **mutlaka** açıklamalıdır.

Bu Konferans şu kanıdadır:

Önemli yasalar vb. gibi bütün sorunlarda, Dumadaki Sosyal-Demokrat grup, gündem maddesi ile ilgili olarak vereceği önergeyi kendisi bağımsız olarak hazırlamalıdır.

Sosyal-Demokrat önergenin reddedilmesinden sonra, grubun öteki partilerle birlikte hükümet aleyhinde oy kullandığı durumlarda grup başka bir partinin önergesi ya da önergesinin bir bölümü lehinde oy kullanmasının gerekçelerini tespit etmek için çaba harcamalıdır.

Dumadaki Sosyal-Demokrat Grup

Bu Konferans, Dumadaki Sosyal-Demokrat grubun ortak hareket etmesinin mümkün ve zorunlu olduğu inancındadır.

Ama bu Konferans, yedi milletvekilinin davranışlarının grubun birliğini ciddi ölçüde tehlikeye düşürdüğü kanısındadır.

Tesadüfen bir oyla çoğunlukta olmalarından yararlanarak bu yedi milletvekili, Rusya işçilerinin ezici çoğunluğunu temsil eden altı işçi milletvekilinin temel haklarını çiğnemektedir.

Dar hizip çıkarlarına göre hareket eden bu yedi milletvekili, diğer altı milletvekilini, işçilerin hayatlarını ilgilendiren çok önemli sorunlar üzerinde Dumada konuşma hakkından yoksun bırakmaktadır. Sosyal-Demokrat grubun iki ya da daha fazla konuşmacı çıkardığı birçok durumda, altı milletvekilinin kendi konuşmacılarının da olması yolundaki ısrarlı talepleri kabul edilmemiştir.

Aynı şekilde, çeşitli Duma Komisyonlarına (örneğin, Bütçe Komisyonuna) temsilci seçilirken bu yedi milletvekili, iki temsilcilikten birini de diğer altı milletvekilinin almasını reddetmektedirler.

Grup işçi sınıfı hareketi için önemli olan kuruluşlara temsilci seçmek için toplandığında, yedi milletvekili, bir oyluk çoğunluklarına dayanarak, altı milletvekilinin bütün temsil hakkını önlemektedir. Grubun hizmetindeki görevliler daima tarafgir bir şekilde seçilmektedir (örneğin, bir ikinci sekreter için yapılan talep reddedilmiştir).

Bu Konferans, yedi milletvekilinin bu tip davranışlarının, grup içinde ortak hareket etmeyi köstekleyen ve grubu bölünme tehdidiyle karşı karşıya bırakan sürtüşmelere kaçınılmaz olarak yol açtığı kanısındadır.

Bu Konferans, yedi milletvekilinin bu davranışlarını en şiddetli bir şekilde protesto eder.

Altı milletvekili, Rusya işçilerinin büyük çoğunluğunu temsil etmekte ve onların örgütlü öncüsünün siyasi çizgisiyle tam bir uyum içinde hareket etmektedir.

Dolayısıyla bu Konferans, ancak gruptaki iki kesim eşit haklara sahip oldukları ve yedi milletvekili muhalefeti bastırma taktiklerinden vazgeçtikleri takdirde, Dumadaki Sosyal-Demokrat grubun ortak hareket edebileceği kanısındadır.

Bu Konferans, gerek Duma içindeki, gerekse Duma dışındaki faaliyet alanlarındaki uzlaşmaz ayrılıklara rağmen, grubun, iki kesiminin yukarıda sözü edilen haklarının eşitliği temeli üzerinde birliği korumasını talep eder.

Bu Konferans, sınıf bilincine varmış işçileri, bu önemli sorun hakkında görüşlerini dile getirmeye ve

grubun birliğinin mümkün olan tek temel üzerinde, yani altı işçi milletvekiline eşit haklar tanınması temeli üzerinde korunması için her türlü çabayı göstermeye çağırır.

Legal Örgütlerdeki Çalışmalar

1. İşçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesinin yeniden canlandığı bu dönemde, bütün legal işçi sınıfı örgütlerinde (sendikalar, klüpler, hastalara yardım dernekleri, kooperatifler vb.) faaliyeti yoğunlaştırmak özellikle gereklidir.

2. Legal işçi sınıfı örgütlerindeki bütün faaliyetler, tarafsız bir anlayışla değil, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Londra Kongresinin ve Stuttgart'taki Uluslararası Kongrenin kararlarındaki anlayışa uygun olarak yürütülmelidir.[6] Sosyal-Demokratlar bütün işçi sınıfı örgütlerine en geniş işçi sınıfı çevrelerinden üye kaydetmeye ve parti görüşleri ne olursa olsun bütün işçileri bu örgütlere katılmaya teşvik etmeye çalışmalıdırlar. Ama bu örgütlerdeki Sosyal-Demokratlar, kendi Parti gruplarını oluşturmalı ve uzun süreli ve sistemli bir faaliyet yürüterek, bu örgütler ile Sosyal-Demokrat Parti arasında en sıkı ilişkilerin kurulmasını sağlamalıdırlar.

3. Uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve Rusya'daki kendi işçi sınıfı hareketimizin tecrübeleri, bize, daha kuruldukları andan itibaren bu işçi sınıfı örgütlerinin (sendikalar, kooperatifler, klüpler vb.) her birini Sosyal-Demokrat Partinin bir kalesi haline getirmek için çalışmanın gerekli olduğunu öğretiyor. Bu Konferans, bütün Parti üyelerine, bu önemli görevi akıldan çıkarmamalarını salık verir. Çünkü tasfiyecilerin bu legal örgütleri **Partiye karşı** kullanmak için

sistemli bir çaba harcadıkları Rusya'da bu görev, özellikle acil olmaktadır.

4. Bu Konferans, hastalara yardım derneklerine temsilci seçiminde, bütün sendikal faaliyetlerde vb. bir yandan hareketin tam birliğini ve azınlığın çoğunluğa uyması ilkesini savunurken, bir yandan da Parti çizgisini izlemenin, bütün sorumlu görevlere Partiyi destekleyenlerin seçilmesini sağlamanın vb. zorunlu olduğu kanısındadır.

5. Legal işçi sınıfı örgütlerindeki pratik faaliyetlerden çıkarılan tecrübelerin özetlenmesi amacıyla, yerel legal işçi sınıfı örgütlerinin çalışmalarına faal olarak katılanlarla daha sık toplantıların düzenlenmesi ve genel Parti toplantılarına, bu legal örgütlerde çalışan Parti gruplarından mümkün olduğu kadar çok sayıda temsilcinin çağrılması iyi olur.

Milli Mesele Üzerine Karar

Kara Yüzler milliyetçiliğinin gemi azıya alması, liberal burjuvazi içinde milliyetçi eğilimlerin gelişmesi ve ezilen milliyetlerin yukarı sınıfları içinde milliyetçi eğilimlerin gelişmesi, bu dönemde milli meseleye önem kazandırmaktadır.

Sosyal-Demokrat hareket içindeki bazı durumlar (Kafkasya Sosyal-Demokratlarının, Bund'un ve tasfiyecilerin Parti Programının feshedilmesi yolundaki çabaları[7] vb.) Partiyi bu soruna her zamankinden daha fazla önem vermeye zorlamaktadır.

Bu Konferans, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Programına dayanarak ve milli meseleye ilişkin Sosyal-Demokrat ajitasyonu doğru bir biçimde örgütlemek amacıyla şu önerileri ileri sürer:

1. Eğer sömürüye, kâra ve rekabete dayanan kapitalist toplumda milli barış şu ya da bu şekilde müm-

künse, bu ancak bütün milletlerin ve dillerin tam eşitliğini güvence altına alan, hiç bir zorunlu resmi dil tanımayan, herkese kendi anadilinde öğrenim göreceği okulları sağlayan ve anayasasında, herhangi bir millete herhangi bir ayrıcalığın tanınmasını ve bir milli azınlığın haklarının herhangi bir şekilde çiğnenmesini yasaklayan temel bir madde bulunan tutarlı ve tepeden tırnağa demokratik cumhuriyetçi bir hükümet sistemiyle gerçekleştirilebilir. Bu, özellikle geniş bölgesel özerkliği ve tam demokratik yerel özyönetimi gerektirir: Kendi kendini yöneten bölgelerin ve özerk bölgelerin sınırları, ekonomik ve toplumsal koşulların ve halkın milli bileşiminin temeli üzerinde, bizzat o bölgede yaşayanlar tarafından belirlenir.

2. Tek bir devletin eğitim işlerinin milliyetlere göre bölünmesi, hiç şüphesiz, hem genel olarak demokrasi açısından, hem de özel olarak proletaryanın sınıf mücadelesi çıkarları açısından zararlıdır. Rusya'daki bütün Yahudi burjuva partileri ve farklı milletler içindeki küçük burjuva, oportünist unsurlar tarafından benimsenen «kültürel-milli» özerklik ya da «milli kalkınma özgürlüğünü güven altına alacak kuruluşların yaratılması» planlarında tasarlanan, işte tam böyle bir bölünmedir.

3. İşçi sınıfının çıkarları, bütün milliyetlerden işçilerin belli bir devlette, birleşik işçi sınıfı örgütlerinde (siyasi, sendikal, kooperatif, eğitimle ilgili vb.) kaynaştırılmasını gerektirmektedir. Proletaryanın uluslararası sermayeye ve gericiliğe karşı muzaffer bir mücadele yürütmesi ve genellikle işçi sınıfı düşmanı emellerini «milli kültür» sloganı arkasına gizleyen bütün milletlerden toprak sahiplerinin, din adamlarının ve burjuva milliyetçilerinin propaganda ve emellerine karşı savaşması, ancak farklı milliyetlerden işçilerin

bu tek tek örgütlerde kaynaştırılmasıyla sağlanabilir. Dünya işçi sınıfı hareketi, uluslararası bir proletarya kültürü yaratmakta ve bu kültürü her geçen gün daha da geliştirmektedir.

4. Çarlık monarşisi tarafından ezilen milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkına, yani ayrılma ve bağımsız devletler kurma hakkına gelince, Sosyal-Demokrat Parti bu hakkı kayıtsız şartsız savunmalıdır. Genel olarak uluslararası demokrasinin temel ilkeleri ve özel olarak da, Avrupa ve Asya'daki komşu devletlere kıyasla en gerici en en barbar devlet olan Çarlık monarşisinin Rusya'daki halkın çoğunluğu üzerinde uyguladığı eşi görülmemiş milli baskı, bunu zorunlu kılmaktadır. Bunu bizzat Büyük-Rusların özgürlük mücadelesi de zorunlu kılmaktadır; çünkü onlar, milli hareketlerin kanla bastırılması üzerine kurulmuş olan ve sadece Çarlık monarşisi ve bütün gerici partiler tarafından değil, aynı zamanda özellikle karşı-devrim döneminde monarşiye yaltaklanan Büyük-Rus burjuva liberalleri tarafından da beslenen Kara Yüzler milliyetçiliğini, Büyük-Rus milliyetçiliğini kökünden yok etmedikçe, hiç bir zaman demokratik bir devlet kuramazlar.

5. Milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı (yani ayrılma sorununun tamamen özgür ve demokratik bir yöntemle belirlenmesinin anayasal güvence altına alınması), belli bir milletin ayrılmasının uygun olup olmadığı sorunuyla asla karıştırılmamalıdır. Sosyal-Demokrat Parti, bu ikinci sorunu her özel durumun kendi koşullarına göre ve bir bütün olarak toplumsal gelişmenin çıkarlarına ve proletaryanın sosyalizm uğrundaki sınıf mücadelesinin çıkarlarına uygun olarak kararlaştırmalıdır.

Ayrıca Sosyal-Demokratlar, ezilen milletlerin top-

rak sahipleri, din adamları ve burjuvazisinin işçileri bölme çabalarını çoğu zaman milliyetçi sloganların ardına gizlediklerini ve bütün milletlerin emekçi halk kitlelerinin aleyhine, ezen milletin toprak sahipleri ve burjuvazisiyle el altından anlaşarak işçileri aldatmaya çalıştıklarını hiç akıldan çıkarmamalıdırlar.

***

Bu Konferans, milli program sorununu Parti kongresinin gündemine alır. Merkez Komitesini, Parti basınını ve yerel örgütleri milli meseleyi bütün ayrıntılarıyla tartışmaya (broşürlerde, tartışma toplantılarında vb.) çağırır.

Narodnikler

1. Devrim döneminde Narodnik partilerin (diğerlerinin yanı sıra Sosyalist-Devrimci Parti de dahil) faaliyetlerini gözden geçiren Londra Kongresi, bu partilerin, liberallerin hegemonyasına boyun eğmek ile toprak sahipliğine ve feodal devlete karşı kararlı mücadele arasında durmadan bocaladıklarını kesin olarak belirtmiş ve aynı zamanda onların proleter ile küçük mülk sahibi arasındaki karşıtlığı yumuşatan propagandalarının sahte sosyalist niteliğine işaret etmişti.

2. Gericilik dönemi bu özellikleri daha da belirginleştirmiştir. Çünkü bir yandan Sosyalist-Devrimci Parti tutarlı bir demokratik siyasetten vazgeçmiştir ve hatta onun içindeki bazı unsurlar devrimi eleştirmekte ve böylece liberallerin peşinden gitmektedirler; öte yandan da bu parti, kitlelerin hayatından kopuk bir aydınlar grubu haline getirilmiştir.

3. Rusya'da terörizmin tarihi Sosyal-Demokratların bu mücadele tarzına yönelttikleri eleştirinin doğ-

ruluğunu tam olarak ispatladığı ve terörizm tam bir yenilgiyle sonuçlandığı halde, Sosyalist-Devrimci Parti terörizmi savunmaya resmen devam etmektedir. Ayrıca, Sosyalist-Devrimci Partinin seçimleri boykot etmesi ve bu aydınlar örgütünün ülkedeki toplumsal gelişmenin seyri üzerinde en küçük bir sistemli etki yaratamaması şu sonuca yol açmıştır: Devrimci hareketin yeniden canlanışında bu parti hiç bir yerde en küçük bir rol oynayabilmiş değildir.

4. Narodniklerin küçük burjuva sosyalizmi, işçi sınıfına, emek ile sermayenin çıkarları arasındaki durmadan büyüyen uçurumu belirsizleştiren ve sınıf mücadelesinin keskinliğini yumuşatan zararlı fikirler öğütlemeye varmaktadır; işbirliği konusunda küçük burjuva hayalleri beslemektedir.

5. Narodnikler, geniş köylü kitleleri arasında cumhuriyetçi-demokratik propaganda yürütürken, demokratik sloganlar için mücadelede yalpalamaları, dar grupcu nitelikleri ve küçük burjuva önyargıları yüzünden büyük ölçüde tökezlemektedirler. Dolayısıyla, bizzat bu propagandanın çıkarları, ilk ağızda, Narodniklerin Sosyal-Demokratlar tarafından güçlü bir biçimde eleştirilmesini gerektirmektedir.

Bu Konferans, özellikle Londra Kongresi tarafından öngörülen Narodnik partilerle ortak eylemi asla reddetmez, ancak Sosyal-Demokratların görevlerinin şunlar olduğunu ileri sürer:

a) Narodnik partilerde görülen yalpalamaları ve tutarlı demokrasiyi terk etme eğilimini teşhir etmek;

b) Sermaye ile emek arasındaki uçurumu belirsizleştirme eğiliminde olan Narodniklerin küçük burjuva sosyalizmine karşı mücadele etmek;

c) Köylü kitleleri arasındaki cumhuriyetçi-demokratik akımları desteklemek ve monarşiye ve toprak

sahipliğine karşı mücadelelerinde yoksul köylü kitlelerine ancak tutarlı demokrat sosyalist proletaryanın güvenilir bir şekilde önderlik edebileceğini onlara sürekli olarak göstermek:

d) Henüz kendilerini Narodnizmin köhnemiş teorilerinden kurtaramamış işçi grupları arasında (bunların sayısı çok fazla değilse de) Sosyal-Demokrat fikirlerin yayılmasına daha da fazla önem vermek.

1913 Eylülünde yazıldı. **Toplu Eserler**, Cilt 19

NOTLAR

1 **RSDİP Merkez Komitesinin ve Parti Görevlilerinin Ortak Konferansı** (gizliliği koruma amacıyla «yaz» ya da «Ağustos» Konferansı olarak da bilinir), Lenin'in yaz aylarını geçirdiği Poronin köyünde (Krakov yakınlarında) 23 Eylül 1913 ile 1 Ekim 1913 arasında toplandı. Konferansa yirmi iki delege katıldı (bunlardan on yedisinin oy kullanma hakkı vardı, beşinin oy kullanma hakkı yoktu, fakat söz hakkı vardı). Delegelerin on altısı yerel Parti örgütlerini temsil ediyordu: St.Petersburg —İnessa Armand, A. Y. Badayev ve A. V. Şotman; Moskova ve Merkezi Sanayi Bölgesi — F. A. Balaşov, Y. T. Novojilov, R. V. Malinovski ve A. I. Lobov (son ikisi sonradan provokatör çıktı); Yekaterinoslav — G. I. Petrovski; Harkov — M. K. Muranov; Kostroma — N. R. Şagov; Kiev — Y. F. Rozmiroviç («Galina»); Urallar — S. İ. Deryabina («Sima», «Elena»). Lenin, Krupskaya, Troyanovski ve diğerleri, Merkez Komitesinin Yurt Dışı Bürosunu, Partinin Merkez Organı **Sotsial Demokrat**'ı ve **Prosveşçeniye** dergisini temsil ediyorlardı. Dördüncü Dumadaki Bolşevik milletvekilleri de, kendilerini Dumaya seçen yörelerin ve şehirlerin Parti örgütlerini temsil ediyorlardı. Konferansa, Polonya Sosyal-Demokrat Partisinin sol kanadının temsilcileri, J. S. Hanecki, G. Kamenski («Domski») ve diğerleri de katıldı; bu delegelerin sadece söz hakkı vardı.

Konferansta şu sorunlar tartışıldı: 1) Çeşitli yörelerden ge-

len raporlar, Polonya Sosyal-Demokratlarının çalışması üzerine rapor ve Merkez Komitesinin çalışması üzerine rapor; 2) milli mesele; 3) Dumadaki Sosyal-Demokratların çalışması; 4) Dumadaki Sosyal-Demokrat grubun durumu; 5) örgütlenme sorunu ve Parti Kongresi; 6) grev hareketi; 7) legal örgütlerdeki çalışmalar; 8) Narodnikler; 9) Parti basını; 10) Viyana'da yapılacak olan Uluslararası Sosyalist Kongre. İlk iki gün, Dumadaki milletvekillerinin Dumadaki pratik çalışma sorunlarını ele aldıkları bir toplantıya ayrıldı. Konferansın çalışmalarını bizzat Lenin yönetti, toplantının başında bir açılış konuşması yaptı ve Merkez Komitesinin çalışmaları, milli mesele ve Viyana' daki Uluslararası Sosyalist Kongre üzerine raporlar sundu. Lenin ayrıca gündemdeki hemen bütün maddeler hakkında konuştu, önerilerde bulundu ve karar tasarılarını hazırladı ya da yayınladı. Çeşitli yörelerden gelen raporlar, işçi sınıfı hareketinin gelişmesini dile getiriyordu. Konferans, birleşik Bütün Rusya Parti çalışmasının, ülke çapındaki işçi sınıfı eylemlerine rehberlik etmesini kararlaştırdı

Lenin'in, Merkez Komitesinin faaliyetleri hakkında sunduğu rapor, 1912'deki Prag Konferansından o güne kadar yapılan işleri özetliyordu. Lenin, Viyana Uluslararası Sosyalist Kongresi hakkındaki raporunda, hem legal, hem de illegal örgütlerden mümkün olduğu kadar çok sayıda delege gönderilmesini önerdi ve Uluslararası Kongreyle aynı zamanda bir Parti Kongresinin toplanması gerektiğini ileri sürdü. Konferans, Lenin'in kapanış konuşmasıyla sona erdi

2 Parti Kongresinin, Uluslararası Sosyalist Kongreyle aynı hazırlıkların gizli tutulmasını kolaylaştıracaktı. 1914 ilkbaharı ve yazı boyunca yoğun kongre hazırlıkları sürdürüldü, ama savaş patladığı için kongre toplanamadı.

3 Burada sözü edilen gazete, 25 Ağustos 1913'ten 12 Eylül 1913'e kadar Moskova'da çıkarılan **Naş Put (Bizim Yolumuz)** idi. Bu gazete Lenin'in önerisi üzerine ve Lenin'in rehberliğinde çıkarıldı. Lenin makalelerini aynı anda hem **Pravda'ya**, hem de **Naş Put'a** gönderiyordu. **Naş Put'a** yazı verenler arasında Maksim Gorki, Dördüncü Dumadaki Bolşevik milletvekilleri, Demyan Bedniy, M. S. Olminski ve İ. İ. Skvortsov-Stepanov da vardı. Gazete işçiler tarafından çok seviliyor ve onlardan büyük yardım görüyordu; 365 işçi grubu para toplayarak gazeteyi destekliyordu. Gazetenin günlük dağıtımı, 17 bin ile 20 bin ara-

sındaydı. Polis tarafından sürekli olarak toplatılan gazete en sonunda kapatıldı. Toplam on altı sayı çıktı. Moskova işçileri **Naş Put**'un kapatılmasına, işçi sınıfı basınının yasaklanmasını protesto eden kitle grevleri düzenleyerek tepki gösterdiler. Ama gazetenin yeniden çıkmasını sağlayamadılar.

4 **RSDİP'in Merkez Organı, Sotsial-Demokrat**'tı.

5 Burada değinilen bölüm, «Dumadaki Sosyal-Demokrat Grup» hakkında 1908'de RSDİP Beşinci (Bütün Rusya) Konferansı tarafından alınan bir karara aitti.

6 Burada sözü geçen kongreler, RSDİP'in 1907'deki Beşinci (Londra) Kongresi ve aynı yıl Stuttgart'ta yapılan Uluslararası Sosyalist Kongredir; kararlar sendikaların «tarafsızlığı» oportünist ilkesine karşı yöneltilmişti.

7 Lenin burada, 1912'deki Ağustos Konferansında tasfiyeciler tarafından benimsenen, «kültürel-milli özerkliğin» RSDİP Programına uygun olduğu yolundaki karara değiniyor.

BÜTÜN RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİNİN OLAĞANÜSTÜ TOPLANTISINDA Y. M. SVERDLOV'UN ANISINA SÖYLEV

18 Mart 1919

Yoldaşlar, bugün, bütün ülkelerin işçileri Paris Komününün kahramanca doğuşunu ve acı sonunu anarken, Yakov Mihayloviç Sverdlov'u toprağa veriyoruz. Sverdlov yoldaş, devrimimiz boyunca ve devrimimizin kazandığı zaferlerde, proletarya devriminin temel ve en önemli özelliklerini herkesten daha eksiksiz ve tam olarak cisimleştirmeyi başarmıştır. Sverdlov yoldaşın proletarya devriminin bir önderi olmasında, bu başarısının payı, belki de onun devrim davasına olan sonsuz bağlılığından bile fazladır.

Yoldaşlar, sorunları yüzeysel bir biçimde değerlendirenlerin gözünde, devrimimizin çok sayıda düşmanının ya da bugün hala devrim ile onun düşmanları arasında bocalayanların gözünde, devrimimizin en çarpıcı özelliği, sömürülen ve emekçi halkın düşmanları karşısında acımasız ve kesin bir tutum takınmış olmasıdır. Hiç şüphe yok ki, bu olmadan, yani devrimci şiddet olmadan, proletarya zafere ulaşamazdı. Ama gene hiç şüphe yok ki, devrimci şiddet, devrimin sadece belirli aşamalarında, belirli ve özel koşullarda

zorunlu ve meşru bir devrim silahıydı; oysa proletarya kitlelerinin örgütlenmesi, emekçi halkın örgütlenmesi, geçmişte de, bugün de bu devrimin çok daha derin ve sürekli bir özelliği ve onun zaferlerinin koşuludur. Devrimin en iyi itici gücünü, devrimin zaferlerinin en derin kaynağını oluşturan, işte milyonlarca emekçinin bu örgütlenmesidir. Ve işte, mücadele içinde, devrimimizin daha önceki devrimlerde hiç rastlanmamış olan somut özelliğini, yani kitlelerin örgütlenmesini en iyi bir biçimde cisimleştiren önderleri, proletarya devriminin bu özelliği yaratmıştır. Her şeyden önce ve en başta bir örgütleyici olan Yakov Sverdlov'u yaratan da, proletarya devriminin bu özelliğidir.

Yoldaşlar, biz Rus devrimcileri, özellikle devrimin zaman zaman sancılı ve son derece uzun hazırlık döneminin zorlu günlerinde en çok teori, ilke ve program ile pratik çalışmamız arasındaki uçurumun, özellikle de dolaysız eylemden kopuk teoriye batmanın acısını çektik.

Rusya'daki devrimci hareketin çok uzun yılları, kendilerini devrim davasına adadıkları halde, devrimci ülkülerini pratiğe dökme olanağı bulamayan şehitlerle doludur. Bu açıdan bakarsak, proletarya devrimi, devrimci mücadelenin o zamana kadar yalnız kalmış bu kahramanlarına, ilk kez, yeteneklerini ortaya koyabilecekleri gerçek bir zemin, gerçek bir temel, gerçek bir ortam, seslenebilecekleri gerçek bir kitle ve gerçek bir proletarya ordusu sağlamıştır. Gene bu açıdan bakıldığında, en parlak önderler, pratik ve etkili örgütleyiciler olarak, Yakov Sverdlov'un haklı olarak elde ettiği ve koruduğu gibi olağanüstü önemde bir yer elde etmeyi başarmışlardır.

Proletarya devriminin bu önderinin hayatını inceleyecek olursak, onun eşsiz örgütleme yeteneğinin

uzun mücadeleler içinde gelişmiş olduğunu görürüz. Proletarya devriminin bu önderinin, birçok dönemin sınavından geçmiş büyük bir devrimci olarak eşsiz yeteneklerinin her birini devrimci faaliyetin en ağır koşullarında geliştirmiş olduğunu görürüz. Sverdlov yoldaş, faaliyetinin daha ilk döneminde, siyasi bilince henüz kavuşmuş bir delikanlıyken, kendini tamamen ve hiç duraksamadan devrime adamıştır. O dönemde, 20. yüzyılın hemen başlarında, Sverdlov yoldaş, bizim gözümüzde, ailesini ve eski burjuva toplumunun bütün rahatlıklarını ve alışkanlıklarını terk etmiş, kendini her şeyiyle devrime adamış, yıllar boyu hapisten sürgüne, sürgünden hapise gönderilirken devrimcileri çelikleştiren bu nitelikleri durmadan geliştirmiş bir insan, en kusursuz bir profesyonel devrimci örneğiydi.

Ama bu profesyonel devrimci bir an bile kitlelerden kopmadı. Çarlık düzeni koşullarında, o günlerin bütün devrimcileri gibi esas olarak yeraltı çalışmasına, illegal faaliyete geçmek zorunda kaldığı halde, Sverdlov, 20. yüzyıl başlarında önceki devrimci aydınlar kuşağının yerini almaya başlayan öncü işçilerle her zaman el ele, omuz omuza yürümüştür.

Onlarca ve yüzlerce ileri işçinin faaliyete atılması ve devrimci mücadele içinde çelikten bir sağlamlık kazanması işte bu döneme rastlar; bu devrimci sağlamlık olmadan, kitlelerle en sıkı bağlar olmadan, Rusya'da proletarya devrimi asla gerçekleşemezdi. Her zaman mücadele içinde olan, kitlelerden bir an bile kopmayan, Rusya'dan hiç ayrılmayan, her zaman en iyi işçilerle birlikte çalışan ve baskıların devrimcileri hayattan kopuk kalmaya zorladığı günlerde sadece işçilerin sevilen bir önderi, sadece pratik çalışmayı en iyi bilen bir önder olmayı değil, aynı zamanda ileri pro-

leterlerin bir örgütleyicisi olmayı da bilen bu insanın niteliklerini en iyi ortaya koyan dönem, özellikle bu uzun illegal çalışma dönemidir. Bazıları, genellikle de hasımlarımız ve yalpalama gösterenler, kendisini bütünüyle illegal faaliyete vermenin, profesyonel devrimcinin bu özel niteliğinin onu kitlelerden koparacağı kanısındaydılar. Oysa Yakov Sverdlov'un devrimci faaliyeti, bu kanının ne kadar yanlış olduğunu ve tam tersine, birçok hapisane görmüş, Sibirya'nın en ücra köşelerine sürgün gönderilmiş insanların hayatını belirleyen devrim davasına bu sonsuz bağlılığın böyle önderler yetiştirdiğini, proletaryamızın çiçeklerini yetiştirdiğini kanıtlamıştır. Devrim davasına duyulan bu bağlılık, insan tanıma ve örgütleme yetenekleriyle birleştiğinde büyük örgütleyiciler yaratmıştır. Hiç kimsenin Yakov Sverdlov kadar eksiksiz bir biçimde cisimleştiremediği ve gerçekleştiremediği illegal çevreler, devrimci yeraltı çalışması ve illegal Parti: İşte onu yetiştiren pratik okul buydu; onu ilk sosyalist Sovyet Cumhuriyetinin önde gelen şahsiyeti, geniş proletarya yığınlarının ilk örgütleyicisi durumuna yükseltebilecek biricik okul buydu.

Yoldaşlar, benim gibi Sverdlov yoldaşla günler boyu birlikte çalışma fırsatını elde eden herkes, bugüne kadar gurur duyduğumuz, haklı olarak gurur duyduğumuz şeyi bize verenin, onun olağanüstü örgütleme yeteneği olduğunu en açık bir şekilde görmüştür. Yakov Sverdlov, bizim örgütlü proletarya kitlelerine layık ve proletarya devriminin ihtiyaçlarına cevap veren, uyumlu, verimli ve gerçekten örgütlü faaliyetler yürütmemizi mümkün kıldı. Bu uyumlu ve örgütlü faaliyetler olmasaydı, tek bir başarı elde edemez, karşılaştığımız sayısız güçlüklerin hiç birinin üstesinden gelemez, geçmişte geçirdiğimiz ve bugün geçirmekte

olduğumuz çetin sınavlardan hiç birine dayanamazdık.

Devrim denilen fırtınalı mücadele içinde, her devrimcinin kendi nöbet yerinde, küçük de olsa her grubun çalışmasının tartışmalara boğulduğu bir sırada, mücadele içinde kazanılmış yüksek ahlaki saygınlığın, tartışmasız kabul edilen ve gücünü hiç şüphesiz soyut bir ahlaktan değil de devrimci savaşçının ahlakından, devrimci kitlelerin ahlakından alan bir saygınlığın çok büyük önemi vardır.

Bir yılı aşkın bir zamandır dar bir sağlam devrimciler çevresinin karşısına dikilen büyük güçlüklerin üstesinden gelebilmiş olmamızı, önder grupların en çetin sorunları böylesine kararlılıkla, böylesine çabuk ve böylesine elbirliğiyle çözebilmiş olmasını, Yakov Mihayloviç gibi son derece yetenekli bir örgütleyicinin onlar arasında önde gelen bir yeri olmasına borçluyuz. Proletarya hareketinin önder militanlarını hayret verecek kadar tanımayı bir tek o başardı; burada ancak çok kısa olarak sözünü edebileceğim uzun mücadele yılları boyunca, bir uygulayıcının harikulade sezgisini, bir örgütleyicinin olağanüstü yeteneğini ve asla tartışılamaz bir saygınlığı kendinde toplamayı bir tek o başardı. Bütün bunlar sayesinde, bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesinin ancak bir grup insanın üstesinden gelebileceği en önemli çalışmalarını o tek başına omuzlamasını bildi. O öyle bir mertebeye ulaşmıştı ki, örgütlenmeyle ilgili son derece büyük ve önemli birçok pratik sorunun toplantılara, resmi oylamalara gerek kalmadan tartışmasız ve kesin olarak çözülmesi için onun bir tek sözü yeterliydi. Ve herkes, bu sorunların derin bir pratik bilgi ve örgütleme sezgisi temelinde çözülmüş olduğuna ve dolayısıyla bu çözümün sadece yüzlerce ve binlerce ileri işçi tarafın-

dan değil, aynı zamanda kitleler tarafından da nihai çözüm olarak benimseneceğine yürekten inanırdı.

Tarih, büyük devrimlerin mücadele içinde büyük adamlar yarattığını ve daha önce imkansız sayılan yetenekler doğurduğunu çok önceleri kanıtlamış bulunmaktadır. Ama illegal eğitim çevreleri ve yeraltı faaliyetleri okulunun, ağır baskılara uğrayan küçük bir Parti ve Turuhansk hapisanesi okulunun, tartışılmaz bir saygınlık kazanan böyle bir örgütleyiciyi; Sovyet devletini Rusya'nın dört bir yanında örgütleyen bu insanı; Sovyetleri yaratan ve Sovyet iktidarını, bugün dünyanın bütün halklarına ve ülkelerine doğru zorlu, acılı, kanlı, ama muzaffer bir şekilde yayılmakta olan bu iktidarı kuran Parti çalışmasının, eşsiz bilgisiyle, örgütleyicisi olan bu insanı yaratacağı kimin aklına gelirdi!

Böylesine olağanüstü bir örgütleme yeteneğini geliştirmiş olan bu insanın yeri hiç bir zaman doldurulamaz; tabii eğer yerini doldurmak derken, yerini bütün bu özelliklere sahip tek bir insanla, tek bir yoldaşla doldurmayı anlıyorsak. Yakov Sverdlov'u yakından tanıyan ve onun çalışmalarını sürekli izlemiş bulunan bir kimse, onun bu anlamda yerinin doldurulamayacağından asla şüphe edemez. Örgütlenme, insanların seçimi ve onların çeşitli kesimlerdeki sorumlu görevlere atanması konusunda Sverdlov yoldaşın tek başına gerçekleştirdiği çalışmayı, onun tek başına yönettiği büyük faaliyet dallarından her birine onun çizdiği yoldan gidecek bir grup insan atasak ancak gerçekleştirebiliriz.

Ama proletarya devriminin gücü, köklerinin derinde olmasında yatar. Biliriz ki, proletarya devrimi, mücadelede gözlerini kırpmadan hayatlarını feda edenlerin yerini dolduracak yeni insanlar yaratır. Bu insan-

lar başlangıçta daha az tecrübeli, daha az bilgili ve daha az eğitilmiş olabilirler, ama kitlelerle sıkı bağları vardır ve aramızdan ayrılmış bulunan dahilerin yerini alacak, onların davasını sürdürecek, onların yolunu izleyecek ve onların başladığı işleri tamamlayacak yeni insan grupları yaratabilirler. Bu yüzden, Rusya' daki ve bütün dünyadaki proletarya devriminin, onlar olmadan milyonluk proletarya ordusunun zafere ulaşamayacağı pratik hayat bilgisine ve bireysel değilse bile kollektif örgütleme yeteneğine sahip gittikçe daha çok sayıda insanlardan, işçilerden ve geniş proleter ve emekçi köylü kesimlerinden gruplar yaratacağına olan inancımız tamdır.

Yakov Sverdlov yoldaşın anısı, sadece bir devrimcinin davaya bağlılığının ölümsüz bir simgesi ve pratik uyanıklığı, pratik ustalığı, kitlelerle sıkı bağı ve kitlelere önderlik etme yeteneğini birleştirmenin bir örneği olarak kalmayacak, aynı zamanda gittikçe çoğalan proletarya kitlelerinin onun örneğinden ilham alarak dünya komünist devriminin nihai zaferine doğru ilerleyeceğine dair edilmiş bir yemin olacaktır.

Pravda, Sayı 60, 20 Mart 1919

Toplu Eserler, Cilt 29
Tutanağa uygun olarak ve **Pravda**'daki metinle karşılaştırılarak yayınlanmıştır.

PARTİ BİRLİĞİ ÜZERİNE

Mart 1921

1. Kongre, proletaryanın öncüsünün irade birliğini gerçekten cisimleştiren saflardaki birlik ve beraberliğin, üyeler arasındaki tam bir karşılıklı güvenin ve gerçek bir ekip çalışmasının, ülkedeki küçük burjuvazi içinde bocalamaları besleyen koşulların bir araya geldiği şu sıralarda özellikle gerekli olduğuna bütün üyelerin dikkatini çeker.

2. Sendikalar tartışması sırasında ve hatta bu tartışmadan önce Parti içinde bazı hizipçilik belirtileri kendini göstermiştir, şöyle ki belli bir noktaya kadar kendilerini ayrı tutmaya ve kendi grup disiplinlerini yaratmaya çalışan ve kendi özel platformlarıyla ortaya çıkan gruplar belirmiştir.

Pratikte kaçınılmaz olarak ortak çalışmanın zayıflamasına ve iktidar partisine sızan düşmanların bölünmeyi derinleştirme, ondan karşı-devrimci amaçlarla yararlanma girişimlerinin yoğunlaşmasına ve artmasına yol açan her türlü hizip faaliyetinin zararlı niteliğini ve bunun hoşgörülemeyeceğini bütün bilinçli işçiler açıkça kavramalıdırlar.

Tutarlı komünist çizgiden her sapmayı proletarya düşmanlarının nasıl kullandıkları Kronştad ayaklan-

ması örneğinde özellikle çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Öyle ki bütün dünya ülkelerinin burjuva karşı-devrimi ve Beyaz Muhafızları Rusya'daki proletarya diktatörlüğünü devirmek için Sovyet rejiminin şiarlarını kabullenmeye bile hazır olduklarını hemen ortaya koymuşlar ve Sosyalist-Devrimciler ve genel olarak burjuva karşı-devrimcileri Kronştad ayaklanmasının şiarlarını Rusya'daki Sovyet hükümetine karşı sözümona Sovyet iktidarı adına kullanmışlardır. Bu tür olaylar, Beyaz Muhafızların kendilerini komünist, hatta «daha da sol» kimseler olarak yutturmaya çalıştıklarını ve tek amaçları doğrultusunda, yani proletarya devriminin Rusya'daki kalesini zayıflatmak ve devirmek amacıyla bu işi yapmasını da bildiklerini açıkça göstermektedir. Kronştad ayaklanmasından hemen önce menşeviklerin Petrograd'ta dağıttıkları bildiriler de, menşeviklerin, kendilerini lafta her türlü ayaklanmaya karşı ve sözümona tamamen önemsiz değişikliklerle sovyet iktidarına taraftar göstererek, Kronştad'ta ayaklanan Sosyalist-Devrimcileri ve Beyaz Muhafızları cesaretlendirmek ve onları faal olarak desteklemek için RKP'deki görüş ayrılıklarından nasıl yararlandıklarını aynı şekilde ortaya koymaktadır.

3. Bu konuda yapılacak propaganda, hem hizip faaliyetinin proletaryanın öncüsü Partinin birliği için ne kadar zararlı ve tehlikeli olduğunu ve bu birliğin gerçekleştirilmesinin de proletarya diktatörlüğünün başarısı için temel koşul olduğunu etraflı bir şekilde açıklamalı; hem de Sovyet iktidarının düşmanlarının en son taktiklerinin özel niteliğini açık bir şekilde ortaya koymalıdır. Beyaz Muhafızların bayrağını açıkça dalgalandırdıkları takdirde karşı-devrimin hiç bir başarı şansının olmadığını kavrayan bu düşmanlar, görünüşte Sovyet iktidarını en çok benimseyen siyasi

grupların iktidarı ele geçirmesi yoluyla karşı-devrimi ilerletmek için RKP içindeki görüş ayrılıklarını şimdi vargüçleriyle kötüye kullanıyorlar.

Propaganda, geçmişteki devrimlerden, karşı-devrimin, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin karşı-devriminin önündeki engelleri kaldırmak için aşırı-devrimci partiye en yakın küçük burjuva grupları desteklediği ve böylece kesin zafer kazandığı günlerden çıkan dersleri de açıkça ortaya sermelidir.

4. Her Parti örgütü, Partinin yetersizlikleri için mutlaka gerekli eleştirilerin, Partinin genel çizgisinin tahlilinin, Partinin pratik tecrübelerinin değerlendirilmesinin, Parti kararlarının nasıl uygulandığının incelenmesinin ve Partinin hatalarını düzeltme yöntemlerinin vb., herhangi bir «platform» vb. temelinde oluşan grupların uğraşısı haline gelmemesi, bunların bütün Parti üyelerinin önünde tartışılması için son derece uyanık olmalıdır. Bu amaçla Kongre **Tartışma Defteri**'nin* ve özel derlemelerin daha düzenli yayınlanmasını kararlaştırmıştır. Eleştiri getiren herkes Partinin düşmanlarla çevrili olduğunu hesaba katmalı ve sovyetlerin ve Partinin faaliyetlerine doğrudan katılarak Partinin hatalarını pratik içinde düzeltmeye çalışmalıdır.

5. Kongre, Merkez Komitesine her türlü hizip faaliyetini tamamen safdışı bırakma görevini verirken, aynı zamanda Partinin proleter olmayan ve kararsız unsurlardan temizlenmesi, bürokrasiye karşı mücadele, işçilerin insiyatifi vb. gibi Parti üyelerinin özellikle

---

* Düzenli aralıklarla yayınlanmayan RKP Merkez Komitesi yayın organı. 1920 Eylülünde toplanan RKP'nin Dokuzuncu Konferansı kararıyla çıkmaya başlamıştır. Birincisi Ocak 1921'de, ikincisi Şubat 1921'de RKP Onuncu Kongresi arifesinde olmak üzere iki sayı çıkmıştır. - Ç. N.

dikkatini çeken konularla ilgili bütün somut önerilerin en büyük özenle incelenmesi ve pratik çalışma içinde sınanması gerektiğini açıklar. Bütün üyeler, Partinin, karşılaştığı çeşitli engeller yüzünden bu konularda gerekli önlemlerin tümünü uygulayamadığını, ancak hizipçi nitelik taşıyan ve objektif olmayan her eleştiriyi vargücüyle göğüslerken ve bıkıp usanmadan yeni yöntemler denerken demokrasinin ve insiyatifin geliştirilmesi, Partiye sızan unsurların saptanması ve bunların ihraç edilmesi vb. için ve bürokratik «küflenmeye» karşı her yoldan mücadele etmeye devam edeceğini bilmelidir.

6. Kongre, şu ya da bu platform temelinde oluşmuş bütün grupların derhal kendilerini dağıtmalarını emreder ve bütün örgütleri tek bir hizip belirtisine bile izin vermeyecek şekilde son derece uyanık olmakla görevlendirir. Bu Parti kararının uygulanmaması, zorunlu olarak, Partiden derhal ve kayıtsız şartsız ihracı da beraberinde getirmelidir.

Rusya Komünist Partisinin 10. Kongre Kararı, Mart 1921. Buraya, KEYK'in Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

PARTİ SAFLARININ ARINDIRILMASI

21 Eylül 1921

Parti saflarının arındırılması, gözle görülür bir şekilde ciddi ve son derece önemli faaliyet boyutlarına ulaşmıştır.

Bu faaliyetin her şeyden önce Partili olmayan işçilerin tecrübe ve bilgilerine dayanılarak, onların önerilerinden esinlenerek, Partili olmayan proleter kitlelerin fikri dikkate alınarak yürütüldüğü yerler vardır. İşte en değerli ve en önemli olan da budur. Partiyi kişiler gözetilmeksizin tepeden tırnağa gerçekten bu şekilde arındırabilseydik, bu, devrimin gerçekten büyük bir zaferi olurdu.

Çünkü bugün devrimin zaferleri artık geçmiştekinden farklı niteliktedir. Bu zaferler zorunlu olarak nitelik değiştiriyor, çünkü askeri cephe yerini ekonomik cepheye bırakmıştır, çünkü biz yeni ekonomik siyasete geçiyoruz, çünkü şartlar en başta emeğin verimliliğinin artırılmasını, iş disiplininin güçlendirilmesini gerektirmektedir. Böyle bir dönemde devrimin başlıca zaferi çalışma hayatında, çalışma hayatının örgütlenmesinde ve sonuçlarında hemen göze çarpmayan bir iyileşme olacaktır, yoksa ilk bakışta göz alan bir iyileşme değil; zafer, proletaryayı da Partiyi de bataklığa çeken küçük burjuva ve anarşist küçük burjuva unsurların yozlaştırıcı etkilerine karşı verilen mücadele-

nin daha iyi yürütülmesi olacaktır. Böyle bir iyileşmeyi gerçekleştirmek için, (bırakalım kitlenin gözünde Partinin şerefini lekeleyenleri) kitleden kopmuş unsurlardan bile Partinin arındırılması gerekir. Elbette kitlenin önerdiği her şeyi uygulayacak değiliz, çünkü o da bazan —özellikle aşırı yorgunluk ve yüklü çalışma yıllarında, yokluk ve acı dolu yıllarda— hiç de ileri olmayan fikirlerin etkisine kapılır. Ama insanlar hakkında hüküm vermek için, bize «yapışmış» kimseleri «bürokratlaşmış» ve «beyzadeleşmiş» unsurları mahkum etmek için, Partili olmayan proletarya kitlesinin ve gene birçok durumda Partili olmayan köylü kitlesinin fikri son derece değerlidir. Emekçi kitleler, eşsiz içgüdüleriyle, dürüst ve fedakar komünistleri, ekmeğini alnının teriyle kazanan, hiç bir ayrıcalığa ve hiç bir «geçiş kartı» olmayan sıradan insanlarda nefret uyandıran komünistlerden ayırt etmesini çok iyi bilirler.

Parti saflarını Partili olmayan emekçilerin fikrini dikkate alarak arındırmak büyük bir olaydır. Arındırma faaliyeti bize önemli kazançlar sağlayacaktır. Bunun sonucunda Parti, işçi sınıfının eskisinden çok daha güçlü, sınıfıyla çok daha sıkı kaynaşmış ve bir sürü zorluk ve tehlikeye rağmen onu zafere götürecek yeteneğe daha fazla sahip bir öncüsü haline gelecektir.

Parti saflarını arındırırken Partinin eski menşeviklerden arındırılmasının da özel bir görev olduğunu belirtmek isterim. Kanımca, 1918 başlarından sonra Partiye giren menşeviklerin en fazla yüzde bir kadarını Partide barındırmak gerekirdi; üstelik Partide kalanların her birinin durumunu da üç-dört kere incelemiş olmak gerekirdi. Neden mi? Çünkü bir siyasi akım olarak menşevikler 1918-1921 döneminde şu iki özelliklerini ortaya koymuşlardı:

Birincisi, işçiler arasında hakim olan akıma ustaca ayak uydurma ve ona «yapışma» mahareti, ikincisi, Beyaz Muhafızlara lafta karşı çıkarken fiiliyatta onlara canla başla ve daha büyük bir ustalıkla hizmet etmektir. Menşevizmin bütün bir tarihi işte bu iki özellikle doludur. Akselrod'un «işçi kongresi»ni[1] ve menşeviklerin Kadetler (ve monarşi) karşısında lafta ve gerçekte aldıkları tavrı vb. hatırlamak yeter. Menşevikler (her ne kadar 1903'ten bu yana burjuva diplomasisi yöntemlerini uygulamada uzmanlaşmışlarsa da) Rusya Komünist Partisine sadece makyavelist yöntemlerle değil, makyavelizmle olduğu kadar «ayak uydurma yetenekleri» sayesinde de «sızmışlardır» (tabii her ayak uydurma oportünizm değildir); ve menşevikler oportünist niteliklerinden ötürü, deyim yerindeyse «ilke olarak» işçiler arasında hakim olan akıma ayak uydurur ve kendilerini gizlemek için tıpkı mevsime göre renk değiştiren dağ tavşanı gibi renk değiştirirler. Menşeviklerin bu yeteneğini bilmek ve hesaba katmak ise, 1918'den sonra, yani Bolşeviklerin zaferinin ilkin muhtemel, daha sonra kesin bir hal almasıyla Rusya Komünist Partisine kaydolan menşeviklerin yüzde doksan dokuz kadarının Parti saflarından atılması demektir.

Hilebazlar, bürokratlaşmış komünistler, dürüst olmayan ve kararsız komünistler ve ruhen menşevik kaldıkları halde «yüzlerine maske takmış» menşevikler Partiden atılmalıdır.

Pravda, 21 Eylül 1921. Bu makale, buraya KEYK'in Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

NOTLAR

1 «İşçi kongresi» fikrini Akselrod ileri sürmüş, diğer menşevikler de desteklemişti. Buna göre, çeşitli işçi örgütlerinden temsilcilerin bir kongresi toplanacak ve böylece Sosyal-Demokratları, Sosyal-Devrimcileri ve anarşistleri kucaklayan legal «geniş bir işçi partisi» kurulacaktı. Gerçekte bu, RSDİP'in tasfiyesi ve yerine parti olmayan bir örgütün geçirilmesi anlamına geliyordu. 1907'de yapılan RSDİP'in Beşinci Kongresi, menşevik «işçi kongresi» fikrini kararlılıkla mahkum etti ve bu fikir doğrultusunda yapılacak propagandanın, proletaryanın sınıf bilincinin gelişmesi açısından zararlı olduğunu ilan etti.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL'İN DÖRDÜNCÜ KONGRESİNE RAPOR'DAN

Kasım 1922

[.....]

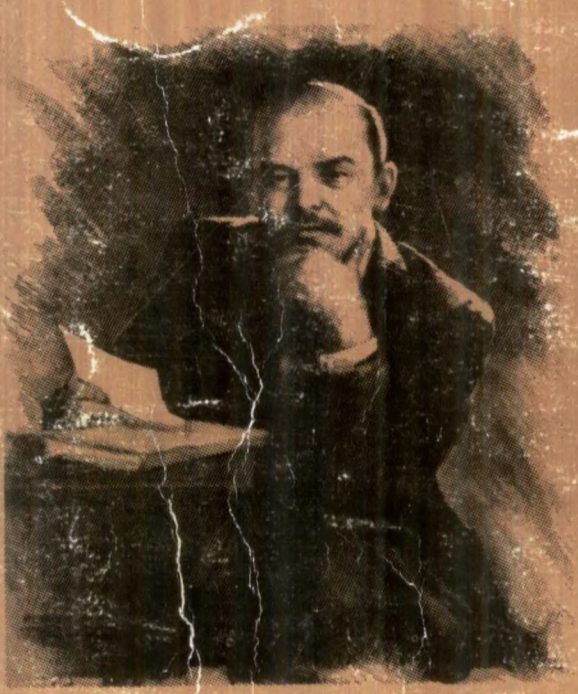
1921'deki Üçüncü Kongrede, Komünist Partilerin örgütsel yapısına, aynı zamanda çalışma yöntemlerine ve çalışmalarının içeriğine ilişkin bir karar kabul etmiştik. Bu mükemmel bir metindir, ancak belirgin bir Rus niteliği taşımaktadır, yani bu karardaki her şey Rusya'daki hayat koşullarından alınmıştır. İşte bu nokta, kararın hem iyi, hem de kötü yanını oluşturmaktadır. Kötü yanını oluşturmaktadır, çünkü hemen hemen hiç bir yabancı —ki bundan eminim ve böyle konuşmadan önce kararı bir kere daha okudum— bu kararı okumasını beceremeyecektir. Her şeyden önce çok uzun, içinde elli, hatta daha da fazla madde var. Yabancılar genellikle böyle uzun şeyleri okumazlar. İkinci olarak, kararın gene de okunduğunu kabul edelim, özellikle fazla Rus olması nedeniyle hiç bir yabancı bunu anlamayacaktır. Rusça yazılmış olduğundan değil, çünkü bütün dillere oldukça iyi çevrilmiştir; tamamen Rus zihniyetiyle yoğrulmuş olduğundan anlamayacaklardır. Üçüncü olarak, bir yabancı istisnai bir şekilde bunu kavrayacak da olsa, uygulama imkanı bulamayacaktır. İşte kararın üçüncü sakıncası da budur. Buraya gelen bazı delegelerle görüştüm ve Kong-

re boyunca da Kongreye şahsen katılmasam da —ne yazık ki bu benim için imkansız— en azından değişik ülkelerden çok sayıda delegeyle etraflı bir şekilde konuşma imkanım olacağını umuyorum. Bana öyle geldi ki, biz bu kararla yeni ilerlemelerin önüne kendi elimizle set çekecek büyük bir hata işledik. Daha önce de belirttiğim gibi karar, çok güzel kaleme alınmıştır; her maddesinin altına imzamı atabilirim. Ancak biz kendi Rusya tecrübemizi yabancılara nasıl sunmamız gerektiğini kavramadık. Kararda yer alan her şey kağıt üzerinde kaldı. Eğer bunu kavramazsak ilerleyemeyiz. Beş yıllık Rusya Devriminden sonra, ister Rus ister yabancı yoldaşlar olsun hepimiz için en önemli şeyin kendimizi eğitmek olduğu kanısındayım. Bunu ancak şimdi yapabiliriz. Bu imkan daha ne kadar sürer, bilemem. Kapitalist güçler rahatça öğrenmemize daha ne kadar imkan verir, bilmiyorum. Ama meydan savaşlarından ve savaştan uzak geçirdiğimiz her özgürlük anından öğrenmek ve başından başlayarak öğrenmek için yararlanmalıyız.

Bütün Partinin, Rusya'daki bütün tabakaların bilgiye olan susamışlıkları da bunu kanıtlıyor. Bu içten dilek, bugün bize düşen en büyük görevin kendimizi döne döne eğitmek olduğunu göstermektedir. Yabancı yoldaşlar da kendilerini eğitmelidirler. Ama onların öğrenmesi gereken şeylerle bizim öğrenmemiz gereken şeyler aynı değildir. Bizim ihtiyacımız hala okumayı yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenmektir. Bunun proletarya kültürünün mü, yoksa burjuva kültürünün mü bir parçası olduğu tartışılıyor. Bu soruyu askıda bırakıyorum. Ancak kesin olan bir şey var: Her şeyden önce okumayı, yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenmeliyiz. Yabancıların ise buna ihtiyacı yoktur. Onların biraz daha fazla şeye ihtiyacı var:

Özellikle ve en başta Komünist Partilerin örgütsel yapısı hakkında bizim yazdığımız ve kendilerinin de okumadan ve anlamadan imzaladıkları şeyleri de kavramak. Onların birinci görevi bu olmalıdır. Bu karar uygulanmalıdır, bunun ise akşamdan sabaha gerçekleştirilmesi kesinlikle imkansızdır. Bu karar fazla Rustur; Rusya tecrübesini yansıtmaktadır. İşte bu nedenle de yabancılar tarafından anlaşılmamaktadır; yabancılar bu kararı kutsal bir resim gibi duvara asıp hayran hayran seyretmekle yetinemezler. Çünkü bu şekilde hiç bir sonuca varılamaz. Onlar Rusya tecrübesinin önemli bir kısmını özümlemelidirler. Bu nasıl olacaktır, bilemem. Belki de İtalyan faşistleri, örneğin İtalyanlara, henüz ülkelerindeki kara çetelerin varlığını engelleyecek ölçüde örgütlenmemiş olduklarını göstermekle bize önemli bir hizmette bulunmuş olacaklardır. Belki de bu çok yararlı olacaktır. Biz Ruslar da bu kararın ilkelerini yabancılara açıklamanın yollarını aramalıyız. Yoksa bu kararı kesinlikle uygulayamayacaklardır. Bu bakımdan önümüzdeki dönemde sadece Ruslar için değil, aynı zamanda yabancı yoldaşlar için de en önemli şeyin öğrenmek olduğunu belirtmemiz gerektiğine inanıyorum. Biz kelimenin genel anlamıyla öğreniyoruz, onlar ise devrimci faaliyetin örgütlenmesini, yapısını, yöntemini ve içeriğini gerçekten kavramak için kelimenin anlamında öğrenmelidirler. Bu gerçekleştiği takdirde dünya devriminin geleceğinin sadece iyi değil, mükemmel olacağından eminim.

Kasım 1922. Bu yazı, buraya KEYK'in Örgütlenme Bürosunun 1928 tarihli derlemesinden aktarılmıştır.

Lenin'in parti inşası ve örgütlenme ile ilgili önemli yazılarının bulunduğu bu kitap, Komintern Örgütlenme Bürosunun **Lenin ve Örgütlenme** başlığı altında 1928 yılında yayınladığı derlemeden çevrildi. **Ne Yapmalı?** ve **Bir Adım İleri İki Adım Geri** kitaplarından alınan kısımları, bu kitapları ayrıca yayınlayacağımızdan dolayı derlemeden çıkardık. Ayrıca Lenin'in «RSDİP Komite ve Gruplarının Genel Parti Kongresine Sundukları Raporların Konusu Üzerine» ve «Örgütlenme Komitesinin Kuruluş Açıklaması» başlıklı yazılarını da ekledik. Başında, Örgütlenme Bürosunun, konuyla ilgili olarak derlemeye yazdığı önsözün de bulunduğu kitabın yararlı olacağı inancındayız.

20 Lira